

Spis treści

1. Wprowadzenie i metodologia	5
2. Podsumowanie	13
3. Jakość życia niepełnosprawnego i jego rodziny	19
Ogólne zadowolenie z życia i determinujące je czynniki	22
Problemy, z jakimi borykają się niepełnosprawni	25
Sytuacja finansowa gospodarstw domowych	29
Sytuacja mieszkaniowa gospodarstw domowych	34
Wyposażenie gospodarstw domowych	39
4. Zatrudnienie niepełnosprawnego	47
Praca osób niepełnosprawnych	50
Miejsce pracy	56
Gotowość do podjęcia pracy zarobkowej	58
Aspiracje zawodowe	60
Sposób poszukiwania zatrudnienia	62
5. Identyfikacja, korzystanie i ocena instytucji działających na rzecz niepełnosprawnych	65
Identyfikacja instytucji/organizacji pomocy	68
Korzystanie z pomocy instytucji/organizacji	73
Ocena instytucji/organizacji	89
6. Formy pomocy otrzymywanej przez niepełnosprawnych	97
7. Identyfikacja i ocena instytucji/organizacji działających na rzecz niepełnosprawnych na poziomie gminy	109
Identyfikacja instytucji/organizacji	111
Ocena instytucji/organizacji	114
8. Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym	125
Zadowolenie z gminy	128
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym	134
9. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej	147
10. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej	159
11. Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych	195
12. Zagadnienia dodatkowe	199

1. Wprowadzenie i metodologia

Wprowadzenie i metodologia

Niniejszy raport stanowi prezentację wyników badania przeprowadzonego wśród osób niepełnosprawnych w ramach projektu „Gmino, jaka jesteś? Badanie działalności gmin na rzecz osób niepełnosprawnych” realizowanego w zakresie działania 1.4 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL) schemat b). Badanie zrealizowane zostało przez Pentor Research International S.A. na zlecenie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Badanie dostarcza wiedzy w następujących obszarach

- Poznanie opinii osób niepełnosprawnych na temat działalności samorządów gminnych w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych
- Poznanie ocen osób niepełnosprawnych w zakresie zaspokojenia przez gminy potrzeb zawodowych, społecznych osób niepełnosprawnych

Badanie osób niepełnosprawnych zostało zrealizowane techniką bezpośredniego wywiadu kwestionariuszowego w okresie wrzesień-listopad 2006. W badaniu udział wzięły osoby, które posiadają ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, niezdolności do pracy lub grupie inwalidzkiej.

Zrealizowano 5018 wywiadów z osobami niepełnosprawnymi w każdej z 250 losowo wybranych gmin, które stanowiły około 10% ogółu wszystkich gmin w Polsce.

W celu zapewnienia dystrybucji ze względu na region kraju badanie zostało zrealizowane w gminach wszystkich województw (po około 15 gmin z każdego województwa) oraz w co najmniej 5 powiatach z danego województwa (czyli po około 3 gminy z każdego powiatu).

Przy losowym wyborze 250 gmin, które wzięły udział w badaniu, kierowano się kryterium związanym z typem gminy:

- Gminy miejskie
- Gminy miejsko-wiejskie
- Gminy wiejskie

Wprowadzenie i metodologia

Dla potrzeb badania została wylosowana celowa próba badawcza, która prezentowała populację osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej (18-65 lat). Ustalono następujące kryteria doboru próby osób niepełnosprawnych w wylosowanych wcześniej gminach:

PODSTAWOWE KRYTERIA DOBORU PRÓBY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	
Stopień niepełnosprawności	☐ Znaczny ☐ Umiarkowany ☐ Lekki (Definicja zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 o rehabilitacji zawodowej, społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych)
Status osoby niepełnosprawnej na rynku pracy	☐ Osoby niepełnosprawne pracujące ☐ Osoby niepełnosprawne bezrobotne ☐ Osoby niepełnosprawne bierne zawodowo (Definicja przyjęta za GUS w Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2002)
Płeć	☐ Kobieta ☐ Mężczyzna

Cechy te odzwierciedlały strukturę osób niepełnosprawnych na poziomie powiatu. Liczebność poszczególnych warstw ustalona została na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego z badania „Stan zdrowia ludności Polski w 2004 r.”

Aby uzyskać pełny obraz (zdywersyfikowany na różne grupy) opinii osób niepełnosprawnych zastosowano dodatkowe kryteria doboru próby na poziomie gminy:

DODATKOWE KRYTERIA DOBORU PRÓBY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	
Rodzaj schorzenia	☐ Narządu ruchu ☐ Narządu wzroku ☐ Narządu słuchu ☐ Psychiczne/umysłowe Zrealizowano minimum 3 wywiady w gminie z osobami z każdej grupy wyróżnionej ze względu na rodzaj schorzenia.
Wiek	☐ 18-29 ☐ 30-49 ☐ 50 + Zrealizowano minimum 3 wywiady w gminie z osobami z każdej grupy wyróżnionej ze względu na wiek.

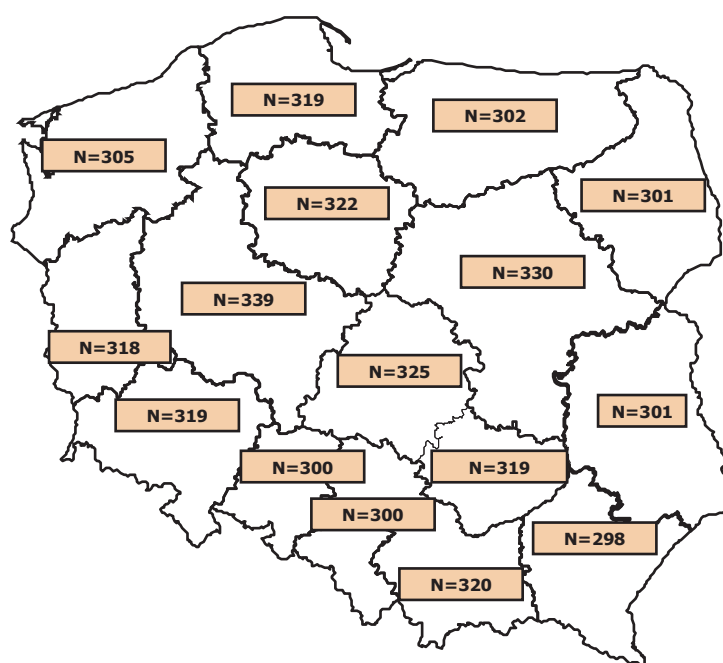
Wprowadzenie i metodologia

Poniższa tabela pokazuje rozkład zrealizowanej w badaniu próby na poziomie całego kraju (dane nieważone).

CHARAKTERYSTYKA PRÓBY (DANE NIEWAŻONE)		
	LICZEBNOŚĆ	PROCENTY
TYP GMINY		
Miejska	859	17%
Miejsko-wiejska	1383	28%
Wiejska	2776	55%
STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI		
znaczny	883	18%
umiarkowany	1817	36%
lekki	2318	46%
RODZAJ SCHORZENIA		
narządu ruchu	1732	35%
umysłowe	917	18%
narządu wzroku	904	18%
narządu słuchu	812	16%
psychiczne	488	10%
epilepsja	101	2%
inne	64	1%
PŁEĆ		
kobieta	2324	46%
mężczyzna	2694	54%
WIEK		
18-29	1475	29%
30-49	1862	37%
50+	1681	33%
STATUS ZAWODOWY		
Pracujący	1046	21%
Bezrobotny	328	7%
Bierny zawodowo	3606	72%
Nieokreślony	38	2%

Wprowadzenie i metodologia

Liczba zrealizowanych wywiadów z osobami niepełnosprawnymi ze względu na województwo (dane nieważone)

Sposób prezentacji wyników

Wyniki prezentowane w niniejszym raporcie poddano procedurze ważenia tak, aby można było wnioskować o całej populacji osób niepełnosprawnych, na poziomie całego kraju.

Zastosowano 4 rodzaje wag, ustalonych na podstawie danych o osobach niepełnosprawnych zaczerpniętych z „Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań z 2002 r.” Najpierw ustalono wagi dla każdego województwa, a następnie na poziomie każdego województwa dla stopnia niepełnosprawności, wieku oraz miejsca zamieszkania osób niepełnosprawnych.

Ze względu na zastosowaną procedurę ważenia liczebność całej próby uległa zmianie z N=5018 na N=5019. Ponadto zmieniły się rozkłady poszczególnych zmiennych. Należy zaznaczyć, iż w wyniku działania programu do analizy statystycznej, a także procedury ważenia, dane prezentowane w tabelach i na wykresach uległy zaokrągleniu. Stąd, niekiedy suma wskazań nie wynosi 100%, wahając się od 98% do 102%.

Wprowadzenie i metodologia

Poniższa tabela prezentuje rodzaje oraz wartości zastosowanych wag.

WOJEWÓDZTWO	RODZAJE WAG								
	województwo	stopień niepełnosprawności			WIEK			Miejsce zamieszkania	
		znaczny	umiarkowany	lekki	18-29	30-49	50+	MIASTO	WIEŚ
DOLNOŚLĄSKIE	0,075677764	0,161915	0,349825651	0,488259	0,090791	0,317919	0,59129	0,693376	0,30662436
KUJAWSKO-POMORSKIE	0,058244244	0,136834	0,363686834	0,499479	0,090791	0,317919	0,59129	0,607217	0,39278295
LUBELSKIE	0,069113548	0,147011	0,372509605	0,480479	0,090791	0,317919	0,59129	0,411161	0,58883933
LUBUSKIE	0,034478996	0,120147	0,356734728	0,523118	0,090791	0,317919	0,59129	0,616489	0,38351108
ŁÓDZKIE	0,064093375	0,166	0,345033385	0,488967	0,090791	0,317919	0,59129	0,629784	0,37021599
MAŁOPOLSKIE	0,104395744	0,13522	0,422786102	0,441993	0,090791	0,317919	0,59129	0,494162	0,5058381
MAZOWIECKIE	0,095624929	0,157481	0,393388748	0,44913	0,090791	0,317919	0,59129	0,626669	0,37333067
OPOLSKIE	0,017278641	0,193196	0,369914632	0,436889	0,090791	0,317919	0,59129	0,536219	0,46378088
PODKARPACKIE	0,057706405	0,115693	0,349067625	0,535239	0,090791	0,317919	0,59129	0,369854	0,63014557
PODLASKIE	0,025091377	0,180597	0,376563606	0,44284	0,090791	0,317919	0,59129	0,533945	0,46605459
POMORSKIE	0,056319613	0,190203	0,35305773	0,456739	0,090791	0,317919	0,59129	0,674487	0,32551347
ŚLĄSKIE	0,163830555	0,150209	0,340775532	0,509016	0,090791	0,317919	0,59129	0,790311	0,20968913
ŚWIĘTOKRZYSKIE	0,031769464	0,153982	0,350987317	0,495031	0,090791	0,317919	0,59129	0,425938	0,57406151
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	0,039623546	0,165618	0,348943155	0,485438	0,090791	0,317919	0,59129	0,57894	0,42106034
WIELKOPOLSKIE	0,064365175	0,122657	0,362740036	0,514603	0,090791	0,317919	0,59129	0,578009	0,4219912
ZACHODNIOPOMORSKIE	0,042386624	0,180529	0,36434463	0,455127	0,090791	0,317919	0,59129	0,66662	0,33338045

Procedury ważenia zostały poddane następujące zmienne.

- Płeć, liczba osób w gospodarstwie domowym – ważne przez wszystkie wagi
- Typ gminy, gminy wiejskie, gminy miejskie/miejsko-wiejskie – ważne przez województwa, stopień niepełnosprawności oraz wiek
- Województwo – ważne przez stopień niepełnosprawności, wiek, miejsce zamieszkania
- Stopa bezrobocia w gminie – ważne przez stopień niepełnosprawności oraz wiek osób niepełnosprawnych
- Wiek, status zawodowy – ważne przez województwo, stopień niepełnosprawności oraz miejsce zamieszkania
- Stopień i rodzaj niepełnosprawności – ważne przez województwo, wiek oraz miejsce zamieszkania
- Wiek oraz status zawodowy ze względu na typ gminy – ważne przez województwo i stopień niepełnosprawności
- Stopień i rodzaj niepełnosprawności ze względu na typ gminy – ważne przez województwo i wiek

2. Podsumowanie

Podsumowanie

Zrealizowane badanie daje bardzo szczegółowy wgląd w sytuację osób niepełnosprawnych w Polsce. Pozwala spojrzeć oczyma „samych zainteresowanych” na organizację systemu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Z jednej strony pokazuje ich problemy, z drugiej zaś konfrontuje je z wielkością i jakością wsparcia, jakie w oczach badanych oferują im poszczególne instytucje i organizacje. Wyniki badań pokazują nie tylko ogrom problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne w porównaniu z ogółem Polaków, ale wskazują przede wszystkim na olbrzymie dysproporcje wynikające z miejsca zamieszkania (rozumianego zarówno jako region kraju i wielkość miejsca zamieszkania). Wnioski skłaniają zaś do gruntownej analizy systemu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne swoją siłą ducha wykazują ogromny optymizm życiowy. Nie może to jednak przesłaniać skali problemów, z jakimi muszą się borykać. Problemy zdrowotne i ich konsekwencje (problemy natury psychologicznej, brak akceptacji społecznej) w oczywisty sposób ograniczają udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, a zarazem i ekonomicznym. Gospodarstwa domowe osób niepełnosprawnych, w porównaniu z ogółem Polaków, wykazują dużo mniejsze dochody, zajmują mniejszą powierzchnię mieszkalną i są gorzej wyposażone zarówno w podstawowe udogodnienia, jak i nowoczesne technologie. O ile jednak, osoby niepełnosprawne w młodym wieku, lepiej wykształcone, posiadające pracę, mieszkające w gminach miejskich jakoś sobie radzą, to sytuacja na wsiach, położenie osób starszych i gorzej wykształconych przedstawia się dość dramatycznie. Co więcej, brak dostatecznego wsparcia, często wtórnie wzmagając bierność i poczucie bezradności osób niepełnosprawnych, które uwierzywszy w swój brak kompetencji często nawet nie próbują szukać pomocy, czy pracy zarobkowej.

W kontekście skali problemów, szczególnie w przypadku gmin wiejskich, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne, dostępność i jakość oferowanego wsparcia, a zarazem system informowania o nim, wydają się zdecydowanie niewystarczające. Podkreślić należy, iż osoby niepełnosprawne mają dość niską świadomość tego, gdzie mogą zwrócić się o pomoc, a sami urzędnicy bardzo rzadko wykazują zainteresowanie ich sytuacją. Niepełnosprawni swoją uwagę skupiają praktycznie wyłącznie na najbliższych im Ośrodkach Pomocy Społecznej, gdzie najczęściej kierują swoje pierwsze kroki. Dla wielu niepełnosprawnych są one jedyną znaną, a dla jeszcze większego grona jedyną dostępną instytucją wsparcia. Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie kojarzone są z pomocą dopiero w trzeciej kolejności, daleko w tyle za Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. PCPR-y swoją ofertę kierują również do dość określonej grupy – przede wszystkim mieszkańców gmin miejskich, pozostając praktycznie poza zasięgiem mieszkańców gmin wiejskich. Jak pokazują wyniki badań, podmioty niepubliczne – organizacje pozarządowe, parafie, czy wreszcie osoby prywatne odgrywają jeszcze dość ograniczoną, choć niezwykle ważną, rolę w procesie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Podsumowanie

Podkreślić również należy, iż oferta pomocy skierowanej do osób niepełnosprawnych tylko częściowo odpowiada na ich ogromne potrzeby. Osoby niepełnosprawne, choć mają dostęp do pomocy, to najczęściej otrzymują jedynie proste wsparcie finansowe lub materialne (tylko po części zaspokajające oczekiwania). Poza sferą podstawowych potrzeb, tak naprawdę niewiele oferuje się niepełnosprawnym, w szczególności w zakresie rehabilitacji zawodowej, rozwijania zainteresowań, kultury, czy sportu. Braki te szczególnie odczuwają mieszkańcy gmin wiejskich, przede wszystkim tych najmniejszych, gdzie zarówno dostęp do różnych organizacji i instytucji pomocy jak i samego „katalogu” oferty skierowanej do niepełnosprawnych jest dużo mniejszy niż w gminach miejskich.

Odrębną kwestią, jest jakość usług świadczonych na rzecz niepełnosprawnych zarówno przez publiczne, jak i niepubliczne podmioty pomocy. Pod tym względem, to właśnie podmioty niepubliczne, w szczególności organizacje pozarządowe, daleko w tyle pozostawiają za sobą instytucje finansowane z pieniędzy publicznych. Pomoc z organizacji pozarządowych, choć relatywnie rzadko trafia do niepełnosprawnych, jest przez nich bardzo dobrze oceniana. Z podobną sytuacją, choć w nieco mniejszej skali, mamy do czynienia w przypadku Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Jedynie Ośrodki Pomocy Społecznej, co prawda z dużymi zastrzeżeniami, wypełniają dwa podstawowe warunki skutecznego wsparcia – dostępności i jakości pomocy.

Brak funduszy i wypracowanych rozwiązań, być może i chęci, często nie pozwala jednak gminom skutecznie reagować na zgłaszane potrzeby. Jedynie w trzech na dziesięć przypadków niepełnosprawni odczuwają pełną satysfakcję ze sposobu załatwienia zgłoszonej sprawy. Część gmin stara się choć trochę pomóc, lecz liczne jest grono tych, którzy uchylają się od jakichkolwiek działań. Rzadkością jest również wychodzenie naprzeciw potrzebom niepełnosprawnych. To raczej oni sami, w roli petentów, muszą dopominać się o należną im pomoc.

Niezależnie jednak od wszystkiego, wyniki badań pokazują, iż samorządy gminne są i będą instytucją bez wątpienia najbliższą osobom niepełnosprawnym. Wobec braku wiedzy na temat alternatywnych źródeł pomocy, własnej bezradności, choroby czy innych trudności niepełnosprawni skazani są na gminy. Od skuteczności ich działania będzie zatem zależeć jakość życia tej grupy społecznej. Już dziś niepełnosprawni w zdecydowanej większości przekonani są o tym, iż samorządy gminne mają ustawowy obowiązek pomocy osobom niepełnosprawnym (i mają na ten cel budżety), co więcej, chcą rozszerzenia ich kompetencji w tym zakresie. Powiat, dla wielu niepełnosprawnych wydaje się natomiast dość „abstrakcyjną” i odległą jednostką administracyjną. PCPR’y i inne powiatowe instytucje, bez wątpienia dużo gorzej niż instytucje gminne funkcjonują na tworzonej przez niepełnosprawnych „mapie źródeł pomocy”.

Podsumowanie

Główne wnioski płynące z badań

❑ Głównymi problemami, oprócz problemów natury zdrowotnej, z jakim borykają się osoby niepełnosprawne jest sytuacja finansowa oraz brak możliwości podjęcia pracy i podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

❑ Obserwujemy ogromne dysproporcje między sytuacją społeczno – ekonomiczną osób zdrowych, a osób niepełnosprawnych. Gospodarstwa domowe osób niepełnosprawnych, w porównaniu z ogółem Polaków, wykazują dużo mniejsze dochody, zajmują mniejszą powierzchnię mieszkalną i są gorzej wyposażone zarówno w podstawowe udogodnienia jak i nowoczesne technologie.

❑ Sytuacja bytowa (w wielu aspektach) osób niepełnosprawnych mieszkających w gminach wiejskich, szczególnie tych najmniejszych, jest dużo gorsza od sytuacji niepełnosprawnych mieszkających w gminach miejsko – wiejskich i miastach.

❑ Jednocześnie niepełnosprawni mieszkańcy gmin wiejskich liczyć mogą na dużo mniejsze wsparcie (rozumiane jako dostęp do instytucji wsparcia, katalogu ofert wsparcia i jakości samej pomocy) niż mieszkańcy gmin miejsko – wiejskich oraz miejskich, szczególnie tych największych.

❑ Z analogiczną sytuacją mamy do czynienia, gdy pod uwagę weźmiemy administracyjny podział kraju. Obserwowana w wielu regionach gorsza sytuacja bytowa, idzie w parze z mniejszą troską o osoby niepełnosprawne. I tak, najbardziej zadowoleni z uzyskiwanego wsparcia są niepełnosprawni z północno-zachodniej, centralnej Polski i Małopolski (w szczególności w województwie zachodniopomorskim, pomorskim, wielkopolskim, dolnośląskim, mazowieckim). Najgorszy dostęp do pomocy mają zaś mieszkańcy Polski wschodniej i południowo-wschodniej (świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie, podlaskie, podkarpackie oraz lubelskie).

❑ W kontekście skali problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych organizacja systemu rehabilitacji społecznej i zawodowej w Polsce nie przystaje do przyzwyczajień, możliwości i oczekiwań osób niepełnosprawnych.

❑ W największym stopniu dotyczy ustawowego wyłączenia samorządów gminnych z realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych. Jak wyraźnie pokazują badania, instytucją najbliższą osobom niepełnosprawnym, a zarazem często jedyną pozostającą w ich zasięgu są Ośrodki Pomocy Społecznej. To do nich kierują oni swoje pierwsze kroki, tam uzyskują najwięcej pomocy i w konsekwencji, najbardziej je cenią. Instytucje powiatowe i wojewódzkie, w tym również Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, są znacznie gorzej zakorzenione w świadomości osób niepełnosprawnych.

Podsumowanie

Główne wnioski płynące z badań:

- Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie spontanicznie kojarzone były z pomocą niepełnosprawnym dopiero w trzeciej kolejności, daleko za Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Dla wielu badanych, w szczególności mieszkańców gmin wiejskich, nie mają one praktycznie żadnego znaczenia – są za daleko od ich miejsca zamieszkania i ich problemów.
- W konsekwencji, osoby niepełnosprawne, zdane na „dobrą wolę” i przedsiębiorczość samorządów gminnych, bardzo często wyłączone są z całego spektrum skierowanej do nich oferty. Samorządy gminne dość dobrze radzą sobie w zakresie zaspokajania podstawowych finansowych i materialnych potrzeb niepełnosprawnych, zdecydowanie rzadziej, jeżeli w ogóle, podejmują natomiast działania w zakresie rehabilitacji zawodowej, kultury i rekreacji, czy rehabilitacji osób niepełnosprawnych.
- Warto zwrócić uwagę na bardzo ważną rolę, jaką w rehabilitacji społecznej pełnią organizacje pozarządowe. Choć ich pomoc dociera do bardzo ograniczonej grupy niepełnosprawnych (głównie mieszkańców gmin miejskich), to jej jakość jest bardzo wysoko oceniana.

Wyniki badań jednoznacznie pokazują...

- konieczność podjęcia działań na rzecz zmniejszenia nierówności w dostępie do wsparcia między gminami miejskimi i wiejskimi, a także zintensyfikowania działań w poszczególnych regionach kraju.
- konieczność podjęcia działań mających na celu zwiększenie świadomości oferty i dostępności pomocy skierowanej do osób niepełnosprawnych. Bardzo ważna z tego punktu widzenia wydaje się „aktywizacja” samych urzędników, którzy z własnej inicjatywy powinni wychodzić naprzeciw problemom i oczekiwaniom niepełnosprawnych.
- konieczność podjęcia dyskusji na temat przesunięcia części środków przeznaczonych na realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych z samorządów powiatowych do samorządów gminnych.
- konieczność zastanowienia się nad zwiększeniem instytucjonalnego wsparcia dla organizacji pozarządowych, których pomoc jest bardzo pozytywnie oceniana przez osoby niepełnosprawne.

3. Jakość życia niepełnosprawnego i jego rodziny

Jakość życia niepełnosprawnego i jego rodziny

Według Narodowego Spisu Powszechnego zrealizowanego w 2002 roku w Polsce żyje 5 456 711 osób niepełnosprawnych (prawnie bądź biologicznie). Zatem, co siódmy mieszkaniec Polski jest osobą niepełnosprawną. Rozdział pierwszy raportu w całości poświęcony jest jakości życia osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin. Kolejno omówione zostaną następujące zagadnienia:

Ogólne zadowolenie z życia oraz determinujące je czynniki

✓ *Biorąc wszystko pod uwagę, na ile jest Pan(i) zadowolony(a) ze swojego życia?*

Problemy, z jakimi borykają się niepełnosprawni

✓ *Biorąc pod uwagę Pana(i) oczekiwania, proszę powiedzieć, na ile jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, jak przedstawia się Pana(i) sytuacja w następujących obszarach?*

✓ *Proszę pomyśleć o tym, jak się Panu(i) żyje. Proszę podać najważniejsze problemy, z jakimi się boryka Pan(i) jako osoba niepełnosprawna?*

Sytuacja finansowa gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych i determinujące ją czynniki

✓ *Biorąc pod uwagę Pana(i) oczekiwania, proszę powiedzieć, na ile jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, jak przedstawia się Pana(i) sytuacja w następujących obszarach: sytuacja finansowa gospodarstwa domowego, Pana(i) indywidualna sytuacja finansowa, szanse, jakie Pan(i) ma na odłożenie oszczędności.*

✓ *Dochód gospodarstwa domowego*

✓ *Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się w Pana(i) gospodarstwie domowym, że nie starczyło pieniędzy na...?*

✓ *Z jakich źródeł pochodziły dochody Pana(i) gospodarstwa domowego w ciągu ostatnich 12 miesięcy?*

✓ *Jaka część dochodu gospodarstwa domowego pochodziła z poszczególnych źródeł?*

Sytuacja mieszkaniowa gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych

✓ *Proszę podać ilu jest domowników?*

✓ *Pomówmy o Pana(i) mieszkaniu/domu. Proszę wymienić wszystkich domowników – osoby, które mieszkają razem z Panem(i)?*

✓ *Biorąc pod uwagę Pana(i) oczekiwania, proszę powiedzieć, na ile jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, jak przedstawia się Pana(i) sytuacja w następujących obszarach: Pana(i) sytuacja mieszkaniowa/posiadanie własnego mieszkania/jego wielkość, wyposażenie gospodarstwa domowego.*

✓ *Proszę określić stan techniczny Pana(i) mieszkania/domu. Czy Pana(i) mieszkanie/dom...*

✓ *Jaka jest powierzchnia użytkowa mieszkania zajmowanego przez Pana(i) gospodarstwo domowe? Proszę podać w m².*

Wyposażenie i stan posiadania gospodarstw domowych

✓ *Stan posiadania gospodarstwa domowego?*

✓ *Dostęp do nowoczesnych technologii?*

✓ *Czy ze względu na Pana(i) niepełnosprawność potrzebuje Pan(i) następujących udogodnień w swoim mieszkaniu/domu?*

✓ *Czy posiada Pan(i) następujące udogodnienia w swoim mieszkaniu/domu?*

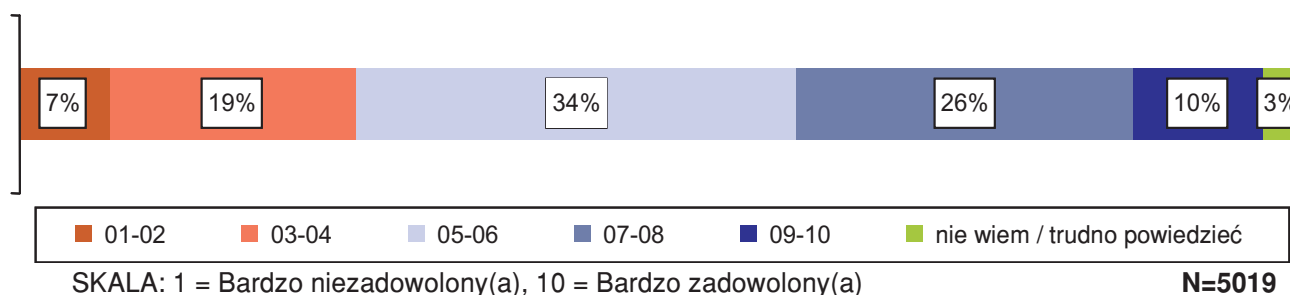
W celu przedstawiania pełnego obrazu sytuacji gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych, uzyskane w badaniach wyniki prezentujemy w kontekście danych dotyczących całej populacji. Odwołujemy się do badań Pentor Research International, Centrum Badania Opinii Społecznej oraz Diagnozy Społecznej 2005.

Ogólne zadowolenie z życia oraz determinujące je czynniki

Osoby niepełnosprawne, wbrew często wyrażanym opiniom, pozytywnie oceniają swoje życie. Większość badanych przez nas osób (70%) na skali zadowolenia z życia wskazuje na oceny z „optymistycznego” krańca kontinuum (5-10). Jedynie 26% niepełnosprawnych, jak pokazuje poniższy rysunek, ocenia swoje życie negatywnie.

Biorąc wszystko pod uwagę, na ile ostatnio jest Pan(i) zadowolony(a) ze swojego życia?

Zadowolenie z życia wiąże się z szeregiem czynników o charakterze zarówno demograficznym, jak i społeczno-ekonomicznym. Większe zadowolenie z życia, niezależnie od miejsca zamieszkania, wyrażają osoby młode (od 18 do 29 roku życia) oraz z lekkim i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Bardziej optymistyczne są osoby z niepełnosprawnością słuchową i wzrokową, niż z niepełnosprawnością ruchową czy psychiczną. Ważne wydaje się podkreślenie znaczenia wielkości gospodarstwa domowego. Najbardziej zadowolone są osoby niepełnosprawne mieszkające w rodzinach czteroosobowych i większych, najmniej zaś osoby samotne.

Z ekonomicznego punktu widzenia, czynnikiem istotnie wpływającym na zadowolenie z życia, jest fakt posiadania pracy. Należy podkreślić, iż osoby niepełnosprawne, które są aktywne zawodowo, niezależnie od swojego miejsca zamieszkania, bardziej pozytywnie oceniają swoje życie, niż osoby bezrobotne czy bierne zawodowo.

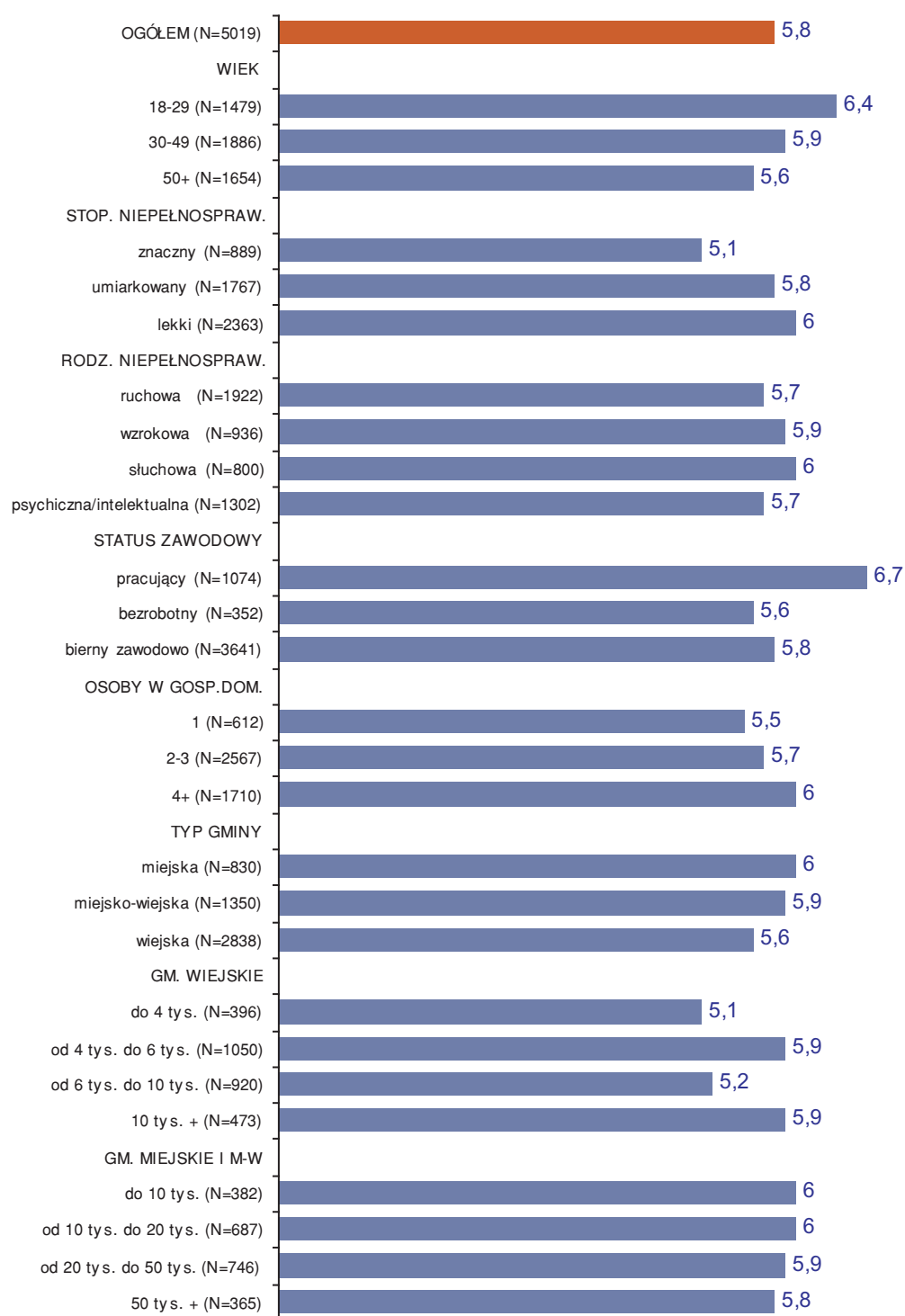
Miejsce zamieszkania niepełnosprawnego (zarówno region, jak i wielkość miejscowości) istotnie różnicuje poziom optymizmu życiowego. Najmniej zadowoleni są mieszkańcy gmin wiejskich, w szczególności tych najmniejszych.

Opisane zależności szczegółowo prezentujemy na rysunku, na stronie obok.

Ogólne zadowolenie z życia oraz determinujące je czynniki

Biorąc wszystko pod uwagę, na ile ostatnio jest Pan(i) zadowolony(a)
ze swojego życia

ŚREDNIE

SKALA: 1 = Bardzo niezadowolony(a) 10 = Bardzo zadowolony(a)

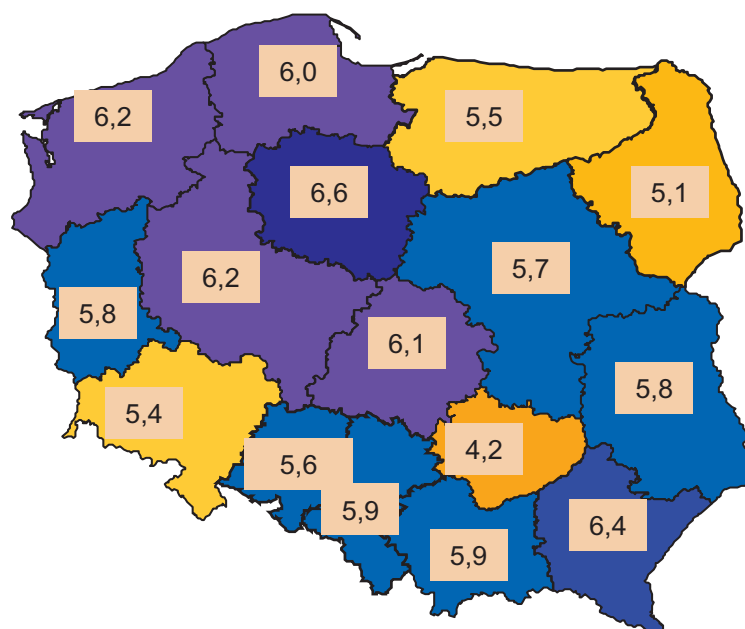
N=5019

Ogólne zadowolenie z życia oraz determinujące je czynniki

Największy odsetek osób niezadowolonych ze swojego życia obserwujemy w województwie świętokrzyskim, podlaskim, dolnośląskim oraz warmińsko-mazurskim. Relatywnie największy optymizm cechuje natomiast niepełnosprawnych mieszkańców Polski północno-centralnej.

**Biorąc wszystko pod uwagę, na ile ostatnio jest Pan(i) zadowolony(a)
ze swojego życia?**

ŚREDNIE W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH

N=5019

SKALA: 1 = Bardzo niezadowolony(a) 10 = Bardzo zadowolony(a)

Problemy, z jakimi borykają się niepełnosprawni

Badając problematykę jakości życia osób niepełnosprawnych, w pierwszej kolejności prosiliśmy naszych respondentów o wskazanie pięciu najważniejszych problemów, z jakimi się borykają, a następnie o ocenę swojego zadowolenia w badanych 14 obszarach.

Uzyskane przez nas wyniki bardzo precyzyjnie określają obszary zadowolenia oraz braku satysfakcji. Do pierwszej grupy zaliczyć możemy sytuację mieszkaniową oraz ogólne warunki życia w miejscu zamieszkania. Nieco bardziej problematyczna jest kwestia dostępu do opieki medycznej oraz możliwości odpoczynku i relaksu. Największą bolączką osób niepełnosprawnych są zaś, bez wątpienia, problemy finansowe oraz problemy na rynku pracy (Tabela 1).

Tabela 1. Ocena zadowolenia z własnej sytuacji w 14 obszarach (N=5019)

	Bardzo zadowolony(a)	Raczej zadowolony(a)	Raczej niezadowolony(a)	W ogóle niezadowolony(a)	Nie wiem
Poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania/ na ulicy	9%	55%	22%	10%	4%
Pana(i) sytuacja mieszkaniowa/ posiadanie własnego mieszkania/ jego wielkość	7%	52%	25%	12%	3%
Wyposażenie gospodarstwa domowego	6%	53%	27%	10%	3%
Ogólne warunki życia w Pana(i) miejscowości, czystość, komunikacja	5%	53%	28%	9%	5%
Dostęp do opieki medycznej	5%	51%	30%	10%	3%
Jakość odpoczynku/ relaksu/ spędzania czasu wolnego od pracy	6%	43%	27%	15%	9%
Jakość załatwiania spraw w urzędzie gminy	3%	40%	26%	13%	18%
Dostęp do pomocy i opieki bytowej	4%	38%	34%	12%	11%
Sytuacja finansowa gospodarstwa domowego	2%	27%	43%	24%	4%
Pana(i) indywidualna sytuacja finansowa	2%	23%	42%	30%	3%
Możliwość kształcenia/ uczenia się	2%	15%	24%	18%	42%
Pana(i) sytuacja na rynku pracy/ posiadanie pracy/ jej pewność/ łatwość znalezienia pracy	2%	14%	25%	36%	23%
Możliwość rozwoju zawodowego	2%	13%	25%	23%	37%
Szanse, jakie Pan(i) ma na odłożenie oszczędności	1%	10%	32%	52%	5%

W swoich spontanicznych wypowiedziach osoby niepełnosprawne obok kwestii finansowych silnie akcentowały również problemy specyficzne dla tej grupy, wynikające z samej niepełnosprawności. Wskazywano na zły stan zdrowia, ale również i jego konsekwencje. Prawie co piąty badany deklarował osobiste problemy natury psychologicznej, co dziesiąty zaś skarżył się na społeczny odbiór niepełnosprawności. 13% badanych boryka się z barierami architektonicznymi. Problemy bytowe, związane z opieką i mieszkaniem stanowią poważne utrudnienia dla mniej niż co dziesiątej osoby niepełnosprawnej (Tabela 2).

Problemy, z jakimi borykają się niepełnosprawni

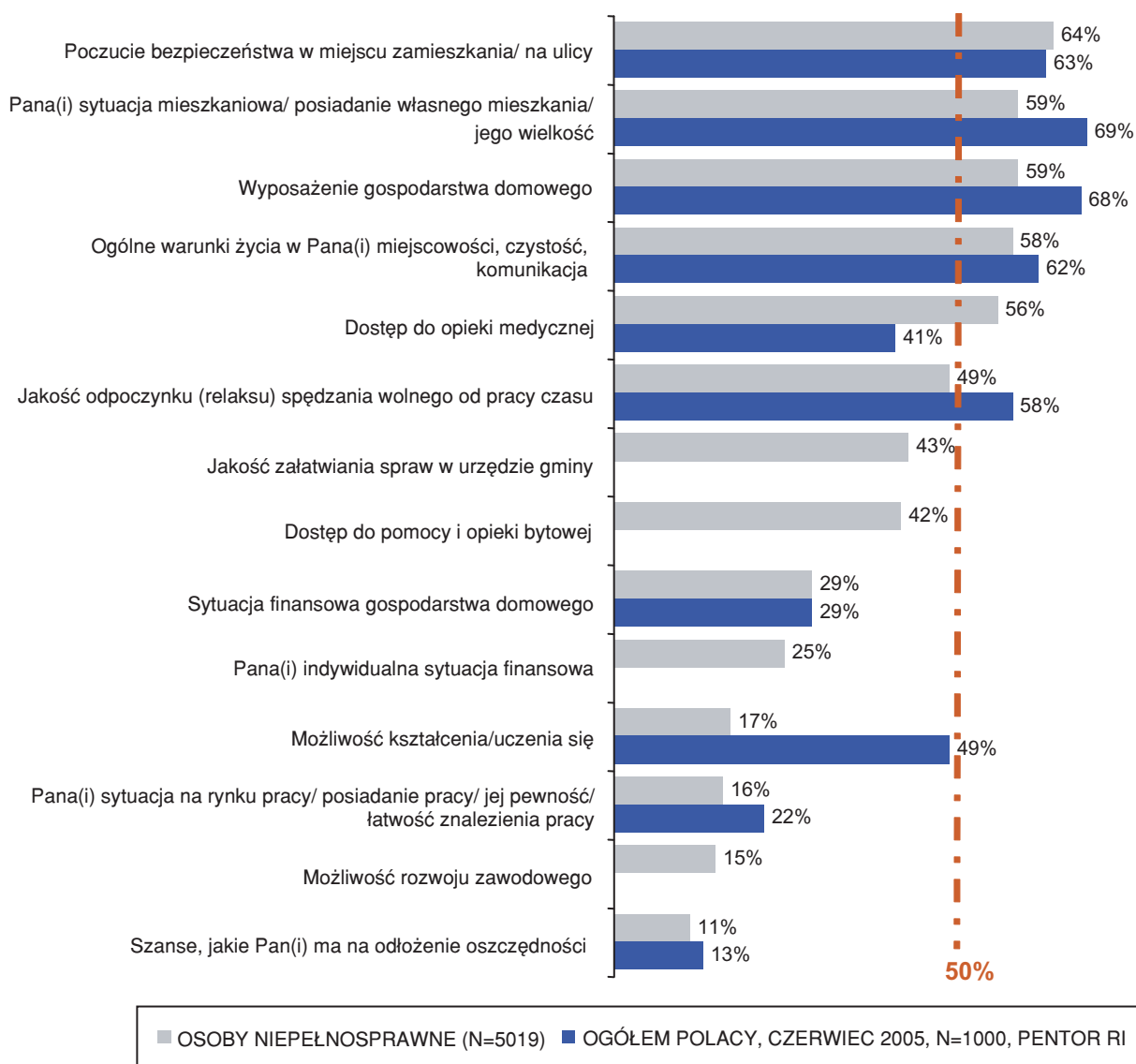
Tabela 2. Najważniejsze problemy, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne – odpowiedzi spontaniczne (N=5019)

Proszę, pomyślcie o tym, jak się Panu(i) żyje. Proszę podać najważniejsze problemy, z jakimi boryka się Pan(i) jako osoba niepełnosprawna? Proszę podać pięć najważniejszych problemów.	%
Problemy finansowe	49%
Problemy finansowe, niewystarczające dochody	44%
Bardzo drogie leki, leczenie, badania specjalistyczne	10%
Drogie zabiegi rehabilitacyjne	1%
Brak dofinansowania do sprzętu ortopedycznego	1%
Ochrona zdrowia	33%
Problemy zdrowotne	28%
Trudności z dostaniem się do lekarza specjalisty	4%
Zła opieka zdrowotna	2%
Problemy psychologiczne	17%
Niemożliwość wykonywania niektórych czynności	5%
Utrudniony kontakt z innymi ludźmi, samotność	5%
Brak samodzielności, konieczność korzystania z pomocy drugiej osoby	5%
Trudności w nawiązywaniu kontaktów	4%
Miejsca pracy	16%
Problemy ze znalezieniem pracy	14%
Ograniczenia w wykonywaniu niektórych prac zawodowych	1%
Niezdolność do pracy	1%
Brak szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe	1%
Bariery architektoniczne	13%
Zmiana postaw społecznych	10%
Brak akceptacji ze strony zdrowych ludzi	6%
Brak możliwości rozwoju, perspektyw, zepchnięcie na margines	3%
Ludzie zdrowi zwracają na niepełnosprawnych uwagę, jest to krępujące	2%
Problemy bytowe	7%
Złe warunki mieszkaniowe	4%
Niedostosowanie mieszkania do potrzeb osoby niepełnosprawnej	1%
Trudne warunki życia	1%
Brak mieszkania	1%
Bariery urzędowe	6%
Brak pomocy ze strony urzędów gminy	3%
Brak środków wsparcia	1%
Trudności komunikacyjne z urzędnikami	1%
Niewystarczająca informacja w urzędach o możliwości i sposobie otrzymania pomocy	1%
Niejasne, złe przepisy prawne	1%
Bariery transportowe	4%
Konieczność dojazdu do szkoły/ lekarza	2%
Zbyt mała liczba środków komunikacji miejskiej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	1%
Problemy rehabilitacyjne	3%
Niska dostępność do zabiegów rehabilitacyjnych	2%
Żadne, nie mam żadnych problemów	7%
Nie wiem/ trudno powiedzieć	4%

Problemy, z jakimi borykają się niepełnosprawni

Problemy, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne (wyłączając problemy wynikające z samej niepełnosprawności) są wprawdzie bardzo zbliżone do tych, na które uskarżają się osoby zdrowe, nie mniej skala ich odczuwania wydaje się dużo większa. Jest to szczególnie widoczne w przypadku oceny możliwości kształcenia, odpoczynku czy sytuacji mieszkaniowej.

ODSETEK OSÓB ZADOWOLONÝCH Z WŁASNEJ SYTUACJI W 14 OBSZARACH BARDZO + RACZEJ ZADOWOLONÝ(A) PORÓWNANIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I OGÓŁU POPULACJI

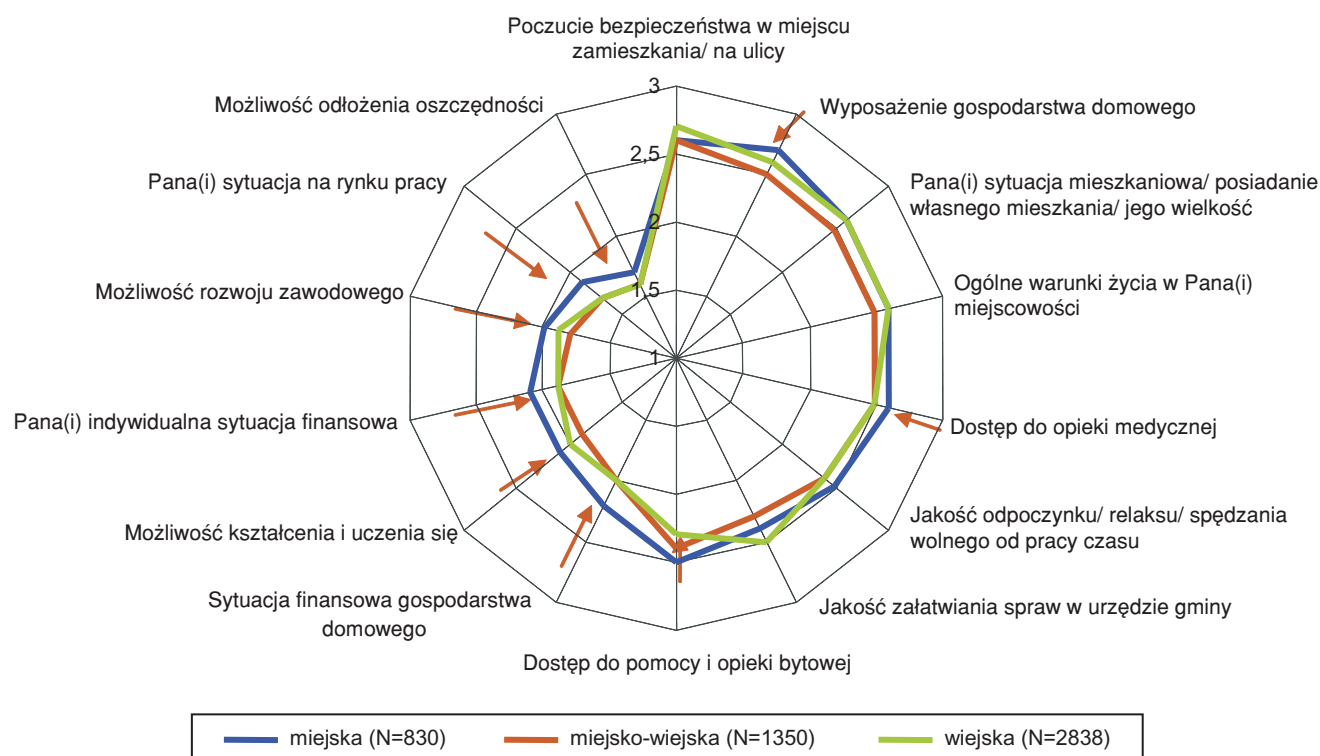

Problemy, z jakimi borykają się niepełnosprawni

Opisana wcześniej różnica w ocenie jakości życia na terenie gmin wiejskich i gmin miejsko-wiejskich w porównaniu z gminami miejskimi, staje się jeszcze bardziej wyrazista, gdy pod uwagę weźmiemy nie tylko ogólną satysfakcję, ale również jej składowe. Mieszkańcy gmin miejskich, w szczególności tych największych, istotnie rzadziej (40%) skarżą się na problemy finansowe. Dla porównania, kwestie finansowe są jednym z ważniejszych problemów dla ponad połowy (55%) mieszkańców najmniejszych gmin wiejskich. Niepełnosprawni z gmin miejskich istotnie lepiej niż badani przez nas mieszkańcy gmin miejsko-wiejskich i wiejskich, oceniają wyposażenie własnego mieszkania, dostęp do opieki medycznej i bytowej, swoją sytuację finansową, czy wreszcie możliwość kształcenia i rozwoju zawodowego.

Poniższy rysunek przedstawia zadowolenie osób niepełnosprawnych mieszkających w gminach wiejskich, miejsko-wiejskich oraz miejskich w poszczególnych obszarach.

ZADOWOLENIE W 14 OBSZARACH (ŚREDNIE) ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY

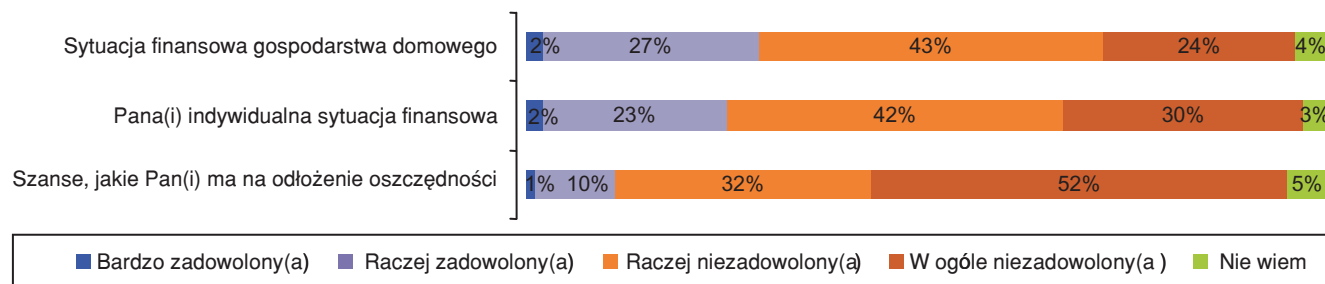
↑ Istotnie większe zadowolenie w gminach miejskich niż wiejskich i miejsko-wiejskich

SKALA: 4=Bardzo zadowolony(a), 3=Raczej zadowolony(a), 2=Raczej niezadowolony(a), 1=W ogóle niezadowolony(a)

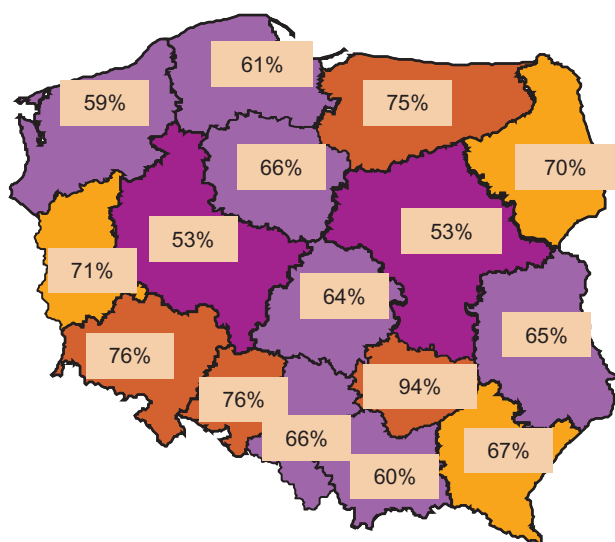
Sytuacja finansowa gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych

Brak lub niedostatek środków finansowych stanowią bez wątpienia główny problem, z którym borykają się osoby niepełnosprawne. Jego skalę, doskonale obrazują poniższe rysunki. Zdecydowana większość badanych negatywnie ocenia własną sytuację finansową – zarówno indywidualną (72%), jak i całego gospodarstwa domowego (67%). W każdym z 16 województw odsetek osób niezadowolonych znacznie przekracza połowę populacji. Z najlepszą sytuacją pod względem finansowym mamy do czynienia w północno-zachodniej i centralnej Polsce, z najgorszą zaś na północnym wschodzie, południowym zachodzie kraju oraz w województwie podkarpackim. Sytuacja finansowa gospodarstwa domowego jest silnie powiązana z ogólnym zadowoleniem z życia. Wyjątek stanowią tu województwa kujawsko-pomorskie oraz podkarpackie, w których zadowolenie z życia jest nieproporcjonalnie wysokie w stosunku do oceny sytuacji finansowej.

ZADOWOLENIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ (N=5019)

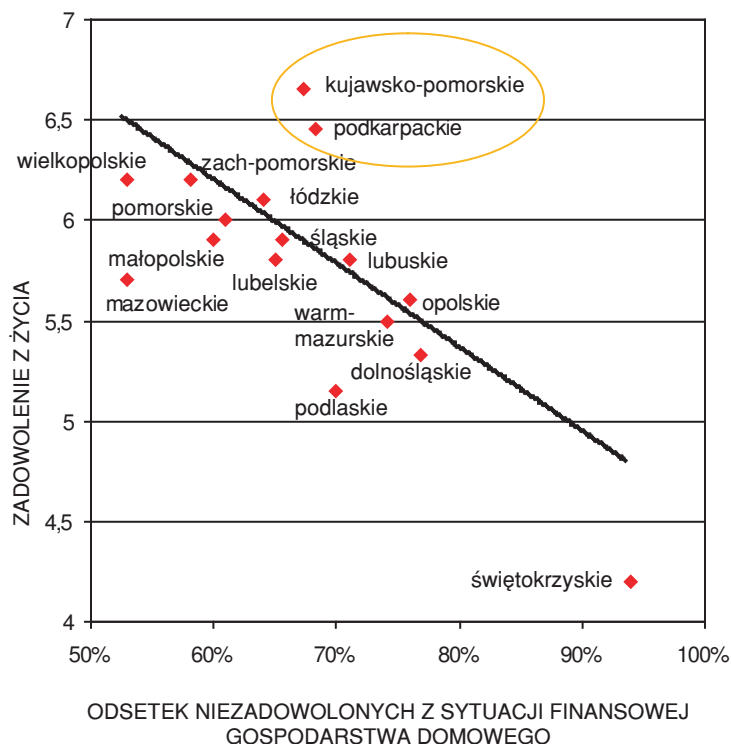

ODSETEK NEGATYWNIE OCENIAJĄCYCH SYTUACJĘ FINANSOWĄ GOSPODARSTWA DOMOWEGO W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH

N=5019

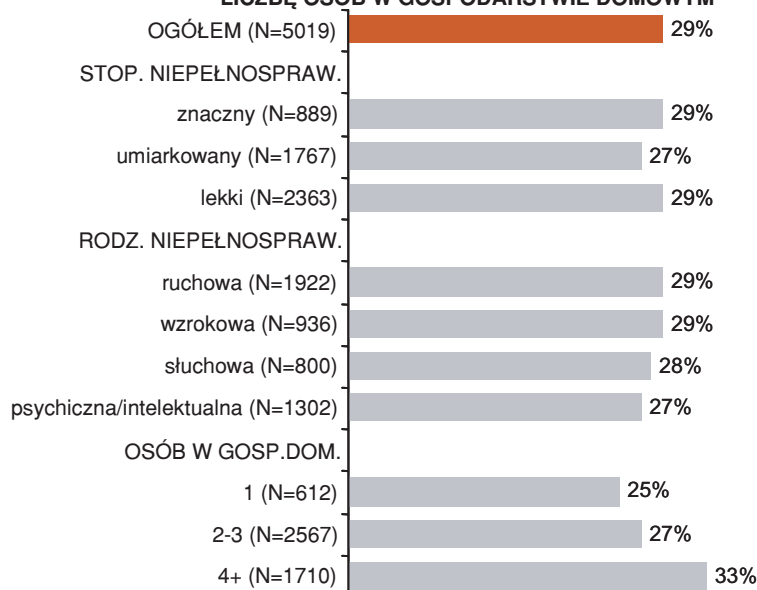
ZADOWOLENIE Z ŻYCIA A OCENA SYTUACJI FINANSOWEJ

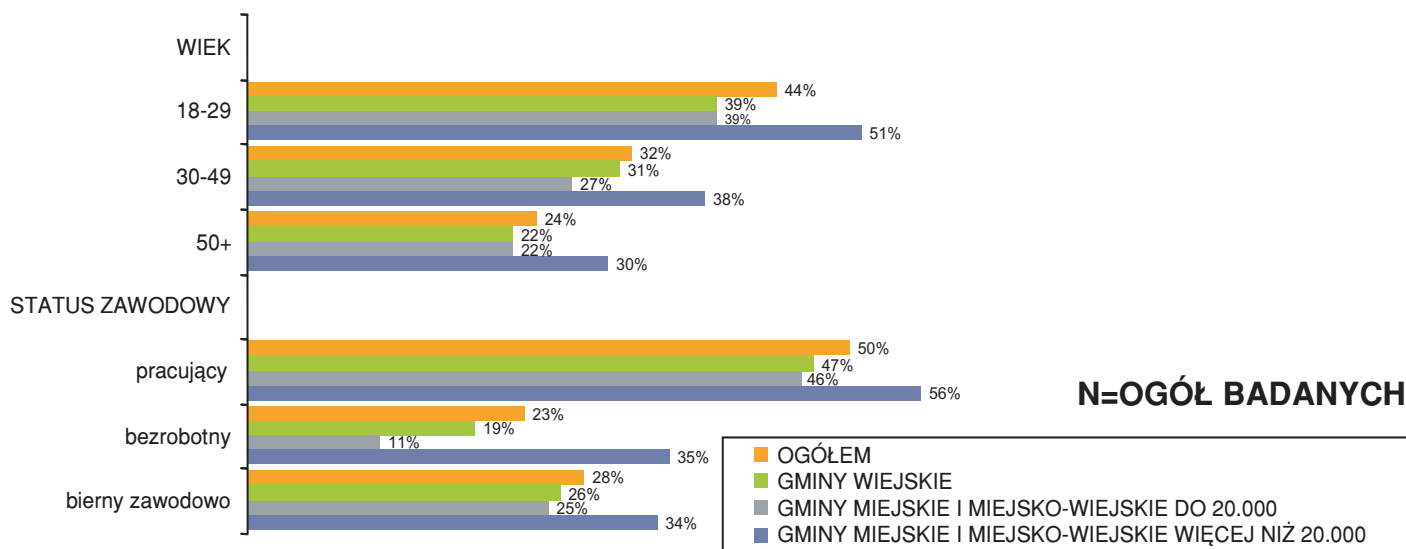
Sytuacja finansowa gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych

Oprócz miejsca zamieszkania, czynnikami w największym stopniu różnicującymi satysfakcję z sytuacji finansowej są wiek oraz status zawodowy niepełnosprawnego. Odsetek zadowolonych z własnej sytuacji finansowej w grupie najmłodszych respondentów jest bliski połowy, a w przypadku osób pracujących osiąga 50%. Natomiast wśród starszych i niepracujących jest dwukrotnie niższy. Należy podkreślić, iż różnice te obserwujemy niezależnie od miejsca zamieszkania. Stopień oraz rodzaj niepełnosprawności nie różnicują istotnie sytuacji finansowej gospodarstw domowych.

ODSETEK ZADOWOLONYCH Z SYTUACJI FINANSOWEJ GOSPODARSTWA DOMOWEGO (BARDZO + RACZEJ ZADOWOLONYCH) ZE WZGLĘDU NA STOPIEŃ, RODZAJ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI, LICZBĘ OSÓB W GOSPODARSTWIE DOMOWYM

ODSETEK ZADOWOLONYCH Z SYTUACJI FINANSOWEJ GOSPODARSTWA DOMOWEGO ZE WZGLĘDU NA WIEK, STATUS ZAWODOWY ORAZ TYP GMINY BARDZO + RACZEJ ZADOWOLONY(A)

Sytuacja finansowa gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych

Zestawienie danych na temat sytuacji finansowej gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych z danymi dotyczącymi dochodów ogółu gospodarstw w Polsce (Tabela 3), a także wgląd w wyniki dotyczące deficytów finansowych (rysunek na następnej stronie), pokazują społeczne dysproporcje oraz ogromną skalę problemów finansowych, z jakimi borykają się niepełnosprawni. Warto zauważyć, iż odsetek gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych, osiągających najniższe dochody, jest prawie trzykrotnie wyższy w porównaniu z ogółem gospodarstw w Polsce. Analogicznie, w grupie niepełnosprawnych odnotowujemy również dwukrotnie mniejszą liczbę gospodarstw o najwyższych dochodach.

Niezwykle wymowne są dane dotyczące deficytów finansowych. Ponad połowa niepełnosprawnych deklaruje, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy w ich budżetach domowych nie starczyło pieniędzy na wypoczynek i wyjazd wakacyjny, wykonanie potrzebnych remontów, rozrywkę i drobne przyjemności. Najbardziej znaczący jest jednak fakt, iż w prawie co drugim gospodarstwie osób niepełnosprawnych (49%) zabrakło pieniędzy na leczenie.

Tabela 3. Dochody netto gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych

	OGÓLEM POLACY (2005, PENTOR RI)		OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE (N=5019)	
	%	% CUM	%	% CUM
poniżej 100 zł	1%	1%	1%	1%
od 101 do 150 zł	0%	1%	1%	2%
od 151 do 200 zł	0%	1%	1%	3%
od 201 do 250 zł	0%	1%	1%	4%
od 251 do 300 zł	0%	1%	1%	5%
od 301 do 400 zł	1%	2%	2%	7%
od 401 do 500 zł	2%	4%	4%	11%
od 501 do 600 zł	3%	7%	5%	16%
od 601 do 700 zł	3%	10%	4%	20%
od 701 do 800 zł	4%	14%	4%	24%
od 801 do 900 zł	3%	17%	3%	27%
od 901 do 1000 zł	7%	24%	7%	34%
od 1001 do 1250 zł	9%	33%	8%	42%
od 1251 do 1500 zł	10%	43%	10%	52%
od 1501 do 1750 zł	6%	49%	7%	59%
od 1751 do 2000 zł	9%	58%	7%	66%
od 2001 do 2500 zł	8%	66%	6%	72%
od 2501 do 3000 zł	6%	72%	3%	75%
od 3001 do 4000 zł	4%	76%	2%	77%
od 4001 do 5000 zł	2%	78%	1%	78%
powyżej 5001 zł	2%	80%	0%	78%
brak danych	20%	100%	21%	99%

Sytuacja finansowa gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych

W porównaniu z ogółem gospodarstw domowych w Polsce, osoby niepełnosprawne istotnie częściej skarżą się na brak funduszy, przede wszystkim na opiekę medyczną, naukę i kształcenie oraz rozrywkę.

Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się w Pana(i) gospodarstwie domowym, że nie starczyło pieniędzy na..?

PORÓWNANIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I OGÓŁU POPULACJI

Warto podkreślić, iż braki finansowe dotyczą przede wszystkim mieszkańców gmin wiejskich, osoby starsze, niepracujące oraz mieszkające samotnie. Stopień i rodzaj niepełnosprawności nie różnicują w istotny sposób sytuacji finansowej gospodarstw domowych.

Tabela 4. Odsetek gospodarstw, w których w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie starczyło pieniędzy na (N=5019)

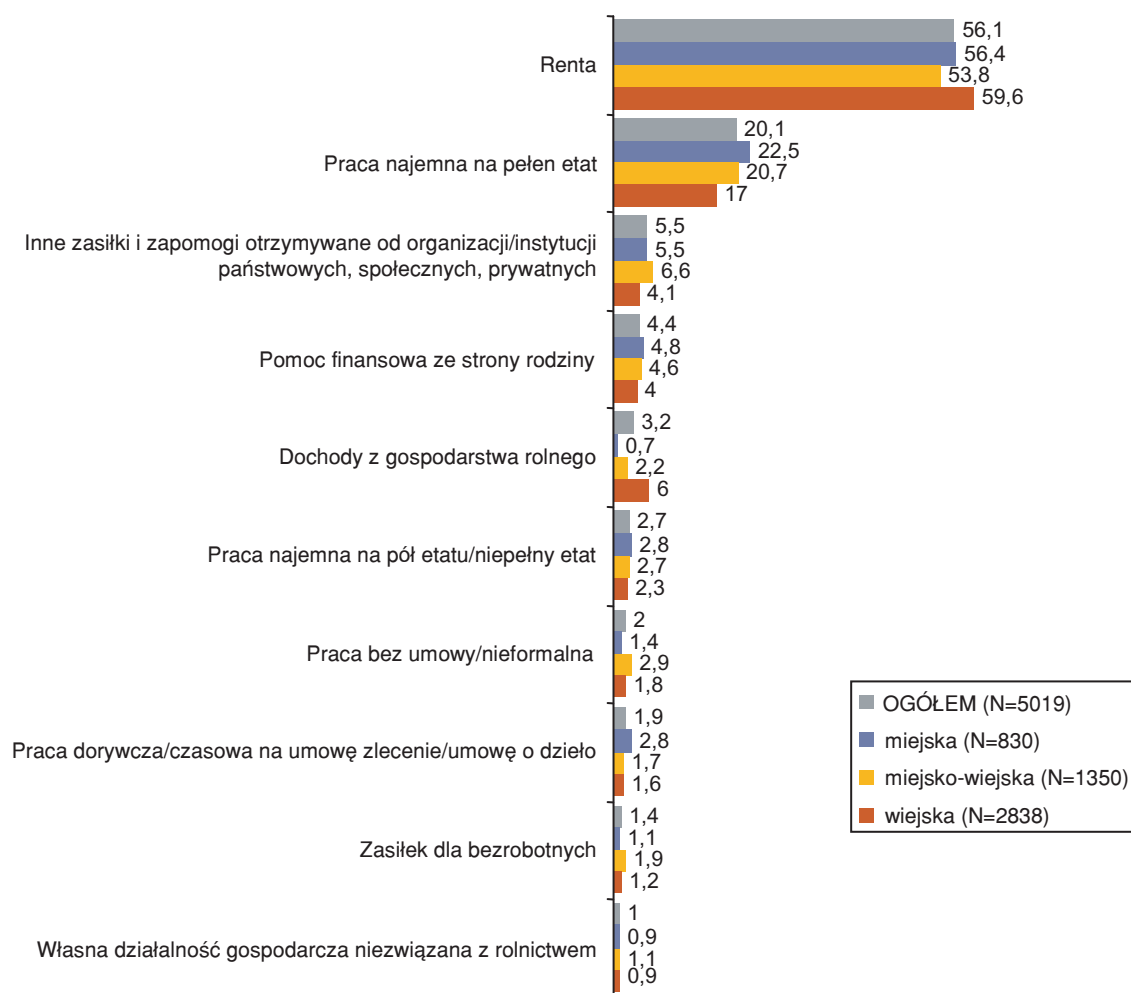
	OGÓŁEM	TYP GMINY				OSOBY W GOSP. DOM.		
		miejska	miejsko-wiejska	wiejska	wiejska do 4 tys.	1	2-3	4+
wykonanie potrzebnych remontów w mieszkaniu	56%	52%	54%	59%	65%	61%	55%	54%
drobne przyjemności	53%	47%	54%	54%	62%	60%	52%	52%
pokrycie kosztów związanych z leczeniem, opieką lekarską i medyczną	49%	43%	49%	53%	56%	56%	50%	46%
naukę i kształcenie/ zakup książek i pomocy naukowych	37%	33%	39%	37%	43%	40%	35%	38%
żywność lub ubrania	17%	14%	15%	21%	24%	17%	16%	18%

Sytuacja finansowa gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych

Gospodarstwa domowe osób niepełnosprawnych czerpią swoje dochody głównie z rent, w drugiej kolejności zaś z pracy na pełnym etacie. Inne źródła dochodu tylko w nieznacznym stopniu wpływają na zasobność budżetów badanej przez nas grupy.

Warto zaznaczyć, iż renta jako główne źródło utrzymania liczy się przede wszystkim dla mieszkańców gmin wiejskich. Mieszkańcy gmin miejskich relatywnie częściej czerpią natomiast dochody z pracy zarobkowej.

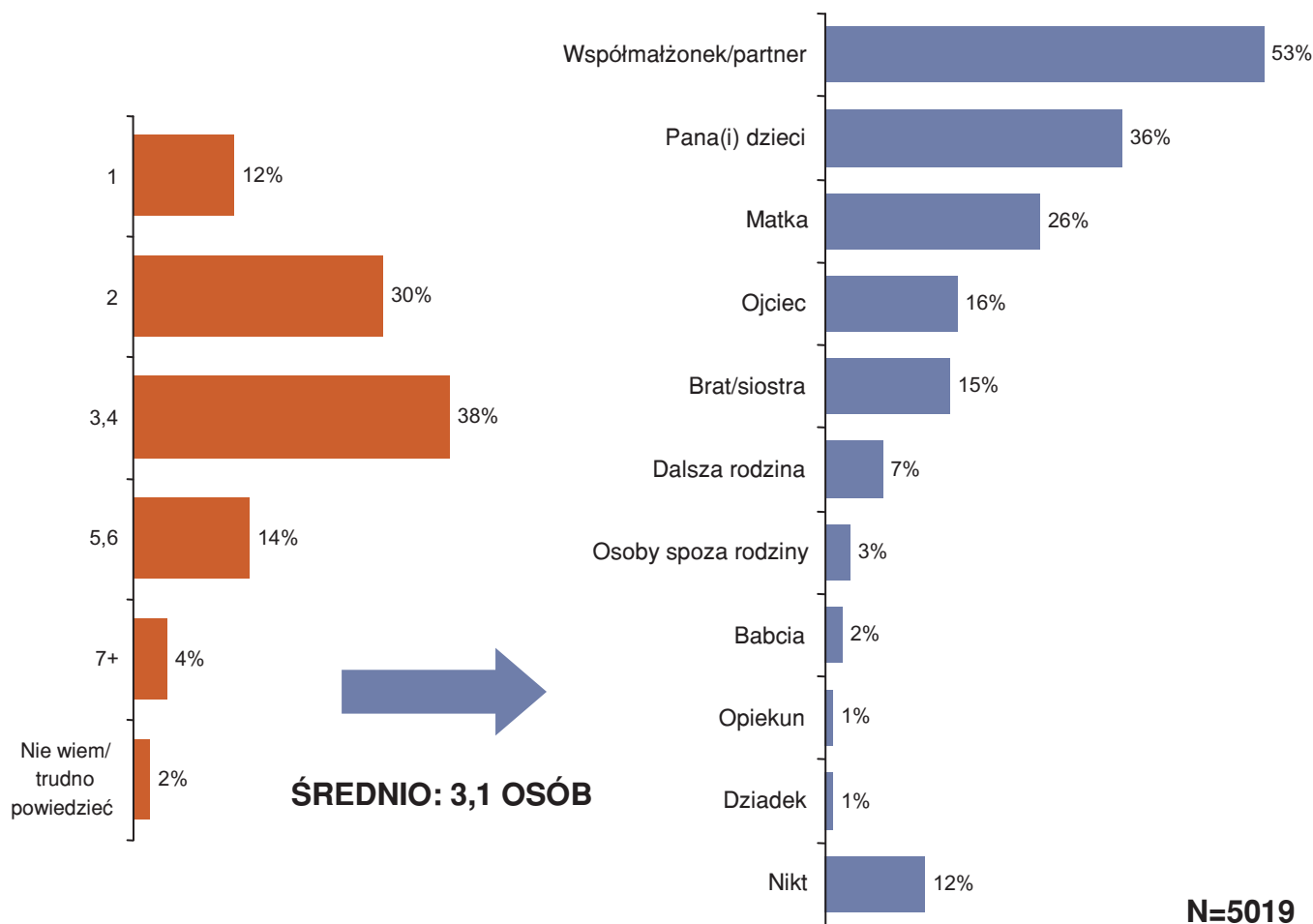
ŚREDNI UDZIAŁ DOCHODÓW GOSPODARSTW DOMOWYCH Z POSZCZEGÓLNYCH ŹRÓDEŁ (OGÓLEM I ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY)

Sytuacja mieszkaniowa gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych

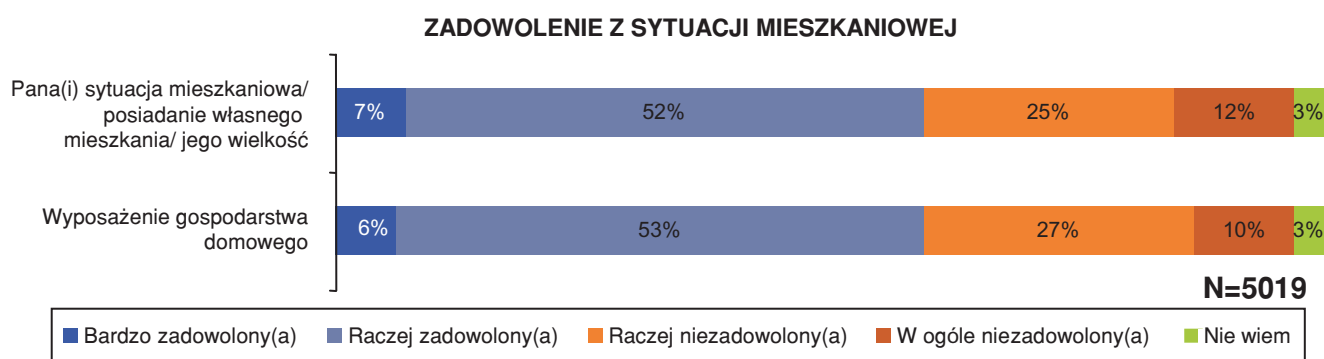
Większość osób niepełnosprawnych żyje w pełnych, wieloosobowych rodzinach (średnio składających się z 3,1 osoby), które są dla nich potencjalnym źródłem opieki i pomocy. Jedynie 12% samodzielnie prowadzi swoje gospodarstwo domowe (nieco częściej są to osoby starsze - 16%). Wydaje się to o tyle istotne, iż liczba osób w gospodarstwie domowym, jak wcześniej zaznaczyliśmy, jest ważnym czynnikiem wpływającym na ogólną satysfakcję z życia.

OSOBY W GOSPODARSTWIE DOMOWYM (LICZBA I DOMOWNICY)

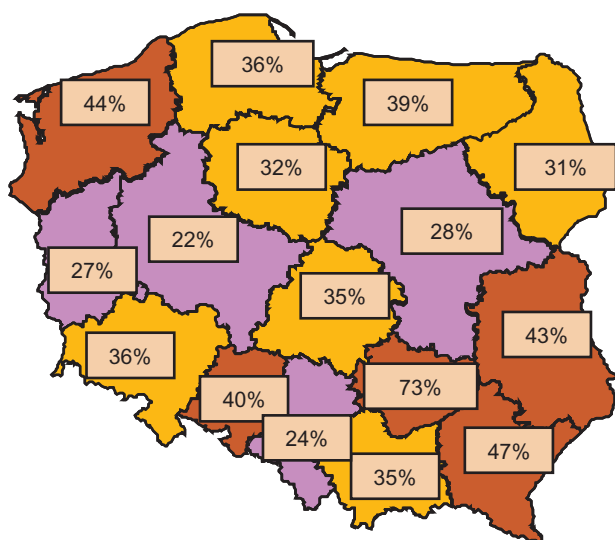

Sytuacja mieszkaniowa gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych

Sytuacja mieszkaniowa, na tle innych obszarów, jest czynnikiem pozytywnie wpływającym na ogólne zadowolenie z życia (większość badanych przez nas niepełnosprawnych optymistycznie wyraża się o swoich warunkach mieszkaniowych). Co nie oznacza jednak, iż w tym zakresie nie ma żadnych problemów. Co więcej, grono osób niepełnosprawnych uskarżających się na warunki mieszkaniowe jest znacznie liczniejsze niż gdy pod uwagę weźmiemy ogół Polaków (37% w porównaniu z 28%). Nie wolno nam również zapominać, iż w ponad połowie gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych (56%) nie starcza pieniędzy na potrzebne remonty.

ODSETEK NEGATYWNIE OCENIAJĄCYCH WŁASNĄ SYTUACJĘ MIESZKANIOWĄ W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH

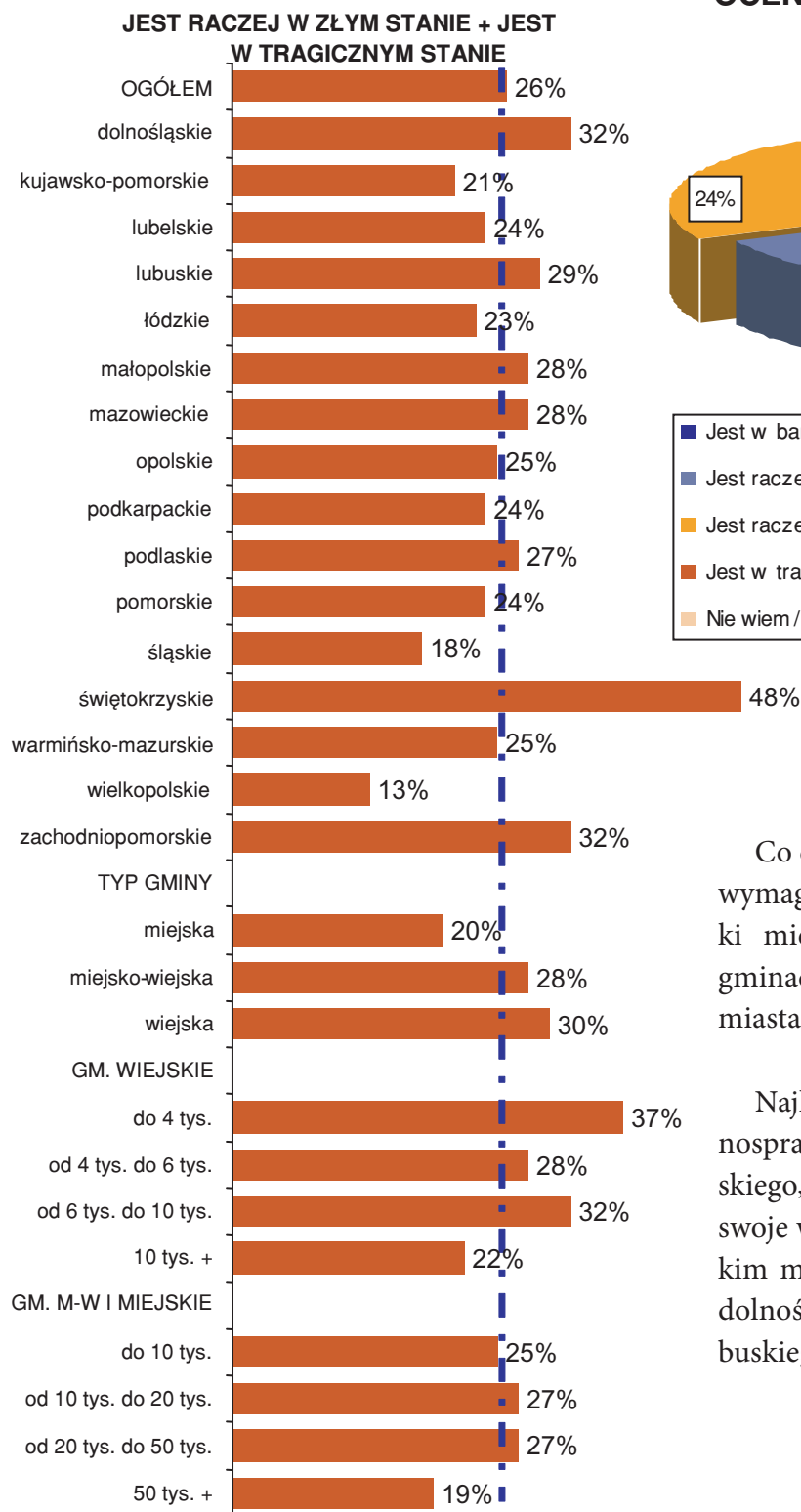

Sam typ gminy nie różnicuje zadowolenia z własnej sytuacji mieszkaniowej. Różnice w ocenie tego obszaru ujawniają się dopiero na poziomie wielkości gminy. I tak relatywnie najbardziej zadowoleni z własnej sytuacji mieszkaniowej są mieszkańcy najmniejszych i największych gmin wiejskich. W przypadku gmin miejsko-wiejskich oraz miejskich zadowolenie spada natomiast wraz z wielkością gminy.

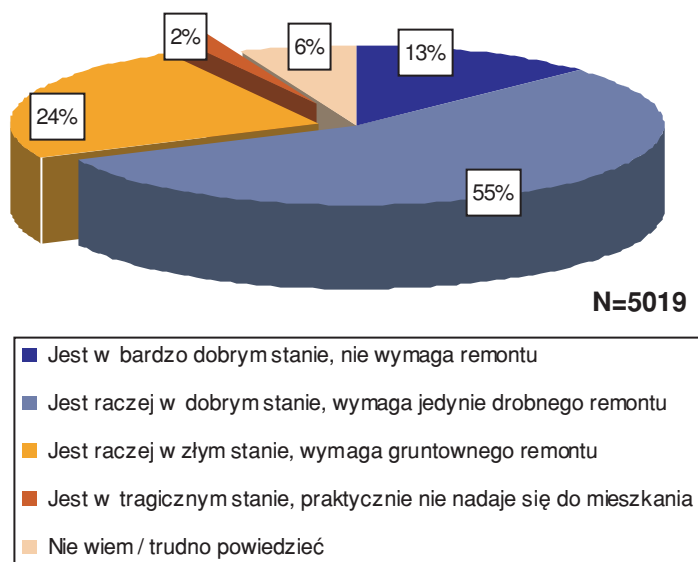
W skali kraju najmniej zadowolone z własnej sytuacji mieszkaniowej są osoby niepełnosprawne z południowo-wschodniej Polski oraz z województwa zachodniopomorskiego.

Sytuacja mieszkaniowa gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych

OCENA STANU DOMU/MIESZKANIA

OCENA STANU DOMU/MIESZKANIA

Co czwarty niepełnosprawny mieszka w lokalu wymagającym dużego remontu. Najgorsze warunki mieszkaniowe obserwujemy w najmniejszych gminach wiejskich, najlepsze zaś w największych miastach.

Najlepszą sytuację mieszkaniową mają niepełnosprawni z województwa wielkopolskiego, śląskiego, łódzkiego oraz kujawsko-pomorskiego. Na swoje warunki lokalowe skarżą się przede wszystkim mieszkańcy województwa świętokrzyskiego, dolnośląskiego oraz zachodniopomorskiego i lubuskiego.

Sytuacja mieszkaniowa gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych

Różnice w ocenie zadowolenia z własnej sytuacji mieszkaniowej między osobami niepełnosprawnymi a ogółem populacji znajdują swoje silne potwierdzenie w danych dotyczących metrażu powierzchni mieszkalnej. Osoby niepełnosprawne średnio zajmują lokale o 7m² mniejsze i na własny użytek mają o prawie 3m² mniej powierzchni niż Polacy ogółem. Warto również zwrócić uwagę na różnicę w wielkości powierzchni mieszkalnej zajmowanej przez gospodarstwa osób niepełnosprawnych mieszkających w gminach wiejskich i miejskich. W skali kraju różnica ta średnio wynosi ponad 15m² na lokal i 3m² na osobę.

POWIERZCHNIA MIESZKALNA ZAJMOWANA PRZEZ OGÓŁ GOSPODARSTW W POLSCE ORAZ OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE (W M²)

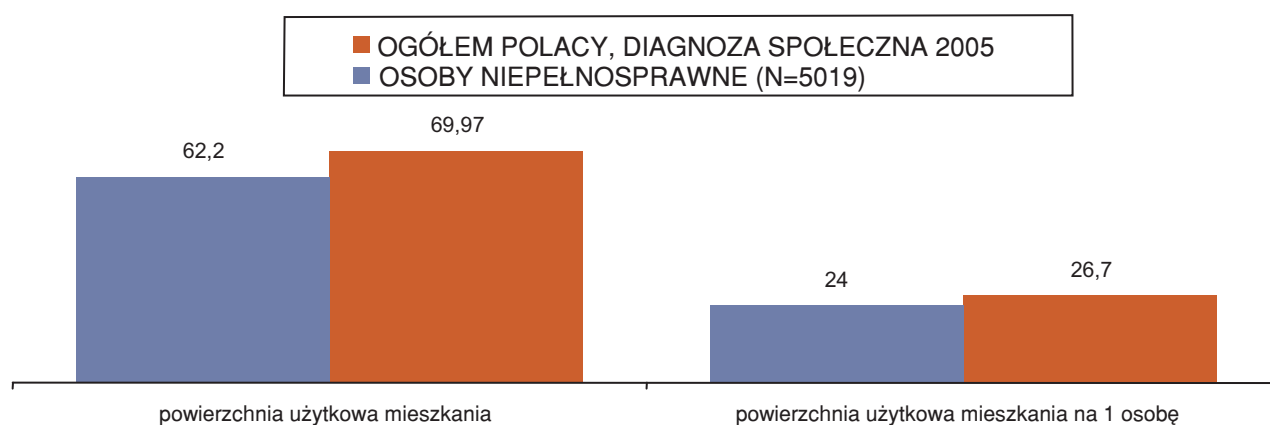
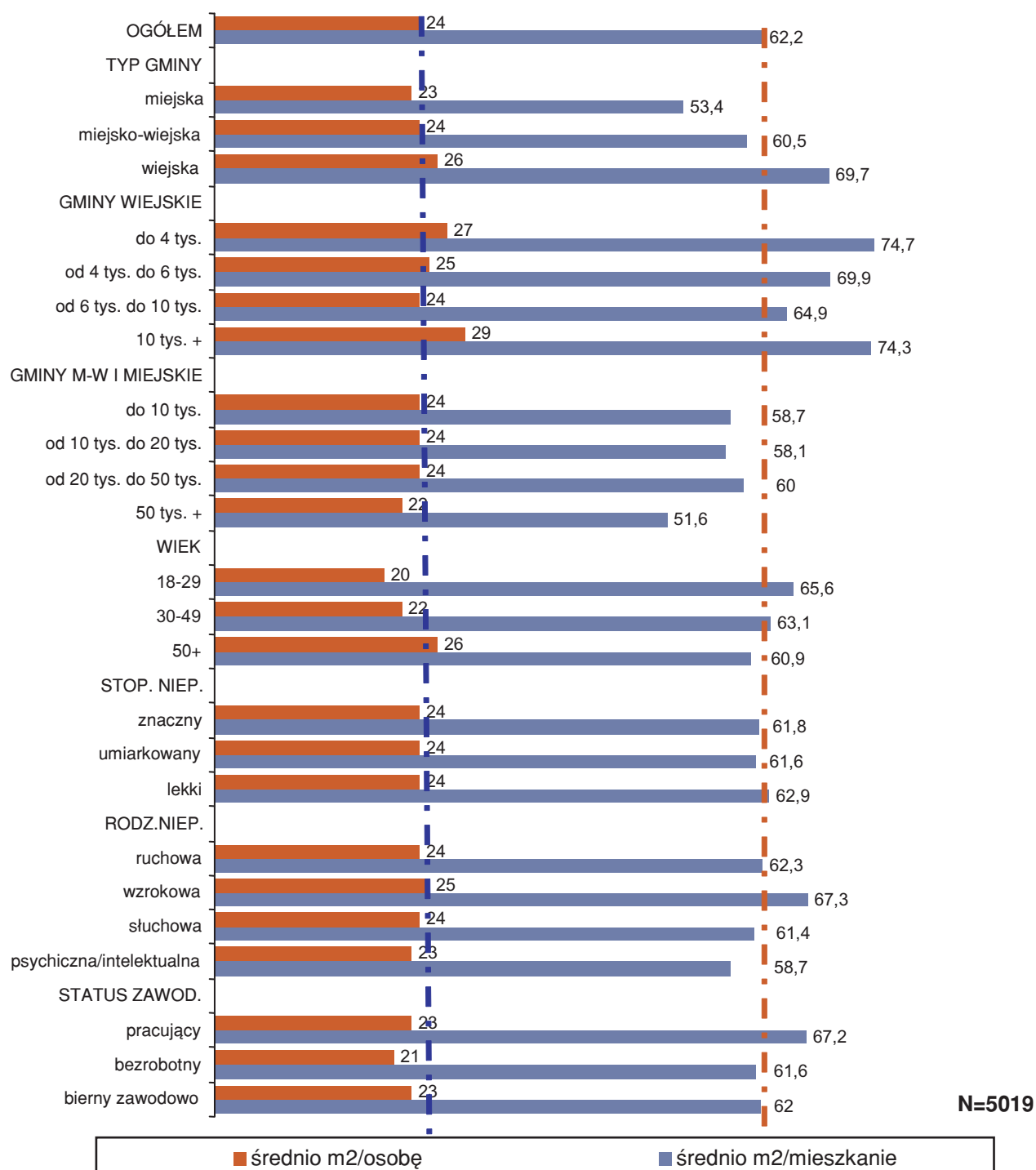

Tabela 5. Powierzchnia mieszkalna (w m²) zajmowana przez gospodarstwa domowe osób niepełnosprawnych ze względu na typ gminy.

	OGÓŁEM (N=5019)		GMINY MIEJSKIE (N=830)		GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE (N=1350)		GMINY WIEJSKIE (N=2838)	
	%	% CUM	%	% CUM	%	% CUM	%	% CUM
do 30	11%	11%	12%	12%	11%	11%	12%	12%
31- 40	14%	25%	17%	29%	17%	28%	8%	20%
41- 50	20%	45%	24%	53%	21%	49%	16%	36%
51- 60	16%	61%	21%	74%	14%	63%	13%	49%
61- 70	10%	71%	11%	85%	10%	73%	10%	59%
71- 80	9%	80%	5%	90%	9%	82%	13%	72%
81- 90	4%	84%	2%	92%	3%	85%	7%	79%
91-100	6%	90%	4%	96%	5%	90%	9%	88%
101-120	5%	95%	2%	98%	6%	96%	7%	95%
121-150	2%	97%	1%	99%	2%	98%	3%	98%
151-170	1%	98%	0%	99%	0%	98%	1%	99%
171-200	1%	99%	0%	99%	1%	99%	1%	100%
201+	0%	99%	0%	99%	0%	99%	0%	100%
średnia	62,2		53,4		60,5		69,7	

Sytuacja mieszkaniowa gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych

POWIERZCHNIA MIESZKALNA ZAJMOWANA PRZEZ OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE (W M²)

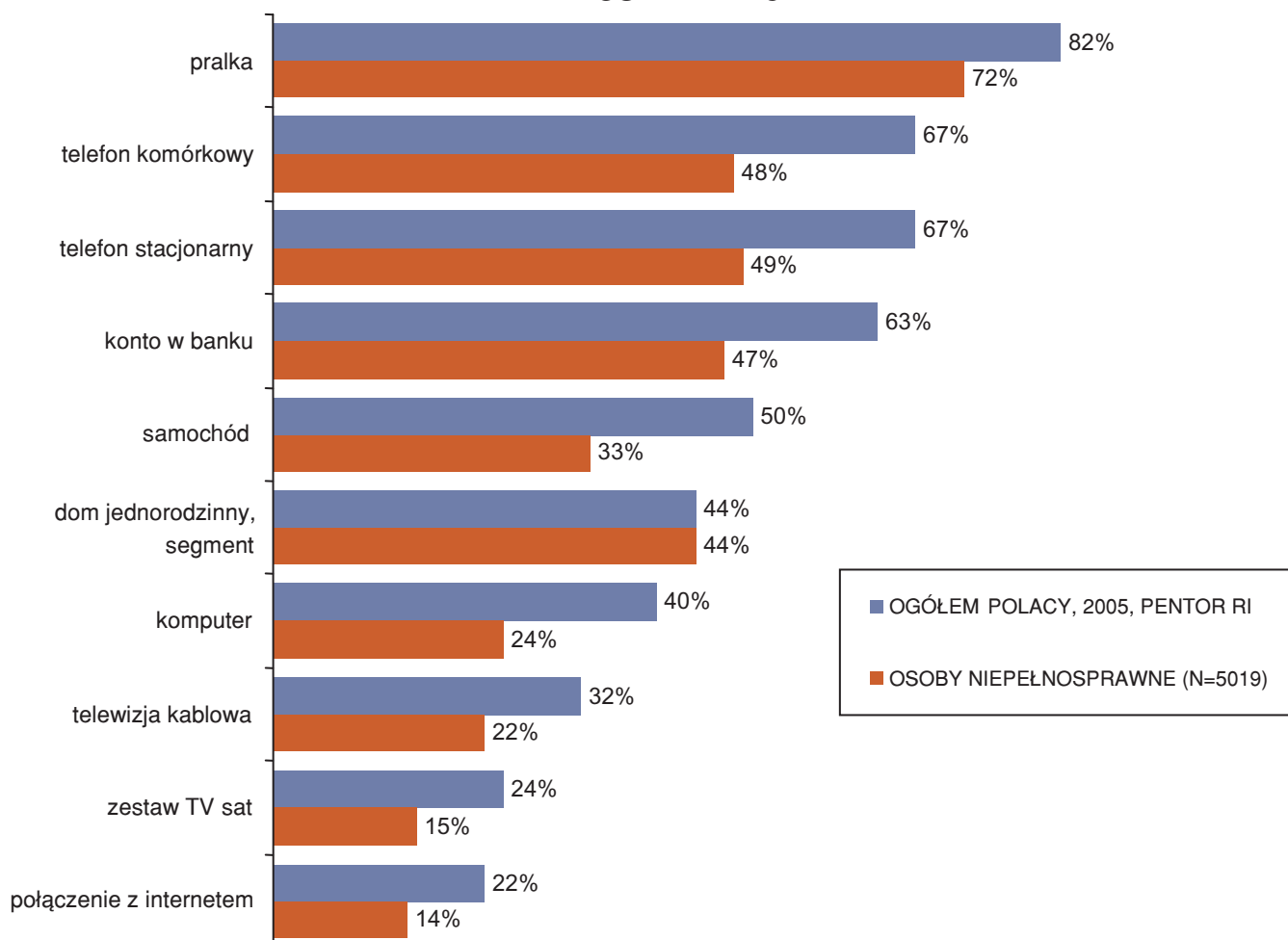

Wyposażenie gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych

Gospodarstwa domowe osób niepełnosprawnych nie tylko zajmują mniejszą powierzchnię mieszkaniową, lecz również są zdecydowanie gorzej wyposażone w sprzęty RTV – AGD, a przede wszystkim w nowe technologie, ułatwiające codzienne funkcjonowanie (szczególnie osobom niepełnosprawnym). Jedynie co czwarte gospodarstwo domowe (24%) osób niepełnosprawnych ma dostęp do komputera, a niespełna co szóste (14%) do Internetu. Wśród ogółu Polaków odsetki te są dwukrotnie większe.

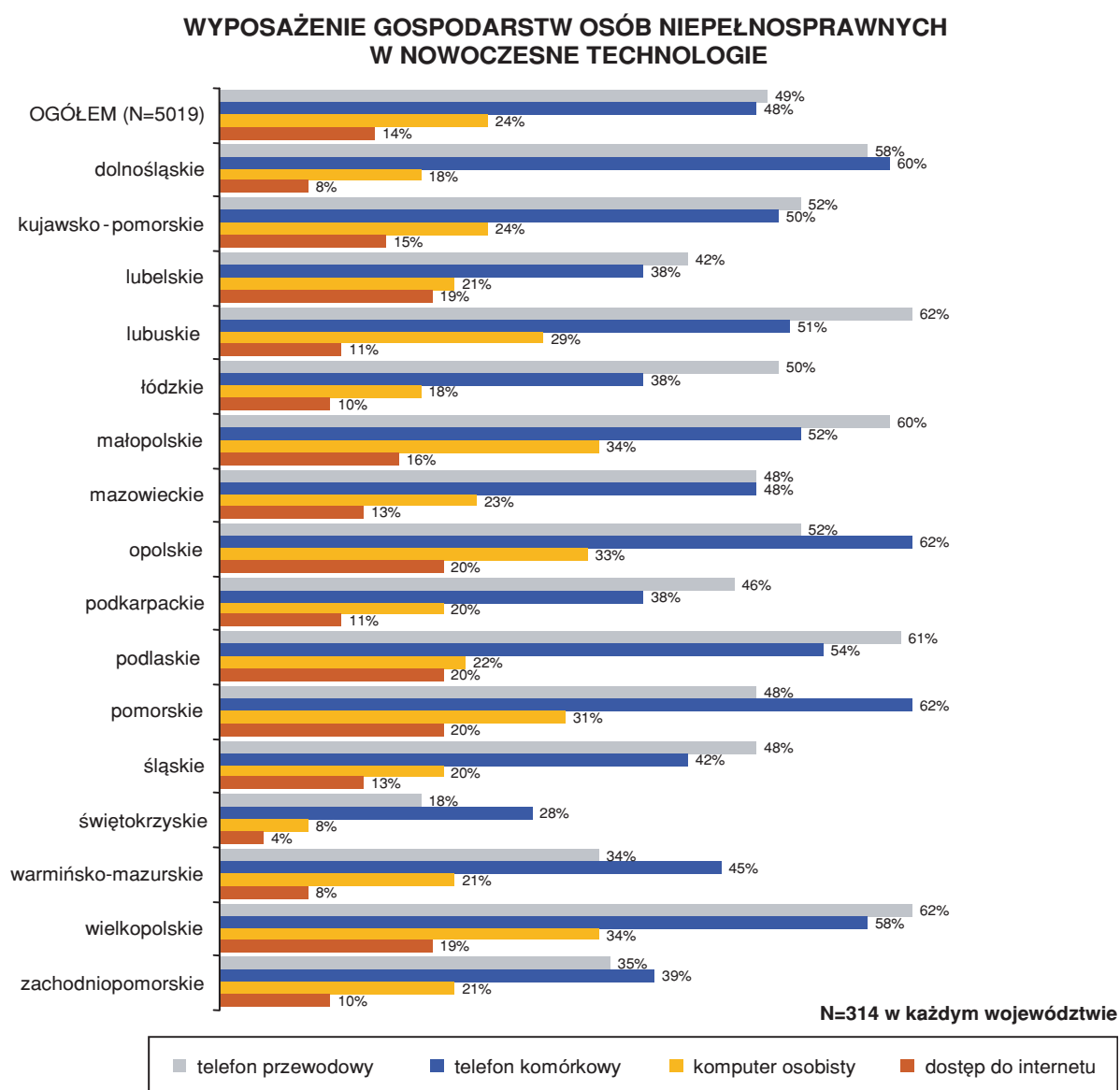
Dostęp do nowych technologii nie jest jednakowy na poziomie całego kraju. Możemy mówić o istotnych różnicach na poziomie województw oraz ze względu na typ oraz wielkość gminy.

STAN POSIADANIA GOSPODARSTW DOMOWYCH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Wyposażenie gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych w nowoczesne technologie

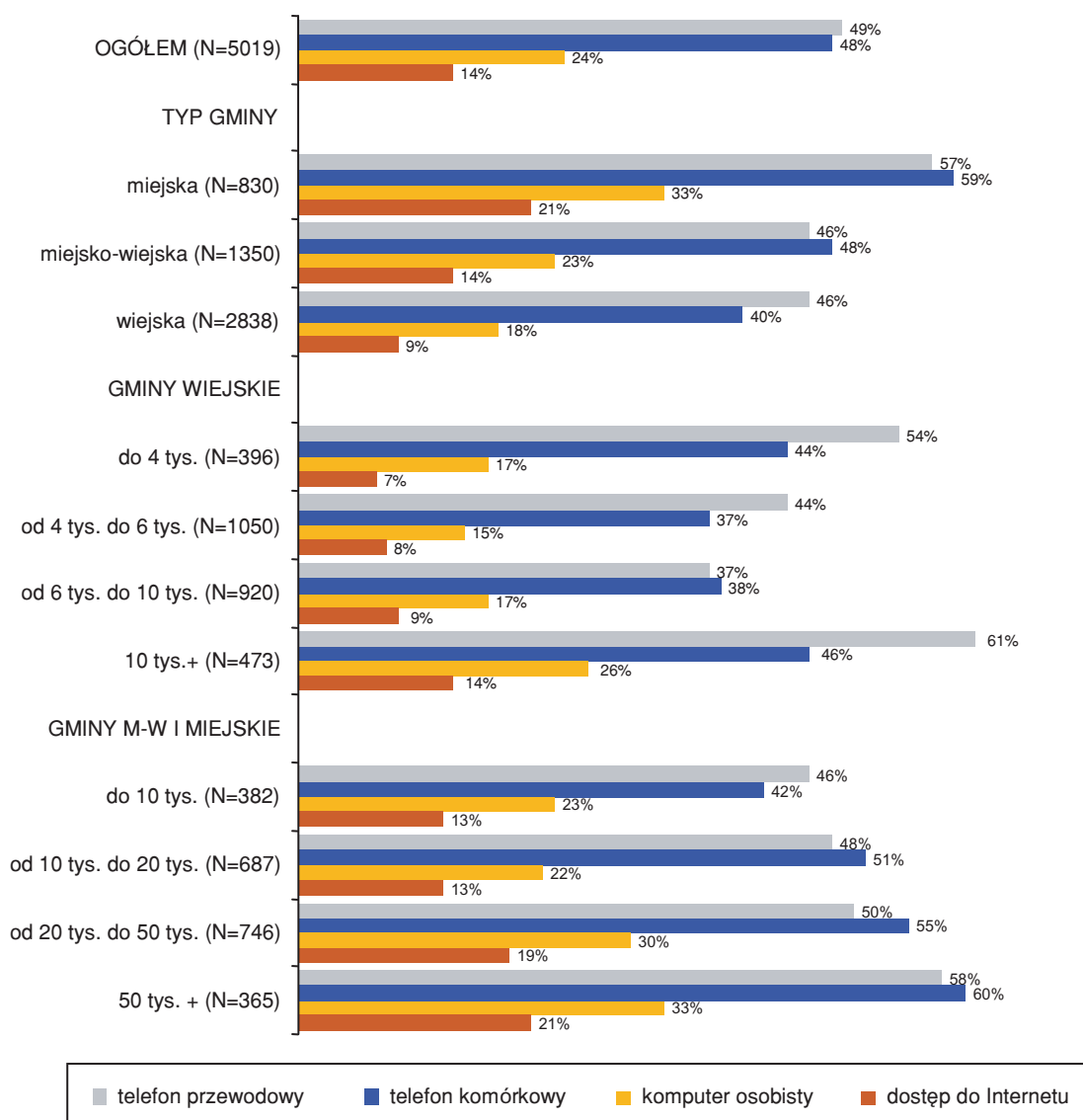
Dostęp do komputera i Internetu jest relatywnie najbardziej powszechny na południu kraju – w województwie małopolskim i opolskim oraz na północnym zachodzie – w województwie pomorskim oraz wielkopolskim. Najgorzej pod tym względem wypadają województwa: świętokrzyskie, dolnośląskie, łódzkie, warmińsko-mazurskie, podkarpackie oraz zachodniopomorskie.

Wyposażenie gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych w nowoczesne technologie

Obserwujemy istotne różnice w dostępie do nowych technologii między mieszkańcami gmin wiejskich oraz gmin miejskich. W tych ostatnich dostęp do komputera oraz Internetu deklaruje prawie dwukrotnie większy odsetek badanych niż na terenach wiejskich. Warto zauważyć, iż dostępność komputera oraz Internetu w gminach miejsko-wiejskich oraz miejskich rośnie wraz z wielkością gminy, podczas gdy w przypadku gmin wiejskich, jedynie największe jednostki terytorialnie wybijają się na tle ogółu.

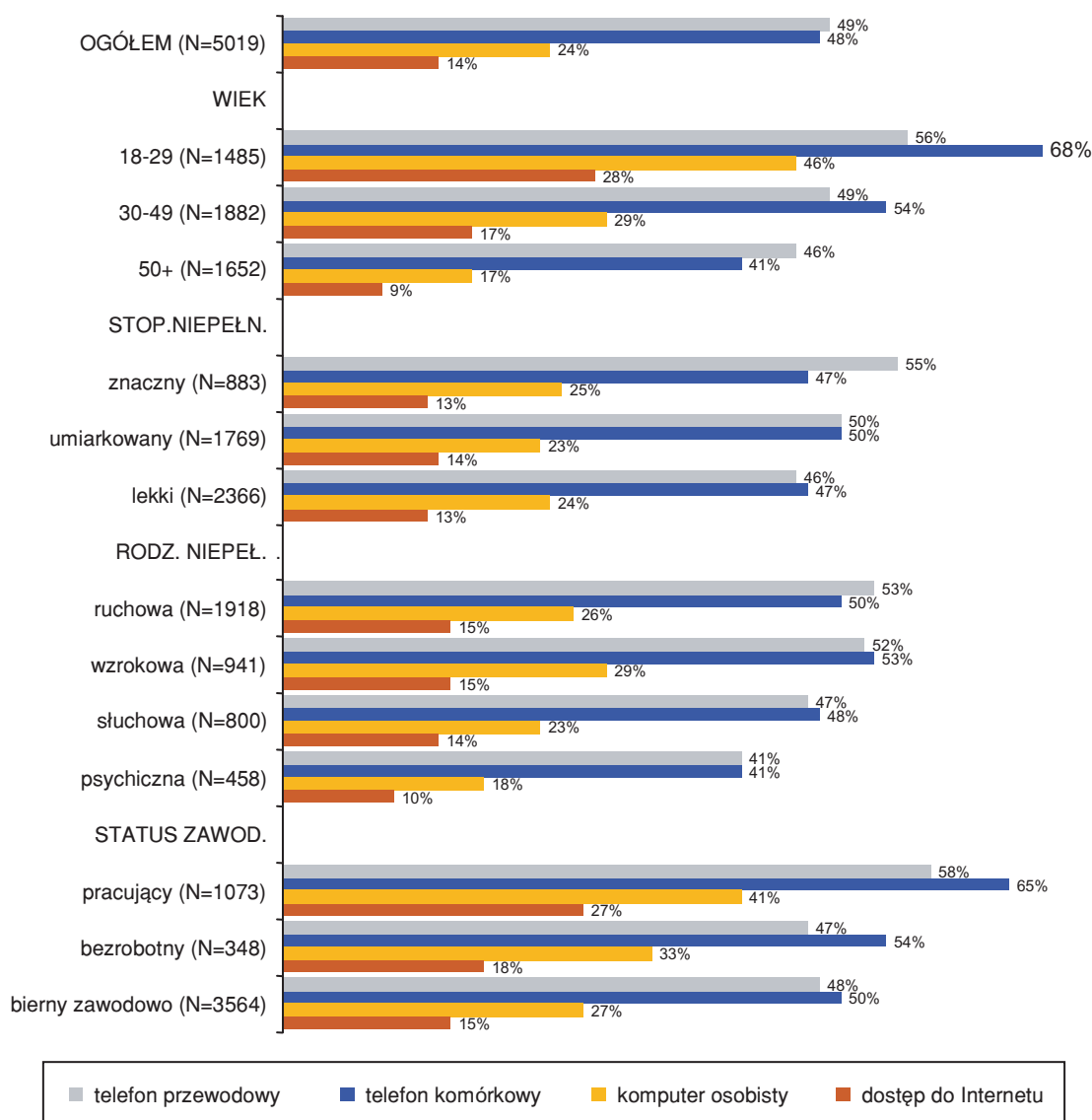
WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W NOWOCZESNE TECHNOLOGIE

Wyposażenie gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych w nowoczesne technologie

Dostęp do nowych technologii, przede wszystkim komputera oraz Internetu, istotnie wiąże się również z wiekiem oraz pozycją zawodową osoby niepełnosprawnej. Zgodnie z oczekiwaniami, bardziej ograniczony dostęp do tych mediów obserwujemy wśród osób starszych oraz biernych zawodowo. Spośród czterech grup niepełnosprawności, dostęp do komputera i Internetu jest mniej powszechny wśród osób z niepełnosprawnością psychiczną/umysłową oraz słuchową.

WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W NOWOCZESNE TECHNOLOGIE

Wyposażenie gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych w podstawowe udogodnienia

Gospodarstwa domowe osób niepełnosprawnych w większości mają dostęp do podstawowych mediów i udogodnień. Jedynie 6% gospodarstw deklaruje brak dostępu do bieżącej wody, co czwar-te zaś nie ma w kranach ciepłej wody. Toaleta z wc splukiwaną wodą bieżącą, łazienka oraz wodociąg to dziś już prawie powszechność w gospodarstwach osób niepełnosprawnych. Pod względem dostępności do podstawowych mediów sytuacja najlepiej przedstawia się w województwie łódzkim, dolnośląskim, opolskim, pomorskim oraz wielkopolskim. Z relatywnie najgorszą sytuacją pod tym względem mamy do czynienia w województwie świętokrzyskim, podkarpackim, lubelskim oraz małopolskim.

DOSTĘP GOSPODARSTW DOMOWYCH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH DO PODSTAWOWYCH UDOGODNIENI

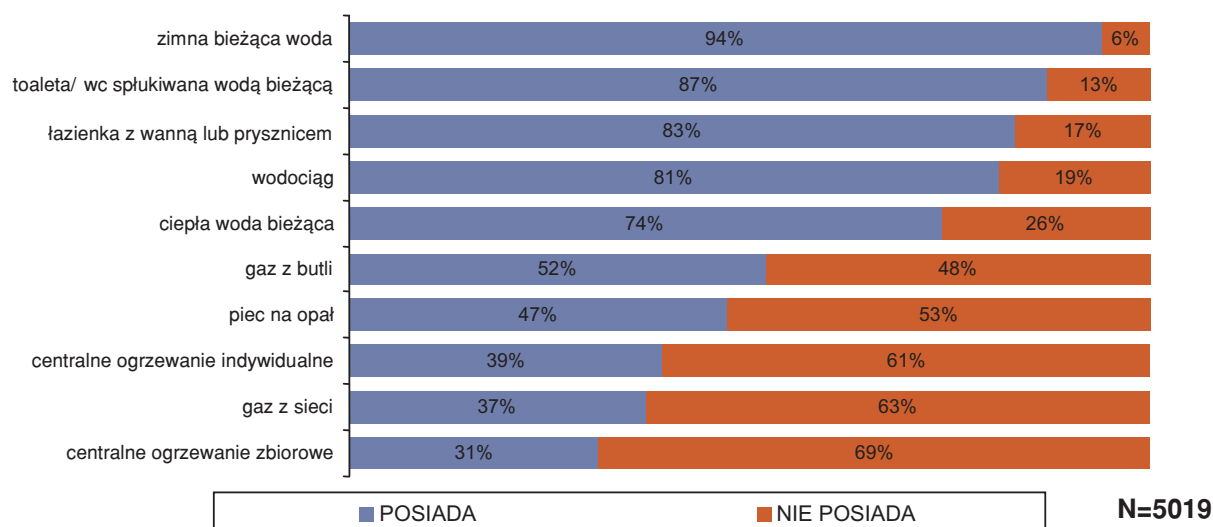

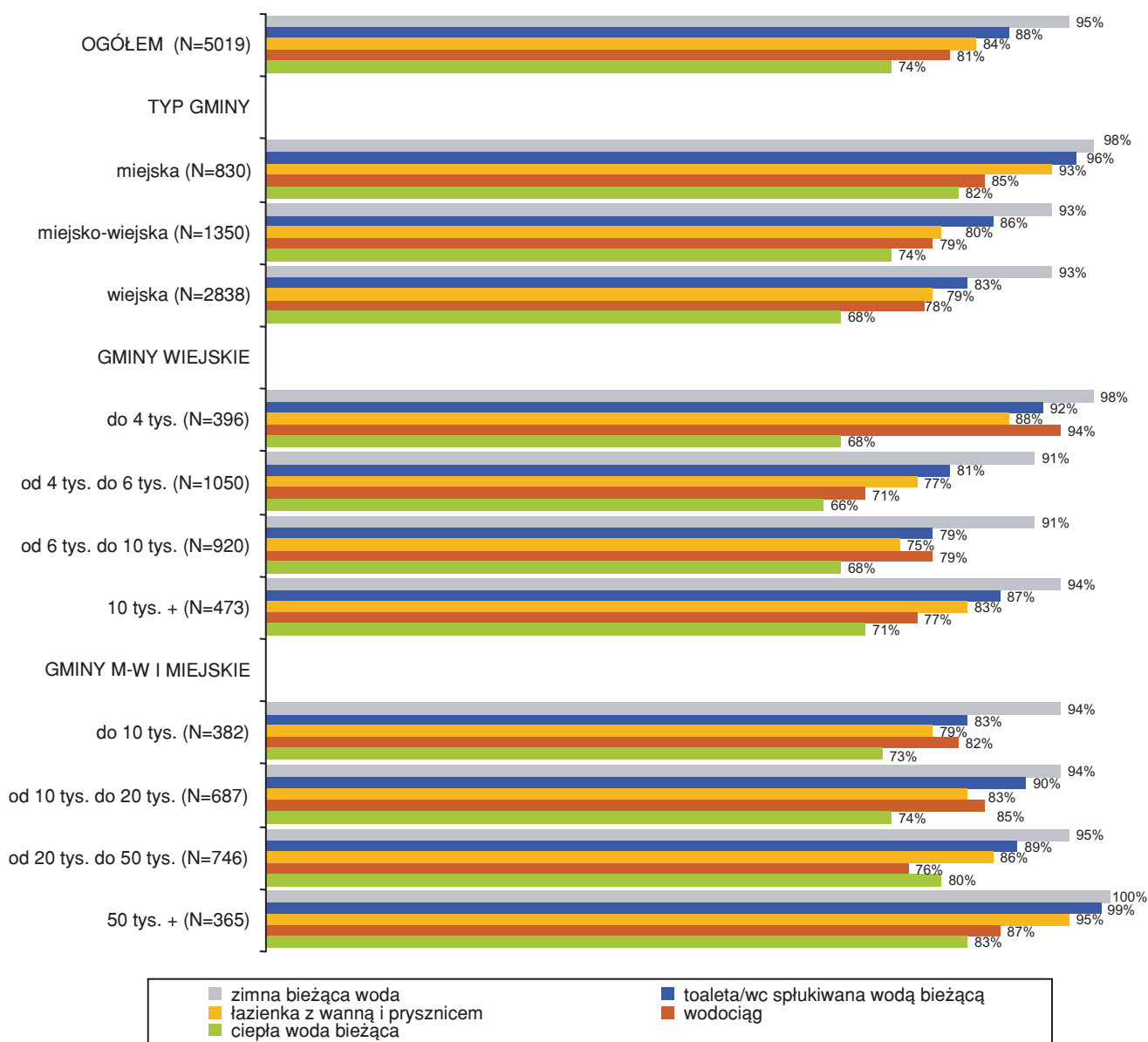
Tabela 6. Odsetek gospodarstw osób niepełnosprawnych posiadających dostęp do podstawowych udogodnień ze względu na województwo.

	OGÓLEM	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodnio-pomorskie
zimna bieżąca woda	95%	99%	100%	94%	99%	97%	91%	95%	99%	84%	95%	100%	95%	67%	99%	100%	99%
toaleta/wc splukiwana wodą bieżącą	88%	94%	95%	84%	90%	91%	88%	89%	97%	72%	89%	98%	91%	45%	95%	97%	92%
łazienka z wanną lub prysznicem	84%	91%	84%	80%	88%	83%	86%	88%	92%	71%	86%	95%	89%	41%	89%	95%	85%
wodociąg	81%	89%	93%	79%	91%	96%	71%	80%	94%	47%	82%	72%	85%	51%	93%	92%	73%
ciepła woda bieżąca	74%	77%	70%	70%	79%	82%	78%	85%	71%	73%	77%	90%	61%	41%	69%	81%	79%
ŚREDNIO	84%	90%	88%	81%	89%	90%	83%	87%	91%	69%	86%	91%	84%	49%	89%	93%	86%

Wyposażenie gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych w podstawowe udogodnienia

Brak dostępu do podstawowych mediów oraz udogodnień jest przede wszystkim problemem dla mieszkańców gmin wiejskich, i co zaskakujące, przede wszystkim tych relatywnie większych – powyżej czterech tysięcy mieszkańców.

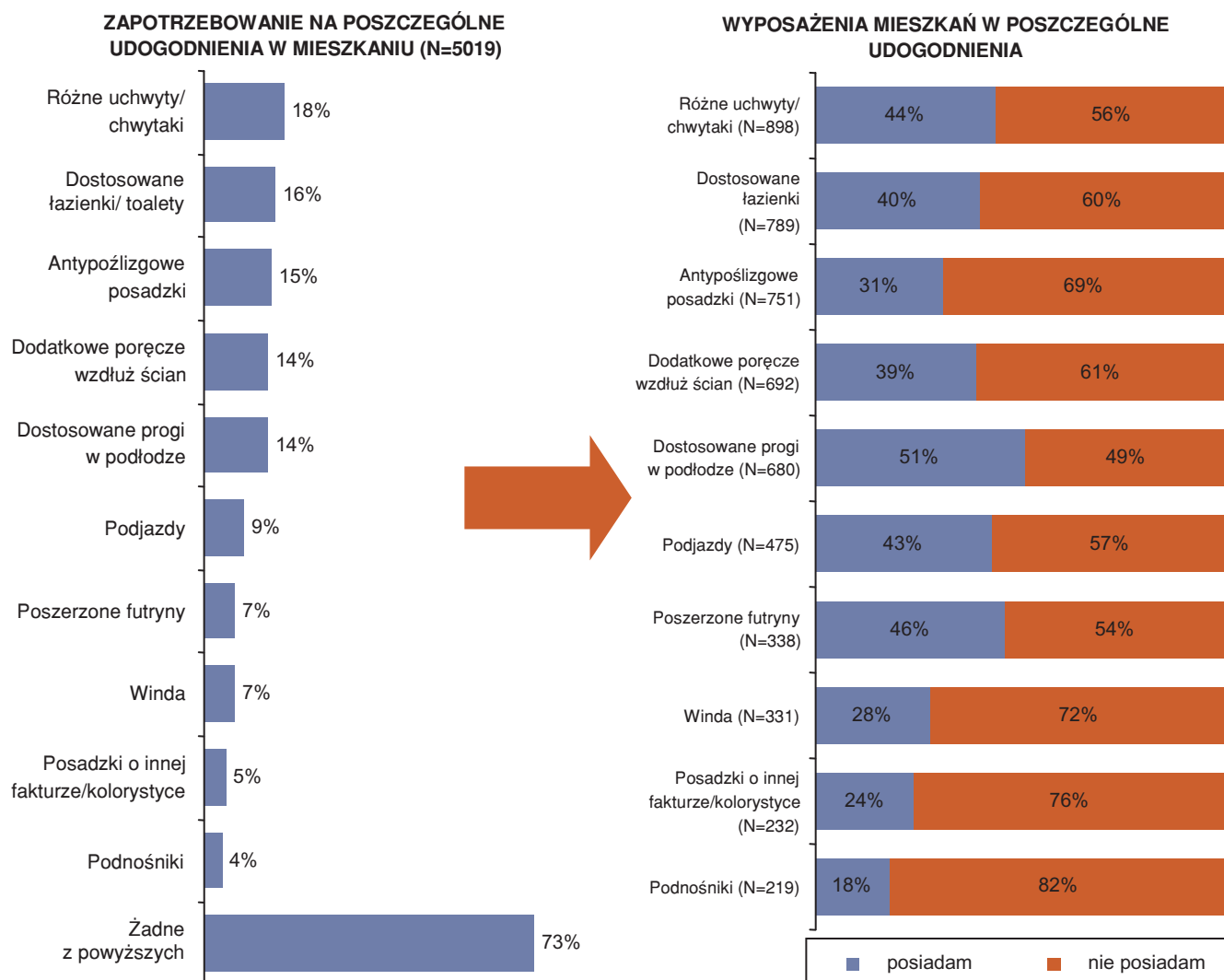
WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W PODSTAWOWE MEDIA I UDOGODNIENIA

Wyposażenie gospodarstw domowych w dodatkowe udogodnienia dla osób niepełnosprawnych

Zdecydowana większość osób niepełnosprawnych (73%) nie potrzebuje dostosowywać swoich mieszkań do ograniczeń wynikających z niepełnosprawności. Nie oznacza to jednak, iż kwestię tę można bagatelizować. Wręcz przeciwnie, wyniki badań pokazują ogromną skalę tego problemu. Średnio nieco ponad jedna trzecia potrzebujących, posiada w swoich domach odpowiednie udogodnienia architektoniczne. W najgorszej sytuacji są osoby z rozwiniętą niepełnosprawnością ruchową oraz osoby niewidome, wyrażające zapotrzebowanie na windy, podnośniki, dostosowanie łazienek, antypoślizgowe posadzki czy posadzki o innej fakturze.

Należy podkreślić, iż poszczególne typy gmin oraz województwa różnie radzą sobie z pomocą osobom niepełnosprawnym w zakresie łamania barier architektonicznych w domach (Tabela 7 i 8).

Wyposażenie gospodarstw domowych w dodatkowe udogodnienia dla osób niepełnosprawnych

Na brak koniecznych udogodnień architektonicznych skarżą się przede wszystkim mieszkańcy województwa dolnośląskiego, lubuskiego, podlaskiego oraz mazowieckiego, przede wszystkim mieszkańcy najmniejszych wsi. W najlepszej sytuacji są zaś mieszkańcy najmniejszych gmin miejskich oraz miejsko-wiejskich. Co ciekawe, im większa gmina miejska tym niższy poziom zaspokojenia potrzeb osób niepełnosprawnych w zakresie likwidacji barier architektonicznych.

Tabela 7 i 8. Odsetek niepełnosprawnych potrzebujących i posiadających dane udogodnienia.

	OGÓLEM (N=5019)	dolnośląskie	kujawsko - pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodnio-pomorskie
Różne uchwyty/ chwytyki	42%	48%	54%	30%	16%	62%	57%	25%	34%	48%	12%	71%	34%	14%	54%	43%	48%
Dostosowane łazienki/ toalety	37%	34%	60%	17%	23%	26%	51%	20%	35%	49%	23%	62%	37%	20%	50%	22%	57%
Antypoślizgowe posadzki	29%	17%	42%	38%	23%	40%	21%	13%	44%	39%	17%	36%	34%	3%	57%	30%	27%
Dodatkowe poręcze wzdłuż ścian	37%	26%	46%	33%	11%	35%	51%	37%	34%	54%	27%	48%	33%	16%	43%	56%	45%
Dostosowane progi w podłodze	51%	24%	66%	38%	55%	55%	54%	40%	60%	32%	42%	46%	54%	49%	66%	64%	57%
Podjazdy	42%	5%	65%	33%	21%	48%	40%	15%	35%	47%	30%	59%	55%	40%	46%	36%	54%
Poszerzone futryny	47%	14%	65%	41%	11%	39%	43%	51%	41%	33%	36%	86%	46%	50%	57%	39%	47%
Winda	30%	18%	51%	67%	27%	9%	44%	15%	12%	0%	11%	34%	53%	57%	0%	28%	27%
Posadzki o innej fakturze/kolorystyce	24%	2%	30%	11%	0%	52%	4%	14%	25%	8%	12%	49%	75%	0%	55%	26%	14%
Podnośniki	18%	0%	68%	14%	5%	0%	39%	8%	0%	15%	6%	28%	48%	5%	23%	2%	18%
ŚREDNIO	36%	19%	55%	32%	19%	37%	40%	24%	32%	33%	22%	52%	47%	25%	45%	35%	39%

	RAZEM (N=5019)	typ gminy			g. wiejskie				g. m-w i miejskie				stopa bezrobocia					
		miejska	miejsko-wiejska	wiejska	do 4 tys.	od 4 tys. do 6 tys.	od 6 tys. do 10 tys.	10 tys.+	do 10 tys.	od 10 tys. do 20 tys.	od 20 tys. do 50 tys.	50 tys.+	0 -12,9	13 -16,5	16,6-18,2	18,3-21,9	22 -25,9	26+
Różne uchwyty/ chwytyki	42%	48%	42%	40%	19%	36%	44%	54%	35%	38%	52%	49%	31%	37%	46%	51%	41%	49%
Dostosowane łazienki/ toalety	37%	43%	38%	34%	18%	40%	31%	40%	52%	30%	45%	40%	33%	35%	29%	43%	31%	51%
Antypoślizgowe posadzki	29%	30%	29%	27%	13%	25%	28%	37%	41%	28%	30%	25%	18%	29%	24%	33%	36%	35%
Dodatkowe poręcze wzdłuż ścian	37%	40%	33%	39%	19%	36%	40%	52%	31%	36%	41%	32%	34%	35%	33%	56%	36%	34%
Dostosowane progi w podłodze	51%	55%	47%	49%	37%	44%	55%	51%	49%	46%	51%	58%	43%	38%	55%	50%	61%	53%
Podjazdy	42%	46%	37%	41%	39%	40%	40%	49%	45%	46%	41%	34%	28%	41%	34%	54%	47%	47%
Poszerzone futryny	47%	55%	48%	37%	24%	28%	43%	50%	59%	56%	55%	43%	44%	25%	49%	48%	44%	54%
Winda	30%	40%	25%	19%	3%	23%	12%	32%	53%	21%	22%	46%	48%	18%	18%	21%	28%	27%
Posadzki o innej																		

4. Zatrudnienie niepełnosprawnego

Zatrudnienie niepełnosprawnego

Zgodnie z danymi Narodowego Spisu Powszechnego jedynie co piąty niepełnosprawny w wieku produkcyjnym (21%) pracuje zarobkowo. Uzyskane przez nas dane nie tylko potwierdzają tę smutną prawdę, lecz również pokazują szereg problemów wiążących się z samym charakterem zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Rozdział drugi raportu poświęcony jest kwestiom związanym z zatrudnieniem osób niepełnosprawnych. Kolejno omówione zostaną następujące zagadnienia:

Praca osób niepełnosprawnych

- ✓ *Proszę pomyśleć o ostatnich trzech latach – 36 miesiącach. W sumie, przez ile miesięcy w tym czasie pozostawał(a) Pan(i) bez pracy, nie wykonywał(a) żadnej pracy przynoszącej dochód?*
- ✓ *Źródła dochodu gospodarstwa domowego*
- ✓ *Indywidualne źródła dochodu*

Miejsce pracy osób niepełnosprawnych

- ✓ *Czy Pana(i) obecne/byłe miejsce pracy to: zakład pracy chronionej, zakład otwartego rynku pracy.*
- ✓ *W jakiej miejscowości Pan(i) pracuje/pracował(a)?*

Gotowość do podjęcia pracy zarobkowej przez osoby niepełnosprawne

- ✓ *Powiedział(a) Pan(i), iż obecnie nie pracuje. Czy chciał(a)by Pan(i) podjąć pracę zarobkową?*
- ✓ *Czy obecnie poszukuje Pan(i) pracy/lub szuka nowej pracy?*
- ✓ *Dlaczego nie chce Pan(i) podjąć pracy? Jakie są główne powody podjęcia takiej decyzji?*

Aspiracje zawodowe osób niepełnosprawnych w kontekście obecnych warunków pracy

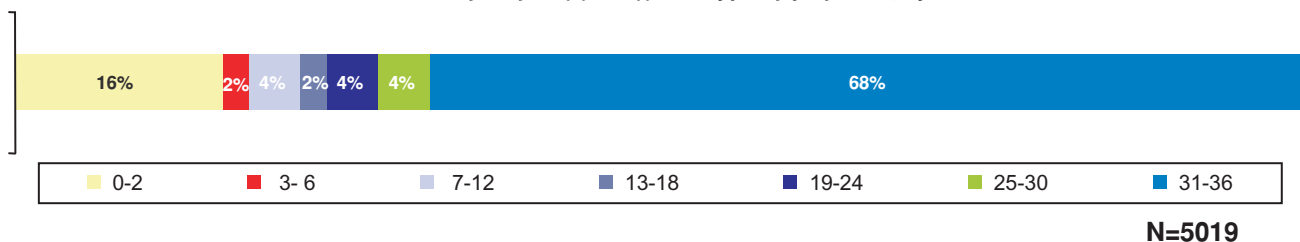
- ✓ *Proszę powiedzieć gdzie, jeżeli byłaby taka możliwość, najchętniej by Pana(i) pracował(a)?*
- ✓ *Jak ocenia Pan(i) szanse znalezienia przez siebie pracy na terenie Pana(i) gminy?*
- ✓ *Jaką pracę Pan(i) wykonuje/wykonywał(a)? Jak się nazywa Pana(i) zawód lub zajęcie?*
- ✓ *Jakiego typu pracy Pan(i) szuka? Co chciał(a)by Pan(i) robić?*
- ✓ *W jaki sposób poszukuje Pan(i) pracy? A czy szukając pracy Pan(i)...*
- ✓ *W jaki sposób znalazł(a) Pan(i) zatrudnienie w swoim obecnym/ostatnim miejscu pracy? Proszę powiedzieć, jak znalazł(a) Pan(i) tę pracę?*

Praca osób niepełnosprawnych

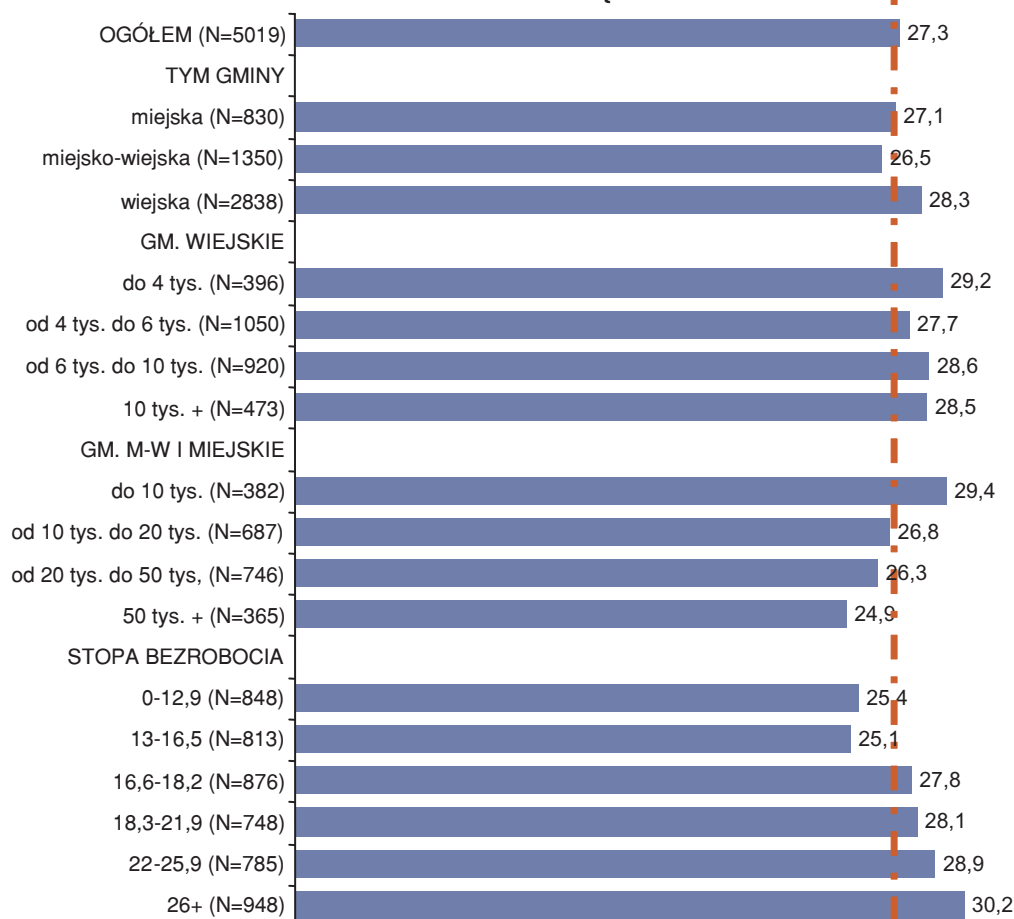
Zdecydowana większość niepełnosprawnych (68%) to osoby trwale pozostające bez pracy (ponad 30 miesięcy w ciągu trzech ostatnich lat). Kolejne 10% osób z bezrobociem borykało się przez okres dłuższy niż 12 miesięcy w ciągu ostatnich trzech lat. Jedynie co szósty niepełnosprawny (16%) nie może uskarżać się na problemy z pracą. Średnio w ciągu ostatnich 36 miesięcy osoby niepełnosprawne pozostawały bezrobotne przez 27,3 miesiąca. Okres bezrobocia jest istotnie dłuższy w gminach wiejskich niż w gminach miejskich czy miejsko-wiejskich. Najkrócej bez pracy pozostają osoby niepełnosprawne mieszkające w największych miastach. Warto podkreślić, iż nawet w gminach o najmniejszym bezrobociu, niepełnosprawni w wieku produkcyjnym w okresie 3 lat bez pracy średnio pozostawali przez 25 miesięcy.

W sumie, przez ile miesięcy w ciągu ostatnich 36 miesięcy pozostawał(a) Pan(i) bez pracy, nie wykonywał(a) Pan(i) żadnej pracy przynoszącej dochód?

N=5019

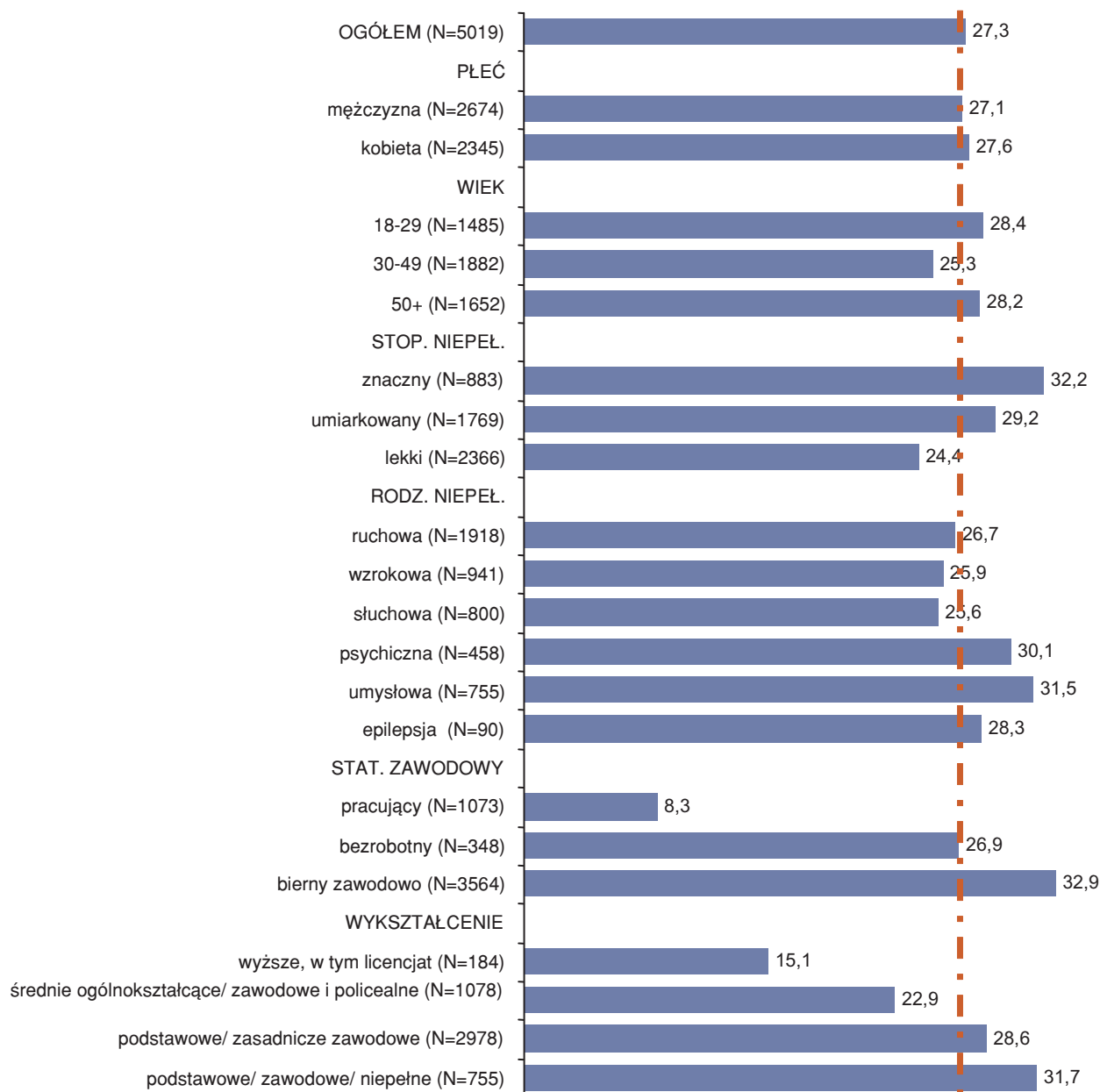
IŁOŚĆ MIESIĘCY BEZ PRACY W CIĄGU OSTATNICH 3 LAT ŚREDNIO W MIESIĄCACH

Praca osób niepełnosprawnych

Jak pokazują wyniki badań, czynnikiem w największym stopniu różnicującym okres pozostawania bez pracy jest poziom wykształcenia. W ciągu ostatnich trzech lat osoby z wyższym wykształceniem pozostawały bez pracy dwukrotnie krócej niż osoby najgorzej wykształcone. Warto też podkreślić, iż bez pracy częściej pozostają osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz osoby z niepełnosprawnością psychiczną oraz umysłową.

ILOŚĆ MIESIĘCY BEZ PRACY W CIĄGU OSTATNICH 3 LAT ŚREDNIO W MIESIĄCACH

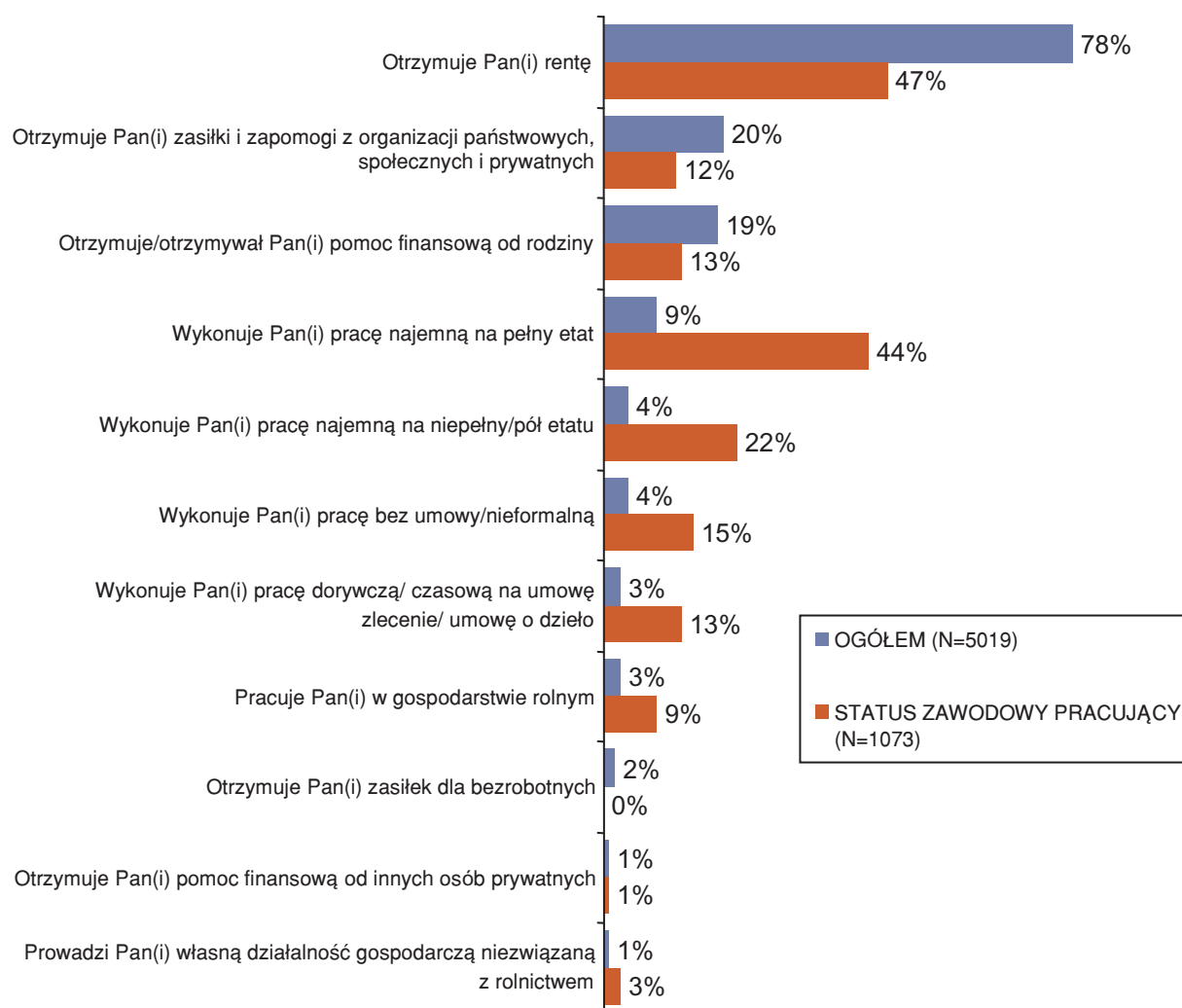

Praca osób niepełnosprawnych

Zdecydowana większość osób niepełnosprawnych utrzymuje się z pieniędzy pochodzących z zasiłków socjalnych – głównie rent oraz dzięki pomocy najbliższej rodziny. W chwili badania tylko niespełna co dziesiąty badany deklarował posiadanie pracy najemnej na pełen etat. Kolejne 4% przyznawało się do wykonywania pracy dorywczej na umowę, taki sam odsetek twierdził, iż pracuje „na czarno”.

Warto podkreślić, iż osoby niepełnosprawne określające swój status jako pracujący (czyli wykonujący obecnie pracę bądź jej aktywnie poszukujący) tylko w niespełna połowie (44%) wykonują ją w pełnym wymiarze godzin. 22% pracuje na pół etatu, kolejne zaś 15% pracuje nieformalnie, a 13% podejmuje się prac dorywczych.

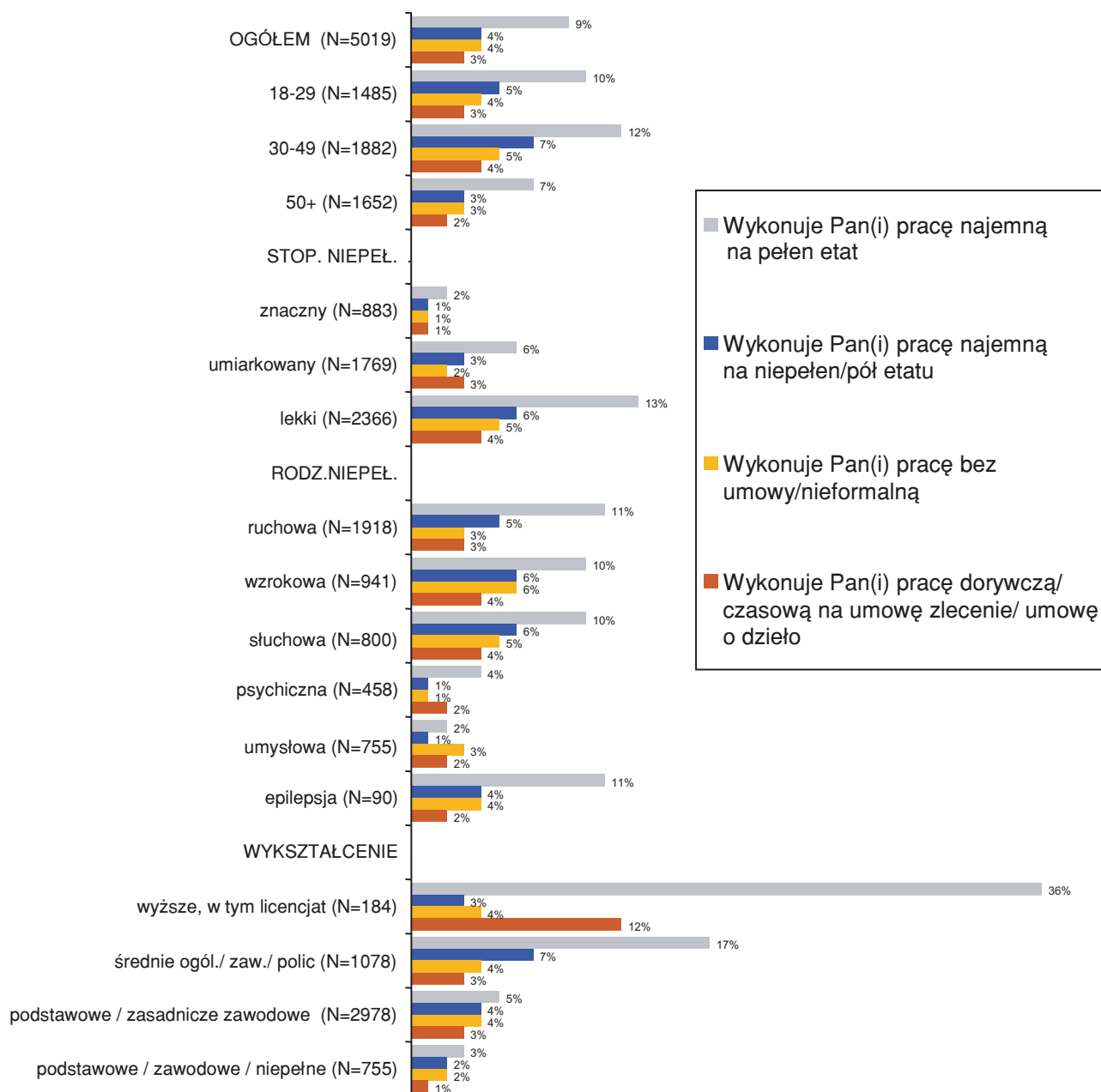
ŹRÓDŁA DOCHODU I PRACA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Czy Pan(i) obecnie..?

Praca osób niepełnosprawnych

Pracę najczęściej podejmują osoby dobrze wykształcone oraz osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności. Najrzadziej zaś, osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz z niepełnosprawnością psychiczną i umysłową.

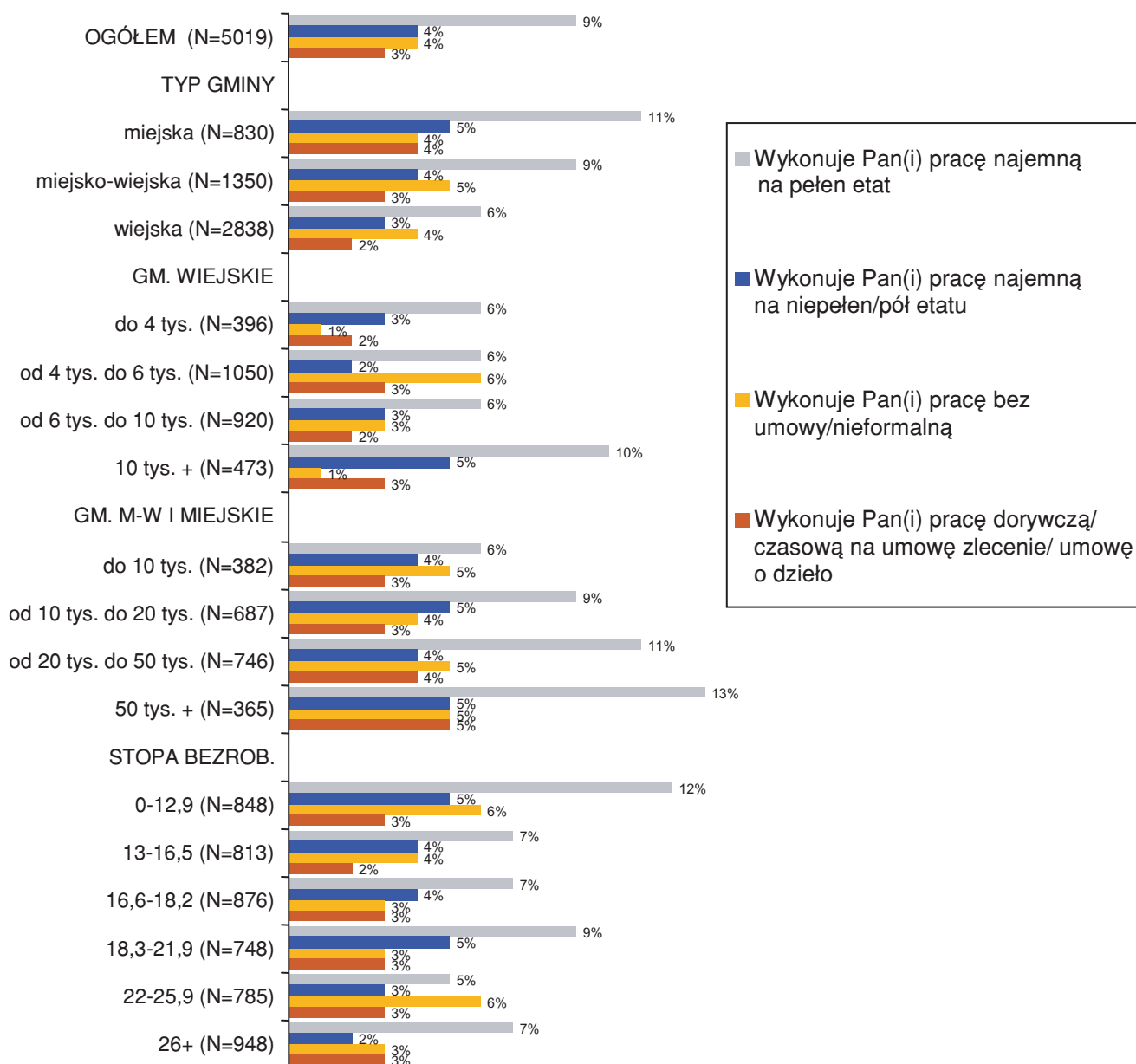
ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH PODEJMUJĄCYCH PRACĘ

Praca osób niepełnosprawnych

Należy podkreślić, iż miejsce zamieszkania istotnie wiąże się z możliwościami znalezienia pracy. Największe szanse na zatrudnienie mają mieszkańcy dużych gmin miejskich, najmniejsze zaś małych miast oraz gmin wiejskich. Warto zauważyć, iż bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych istotnie zmniejsza się dopiero w powiatach o najmniejszym bezrobociu (do 13%).

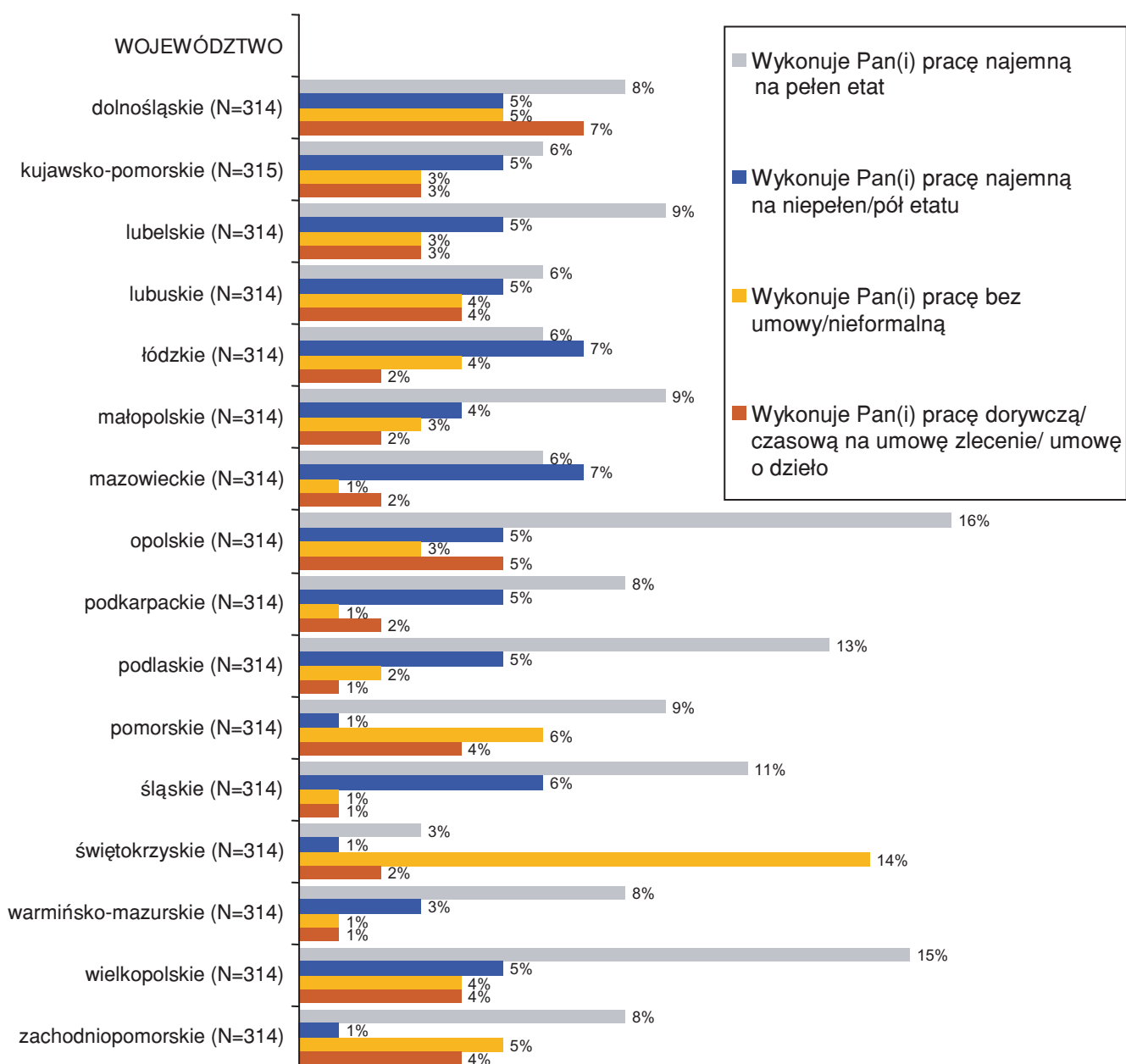
ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH PODEJMUJĄCYCH PRACĘ

Praca osób niepełnosprawnych

Największe szanse na podjęcie pracy mają osoby niepełnosprawne z województwa opolskiego, wielkopolskiego, podlaskiego oraz śląskiego.

ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH PODEJMUJĄCYCH PRACĘ W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH

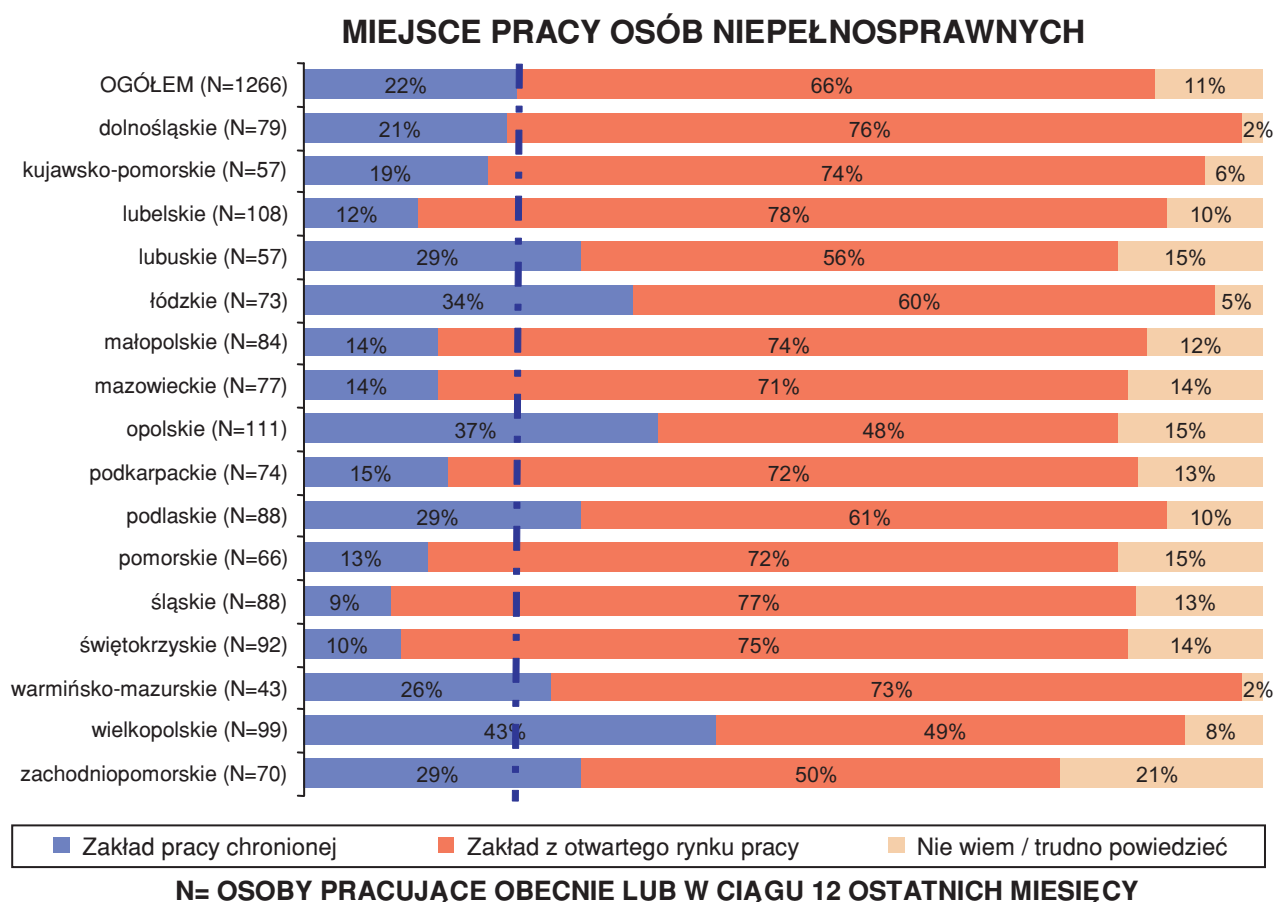

Miejsce pracy osób niepełnosprawnych

Zdecydowana większość osób niepełnosprawnych (66%) podejmuje pracę na otwartym rynku pracy (wynik ten może być jednak nieznacznie zawyżony, gdyż niepełnosprawni pracujący w spółdzielniach pracy, często nie mają świadomości, iż może być ona zakładem pracy chronionej), 22% znajduje zatrudnienie u pracodawców z chronionego rynku pracy. Warto zwrócić uwagę, iż zatrudnienie na chronionym rynku pracy jest bardziej typowe w gminach miejskich (30%) niż wiejskich. Zakłady pracy chronionej relatywnie najbardziej rozpowszechnione są w województwie wielkopolskim, opolskim, łódzkim, lubuskim oraz podlaskim.

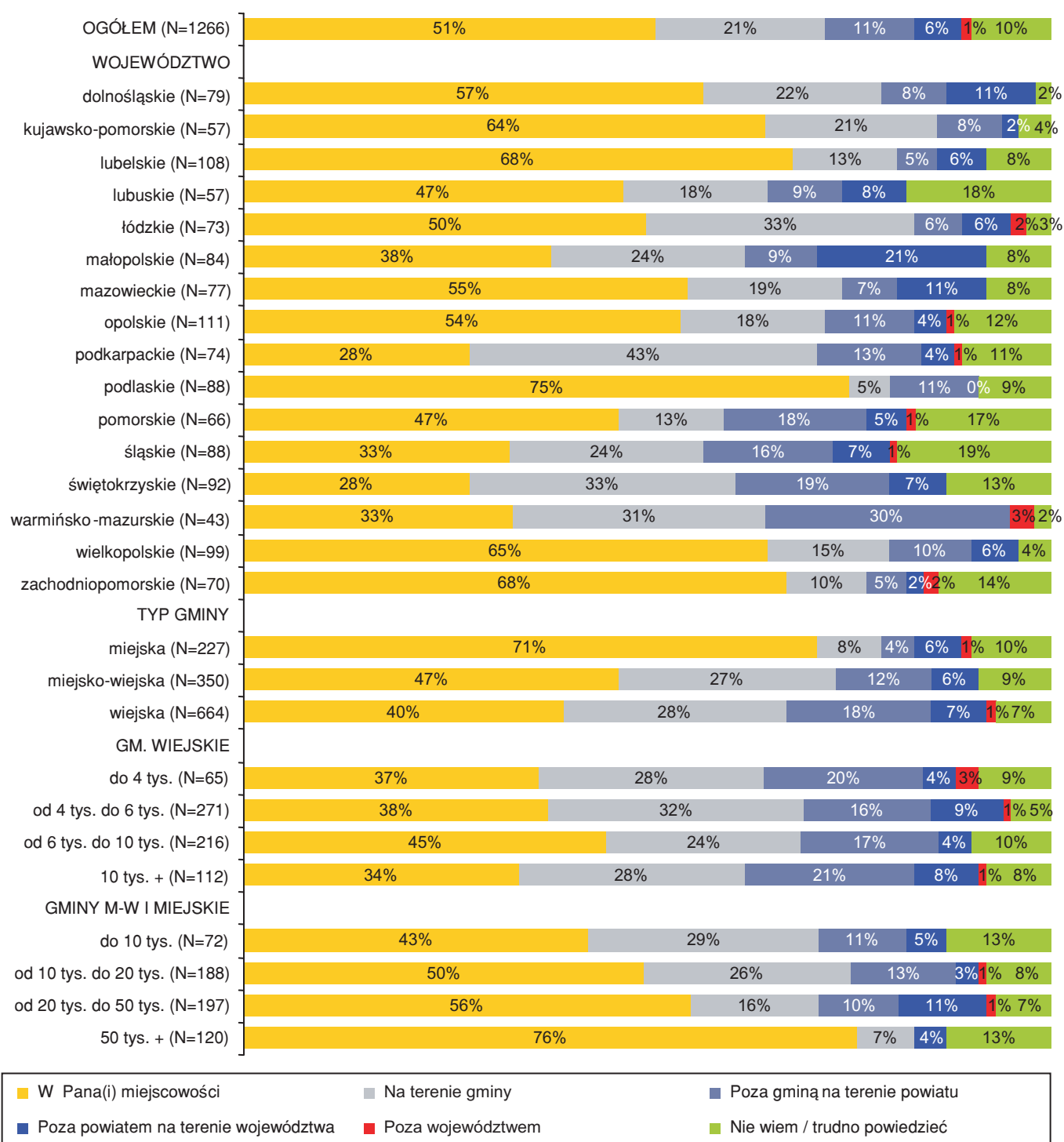
W przedsiębiorstwach z chronionego rynku pracy, nieco częściej zatrudnienie znajdują osoby niepełnosprawne gorzej wykształcone, z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności i niepełnosprawnością ruchową. Otwarty rynek pracy stwarza zaś możliwości przede wszystkim lepiej wykształconym (84%), młodszym (74%) oraz z lekkim stopniem niepełnosprawności (71%).

Co drugi niepełnosprawny (51%) znajduje zatrudnienie na terenie swojej miejscowości, 21% pracuje na terenie gminy, 11% na terenie powiatu, zaś 6% w poszukiwaniu pracy wyjeżdża poza powiat. Nieco gorzej pod tym względem przedstawia się sytuacja mieszkańców gmin wiejskich, którzy w większości (52%) do pracy dojeżdżają poza własną miejscowość. Do pracy najczęściej dojeżdżać muszą mieszkańcy południowej części Polski (województwo małopolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie) oraz Warmii i Mazur.

Miejsce pracy osób niepełnosprawnych

MIEJSCE PRACY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

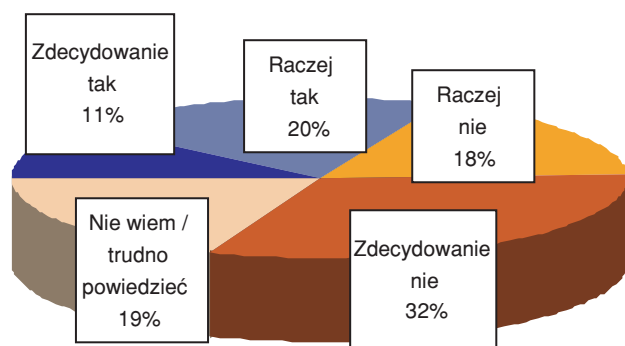
N= OSOBY PRACUJĄCE OBECNIE LUB W CIĄGU 12 OSTATNICH MIESIĘCY

Gotowość do podjęcia pracy zarobkowej

Interesujących wyników dostarczają pytania dotyczące chęci podjęcia pracy zarobkowej. W pewnym sensie wskazują one na bierność i bezradność niepełnosprawnych na rynku pracy. Wbrew powszechnym oczekiwaniom, zaskakująco liczne jest bowiem grono „niepracujących” niepełnosprawnych (50%), którzy, nawet w sferze deklaracji, odrzucają możliwość podjęcia zarobkowania. Co gorsze, większość spośród tej grupy jest przekonana o swojej niezdolności i niekompetencji.

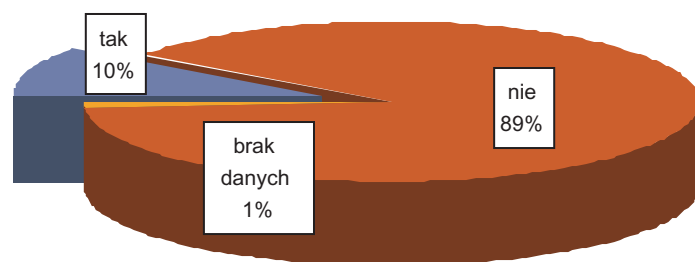
Gotowość do podjęcia pracy deklaruje niespełna co trzeci niepracujący niepełnosprawny (31%). Jednak aktywnie szuka jej jedynie co dziesiąty. Jak pokazuje rysunek na następnej stronie, relatywnie częściej są to osoby młode, z lekkim i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – osoby z niepełnosprawnością wzrokową i słuchową.

**Powiedział(a) Pan(i), iż obecnie nie pracuje.
Czy chciał(a)by Pan(i) podjąć pracę zarobkową?**

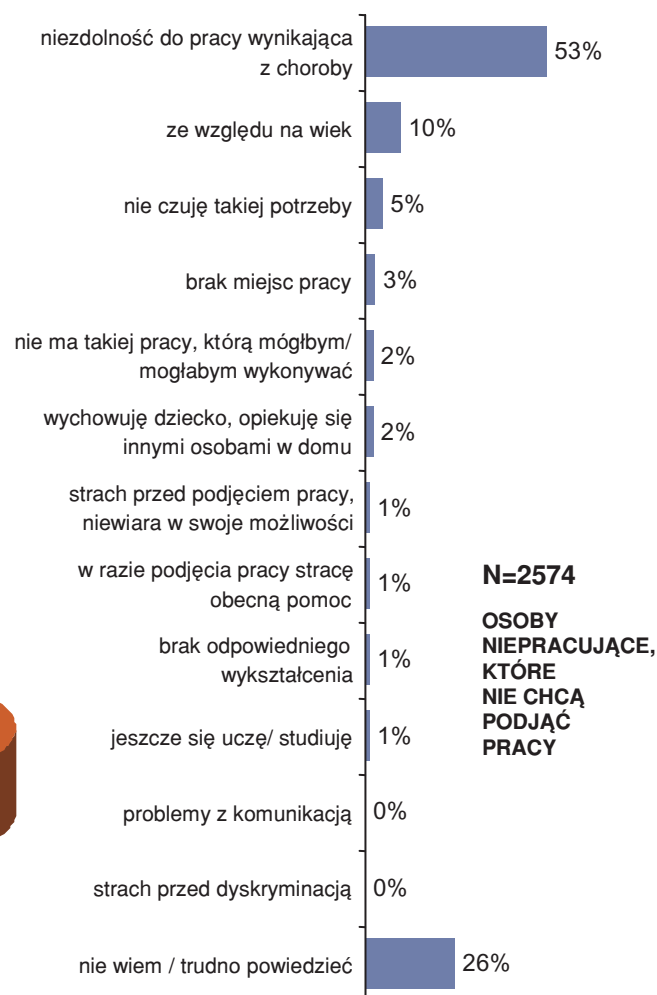
N=3891 OSOBY NIEPRACUJĄCE OBECNIE

Czy obecnie szuka Pan(i) pracy?

N=3891 OSOBY NIEPRACUJĄCE OBECNIE

**Dlaczego nie chce Pan(i) podjąć pracy?
Jakie są główne powody takiej decyzji?**

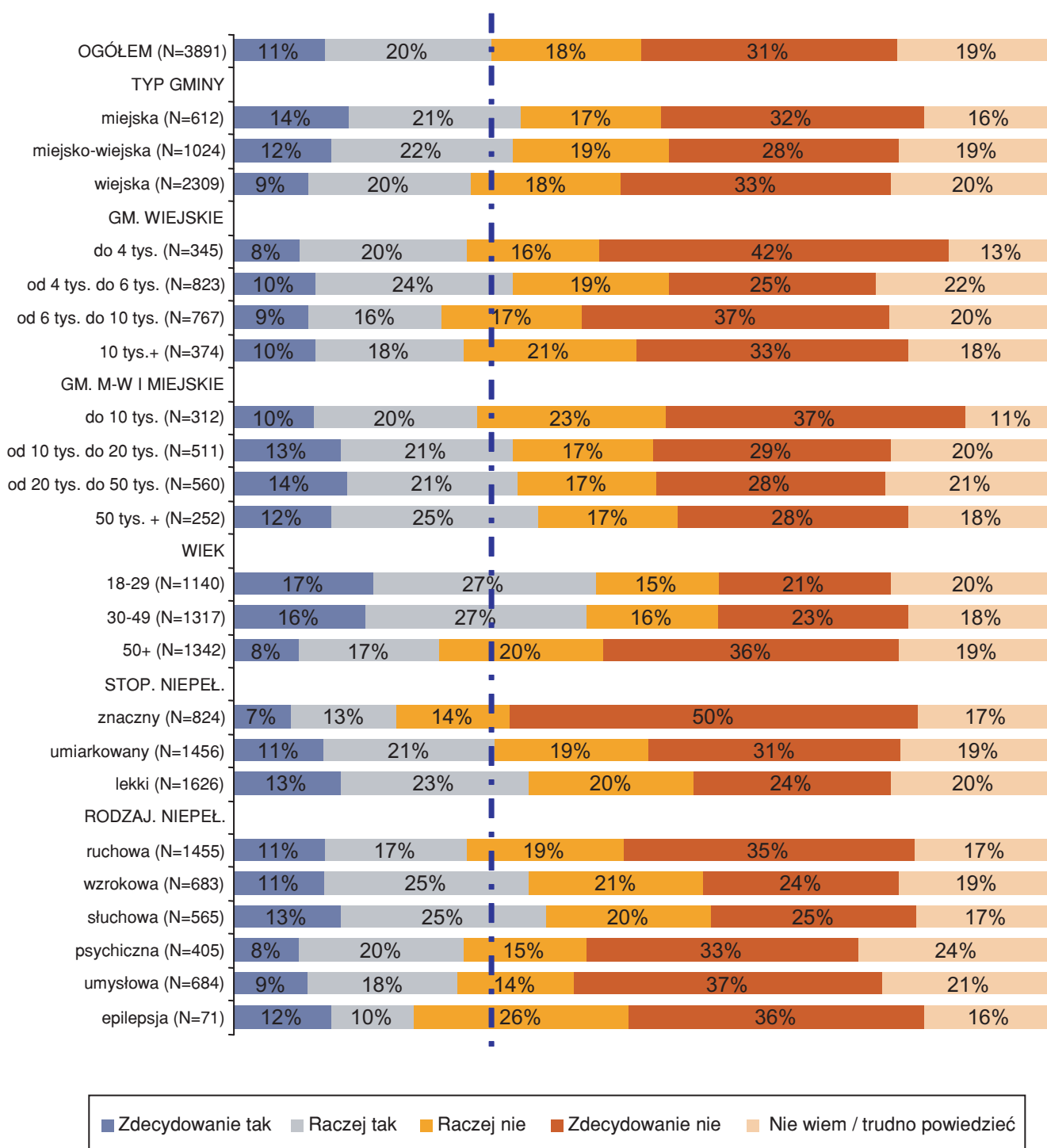

N=2574

OSOBY NIEPRACUJĄCE, KTÓRE NIE CHCĄ PODJĄĆ PRACY

Gotowość do podjęcia pracy zarobkowej

Powiedział (a) Pan(i), iż obecnie nie pracuje, Czy chciał(a)by Pan(i) podjąć pracę zarobkową?

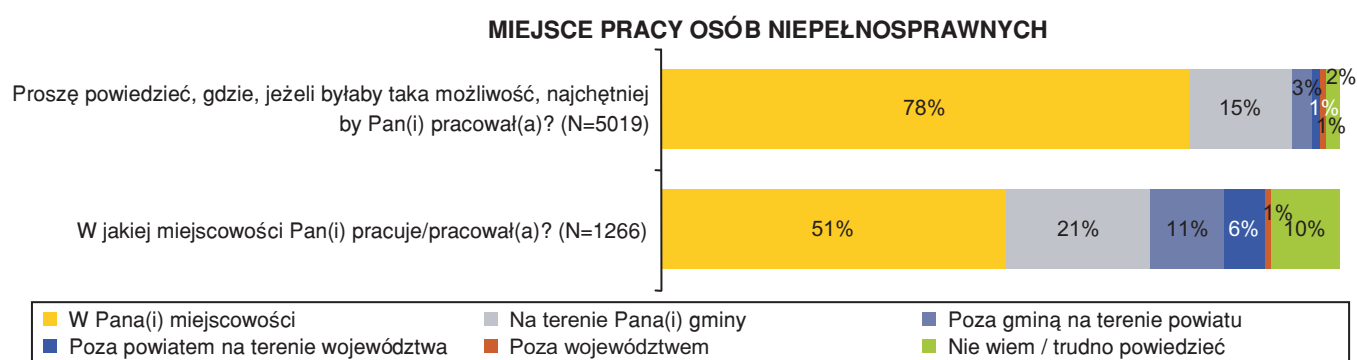

N= OSOBY NIEPRACUJĄCE OBECNIE

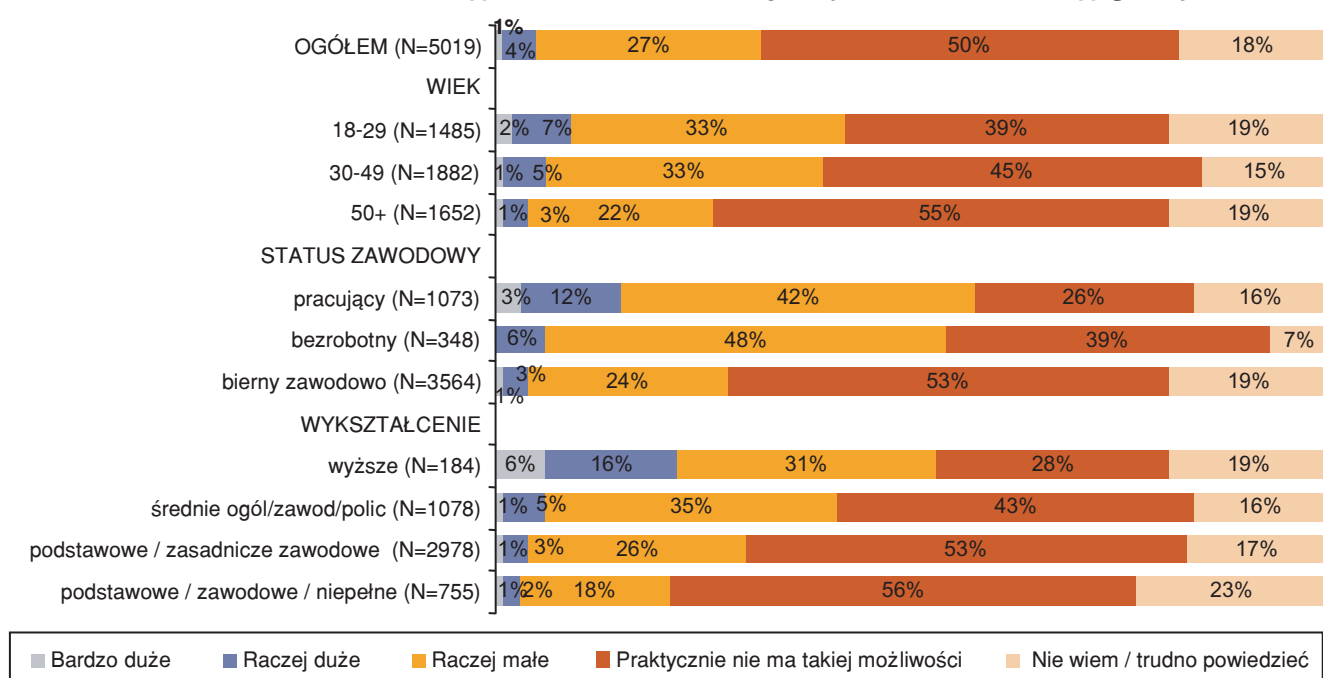
Aspiracje zawodowe osób niepełnosprawnych w kontekście obecnych warunków pracy

Pytania o miejsce pracy pokazują rozbieżności między aspiracjami osób niepełnosprawnych, a ofertą rynkową. Osoby niepełnosprawne najchętniej pracowałyby na terenie swojej miejscowości. Tymczasem, jak pokazują wyniki badań, możliwe jest to jedynie w 50% przypadków. Co więcej jednak, osoby niepełnosprawne same nie wierzą w możliwość znalezienia pracy na terenie ich gminy – dotyczy to nie tylko osób biernych zawodowo, czy z najcięższymi rodzajami niepełnosprawności, ale również osób obecnie już pracujących, młodych i dobrze wykształconych.

Większą zgodność obserwujemy natomiast w przypadku charakteru pracy. Osoby niepełnosprawne pracują głównie przy prostych, fizycznych pracach i większość obecnie szukających pracy żywi oczekiwania co do podjęcia tego właśnie rodzaju prac. Pracownicy biurowi, specjaliści i technicy stanowią jedynie 25% ogółu pracujących, zaś pracę w takim charakterze zdobyć chciałoby 19% szukających.

Jak ocenia Pan(i) szanse znalezienia pracy na terenie Pana(i) gminy?

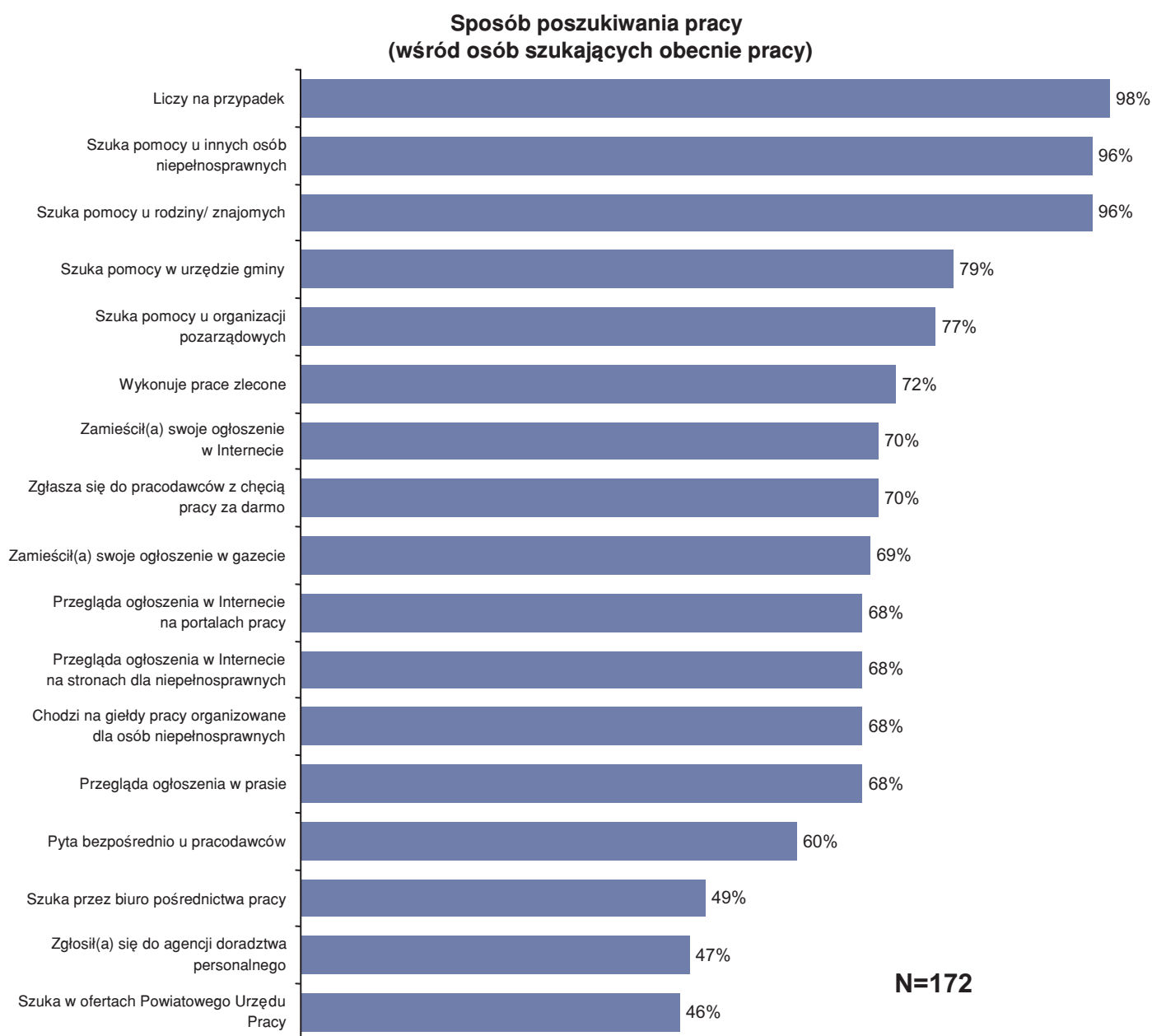
Aspiracje zawodowe osób niepełnosprawnych w kontekście obecnych warunków pracy

Tabela 1. Odsetek pracujących niepełnosprawnych wykonujących dany zawód i odsetek niepełnosprawnych szukających pracy w danym zawodzie.

	oczekiwana praca (N=175)	wykonywana praca (N=1267)
Wszystko co daje mi dochód	16%	
Lekka praca fizyczna	7%	
Lekka praca	4%	
Prace zgodne z zainteresowaniami/ kwalifikacjami	3%	
Pracownicy przy pracach prostych	16%	22%
Prace fizyczne, robotnik	7%	9%
Sprzątaczką, sprzątam	6%	9%
Chałupnictwo	2%	2%
Pracownik magazynowy	1%	1%
Roznoszenie ulotek	0%	0%
Pracownicy biurowi	10%	11%
Prace administracyjno-biurowe	10%	7%
Sekretarka, recepcjonistka	1%	0%
Obsługa klienta w biurze	1%	0%
Prace umysłowe ogólnie	0%	3%
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	10%	14%
Krawcowa, szwaczka, szycie	2%	4%
Prace budowlane	2%	3%
Piekarz, cukiernik	2%	1%
Stolarz	2%	1%
Ślusarz	1%	1%
Elektryk	0%	0%
Murarz	0%	0%
Monter	0%	1%
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	10%	16%
Sprzedawca, praca w handlu, kasjer	4%	4%
Stróż, wartownik, ochroniarz	3%	9%
Kucharz, pomoc w kuchni, gastronomia	2%	2%
Specjaliści	5%	6%
Informatyk, programista	2%	1%
Nauczyciel, pedagog, wychowawca	1%	1%
Kontroler, inspektor	1%	0%
Zawód artystyczny (malarz, rzeźbiarz,)	1%	0%
Fizjoterapeuta, masażysta	0%	1%
Technicy i inny średni personel	4%	6%
Prace księgowo	3%	4%
Optyk	1%	0%
Naprawa urządzeń, mechanik, diagnostyk	0%	1%
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	2%	4%
Tokarz	1%	0%
Kierowca	1%	1%
Praca przy taśmie produkcyjnej, składanie produktu z części	0%	1%
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1%	11%
Praca w gospodarstwie rolnym	1%	9%
Kierownicy	0%	2%

Sposób poszukiwania zatrudnienia

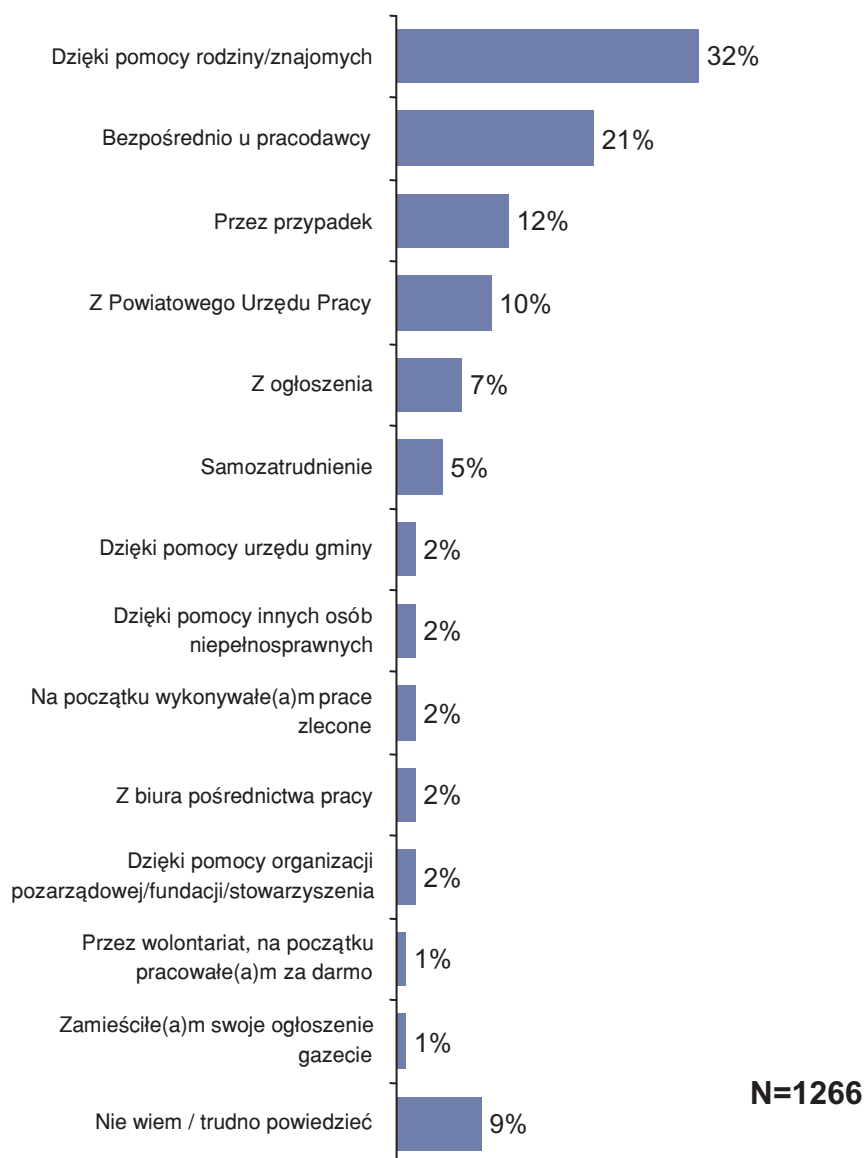
Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy, jeżeli już na to się zdecydują, wykazują się bardzo dużą aktywnością i determinacją. Nie poprzestają na jednym źródle, lecz pytają i szukają wszędzie, przede wszystkim zaczynając od swojej rodziny oraz innych niepełnosprawnych. Ważną rolę odgrywa dla nich urząd gminy. Co ciekawe i zaskakujące, niepełnosprawni kierują tam swoje kroki dużo częściej niż do specjalnie stworzonych do tego celu Powiatowych Urzędów Pracy, czy biur pośrednictwa. Może to wskazywać na słabe przygotowanie Powiatowych Urzędów Pracy w zakresie pomocy niepełnosprawnym.

Sposób poszukiwania zatrudnienia

Jak pokazują wyniki badania, preferowane przez większość niepełnosprawnych sposoby szukania pracy (z wyjątkiem nieocenionej pomocy oferowanej przez rodzinę) nie zawsze okazują się efektywne. Dotyczy to przede wszystkim urzędów gmin oraz organizacji pozarządowych, które często nie mają po prostu możliwości i środków na świadczenie takiej pomocy. Bez wątpienia, pozainstytucjonalne formy poszukiwania pracy (znajomi, bezpośrednio u pracodawcy) okazują się bardziej skuteczne od Powiatowych Urzędów Pracy.

**W jaki sposób znalazł(a) Pan(i) zatrudnienie w swoim obecnym/ ostatnim miejscu pracy?
(wśród osób pracujących obecnie lub w ciągu ostatnich 12 miesięcy)**

5. Identyfikacja, korzystanie i ocena instytucji i organizacji działających na rzecz niepełnosprawnych

Identyfikacja, korzystanie i ocena instytucji/organizacji działających na rzecz niepełnosprawnych

Rozdział trzeci raportu poświęcony jest kwestiom związanym z identyfikacją i oceną instytucji, których zadaniem jest pomoc osobom niepełnosprawnym. Kolejno omówione zostaną następujące zagadnienia:

Identyfikacja instytucji pomocy działających na rzecz osób niepełnosprawnych

- ✓ *Czy może Pan(i) wskazać instytucje publiczne, zarówno na szczeblu centralnym jak i samorządowym, których zadaniem jest pomoc osobom niepełnosprawnym – pomoc w zakresie rehabilitacji zawodowej, społecznej czy pomoc socjalna.*
- ✓ *Proszę wziąć pod uwagę całą otrzymywaną przez Pana(nią) pomoc i wsparcie. Jak ocenia Pan(i), kto, jaka instytucja pomaga Panu(i)?*

Korzystanie z instytucji pomocy działających na rzecz osób niepełnosprawnych

- ✓ *Czy w ciągu ostatnich trzech lat korzystał(a) Pan(i) z pomocy następujących instytucji i organizacji ...?*

Ocena instytucji i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

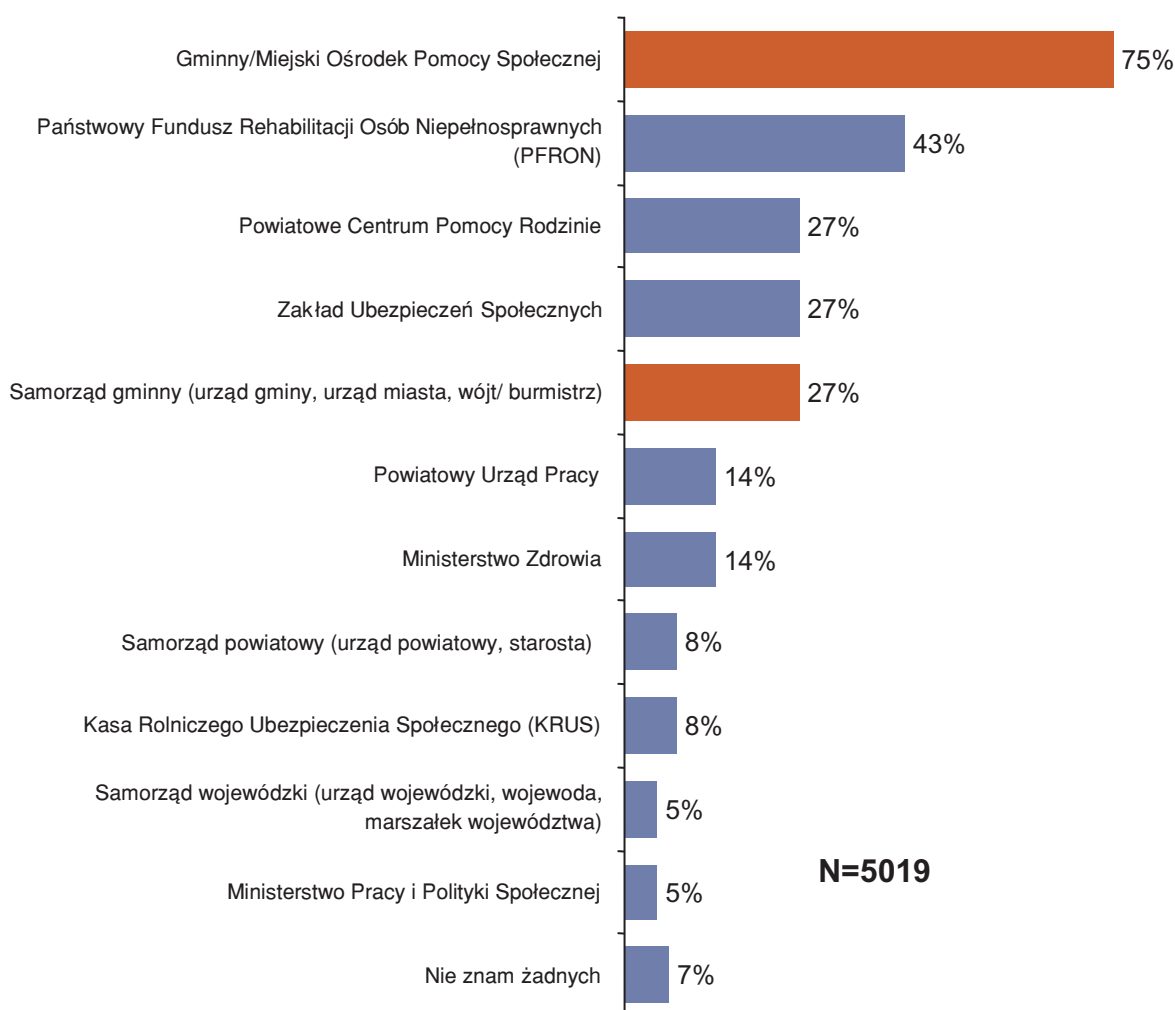
- ✓ *Jak, biorąc pod uwagę Pana(i) potrzeby, ocenia Pan(i) pomoc i wsparcie otrzymane od tych instytucji/organizacji?*

Identyfikacja instytucji pomocy działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Znajomość instytucji udzielających pomocy osobom niepełnosprawnym jest pochodną kontaktu z nimi. Lepiej znane są instytucje działające na szczeblu lokalnym, czy też mające swoje regionalne delegatury, niż instytucje działające centralnie. I tak, najlepiej zakorzenione w świadomości osób niepełnosprawnych są najbliższe im gminne lub miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej i finansujące je samorządy gminne (wydaje się, iż osoby niepełnosprawne nie zawsze zdają sobie sprawę z relacji łączącej urząd gminy z OPS). Na drugim miejscu wskazywano Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a dopiero w trzeciej kolejności Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, które de facto powinny być instytucją bliską niepełnosprawnym.

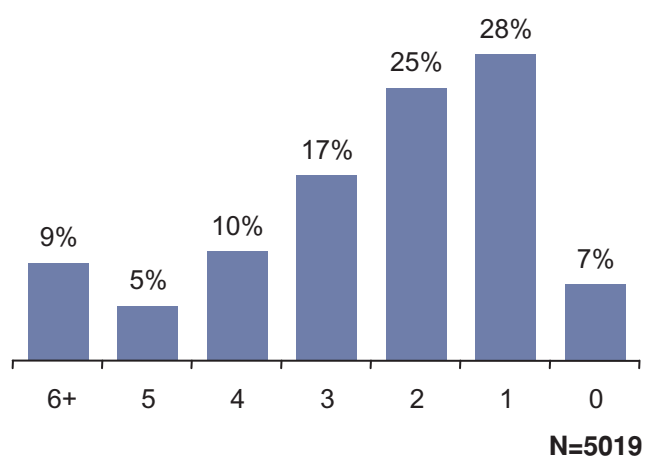
Czy może Pan(i) wskazać instytucje publiczne, zarówno na szczeblu centralnym jak i samorządowym, których zadaniem jest pomoc osobom niepełnosprawnym?

WSKAZANIA SPONTANICZNE

Identyfikacja instytucji pomocy działających na rzecz osób niepełnosprawnych

**LICZBA ZNANYCH INSTYTUCJI
ODSETEK WSKAZUJĄCY NA 0, 1, 2, 3, 4, 5
ORAZ 6 I WIĘCEJ INSTYTUCJI**

Średnio osoby niepełnosprawne potrafią zidentyfikować 2,6 instytucji wsparcia. Oznacza to, iż większość niepełnosprawnych (53%) dobrze kojarzy jedynie pojedyncze podmioty świadczące pomoc. Jak pokazuje Tabela 1 najczęściej są to gminny lub miejski ośrodek pomocy oraz PFRON.

Instytucje powiatowe wymieniane są dopiero w dalszej kolejności, przez osoby posiadające większą wiedzę w tym zakresie. PCPR'y dość powszechnie pojawiają się w wypowiedziach osób znających przynajmniej 3, 4 instytucje, a jeszcze rzadziej kojarzone są Powiatowe Urzędy Pracy i samorządy powiatowe, które pojawiają się w wypowiedziach osób znających 6 i więcej instytucji.

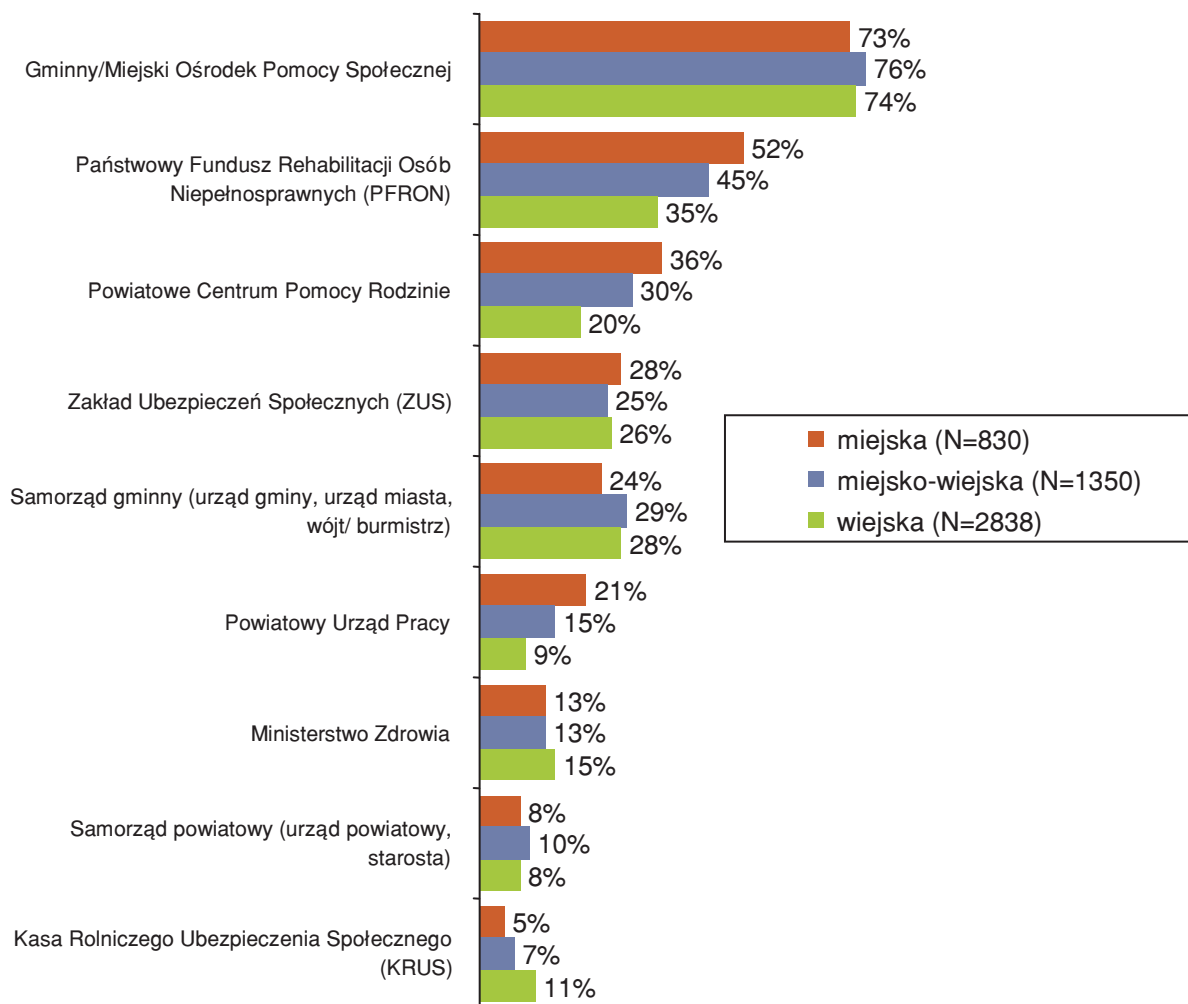
Tabela 1. Odsetek niepełnosprawnych znających daną instytucję wśród osób znających 1, 2, 3, 4, 5 oraz 6 i więcej instytucji

	LICZBA ZNANYCH INSTYTUCJI					
	1	2	3	4	5	6+
Gminny/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	67%	77%	86%	90%	93%	97%
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	11%	40%	62%	75%	85%	95%
Samorząd gminny (urząd gminy, urząd miasta, wójt/ burmistrz)	4%	25%	33%	49%	55%	83%
Zakład Ubezpieczeń Społecznych	8%	19%	32%	47%	64%	83%
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	3%	16%	40%	53%	66%	82%
Powiatowy Urząd Pracy	2%	8%	14%	21%	31%	68%
Ministerstwo Zdrowia	1%	6%	13%	24%	39%	68%
Samorząd powiatowy (urząd powiatowy, starosta)	0%	2%	5%	11%	21%	61%
Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS)	1%	3%	7%	13%	23%	44%
Samorząd wojewódzki (urząd wojewódzki, wojewoda, marszałek województwa)	0%	1%	2%	4%	5%	53%
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	0%	1%	2%	4%	10%	45%

Identyfikacja instytucji pomocy działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Interesujące wydają się różnice w znajomości instytucji wsparcia rysujące się w kontekście typu gminy. Instytucje powiatowe (PUP i PCPR) oraz Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych najlepiej znane są w gminach miejskich, najgorzej zaś w gminach wiejskich. Ponadto, ich znajomość rośnie wraz z wielkością gminy miejskiej i w gminach o wielkości ponad 50 tys. mieszkańców i wynosi odpowiednio: PFRON – 59%, PCPR – 34%, PUP – 23%. Niepełnosprawni z gmin wiejskich relatywnie w porównaniu z mieszkańcami miast częściej z udzielaniem wsparcia i pomocy kojarzą samorząd gminne oraz KRUS.

**Czy może Pan(i) wskazać instytucje publiczne, zarówno na szczeblu centralnym jak i samorządowym, których zadaniem jest pomoc osobom niepełnosprawnym?
ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY
WSKAZANIA SPONTANICZNE**

Identyfikacja instytucji pomocy działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Poszczególne instytucje wsparcia z różną siłą tkwią w świadomości mieszkańców różnych województw. Generalnie najlepiej zorientowani (znający największą liczbę instytucji) są mieszkańcy kujawsko-pomorskiego (średnio 3,8) oraz Małopolski (średnio 3,2), najgorzej zaś lubuskiego (średnio 2,0), podkarpackiego (średnio 2,1) oraz mazowieckiego (średnio 2,3).

Gminne/Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej oraz samorządy gminne najczęściej wymieniano tam, gdzie znajomość innych organizacji jest relatywnie mała – w województwie świętokrzyskim i łódzkim. OPSy często wskazywano również na Mazowszu i Śląsku.

Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie relatywnie najlepiej znane są mieszkańcom Polski północno – zachodniej (kujawsko – pomorskie i wielkopolskie) oraz południowo – zachodniej (małopolskie, opolskie, dolnośląskie).

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych najlepiej znany jest mieszkańcom Polski południowej – Małopolski, Podkarpacia, Dolnego Śląska i Lubelszczyzny.

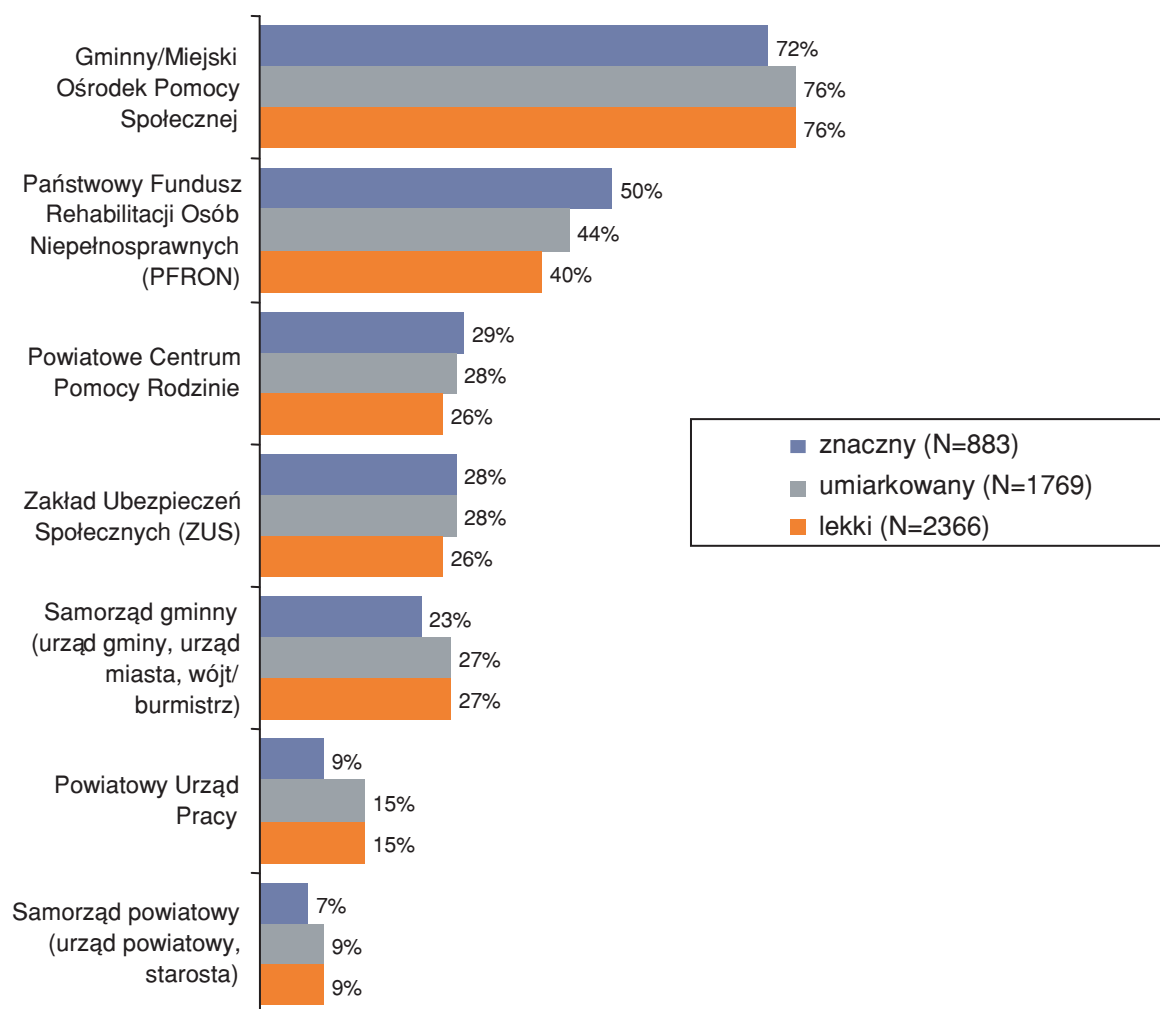
Tabela 2. Znajomość spontaniczna instytucji wsparcia (N=314) w każdym województwie

	dolnośląskie	kujawsko - pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodnio-pomorskie
Gminny/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	80%	73%	68%	80%	83%	77%	84%	56%	64%	74%	70%	83%	91%	77%	77%	70%
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób niepełnosprawnych (PFRON)	52%	42%	50%	29%	36%	57%	36%	44%	52%	46%	43%	47%	34%	31%	47%	44%
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	29%	47%	25%	20%	23%	33%	10%	30%	25%	29%	25%	26%	14%	23%	45%	29%
Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)	21%	27%	24%	19%	20%	38%	28%	38%	17%	29%	37%	34%	23%	13%	30%	31%
Samorząd gminny (urząd gminy, urząd miasta, wójt/ burmistrz)	27%	41%	23%	20%	31%	35%	22%	17%	24%	19%	17%	20%	54%	27%	25%	23%
Powiatowy Urząd Pracy	25%	22%	19%	4%	13%	14%	17%	15%	7%	15%	15%	8%	11%	17%	11%	14%
Ministerstwo Zdrowia	14%	31%	12%	16%	9%	19%	14%	16%	5%	13%	10%	14%	9%	13%	9%	16%
Samorząd powiatowy (urząd powiatowy, starosta)	11%	20%	3%	2%	5%	12%	1%	12%	9%	13%	5%	5%	6%	11%	7%	12%
Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS)	4%	19%	22%	2%	5%	15%	4%	9%	3%	15%	5%	5%	9%	2%	3%	5%
Samorząd wojewódzki (urząd wojewódzki, wojewoda, marszałek województwa)	6%	20%	5%	0%	4%	9%	2%	6%	4%	8%	3%	1%	2%	8%	2%	9%
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	5%	22%	3%	2%	3%	10%	3%	4%	2%	7%	3%	1%	0%	7%	3%	10%
Nie znam żadnych	2%	9%	8%	8%	3%	6%	10%	9%	10%	9%	8%	4%	3%	10%	8%	6%

Identyfikacja instytucji pomocy działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Instytucje pomocy niepełnosprawnym relatywnie najgorzej znane są osobom najstarszym (powyżej 50 roku życia) oraz z niepełnosprawnością psychiczną i umysłową. Warto zwrócić szczególną uwagę na różnice w wiedzy reprezentowanej przez osoby ze znacznym, umiarkowanym oraz lekkim stopniem niepełnosprawności. Ci pierwsi, istotnie częściej wskazywali na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz PCPRy. Osoby z lekkim i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności częściej kojarzą natomiast instytucje gminne – Ośrodki Pomocy Społecznej oraz samorządy gminne.

**Czy może Pan(i) wskazać instytucje publiczne, zarówno na szczeblu centralnym jak i samorządowym, których zadaniem jest pomoc osobom niepełnosprawnym?
ZE WZGLĘDU NA STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI
WSKAZANIA SPONTANICZNE**

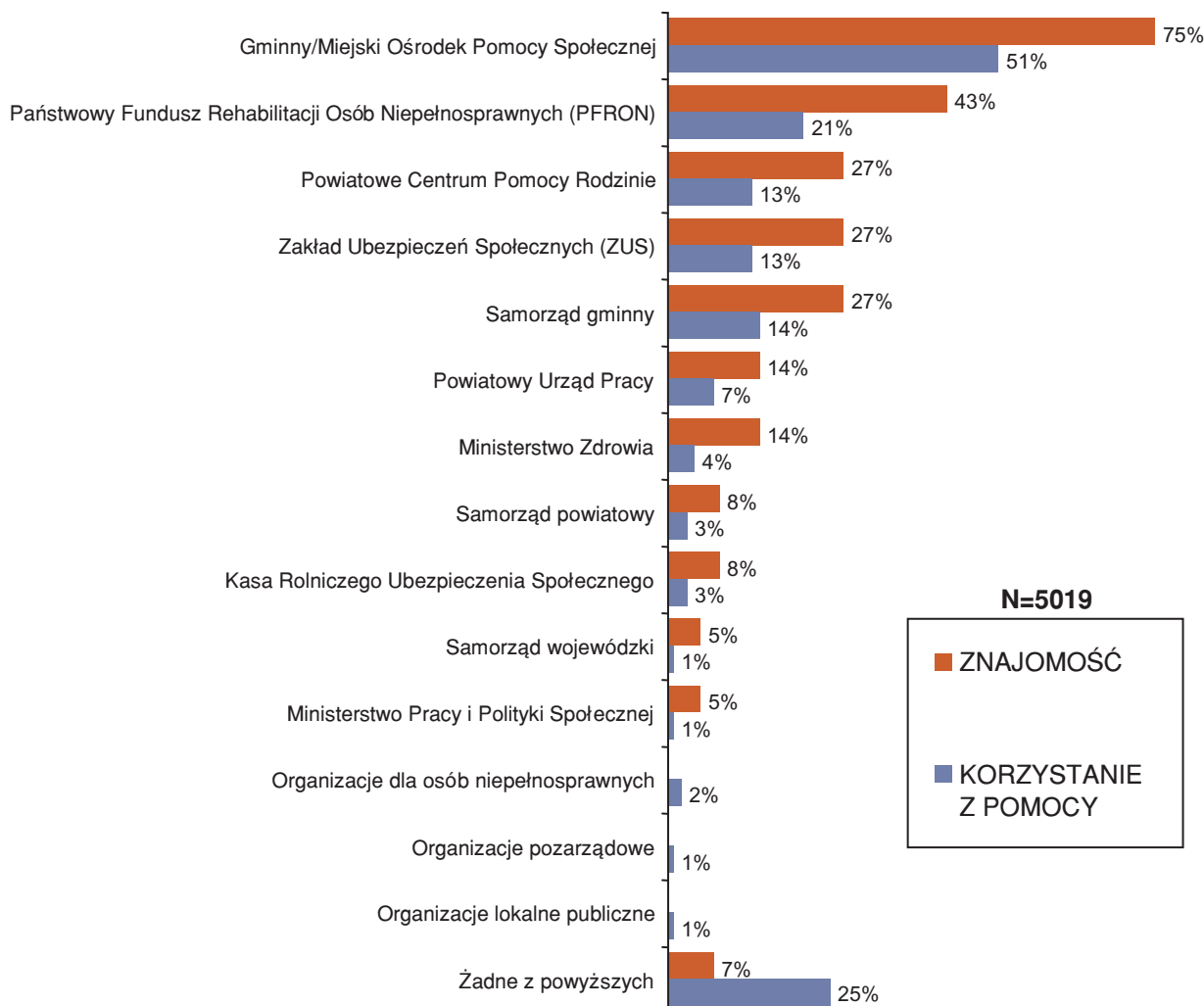

Korzystanie z pomocy instytucji/organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Szukając pomocy osoby niepełnosprawne zgłaszają się do instytucji najbliższych i najlepiej znanych im. Najczęściej jest to Gminny/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W drugiej kolejności wymieniano PFRON. Dopiero na trzecim miejscu wskazywano na Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, urząd gminy oraz ZUS. Warto podkreślić, iż osoby niepełnosprawne bardzo rzadko wskazują spontanicznie na organizacje pozarządowe – pojedyncze osoby wymieniały Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, organizacje kościelne, Caritas, Polaki Związek Głuchych czy Polski Związek Niewidomych.

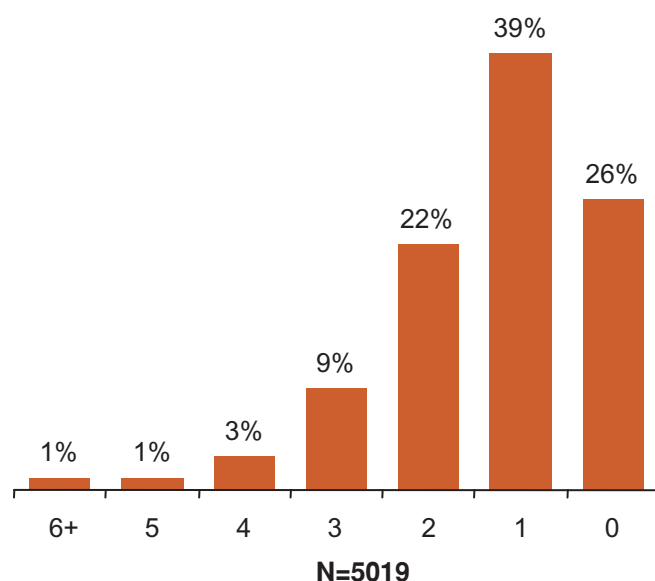
ZNAJOMOŚĆ INSTYTUCJI WSPARCIA I KORZYSTANIE Z TYCH INSTYTUCJI W jakich instytucjach państwowych zdarzało się Panu(i) szukać pomocy i wsparcia?

WSKAZANIA SPONTANICZNE

Korzystanie z pomocy instytucji/organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

LICZBA INSTYTUCJI GDZIE SZUKANO POMOCY
ODSETEK WSKAZUJĄCY NA 0, 1, 2, 3, 4, 5
ORAZ 6 I WIĘCEJ INSTYTUCJI

Jak pokazują wyniki badań, korzystanie ze wsparcia instytucji jest niewspółmierne mniejsze w stosunku do poziomu ich znajomości. Co czwarty niepełnosprawny (26%) w ogóle nie korzystał z pomocy żadnej instytucji. Ci zaś, którzy to czynią, w większości (61%) zwracają się jedynie do pojedynczych podmiotów.

Jak pokazuje poniższa tabela najczęściej jest to Gminny/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Z pomocy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dość powszechnie korzystają dopiero osoby zgłaszające się po pomoc do przynajmniej trzech instytucji. Urzędy gminne oraz PCPRy licznie odwiedzają natomiast niepełnosprawni korzystający z pomocy przynajmniej czterech instytucji.

Tabela 3. Odsetek niepełnosprawnych korzystających z pomocy instytucji wśród osób korzystających z pomocy 1,2,3,4,5 oraz 6 i więcej instytucji

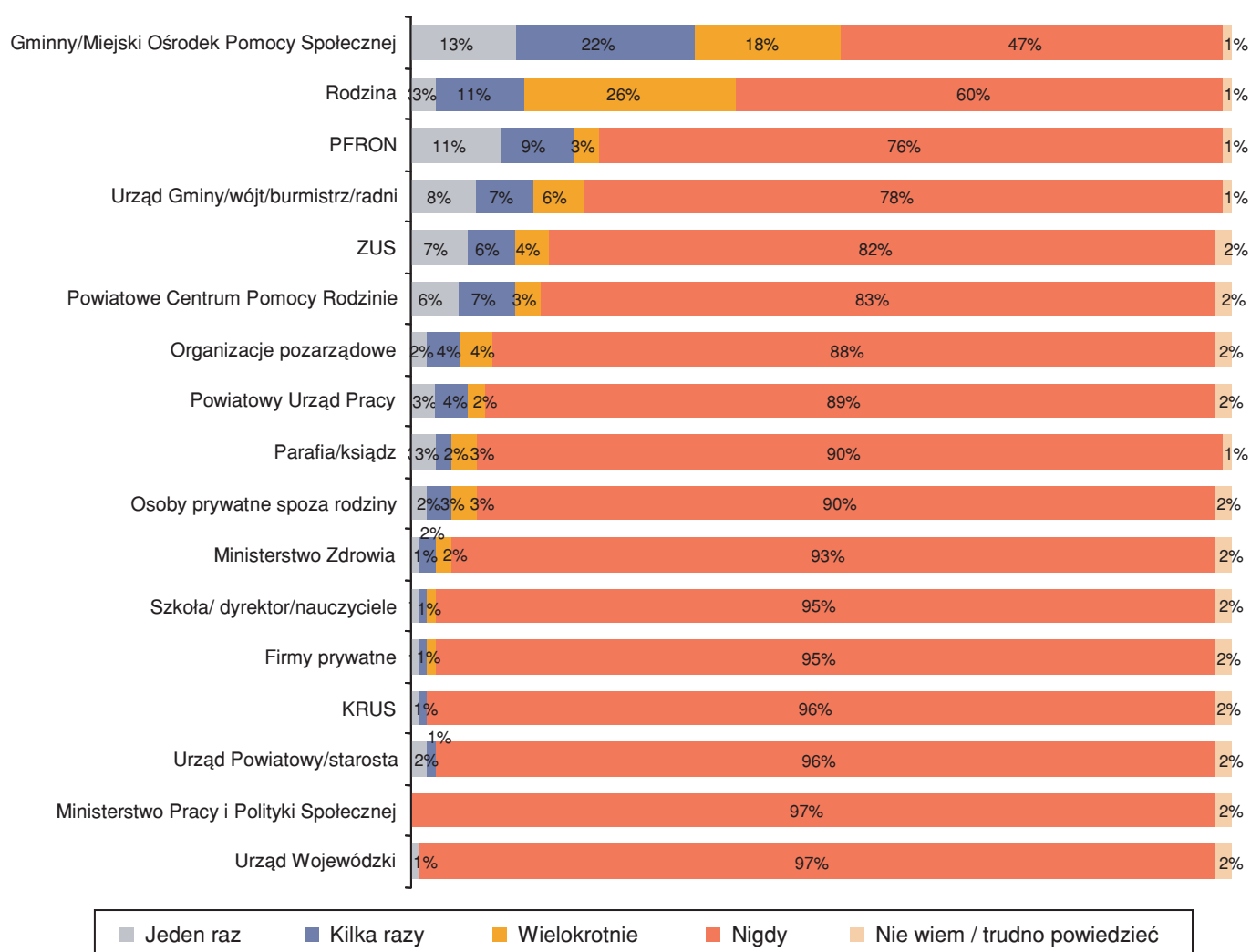
	LICZBA ZNANYCH INSTYTUCJI GDZIE SZUKANO POMOCY					
	1	2	3	4	5	6+
Gminny/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	57%	73%	82%	91%	77%	83%
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	11%	33%	58%	73%	77%	92%
Samorząd gminny (urząd gminy, urząd miasta, wójt/ burmistrz)	5%	27%	37%	58%	84%	89%
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	5%	21%	42%	68%	68%	73%
Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)	10%	20%	28%	36%	45%	76%
Powiatowy Urząd Pracy	4%	8%	21%	27%	45%	79%
Ministerstwo Zdrowia	2%	6%	9%	12%	25%	59%
Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS)	1%	4%	6%	7%	5%	50%

N=5019

Korzystanie z pomocy instytucji/organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Dominującą rolę gminnych instytucji wsparcia (OPS oraz urząd gminy) potwierdzają dane o charakterze wspomaganym (pytanie, w którym respondentom prezentowano listę instytucji i organizacji). Pokazują one, iż osoby niepełnosprawne, nie tylko licznie korzystają z pomocy instytucji gminnych, ale czynią to również regularnie i często.

Czy w ciągu ostatnich trzech lat szukał(a) Pan(i) pomocy i wsparcia w następujących instytucjach/organizacjach oraz u następujących osób?

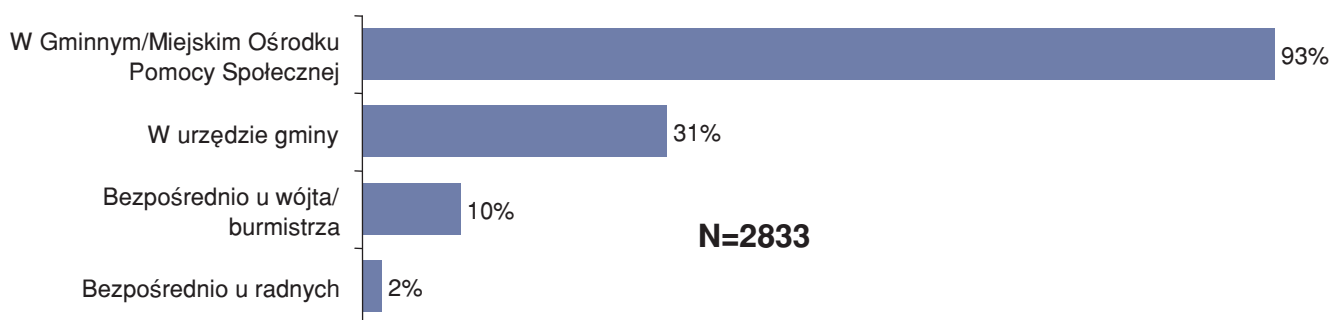

N=5019

Korzystanie z pomocy instytucji/organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

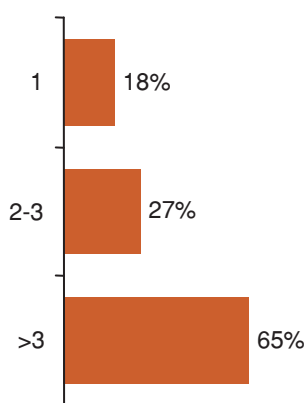
Niepełnosprawni korzystający z pomocy gminnych jednostek organizacyjnych, zgłaszają się przede wszystkim do Gminnych/Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej (93%). Jedna trzecia szukała bezpośrednio pomocy w urzędzie gminy, a co dziesiąty badany zgłaszał się do wójta lub burmistrza. Warto również podkreślić dużą częstotliwość korzystania z Gminnych/Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej – niepełnosprawni szukali tam pomocy średnio ponad 6 razy, podczas gdy dla urzędów gmin wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 3,9.

W jakich jednostkach organizacyjnych gminy szukał(a) Pan(i) pomocy?

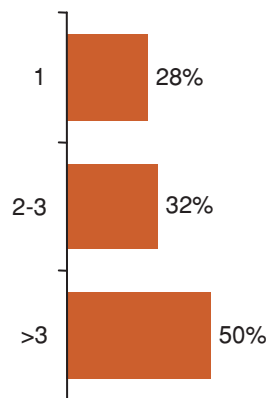
ILE RAZY?

GINNY/MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

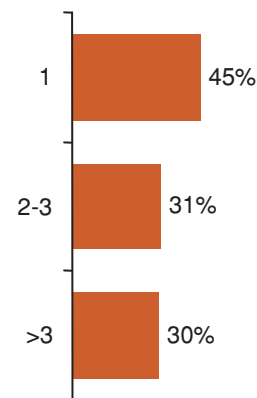
ŚREDNIO: 6,3 RAZY

URZĄD GMINY

ŚREDNIO: 3,9 RAZY

WÓJT/ BURMISTRZ

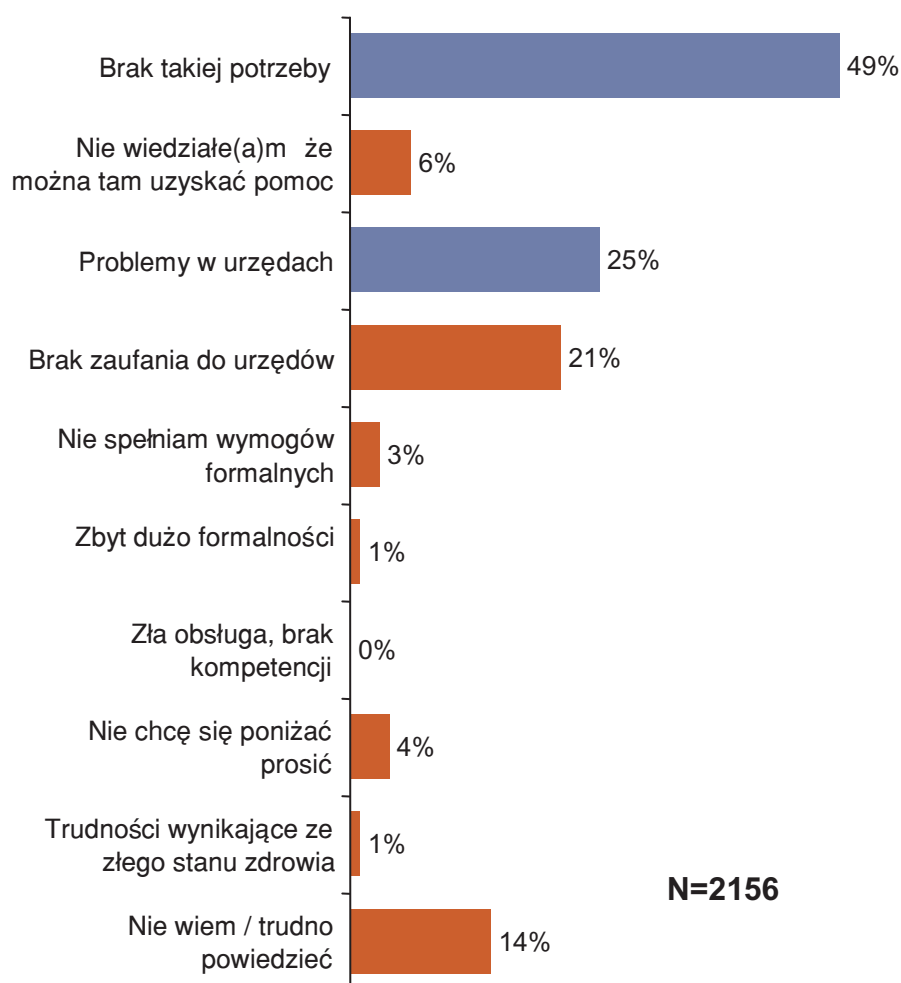

ŚREDNIO: 2,6 RAZY

Korzystanie z pomocy instytucji/organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Osoby, które nie szukały pomocy w jednostkach organizacyjnych gminy wskazywały głównie na brak takiej potrzeby. Niezwykle istotne wydaje się jednak to, iż co czwarty badany wskazywał na przyczyny tkwiące w funkcjonowaniu urzędów, prowadzące do braku zaufania do nich. Problem ten istotnie częściej podkreślali mieszkańcy gmin wiejskich (29%) - przede wszystkim, tych najmniejszych (33%).

Dlaczego nie zgłosił się Pan(i) do gminy ze swoimi problemami związanymi z niepełnosprawnością?

Korzystanie z pomocy instytucji/organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Wyniki badań wskazują na ogromne dysproporcje między gminami wiejskimi a gminami miejskimi w dostępie do organizacji i instytucji wsparcia osób niepełnosprawnych. Ogólnie (przyjmując pewne uproszczenia) można powiedzieć, iż krąg niepełnosprawnych korzystających z pomocy różnych instytucji, rośnie wraz z wielkością gminy i niezależnie od tego jest większy w gminach miejskich niż wiejskich (rysunek na następnej stronie). W najlepszej sytuacji są mieszkańcy największych gmin miejskich, w najgorszej zaś mieszkańcy najmniejszych gmin wiejskich. Pewien wyjątek od tej prawidłowości stanowią urzędy gminne, z których relatywnie częściej korzystają mieszkańcy średniej wielkości gmin wiejskich oraz mniejszych gmin miejskich oraz miejsko-wiejskich. Warto również zwrócić uwagę na powiązanie wielkości bezrobocia z powszechnością korzystania z usług instytucji i organizacji wsparcia niepełnosprawnych. Generalnie, im większe bezrobocie na terenie powiatu, tym mniejszy odsetek niepełnosprawnych zgłasza się do instytucji wsparcia.

Ciekawie przedstawiają się zależności między korzystaniem z pomocy poszczególnych instytucji i organizacji a zmiennymi socjo-demograficznymi.

Do Gminnych/Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej oraz samych gmin zgłaszają się przede wszystkim osoby w średnim wieku, ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, relatywnie częściej osoby z niepełnosprawnością słuchową, intelektualną oraz psychiczną, a także osoby z podstawowym wykształceniem.

Rodzina stanowi źródło wsparcia przede wszystkim dla osób młodszych, ze znacznym stopniem niepełnosprawności, głównie psychicznej i umysłowej. Co interesujące, na pomoc rodziny częściej liczyć mogą mieszkańcy gmin miejskich niż wiejskich.

Z pomocy **Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych** korzystają przede wszystkim mieszkańcy największych gmin miejskich, najmłodszy niepełnosprawni, ze znacznym stopniem niepełnosprawności – nieco częściej z niepełnosprawnością ruchową. Co ciekawe, osoby korzystające z pomocy PFRONu są lepiej wykształcone, niż osoby korzystające z innych form pomocy.

Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie najczęściej świadczą pomoc dla mieszkańców średniej wielkości gmin miejskich. Częściej zgłaszają się do nich niepełnosprawni do 50 roku życia ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Organizacje pozarządowe stanowią wsparcie głównie dla mieszkańców największych gmin miejskich i dużych gmin wiejskich. Z ich pomocy korzystają głównie najmłodszy niepełnosprawni ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Parafie i księża świadczą pomoc głównie w dużych gminach miejskich. Częściej zgłaszają się do nich osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z niepełnosprawnością psychiczną i umysłową.

Powiatowe Urzędy Pracy mają swoich głównych odbiorców wśród mieszkańców największych gmin miejskich, osób najmłodszych oraz z lekkim stopniem niepełnosprawności.

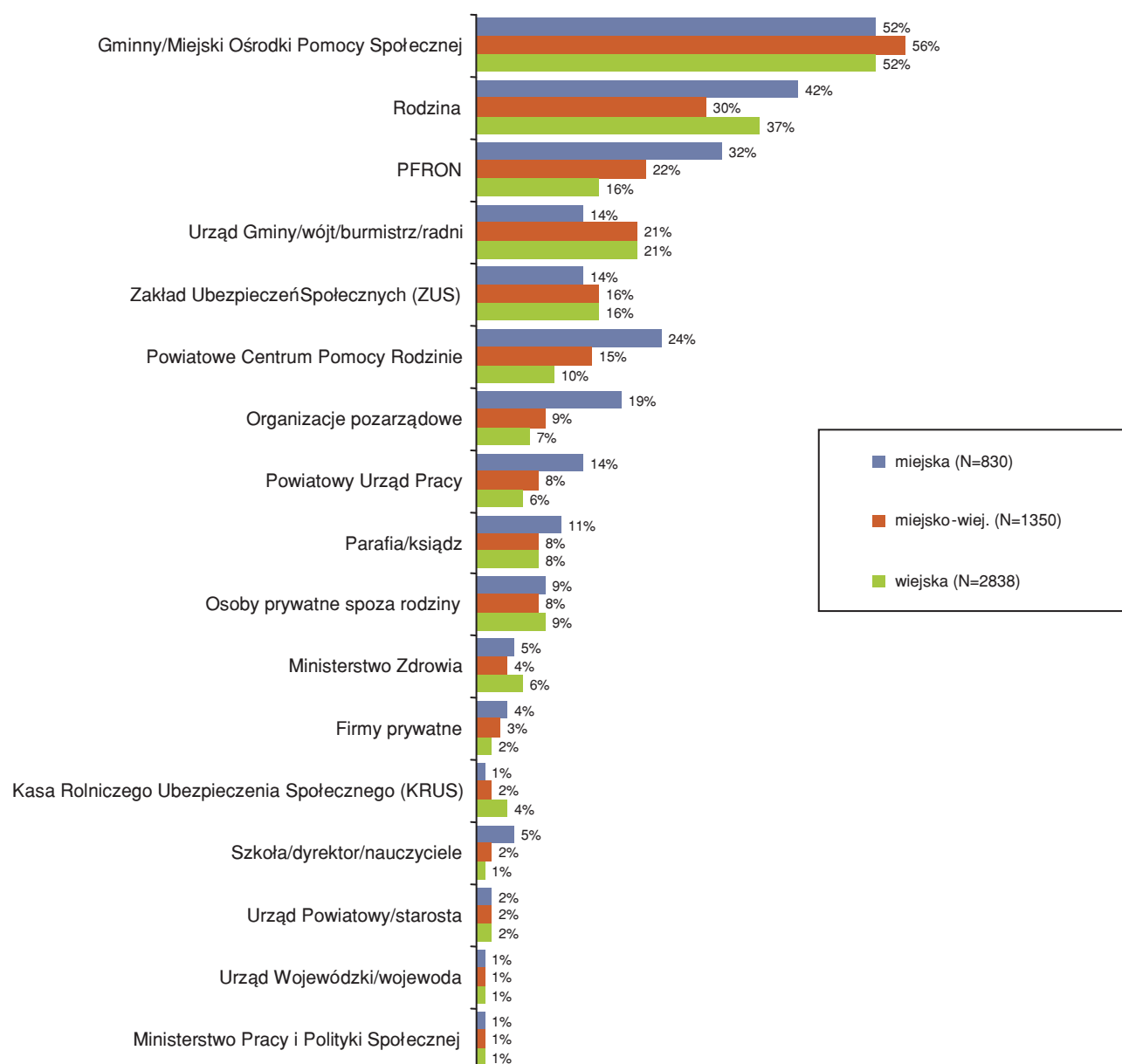

Korzystanie z pomocy instytucji/organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Poniższy rysunek pokazuje dysproporcje w korzystaniu z pomocy i wsparcia poszczególnych podmiotów między mieszkańcami gmin wiejskich i miejskich. Znaczący wyjątek stanowią jedynie urzędy gmin.

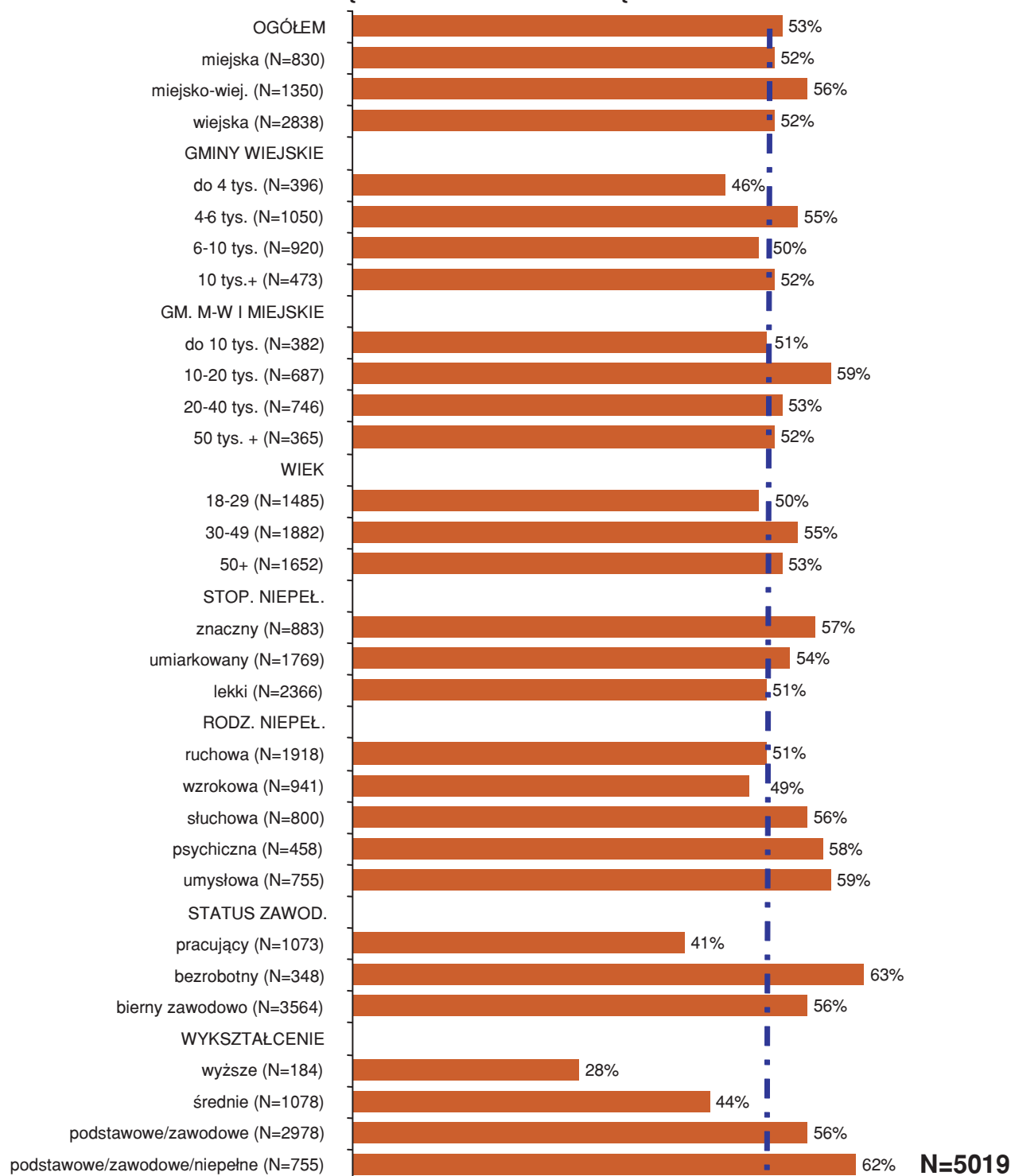
Na kolejnych stronach szczegółowo przedstawiamy wzorce korzystania z pomocy świadczonej przez poszczególne organizacje i instytucje.

KORZYSTANIE Z POMOCY INSTYTUCJI WSPARCIA W CIĄGU OSTATNICH TRZECH LAT ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY

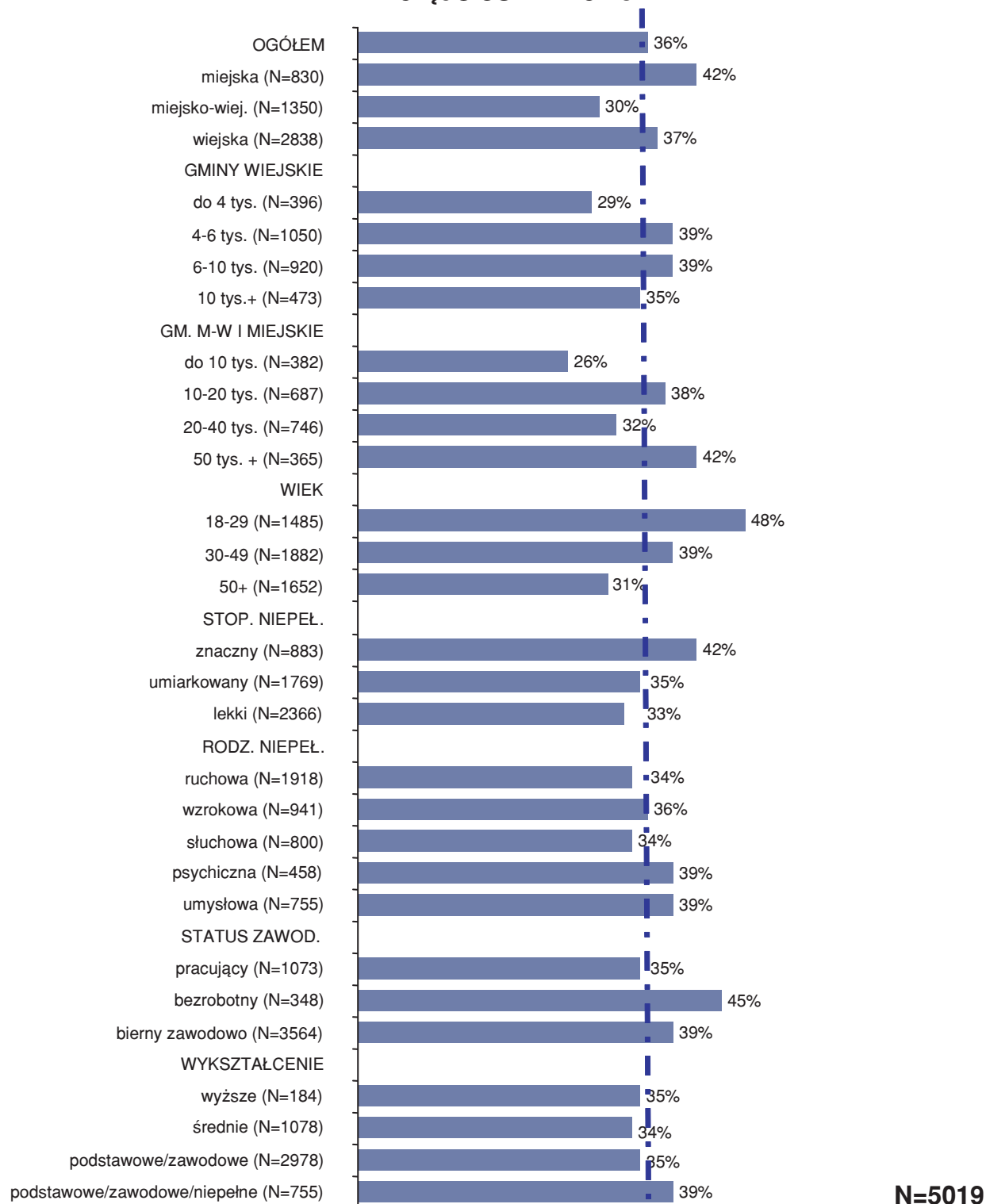
Korzystanie z pomocy Gminnych/Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej

GMINNE/MIEJSKIE OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ - ODSETEK KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY W CIĄGU OSTATNICH 3 LAT

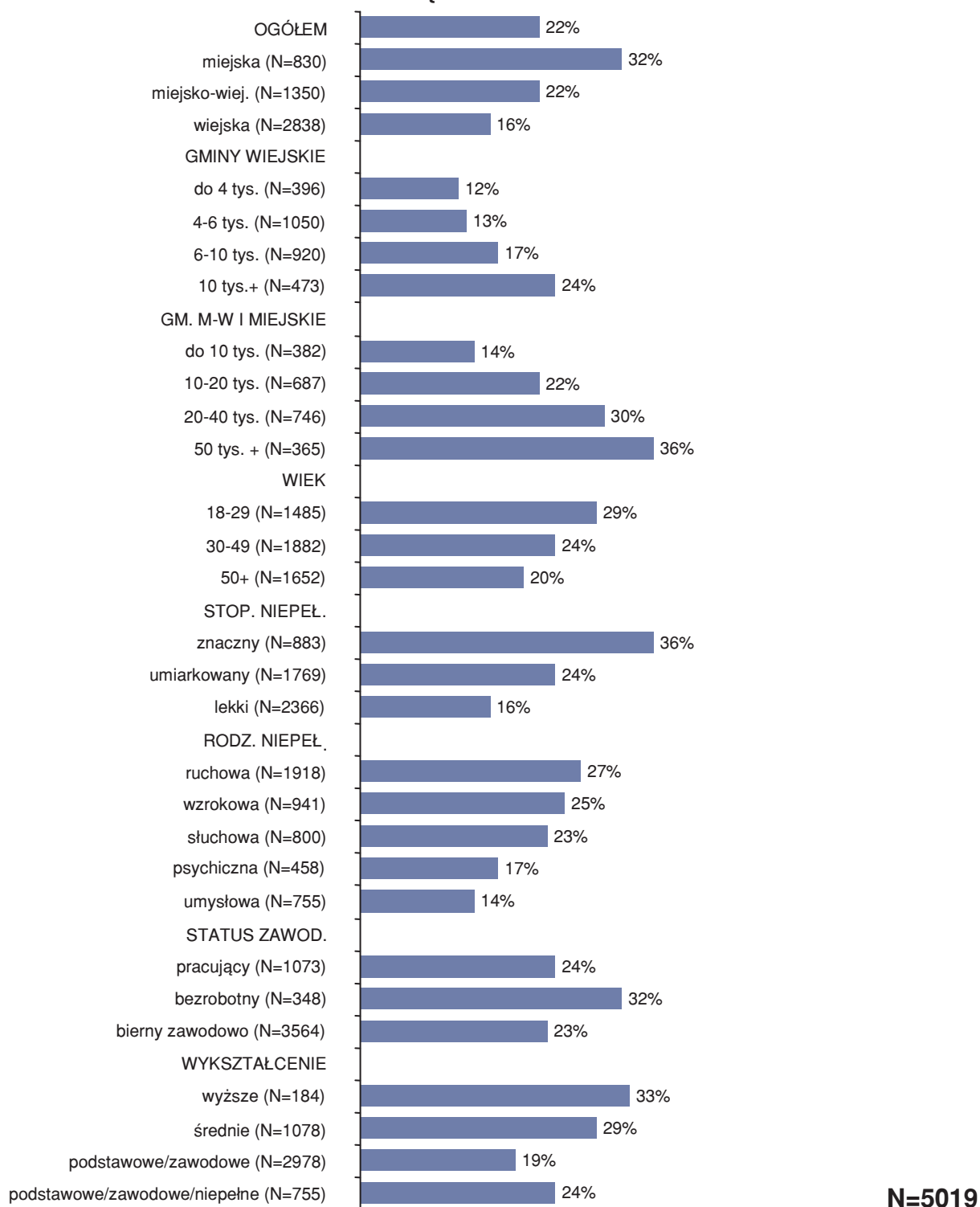
Korzystanie z pomocy rodziny

RODZINA - ODSETEK KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY W CIĄGU OSTATNICH 3 LAT

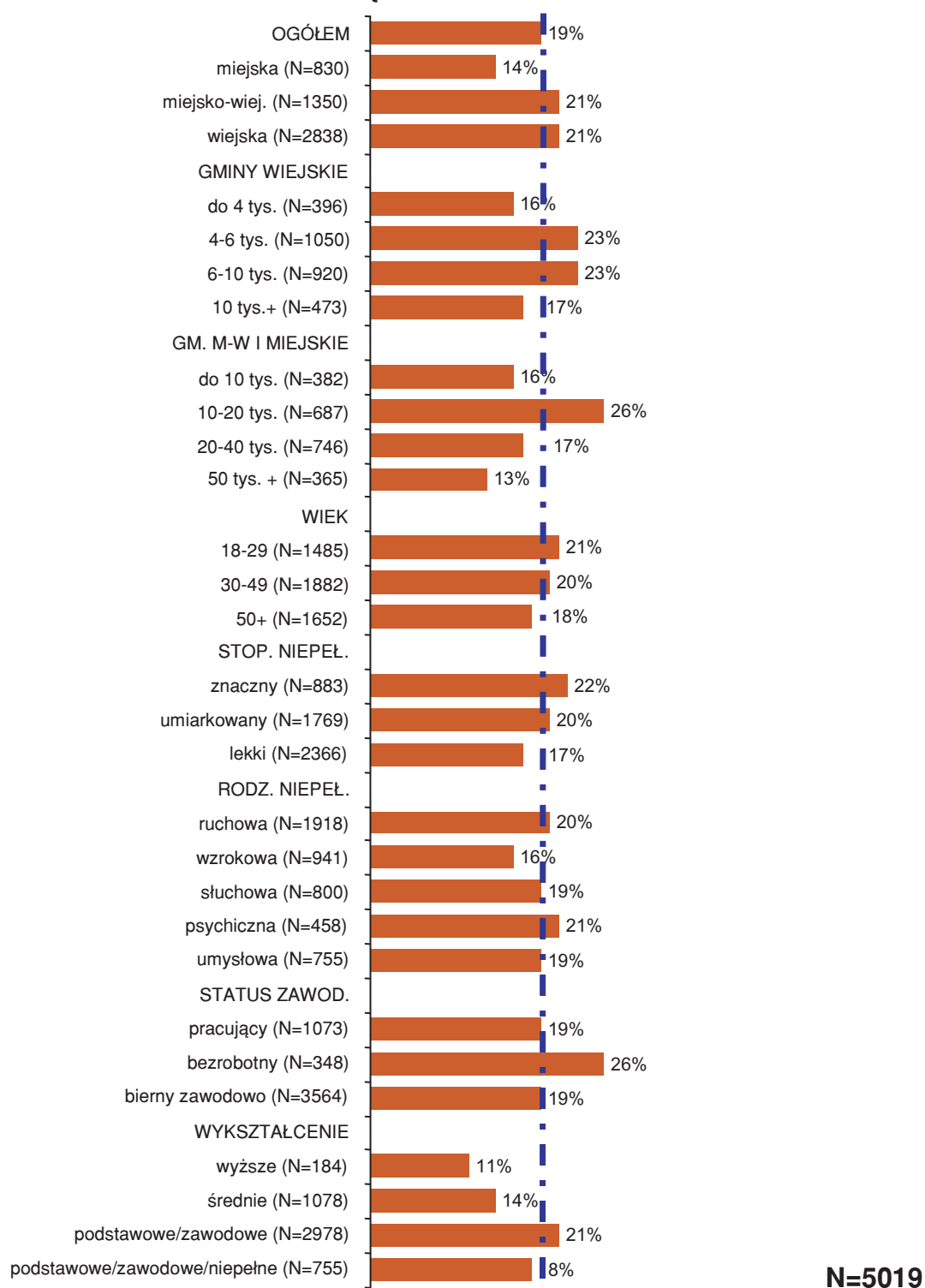
Korzystanie z pomocy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PFRON-ODSETEK KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY W CIĄGU OSTATNICH 3 LAT

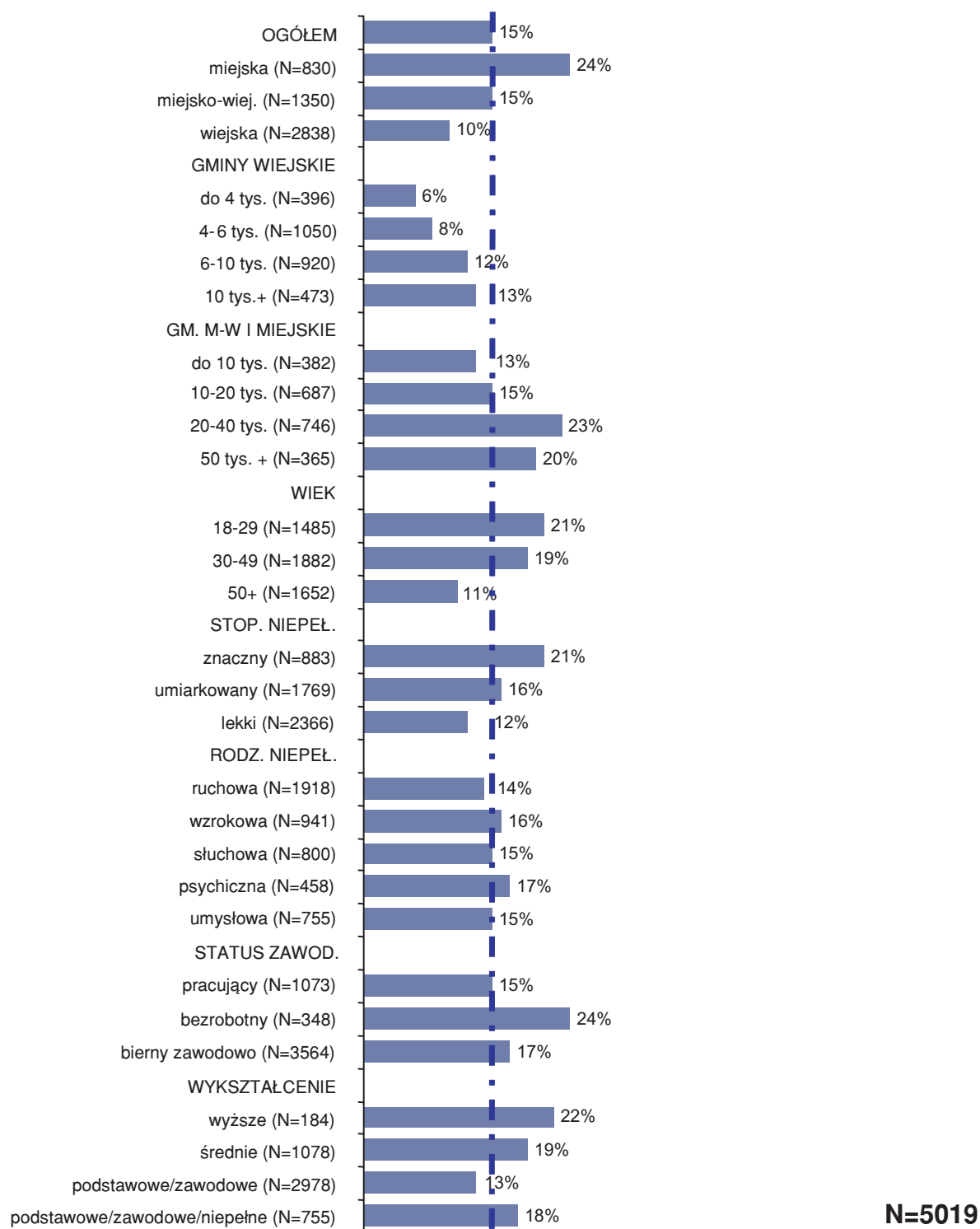
Korzystanie z pomocy urzędu gminy

URZĄD GMINY - ODSETEK KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY W CIĄGU OSTATNICH 3 LAT

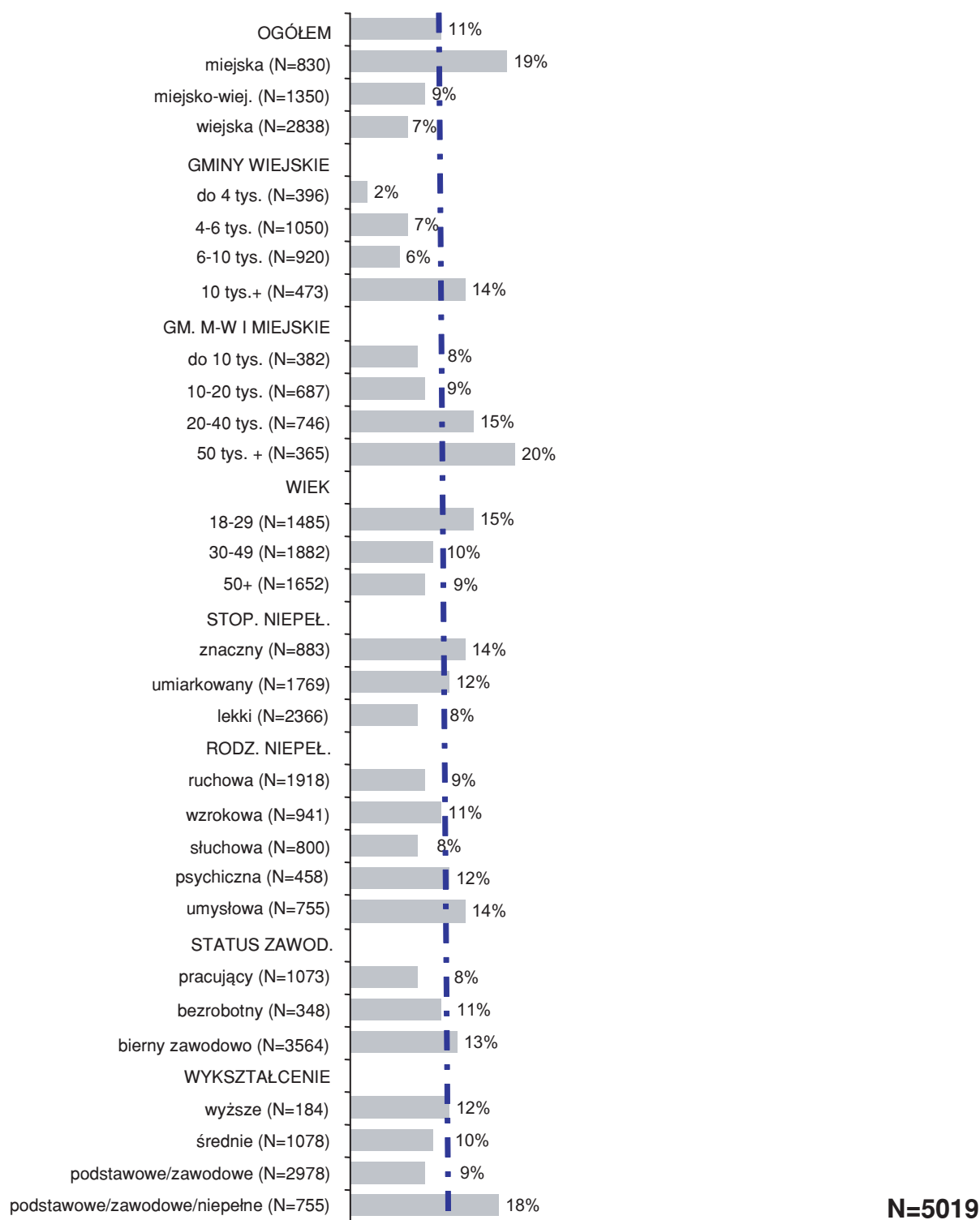
Korzystanie z pomocy Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie

POWIATOWE CENTRA POMOCY RODZINIE - ODSETEK KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY W CIĄGU OSTATNICH 3 LAT

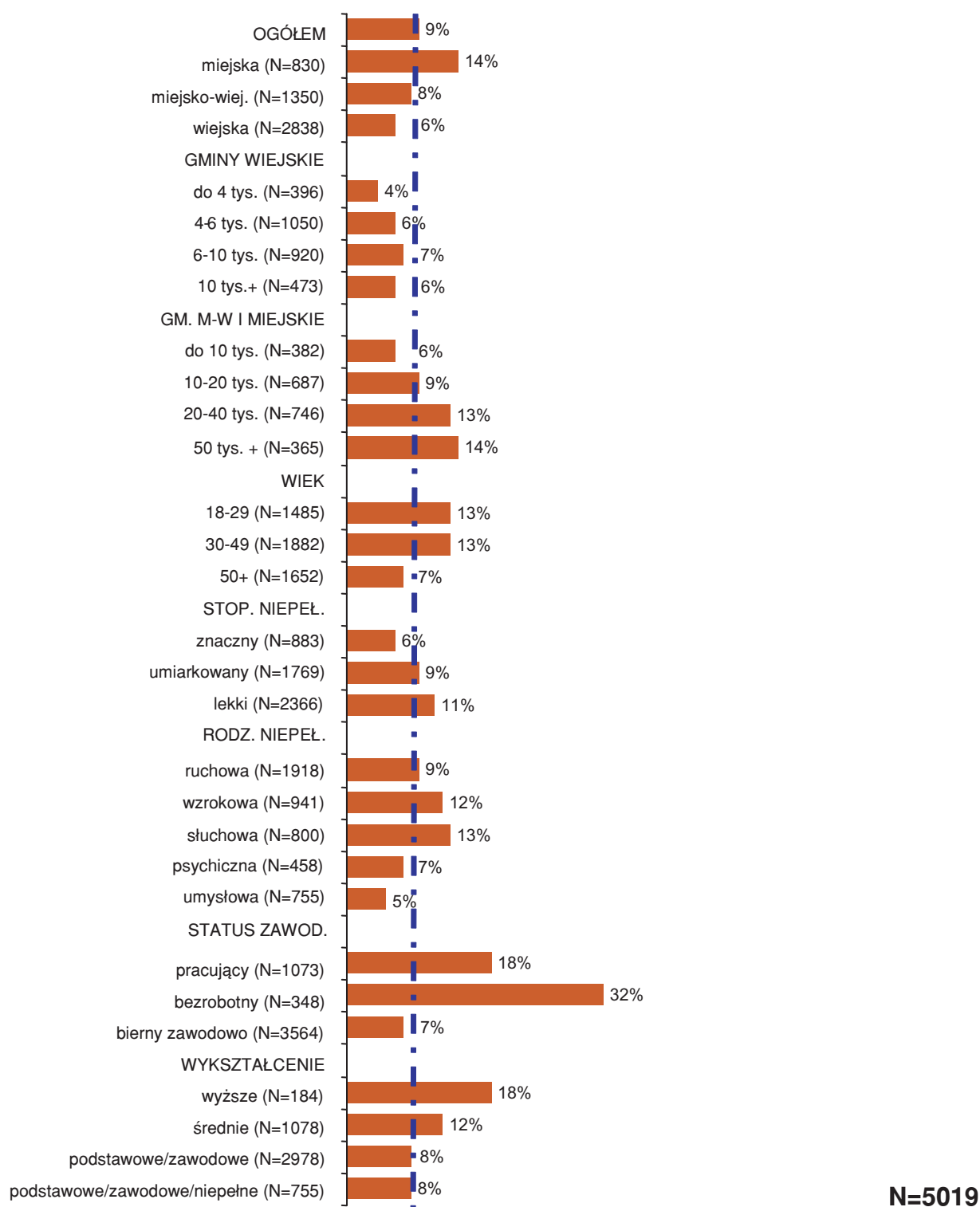
Korzystanie z pomocy organizacji pozarządowych

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE - ODSETEK KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY W CIĄGU OSTATNICH 3 LAT

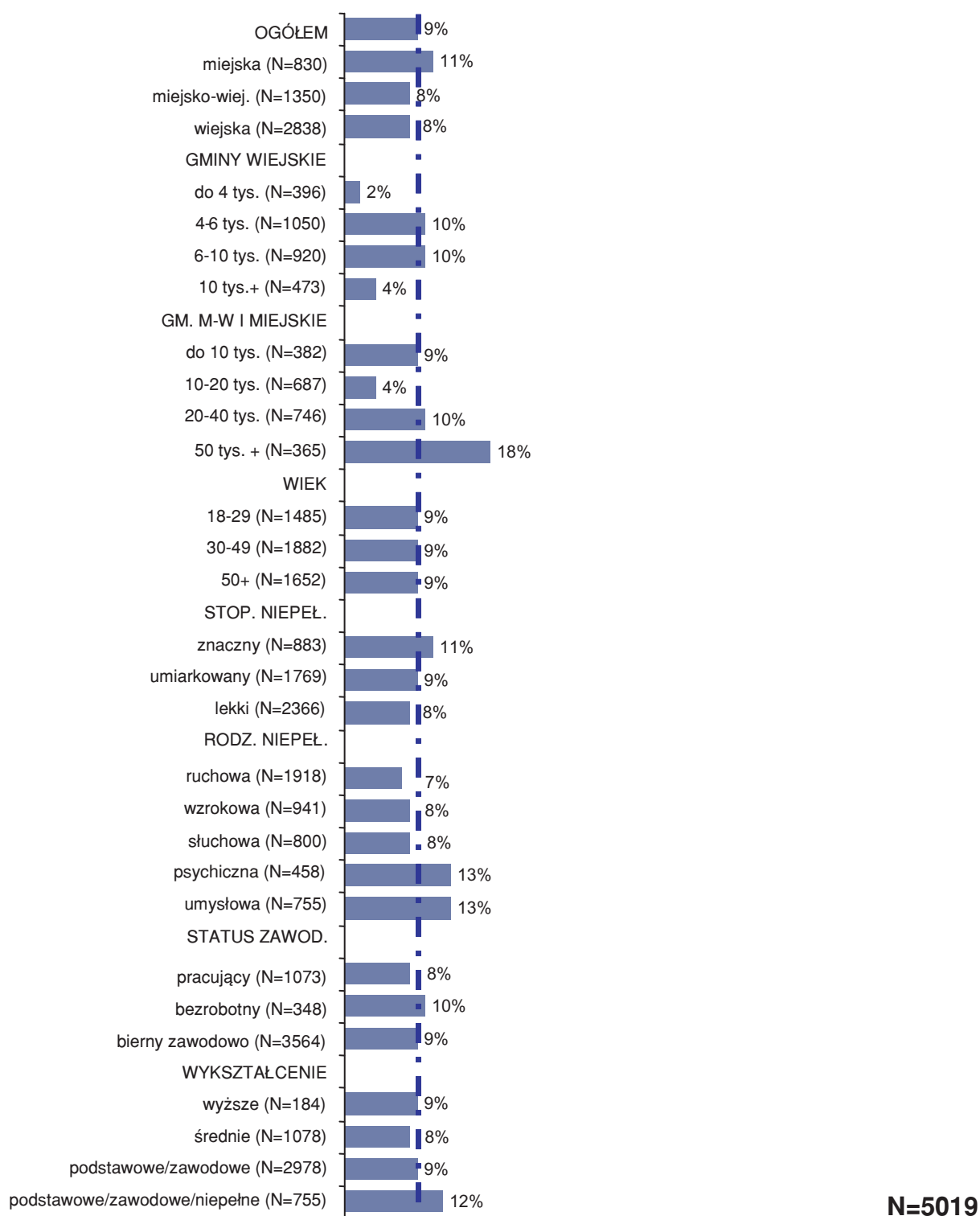
Korzystanie z pomocy powiatowego urzędu pracy

POWIATOWY URZĄD PRACY - ODSETEK KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY W CIĄGU OSTATNICH 3 LAT

Korzystanie z pomocy parafii/księdza

PARAFIA/KSIĄDZ - ODSETEK KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY W CIĄGU OSTATNICH 3 LAT

Korzystanie z pomocy instytucji/organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Obserwujemy geograficzne zróżnicowanie liczby osób korzystających z pomocy poszczególnych instytucji/organizacji udzielających wsparcia niepełnosprawnym.

Największy odsetek niepełnosprawnych zgłasza się do poszczególnych instytucji w następujących województwach:

- Gminne/Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej:** świętokrzyskie, dolnośląskie, łódzkie, zachodniopomorskie.
- Rodzina:** mazowieckie, pomorskie, łódzkie.
- PFRON:** dolnośląskie, małopolskie, opolskie, pomorskie, zachodniopomorskie
- Urząd gminy:** świętokrzyskie, podkarpackie, lubelskie, kujawsko-pomorskie.
- PCPR:** wielkopolskie, opolskie, kujawsko-pomorskie.
- Organizacje pozarządowe:** małopolskie, wielkopolskie, opolskie.
- Parafie/księża:** świętokrzyskie, opolskie, dolnośląskie.
- Powiatowy Urząd Pracy:** dolnośląskie, śląskie.

Tabela 4. Odsetek niepełnosprawnych szukających pomocy w poszczególnych instytucjach.

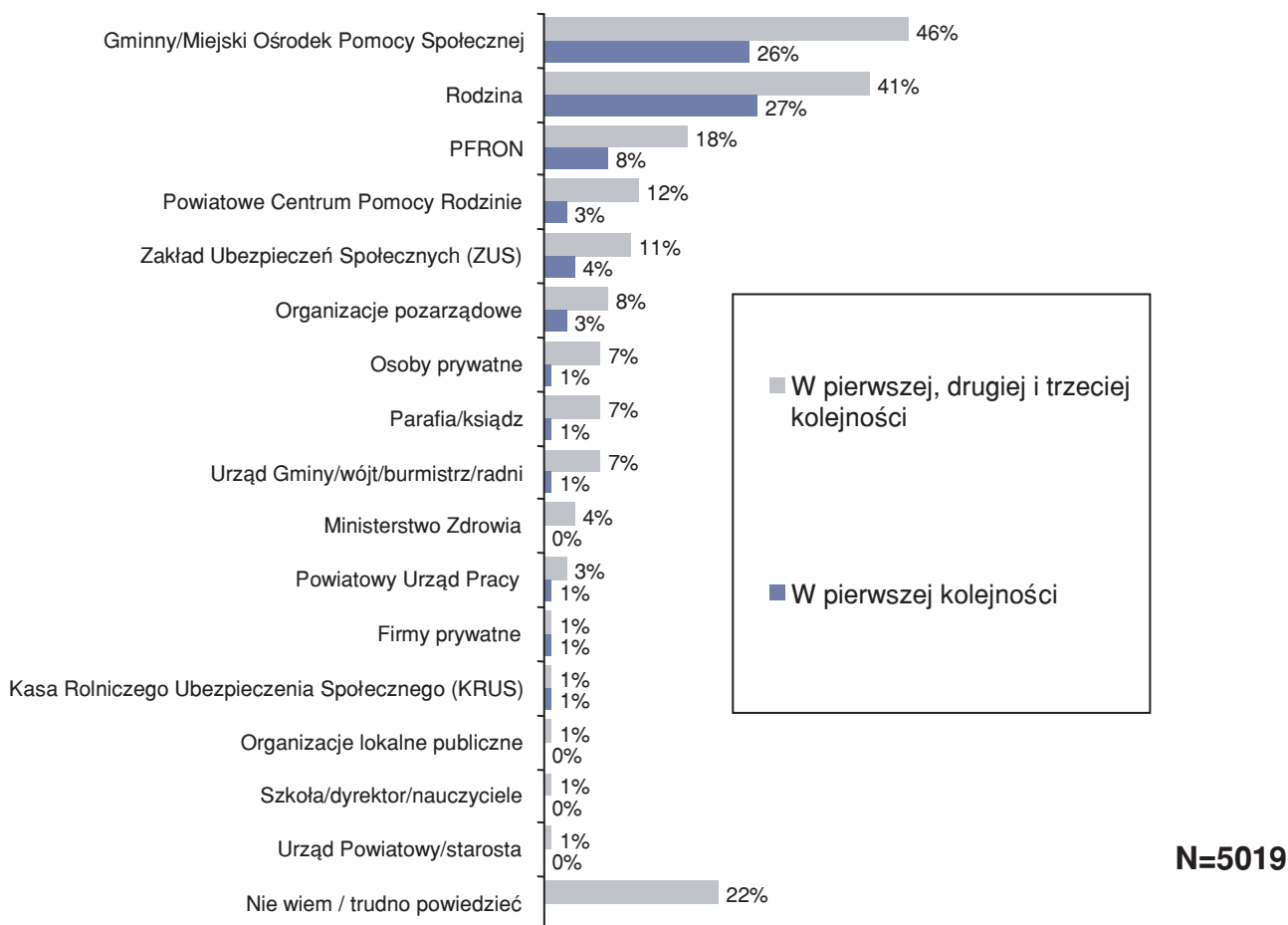
	dolnośląskie	kujawsko pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Gminny/Miejski ośrodek pomocy społecznej	62%	47%	51%	50%	60%	53%	53%	46%	35%	50%	47%	49%	84%	54%	52%	60%
Rodzina	24%	38%	28%	21%	40%	36%	71%	33%	25%	38%	44%	33%	39%	32%	35%	29%
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	37%	13%	19%	19%	17%	33%	14%	29%	21%	25%	29%	14%	21%	15%	22%	29%
Urząd Gminy/wójt/burmistrz/radni	14%	24%	24%	10%	23%	15%	18%	16%	23%	10%	11%	16%	56%	15%	12%	15%
Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)	10%	5%	10%	19%	12%	20%	15%	22%	9%	21%	27%	21%	15%	9%	19%	19%
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	14%	21%	11%	11%	12%	17%	6%	24%	14%	17%	18%	17%	9%	8%	31%	11%
Organizacje pozarządowe/stowarzyszenia/fundacje/koła/kluby	13%	9%	6%	8%	11%	22%	10%	16%	7%	7%	14%	11%	5%	4%	18%	8%
Powiatowy Urząd Pracy	20%	4%	5%	6%	8%	9%	10%	11%	7%	11%	8%	17%	11%	7%	9%	8%
Parafia/ksiądz	17%	6%	11%	3%	7%	13%	12%	17%	8%	5%	9%	5%	21%	3%	3%	5%

Ocena instytucji/organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

W opinii badanych przez nas osób niepełnosprawnych, najważniejszą instytucją, której najwięcej zawdzięczają są Gminne/Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej. Bardzo ważną i niezastąpioną rolę odgrywa rodzina, którą na pierwszym miejscu stawia 27% niepełnosprawnych. W dalszej kolejności wskazywano na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a dopiero na czwartym miejscu wymieniano Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie. Znaczenie podmiotów niepublicznych (organizacji pozarządowych, kościoła, czy osób prywatnych) wydaje się w tym kontekście dużo mniejsze, choć ich pomoc docenia prawie co dziesiąty niepełnosprawny.

Proszę wziąć pod uwagę całą otrzymywaną przez Pana(i) pomoc i wsparcie.
Jak Pan(i) ocenia, która instytucja pomaga Panu(i) najbardziej, w drugiej oraz trzeciej kolejności?

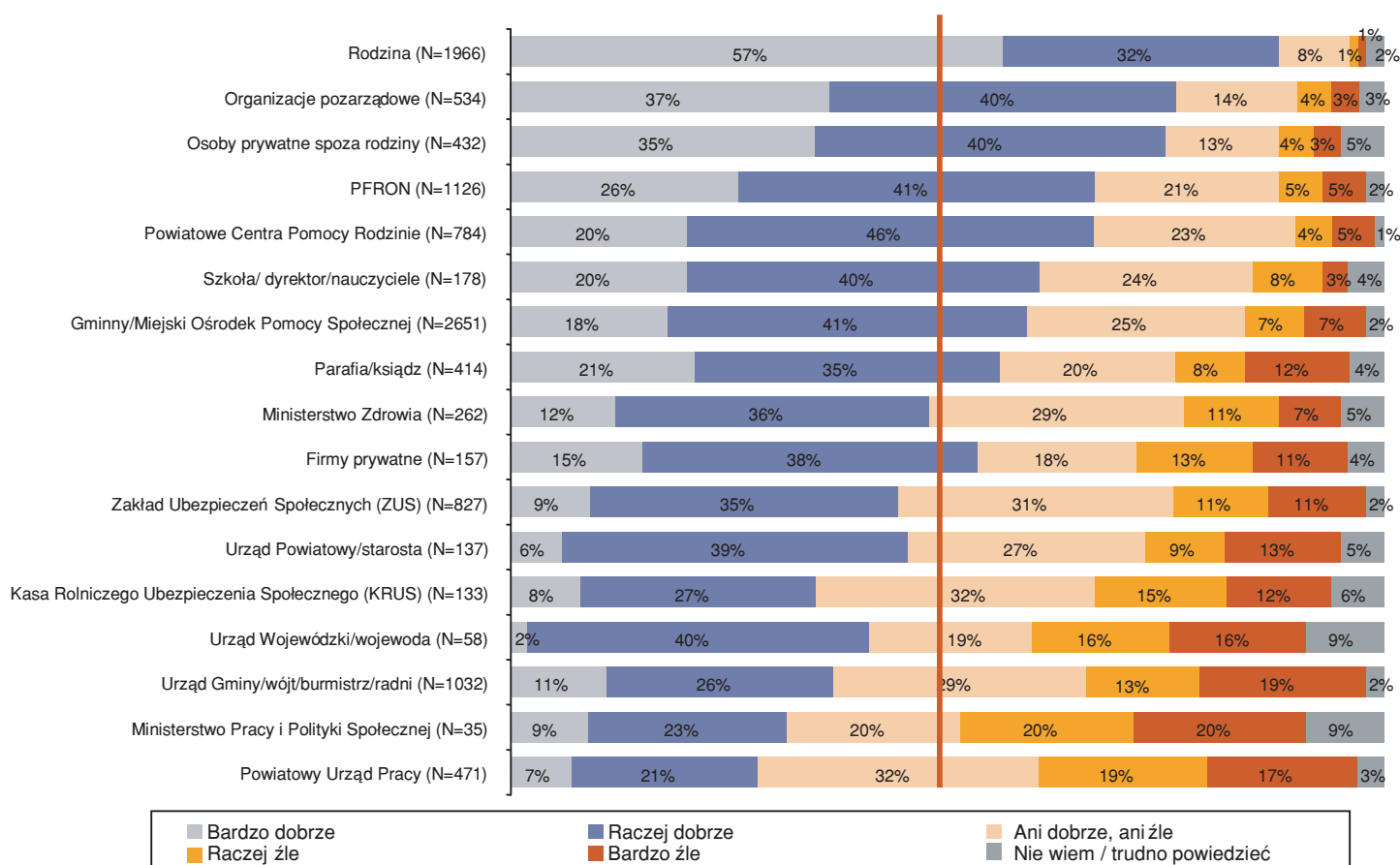

Ocena instytucji/organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Zwrócić jednak należy uwagę na duże rozbieżności pod względem oceny ilości i jakości otrzymanej pomocy. Jak pokazuje rysunek na następnej stronie, w największym stopniu dotyczy to podmiotów niepublicznych, a przede wszystkim organizacji pozarządowych i osób prywatnych. Pomoc z tych źródeł, choć bardzo dobrze oceniana, relatywnie rzadko trafia do niepełnosprawnych. Z podobną sytuacją, choć w nieco mniejszej skali, mamy do czynienia w przypadku dość dobrze ocenianych Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Odwrotną zależność obserwujemy natomiast odnośnie urzędów gminnych oraz ZUS-u – choć niepełnosprawni dość często zgłaszają się do tych instytucji, wystawiana im ocena jest relatywnie niska. Na tym tle, bezkonkurencyjna wydaje się rola rodziny oraz Ośrodków Pomocy Społecznej, które to w największym stopniu wypełniają dwa podstawowe warunki skutecznego wsparcia – dostępności i jakości pomocy.

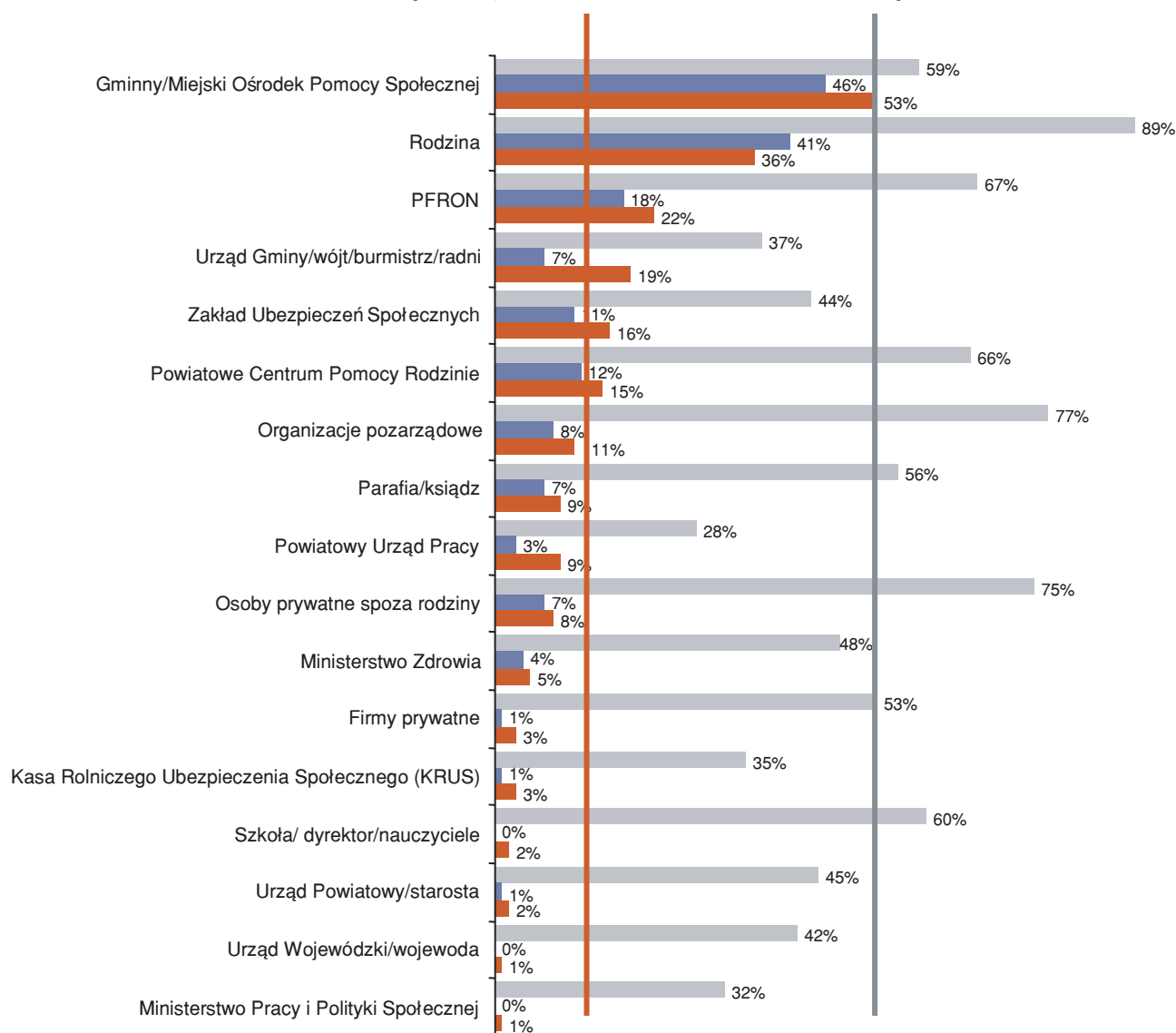
Widoczna jest różnica w ocenie samych urzędów gminnych oraz Ośrodków Pomocy Społecznej. Tłumaczyć można ją faktem, iż niepełnosprawni nie zawsze kojarzą OPS jako jednostkę organizacyjną podległą gminie oraz urzędy gminne mogą oceniać przez pryzmat zupełnie innych (niezwiązanych z niepełnosprawnością) doświadczeń.

Jak, biorąc pod uwagę Pana(i) potrzeby, ocenia Pan(i) pomoc i wsparcie otrzymane od tych instytucji/organizacji?

Ocena instytucji/organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

ZESTAWIENIE KORZYSTANIA Z POMOCY INSTYTUCJI Z ODSETKIEM DOBRZE OCENIAJĄCYCH DANĄ INSTYTUCJĘ (WŚRÓD OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z JEJ POMOCY) ORAZ ODSETKIEM OSÓB UWAŻAJĄCYCH, IŻ DANĄ INSTYTUCJA NAJWIĘCEJ POMAGA

- Odsetek pozytywnie oceniających źródło pomocy (bardzo + raczej dobrze) (N=osoby, które korzystały z pomocy tego źródła)
- Odsetek oceniających, iż instytucja najczęściej pomaga (w pierwszej, drugiej i trzeciej kolejności) (N=ogółem, wszyscy badani)
- Odsetek korzystających z pomocy instytucji (N=ogółem, wszyscy badani)

Ocena instytucji/organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

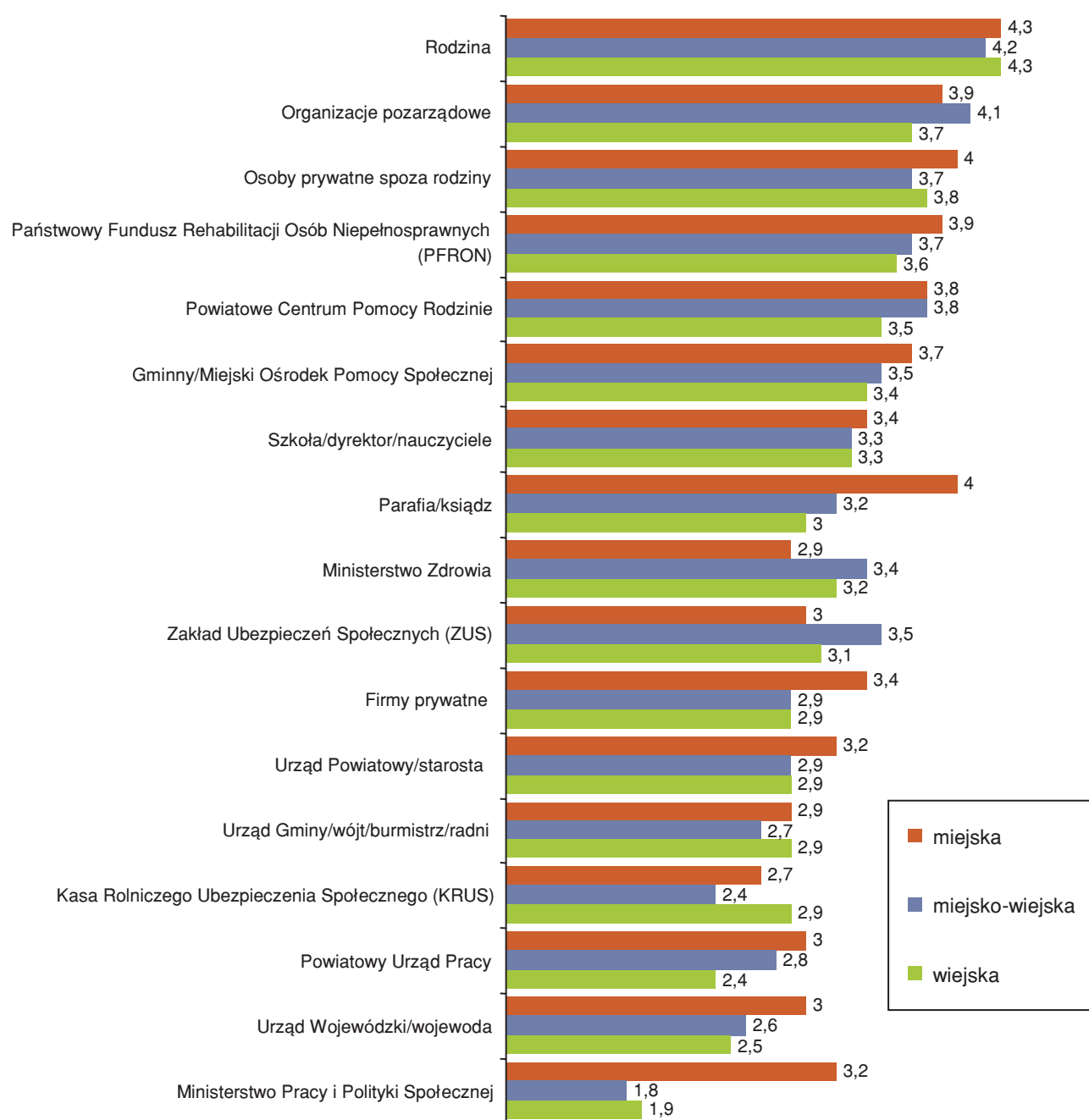
Dostępność i jakość pomocy, na którą liczyć może osoba niepełnosprawna, w dużej mierze zależy od miejscowości, w której przypadło jej mieszkać. Zrealizowane przez nas badanie ujawniło ogromne dysproporcje w realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych przez instytucje i organizacje z gmin wiejskich i gmin miejskich. Mieszkańcy terenów wiejskich nie tylko mają bardziej ograniczony dostęp do poszczególnych instytucji i organizacji pomocy (co szczegółowo omówione zostało w kolejnych rozdziałach), ale również gorzej oceniają jakość otrzymywanego od nich wsparcia. Dość oczywisty wyjątek od tej reguły stanowią jedynie urzędy gminne.

Warto również podkreślić pewne regionalne różnice w ocenie najważniejszych podmiotów świadczących pomoc dla osób niepełnosprawnych.

- Z działania **Gminnych/Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej** najbardziej zadowoleni są mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego, kujawsko-pomorskiego, wielkopolskiego, dolnośląskiego oraz małopolskiego.
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych** najlepiej oceniono w województwie kujawsko-pomorskim, dolnośląskim, zachodniopomorskim i małopolskim.
- Organizacje pozarządowe** najlepiej oceniane są przez mieszkańców województwa dolnośląskiego, małopolskiego, pomorskiego oraz wielkopolskiego.
- Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie** najlepiej ocenia się w województwie pomorskim.
- Urzędy gminne** najlepiej oceniono zaś w województwie kujawsko-pomorskim, na Lubelszczyźnie, na Warmii i Mazurach oraz w Małopolsce.

Ocena instytucji/organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

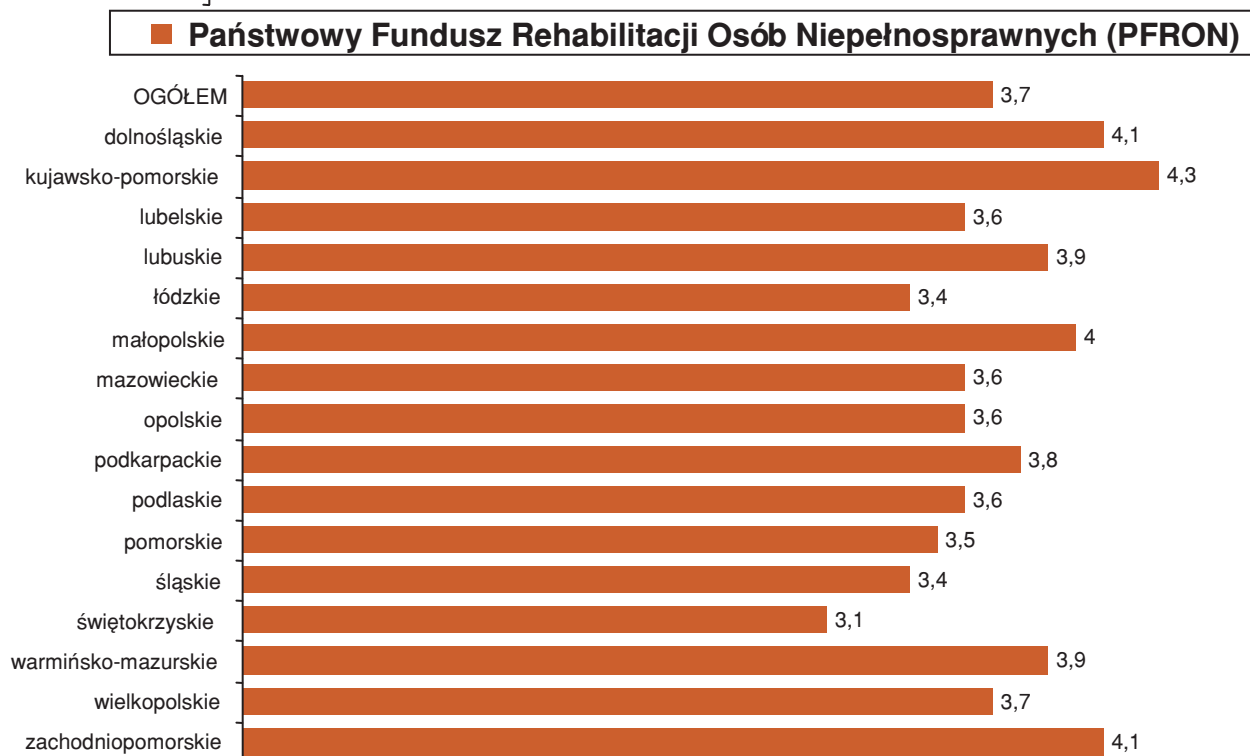
Jak, biorąc pod uwagę Pana(i) potrzeby, ocenia Pan(i) pomoc i wsparcie otrzymane od tych instytucji/organizacji?
ŚREDNIE OCENY ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY

SKALA: 5=Bardzo dobrze, 4=Raczej dobrze, 3=Ani dobrze, ani źle, 2=Raczej źle, 1= Bardzo źle N= korzystający z pomocy

Ocena instytucji/organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

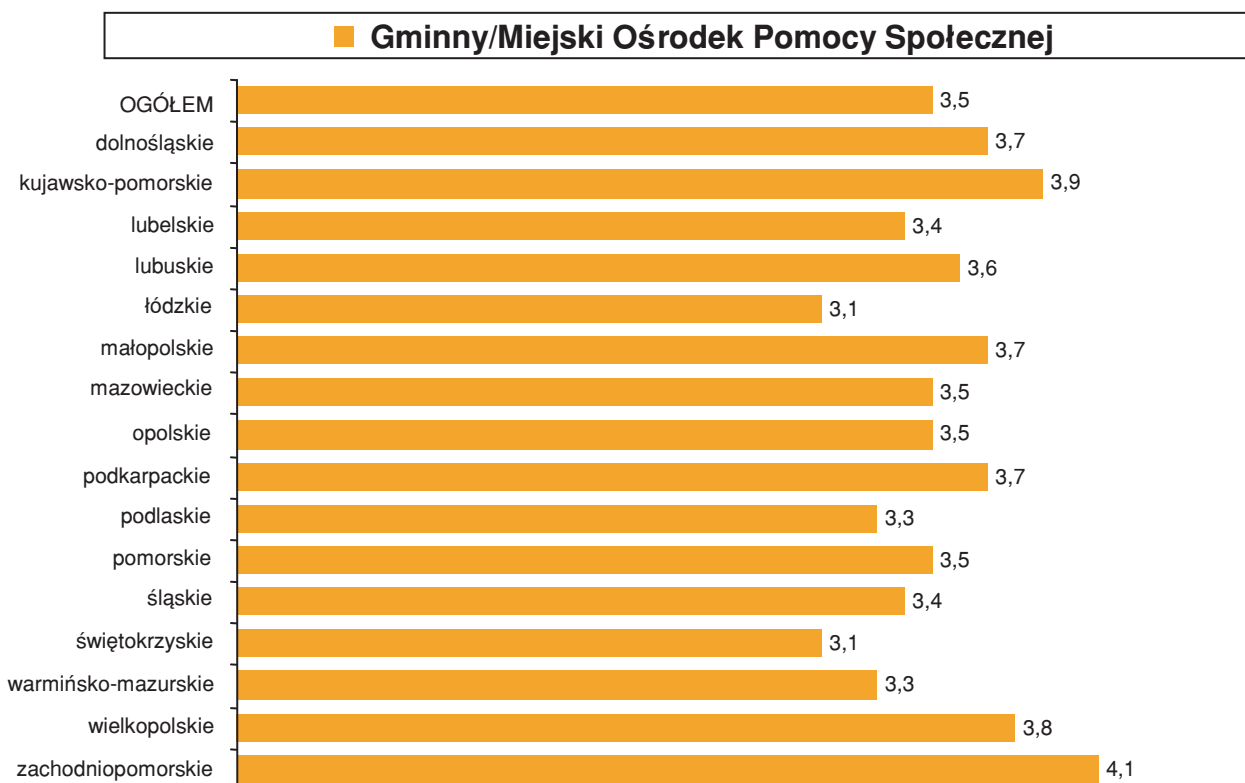
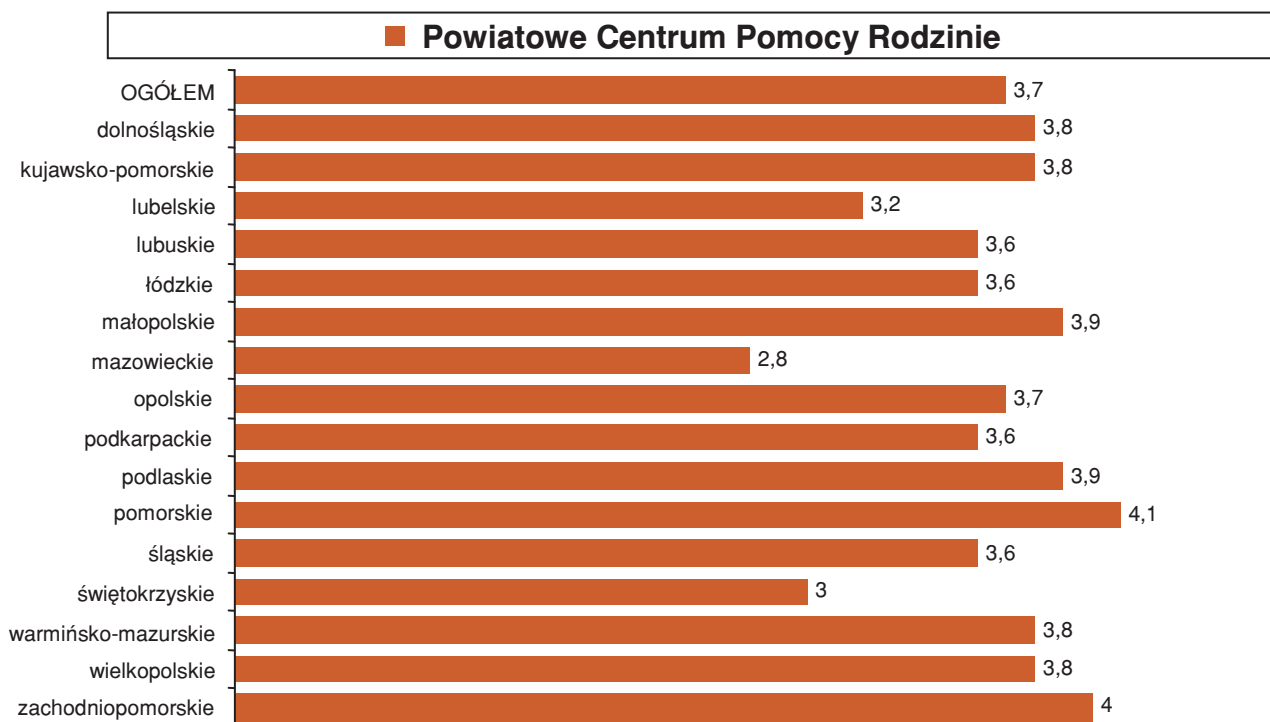
Jak, biorąc pod uwagę Pana(i) potrzeby, ocenia Pan(i) pomoc i wsparcie otrzymane od tych instytucji/organizacji? ŚREDNIE OCENY

SKALA: 5=Bardzo dobrze, 4=Raczej dobrze, 3=Ani dobrze, ani źle, 2=Raczej źle, 1= Bardzo źle N= korzystający z pomocy

Ocena instytucji/organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Jak, biorąc pod uwagę Pana(i) potrzeby, ocenia Pan(i) pomoc i wsparcie otrzymane od tych instytucji/organizacji? ŚREDNIE OCENY

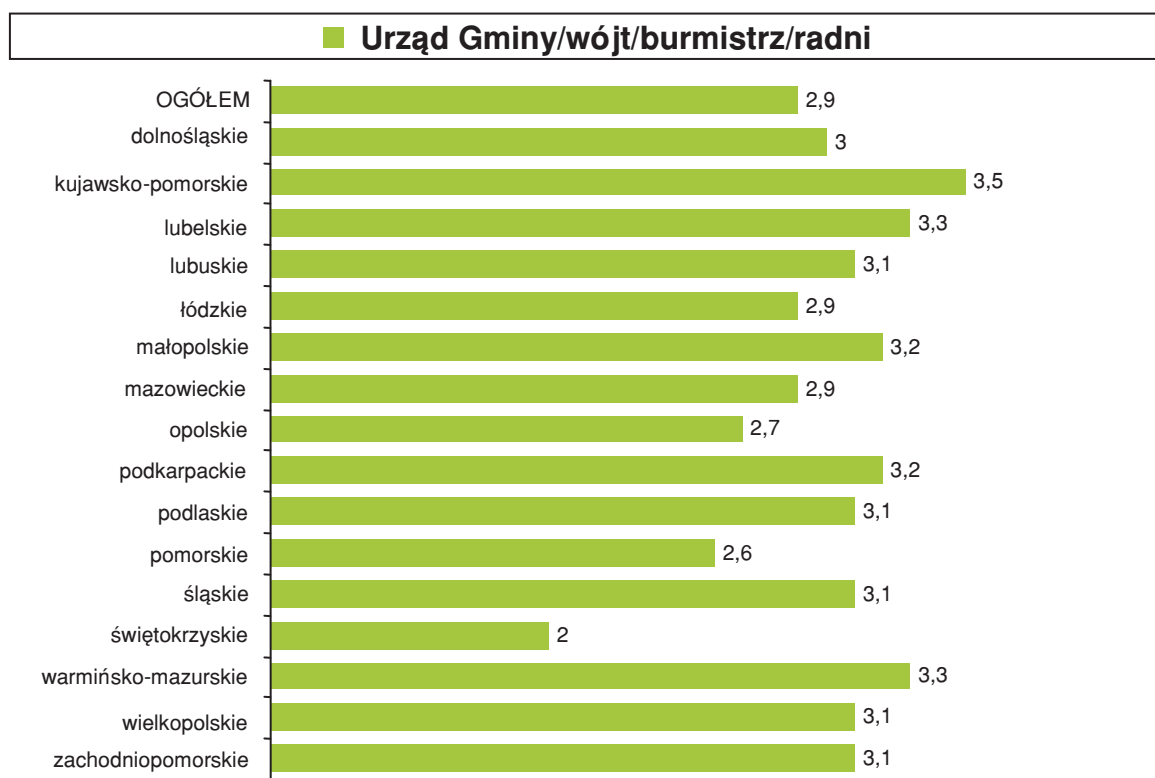

SKALA: 5=Bardzo dobrze, 4=Raczej dobrze, 3=Ani dobrze, ani źle, 2=Raczej źle, 1= Bardzo źle **N= korzystający z pomocy**

Ocena instytucji/organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Jak, biorąc pod uwagę Pana(i) potrzeby, ocenia Pan(i) pomoc i wsparcie otrzymane od tych instytucji/organizacji?

ŚREDNIE OCENY

SKALA: 5=Bardzo dobrze, 4=Raczej dobrze, 3=Ani dobrze, ani źle, 2=Raczej źle, 1= Bardzo źle

N=korzystający z pomocy

6. Formy pomocy otrzymywanej przez osoby niepełnosprawne

Formy pomocy otrzymywanej przez niepełnosprawnych

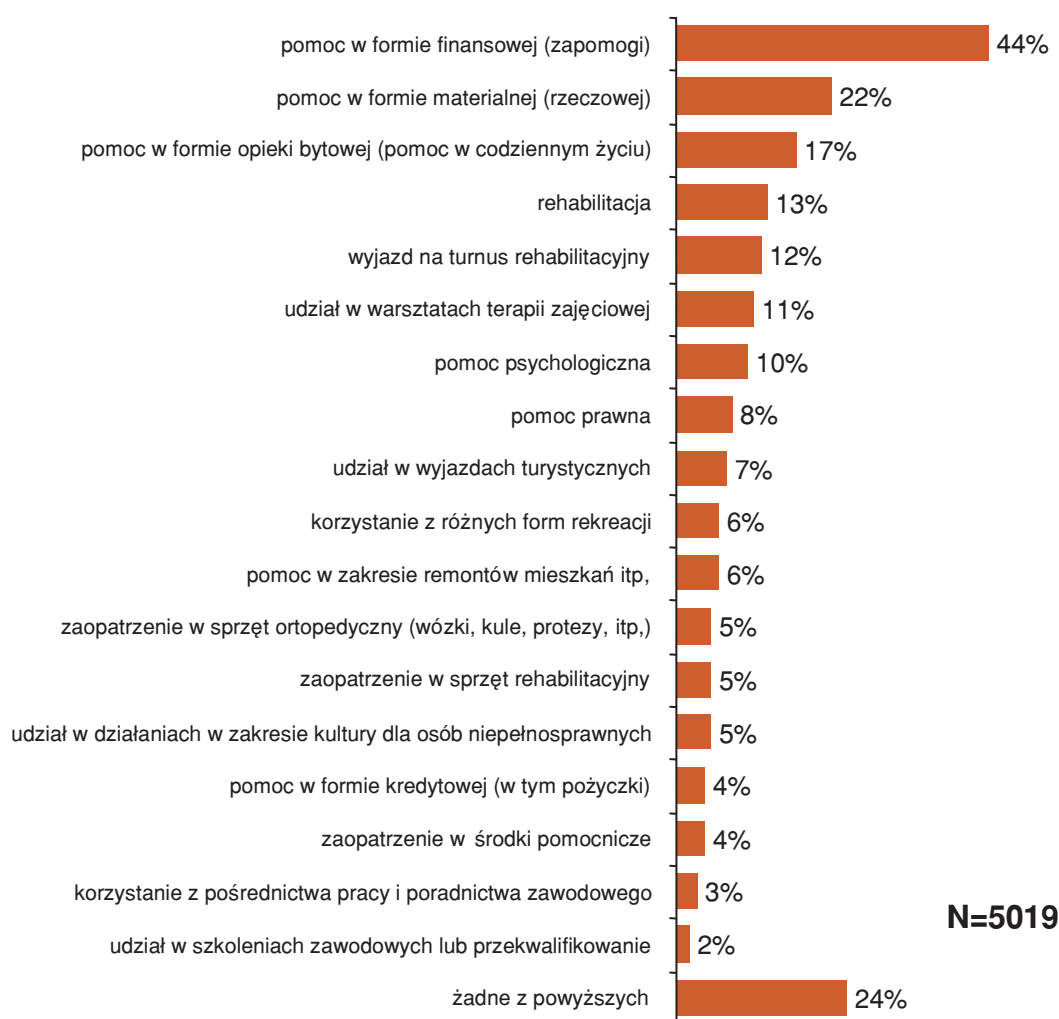
Rozdział piąty raportu poświęcony jest kwestiom związanym z formami pomocy otrzymywanej przez osoby niepełnosprawne. Omówiona zostanie dostępność następujących form pomocy:

- pomoc w formie finansowej (zapomogi)
- pomoc w formie materialnej (rzeczowej)
- pomoc w formie opieki bytowej (pomoc w codziennym życiu)
- rehabilitacja
- wyjazd na turnus rehabilitacyjny
- udział w warsztatach terapii zajęciowej
- pomoc psychologiczna
- pomoc prawna
- udział w wyjazdach turystycznych
- korzystanie z różnych form rekreacji
- pomoc w zakresie remontów mieszkań itp,
- zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny (wózki, kule, protezy, itp.)
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny
- udział w działaniach w zakresie kultury dla osób niepełnosprawnych
- pomoc w formie kredytowej (w tym pożyczki)
- zaopatrzenie w środki pomocnicze
- korzystanie z pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego
- udział w szkoleniach zawodowych lub przekwalifikowanie

Formy pomocy otrzymywanej przez niepełnosprawnych

Wyniki badań pokazują, iż zdecydowana większość osób niepełnosprawnych (76%) korzystała z różnego rodzaju pomocy i wsparcia w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Najczęściej była to pomoc w formie finansowej, materialnej (interpretując ten wynik należy mieć jednak na uwadze, iż niektórzy badani mogli zaliczać do tej kategorii otrzymywane renty) lub opieka bytowa. Z rehabilitacji, wyjazdów rehabilitacyjnych, pomocy psychologicznej oraz warsztatów terapii zajęciowej korzystał mniej więcej co dziesiąty badany. Dużo mniej powszechne jest natomiast korzystanie z pomocy w zakresie rehabilitacji zawodowej - edukacji, podnoszenia kwalifikacji zawodowych – oraz wypoczynku i kultury.

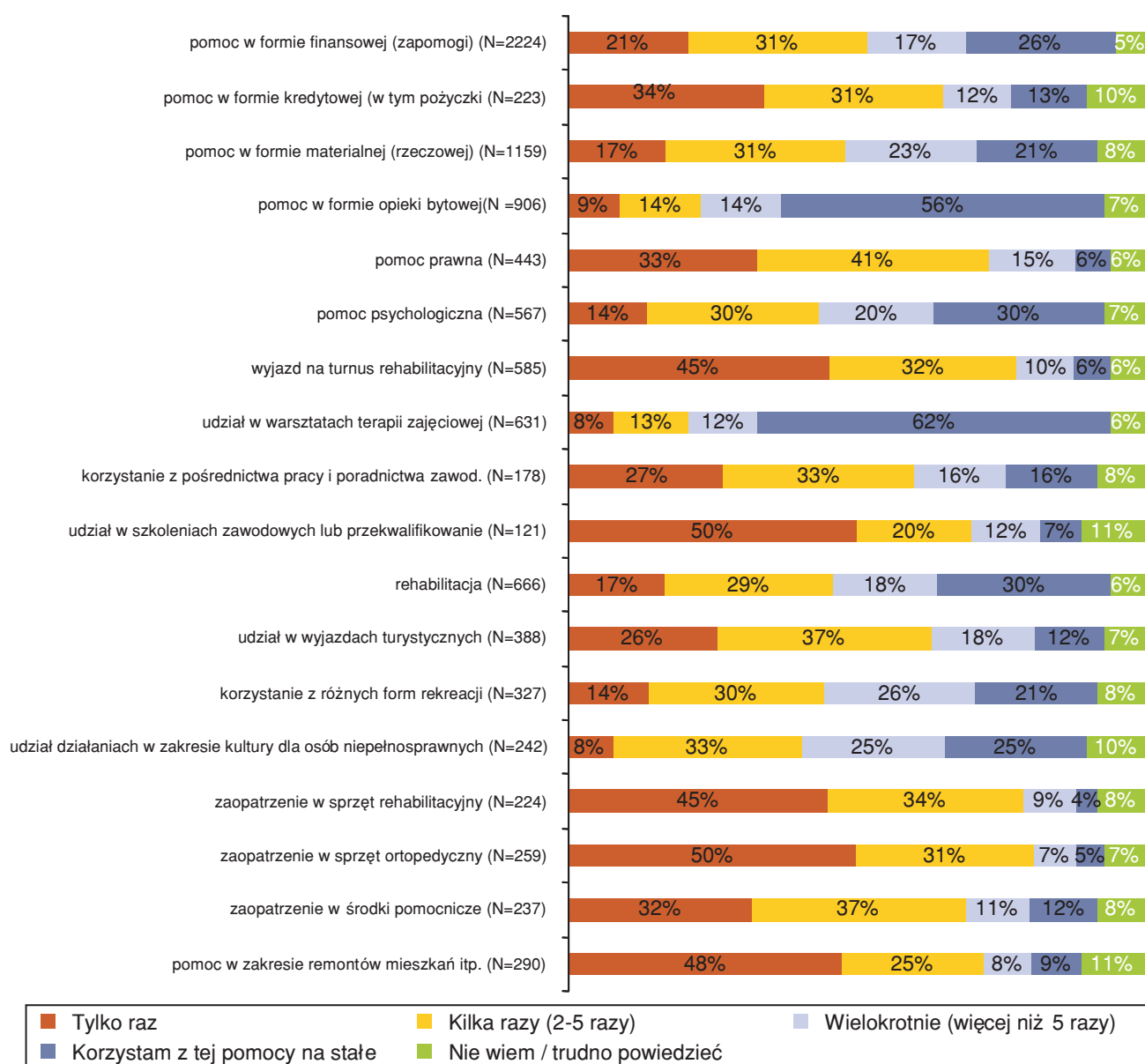
Z jakich form pomocy dla osób niepełnosprawnych korzystał(a) Pan(i) w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

Formy pomocy otrzymywanej przez niepełnosprawnych

Jak pokazuje poniższy rysunek, o regularnym, systematycznym charakterze pomocy mówić możemy w przypadku opieki bytowej, warsztatów terapii zajęciowej, działaniach w zakresie kultury i rekreacji oraz korzystania z pomocy psychologicznej i rehabilitacji. Niepełnosprawni dość sporadycznie otrzymują natomiast pomoc w zakresie remontów mieszkań, doradztwa prawnego, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz ortopedyczny. W przypadku pomocy finansowej, połowa korzystających z tej formy pomocy otrzymywała ją najwyżej kilka razy, prawie drugie tyle korzysta zaś z niej regularnie.

CZĘSTOTLIWOŚĆ KORZYSTANIA Z POMOCY

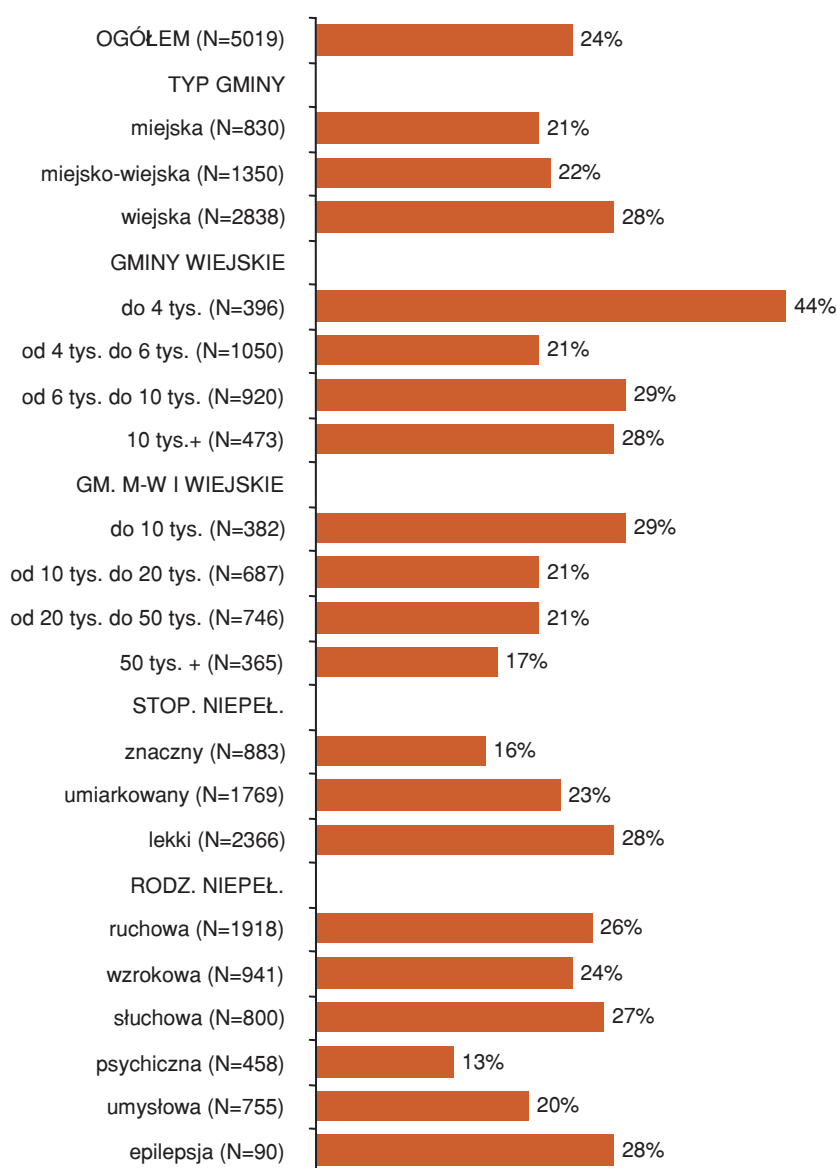

Formy pomocy otrzymywanej przez niepełnosprawnych

Warto zauważyć, iż co czwarta osoba niepełnosprawna nie korzystała w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy z żadnej formy wsparcia. Jest to wyniki o tyle niepokojący, iż dotyczy również grup w największym stopniu potrzebujących pomocy – osób najstarszych oraz ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Z pomocy najrzadziej korzystają mieszkańcy gmin wiejskich. Odnosi się to przede wszystkim do mieszkańców najmniejszych gmin, gdzie prawie połowa (44%) nie korzystała z żadnej formy pomocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Dla porównania w najmniejszych gminach miejskich odsetek ten wynosi 29%, a w największych miastach tylko 17%.

ODSETEK NIEKORZYSTAJĄCYCH Z ŻADNEJ FORMY POMOCY

Formy pomocy otrzymywanej przez niepełnosprawnych

Mieszkańcy gmin wiejskich, w porównaniu z gminami miejskimi, mają bardziej ograniczoną możliwość korzystania z różnych form pomocy. Wyjątkiem od tej reguły jest jedynie dostęp do opieki bytowej (świadczonej głównie przez rodziny). Należy podkreślić, iż największe dysproporcje dotyczą mniej powszechnych (bardziej wyspecjalizowanych) form pomocy – w szczególności:

- działań w zakresie kultury dla osób niepełnosprawnych
- udziału w szkoleniach zawodowych lub przekwalifikowania
- korzystania z różnych form rekreacji
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny
- wyjazdów na turnus rehabilitacyjny
- udziałów w warsztatach terapii zajęciowej
- udziałów w wyjazdach turystycznych

Poniższa tabela przedstawia odsetek osób korzystających z poszczególnych form pomocy w trzech typach gmin oraz różnicę między gminami miejskimi a wiejskimi zobrazowaną w formie proporcji.

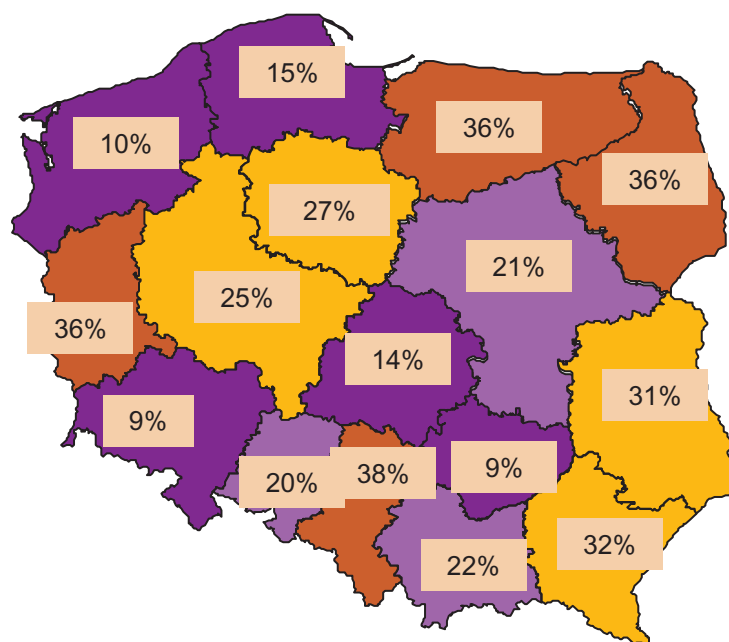
Tabela 1. Odsetek osób korzystających z poszczególnych form pomocy według typu gminy (N=5019).

	TYP GMINY			Proporcja gmina miejska/wiejska
	miejska	miejsko-wiejska	wiejska	
pomoc w formie finansowej (zapomogi)	46%	46%	42%	110%
pomoc w formie materialnej (rzeczowej)	25%	22%	22%	114%
pomoc w formie opieki bytowej (pomoc w codziennym życiu)	16%	17%	19%	84%
rehabilitacja	17%	11%	11%	155%
wyjazd na turnus rehabilitacyjny	19%	11%	6%	317%
udział w warsztatach terapii zajęciowej	19%	10%	6%	317%
pomoc psychologiczna	13%	11%	8%	163%
pomoc prawna	9%	8%	8%	113%
udział w wyjazdach turystycznych	14%	5%	5%	280%
korzystanie z różnych form rekreacji	10%	6%	3%	333%
pomoc w zakresie remontów mieszkań itp.	9%	6%	4%	225%
zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny (wózki, kule, protezy, itp.)	10%	3%	4%	250%
zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny	10%	3%	3%	333%
udział w działaniach w zakresie kultury dla osób niepełnosprawnych	9%	4%	2%	450%
pomoc w formie kredytowej (w tym pożyczki)	5%	4%	5%	100%
zaopatrzenie w środki pomocnicze	6%	5%	4%	150%
korzystanie z pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego	5%	2%	2%	250%
udział w szkoleniach zawodowych lub przekwalifikowanie	4%	2%	1%	400%
żadne z powyższych	21%	22%	28%	75%

Formy pomocy otrzymywanej przez niepełnosprawnych

Dostępność pomocy skierowanej do osób niepełnosprawnych jest również silnie zróżnicowana regionalnie. Ze wsparcia najczęściej mają okazję korzystać mieszkańcy Polski północno – zachodniej i zachodniej (za wyjątkiem województwa lubuskiego i śląskiego) oraz ziem centralnych i Małopolski. Najgorzej pod tym względem przedstawia się sytuacja w Polsce wschodniej (podlaskie, podkarpackie, warmińsko – mazurskie i lubelskie), w województwie lubuskim oraz śląskim.

ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH NIEKORZYSTAJĄCYCH Z ŻADNEJ FORMY POMOCY W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH

N=5019

Analiza korzystania z poszczególnych form pomocy na poziomie kraju ujawnia pewne regionalne prawidłowości:

Województwa, gdzie niepełnosprawni korzystają z różnych form pomocy, zarówno tych najbardziej powszechnych, jak i tych bardziej specyficznych: zachodniopomorskie, kujawsko – pomorskie i opolskie.

❑ Województwa, gdzie odsetek korzystających ze wszystkich form pomocy, zarówno tych powszechnych, jak i bardziej wyspecjalizowanych jest relatywnie najniższy w skali kraju: lubuskie, śląskie, lubelskie, podlaskie i warmińsko – mazurskie.

❑ Województwa, gdzie niepełnosprawni korzystają relatywnie częściej z pomocy bardziej specjalistycznej, a pomoc podstawowa jest mniej powszechna niż w skali kraju: pomorskie i małopolskie.

❑ Województwa, gdzie niepełnosprawni mają dostęp jedynie do podstawowych, najbardziej powszechnych form pomocy (finansowej, materialnej, bytowej): mazowieckie.

❑ W województwie wielkopolskim oraz na dolnośląskim dobrze rozwinięte są podstawowe formy pomocy oraz pomoc związana z rehabilitacją i opieką psychiczną.

Formy pomocy otrzymywanej przez niepełnosprawnych

- W województwie świętokrzyskim niepełnosprawni korzystają głównie z pomocy materialnej i finansowej, dobrze rozwinięta jest również pomoc psychologiczna i prawna.
- W województwie łódzkim szczególnie rozwinięta jest opieka bytowa, kuleje natomiast po moc w zakresie rehabilitacji i zdrowia.

Tabela 2. Odsetek korzystających z poszczególnych form pomocy na poziomie województw

	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodnio-pomorskie
pomoc w formie finansowej	54%	50%	39%	41%	43%	43%	48%	50%	39%	31%	48%	34%	44%	43%	44%	60%
pomoc w formie materialnej	36%	22%	25%	21%	23%	16%	26%	20%	8%	16%	21%	7%	49%	8%	30%	24%
pomoc w formie opieki bytowej	14%	25%	17%	22%	37%	12%	21%	23%	8%	13%	13%	14%	13%	8%	23%	10%
rehabilitacja	19%	21%	9%	8%	6%	18%	6%	13%	8%	7%	19%	12%	15%	3%	19%	17%
wyjazd na turnus rehabilitacyjny	29%	10%	6%	15%	6%	15%	2%	17%	7%	10%	14%	16%	9%	4%	14%	19%
udział w warsztatach terapii zajęciowej	14%	22%	9%	11%	9%	18%	9%	5%	8%	8%	12%	10%	9%	2%	12%	11%
pomoc psychologiczna	12%	10%	11%	2%	8%	17%	13%	8%	9%	4%	14%	10%	24%	1%	14%	9%
pomoc prawna	3%	6%	5%	1%	11%	11%	3%	12%	8%	3%	7%	3%	31%	1%	13%	10%
udział w wyjazdach turystycznych	5%	13%	4%	4%	8%	21%	4%	8%	4%	4%	11%	5%	3%	0%	8%	10%
korzystanie z różnych form rekreacji	4%	5%	6%	4%	9%	16%	6%	5%	2%	4%	10%	4%	2%	1%	9%	8%
pomoc w zakresie remontów mieszkań itp.	7%	7%	4%	4%	14%	5%	3%	9%	4%	4%	9%	3%	3%	1%	7%	9%
zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny	3%	12%	4%	4%	7%	6%	5%	5%	2%	4%	9%	6%	8%	2%	2%	5%
zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny	10%	6%	4%	3%	8%	3%	5%	7%	2%	4%	9%	4%	3%	6%	2%	3%
udział w działaniach w zakresie kultury dla osób niepełnosprawnych	2%	5%	2%	6%	5%	10%	8%	4%	2%	3%	6%	5%	0%	0%	6%	12%
pomoc w formie kredytowej	5%	4%	5%	1%	3%	3%	3%	4%	5%	4%	10%	2%	7%	0%	5%	10%
zaopatrzenie w środki pomocnicze	4%	7%	3%	2%	3%	5%	1%	10%	2%	5%	7%	4%	7%	1%	1%	10%
korzystanie z pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego	7%	2%	2%	0%	3%	3%	3%	4%	1%	2%	4%	1%	6%	2%	3%	6%
udział w szkoleniach zawodowych lub przekwalifikowanie	5%	1%	2%	0%	5%	1%	1%	2%	3%	2%	4%	2%	1%	1%	3%	5%

Formy pomocy otrzymywanej przez niepełnosprawnych

Warto zwrócić uwagę na odmienną rolę, jaką poszczególne instytucje/organizacje pełnią w związku ze świadczeniem pomocy osobom niepełnosprawnym.

- Bez wątpienia najbardziej wszechstronnym źródłem pomocy są Gminne/Miejskie **Ośrodki Pomocy Społecznej** (co szczegółowo omówione jest w rozdziale „Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym”).
- Rodziny** osób niepełnosprawnych są przede wszystkim źródłem wsparcia w zakresie opieki bytowej, pomocy materialnej, pożyczek oraz w zakresie remontów mieszkań.
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych** wymieniano głównie w kontekście dostarczania sprzętów rehabilitacyjnych oraz środków pomocowych. Ważna jest również jego rola w organizowaniu rehabilitacji medycznej oraz rehabilitacji zawodowej.
- Organizacje pozarządowe** są przede wszystkim organizatorem kultury i rekreacji dla osób niepełnosprawnych. Ważna jest również ich rola w tworzeniu warsztatów terapii zajęciowej.
- Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie** kojarzono przede wszystkim z zaopatrzeniem w sprzęt rehabilitacyjny, organizowaniem wyjazdów rekreacyjnych oraz turnusów rehabilitacyjnych.
- Powiatowe Urzędy Pracy** dostarczają pomocy w zakresie rehabilitacji zawodowej.

Formy pomocy otrzymywanej przez niepełnosprawnych

Tabela 3: Odsetek respondentów wskazujących źródło poszczególnych form pomocy
(Od kogo pochodziła ta pomoc? Proszę wymienić wszystkie źródła pomocy)?

	N=	Rodzina	OPS	Urząd Gminy	PFRON	Organizacje pozarządowe	PCPR	Parafia/ksiądz	Powiatowy Urząd Pracy	Ministerstwo Zdrowia	MPIPS	ZUS	KRUS	Urząd Wojewódzki	Urząd Powiatowy	Szkola/dyrektor/nauczyciel	Firmy prywatne	Osoby prywatne
pomoc w formie finansowej (zapomogi)	2224	20%	69%	10%	6%	2%	7%	2%	0%	0%	0%	7%	1%	0%	0%	1%	0%	2%
pomoc w formie kredytowej (w tym pożyczki)	223	52%	12%	5%	5%	2%	4%	2%	0%	0%	0%	2%	1%	0%	0%	0%	7%	15%
pomoc w formie materialnej (rzeczowej)	1159	37%	50%	10%	7%	5%	9%	11%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	1%	1%	1%	8%
pomoc w formie opieki bytowej	906	51%	31%	4%	3%	6%	4%	2%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	1%	5%
pomoc prawna	443	5%	36%	18%	2%	3%	9%	1%	6%	0%	0%	18%	3%	1%	4%	2%	2%	3%
pomoc psychologiczna	567	8%	34%	3%	5%	15%	11%	2%	0%	10%	0%	1%	0%	0%	0%	3%	1%	2%
wyjazd na turnus rehabilitacyjny	585	3%	20%	5%	41%	15%	18%	4%	0%	3%	0%	1%	1%	0%	1%	1%	0%	0%
udział w warsztatach terapii zajęciowej	631	1%	31%	7%	10%	28%	14%	2%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	0%	0%
korzystanie z pośrednictwa pracy i poradnictwa zawod.	178	4%	12%	8%	6%	6%	6%	1%	57%	1%	1%	0%	0%	2%	4%	0%	1%	3%
udział w szkoleniach zawodowych lub przekwalifikowanie	121	1%	11%	2%	13%	7%	7%	1%	31%	0%	0%	2%	0%	3%	6%	2%	14%	2%
rehabilitacja	666	6%	21%	4%	25%	15%	13%	1%	1%	14%	0%	3%	0%	0%	1%	0%	0%	1%
udział w wyjazdach turystycznych	388	14%	23%	5%	13%	29%	17%	5%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	2%	1%	4%
korzystanie z różnych form rekreacji	327	21%	22%	6%	10%	29%	12%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	5%
udział w działaniach w zakresie kultury dla osób niepełnosprawnych	242	9%	29%	11%	11%	31%	14%	4%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	2%	0%	4%
zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny	224	9%	15%	3%	48%	10%	18%	1%	0%	6%	0%	4%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny	259	6%	12%	4%	53%	5%	18%	0%	0%	6%	0%	2%	0%	0%	1%	0%	0%	1%
zaopatrzenie w środki pomocnicze	237	21%	24%	7%	28%	4%	13%	3%	0%	9%	0%	1%	0%	2%	0%	0%	0%	5%
pomoc w zakresie remontów mieszkań itp.	290	48%	20%	12%	14%	1%	7%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	7%

7. Identyfikacja i ocena instytucji/organizacji działających na rzecz niepełnosprawnych na poziomie gminy

Identyfikacja i ocena instytucji/organizacji działających na rzecz niepełnosprawnych na poziomie gminy

Rozdział czwarty raportu poświęcony jest kwestiom związanym z identyfikacją i oceną instytucji udzielających pomocy osobom niepełnosprawnym, działających na terenie gminy. Kolejno omówione zostaną następujące zagadnienia:

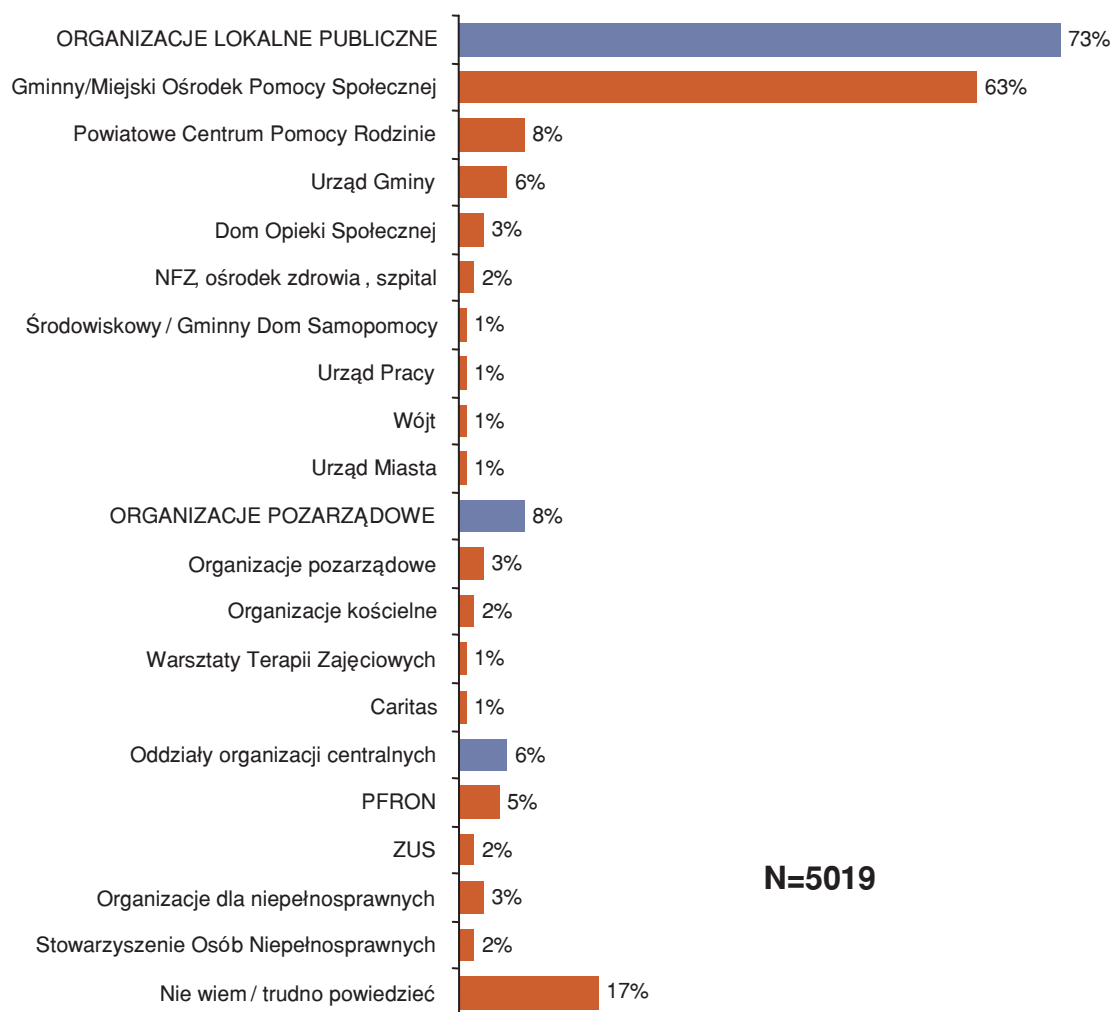
- Identyfikacja jednostek organizacyjnych zajmujących się osobami niepełnosprawnymi na terenie gminy
 - ✓ *Proszę powiedzieć, kto, jaka jednostka organizacyjna na terenie gminy zajmuje się osobami niepełnosprawnymi?*
 - ✓ *Czy na terenie gminy istnieje/działa (poszczególne podmioty)...*

- Ocena poszczególnych instytucji udzielających pomocy osobom niepełnosprawnym na poziomie gminy
 - ✓ *Kto na terenie Pana(i) gminy pomaga osobom niepełnosprawnym? Proszę ocenić, jak dużo w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym robią następujące organizacje i osoby...*

Identyfikacja instytucji/organizacji zajmujących się osobami niepełnosprawnymi na terenie gminy

W kontekście tego, co zostało powiedziane we wcześniejszych rozdziałach, nie powinno dziwić, iż na poziomie gminy osoby niepełnosprawne koncentrują swoją uwagę głównie na Gminnych/Miejskich Ośrodkach Pomocy Społecznej. Instytucja ta jest spontanicznie identyfikowana z pomocą niepełnosprawnym przez prawie dwie trzecie badanych (63%). Jedynie nieliczni respondenci (poniżej 10% wskazań), nieco częściej mieszkańcy gmin miejskich, wskazywali na Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe, oddziały instytucji centralnych, czy sam urząd gminy (ten ostatni częściej wskazywany przez mieszkańców gmin wiejskich). Jednocześnie, niezmiernie ważny wydaje się fakt, iż prawie co piąty niepełnosprawny (17%) nie potrafi spontanicznie wskazać żadnej organizacji pomocy na terenie gminy. Co ciekawe, to ponad dwa razy więcej niż w sytuacji gdy pytamy o organizacje wsparcia w skali kraju.

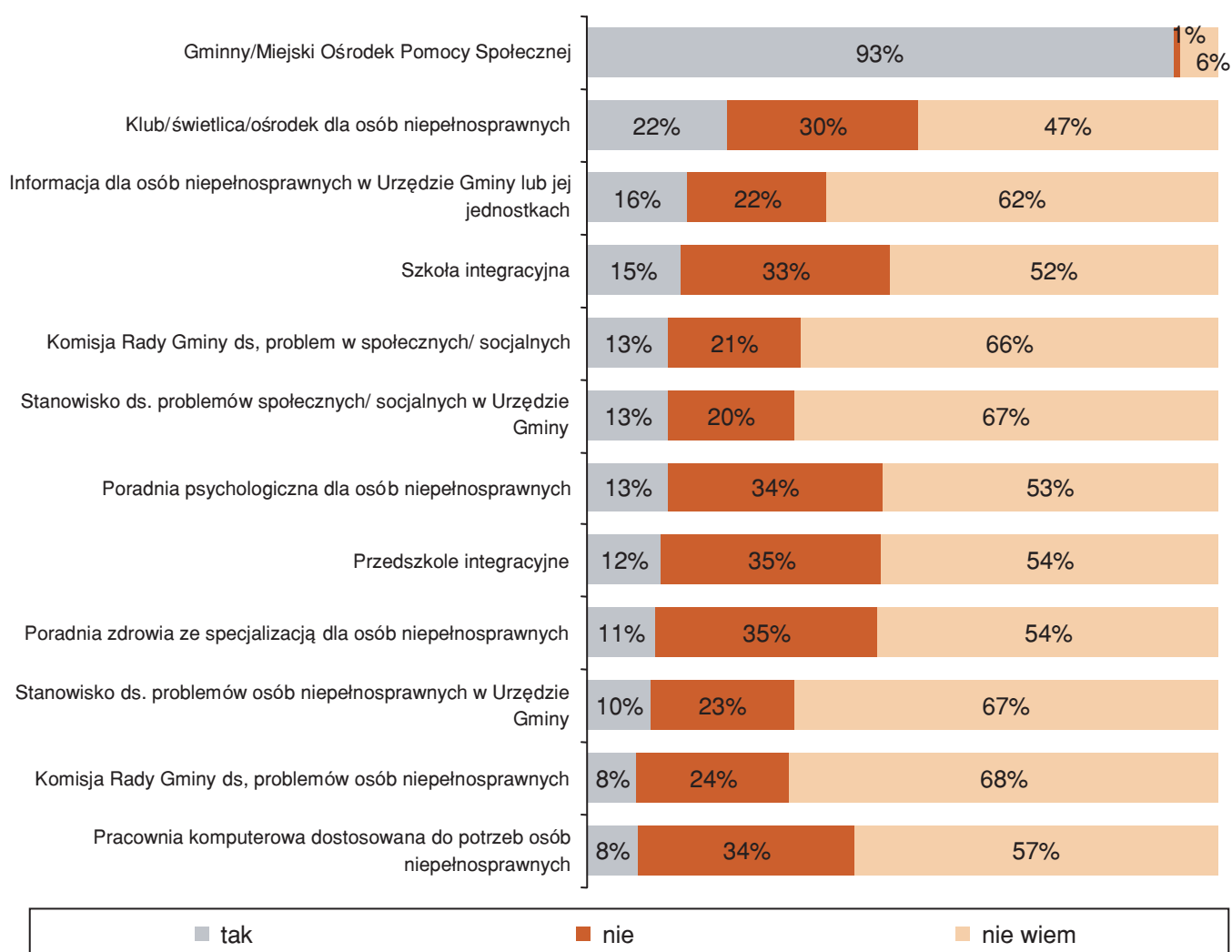
Proszę powiedzieć, kto, jaka jednostka organizacyjna na terenie gminy zajmuje się osobami niepełnosprawnymi?
Wskazania spontaniczne

Identyfikacja instytucji/organizacji zajmujących się osobami niepełnosprawnymi na terenie gminy

Warto również podkreślić, iż jedynie co do funkcjonowania na terenie gminy Gminnych/Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej osoby niepełnosprawne wykazują dużą pewność (praktycznie wszyscy przekonani są o ich istnieniu) – choć, co interesujące, jedynie 63% wiąże je spontanicznie z pomocą niepełnosprawnym. W przypadku innych jednostek organizacyjnych brak już takiego przekonania. Osoby niepełnosprawne niewiele wiedzą na temat systemu organizacji wsparcia w urzędzie gminy, czy w innych gminnych jednostkach administracyjnych nastawionych na pomoc niepełnosprawnym.

Czy na terenie gminy istnieje/działa?

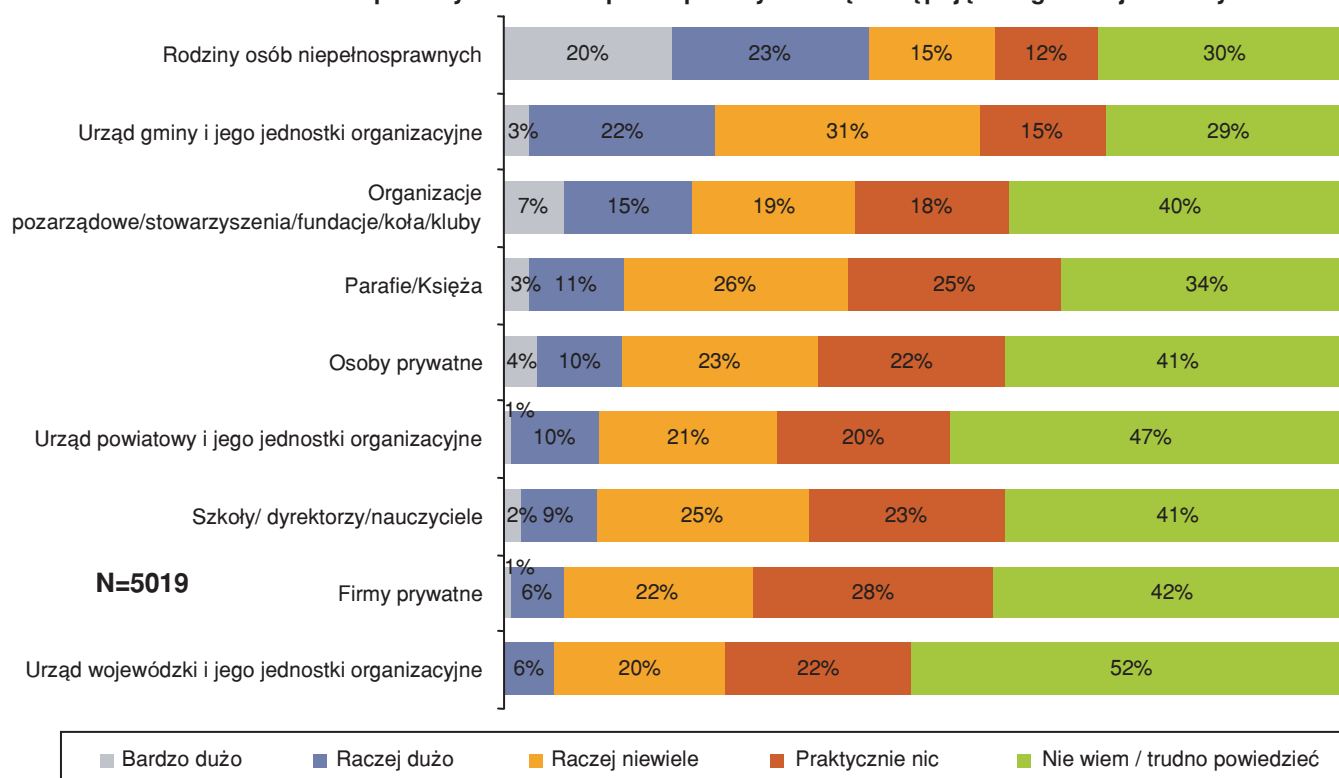
N=5019

Ocena instytucji/organizacji udzielających pomocy osobom niepełnosprawnym na poziomie gminy

Powodów do satysfakcji nie dostarczają również negatywne oceny, jakie osoby niepełnosprawne wystawiają poszczególnym instytucjom, czy organizacjom pomocy działającym na terenie gminy. Wprost bądź pośrednio, poprzez uchylenie się od odpowiedzi, wyrażano przekonanie, iż w gminie niewiele się robi na rzecz niepełnosprawnych. Dotyczy to zarówno instytucji publicznych jak i podmiotów niepublicznych, które w opinii badanych nie stają na wysokości zadania. Jedynym wyjątkiem od tej reguły, co w żaden sposób nie zmienia obrazu sytuacji, są rodziny niepełnosprawnych.

Jedynie co czwarty badany pozytywnie ocenia działania samorządów gminnych na rzecz niepełnosprawnych (ich ocena zapewne byłaby wyższa, jak możemy wnioskować na podstawie innych wskaźników, gdybyśmy wprost zapytali o Ośrodki Pomocy Społecznej. Więcej na ten temat w rozdziale „Ocena działań samorządów gminnych w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym”), jednak jeszcze mniejszym uznaniem w tym zakresie cieszą się urzędy powiatowe i wojewódzkie. Warto podkreślić relatywnie wysokie (na tle ogólnie niskiej satysfakcji) uznanie, jakim obdarzane są organizacje pozarządowe. Choć niespełna co dziesiąty badany kojarzy je spontanicznie z pomocą dla niepełnosprawnych, to 23% bardzo pozytywnie ocenia rolę, jaką odgrywają one w gminie w tym zakresie. Wyniki badań wskazują na relatywnie małe znaczenie osób prywatnych, firm prywatnych, parafii oraz szkół w niesieniu pomocy niepełnosprawnym na terenie gminy.

Kto na terenie Pana(i) gminy pomaga osobom niepełnosprawnym? Proszę ocenić, jak dużo w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym robią następujące organizacje i osoby?

Ocena instytucji/organizacji udzielających pomocy osobom niepełnosprawnym na poziomie gminy

Obserwujemy wyraźne różnice w ocenie efektywności poszczególnych źródeł pomocy w gminach wiejskich, miejsko – wiejskich oraz miejskich. Zgodnie z deklaracjami naszych respondentów skala działań na rzecz osób niepełnosprawnych (podejmowanych przez badane przez nas instytucje) jest nieporównywalnie większa w gminach miejskich niż miejsko – wiejskich, czy wiejskich. Warto zaznaczyć, iż dotyczy to również pomocy świadczonej przez rodzinę.

Rysuje się również wyraźny podział regionalny pod względem zadowolenia z funkcjonowania poszczególnych instytucji na poziomie gminy.

Największe zadowolenie ze skali działań podejmowanych na rzecz niepełnosprawnych przez poszczególne instytucje wyrażają mieszkańcy gmin z województwa dolnośląskiego, mazowieckiego, małopolskiego, opolskiego, pomorskiego oraz zachodniopomorskiego.

Najmniej usatysfakcjonowani w tym względzie są mieszkańcy gmin z województwa lubelskiego, łódzkiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego oraz warmińsko- mazurskiego.

Na kolejnych stronach szczegółowo przedstawiamy ocenę działalności poszczególnych instytucji.

Tabela 1. Ocena działań poszczególnych instytucji na rzecz osób niepełnosprawnych w gminie – średnie oceny (N=314 w województwie).

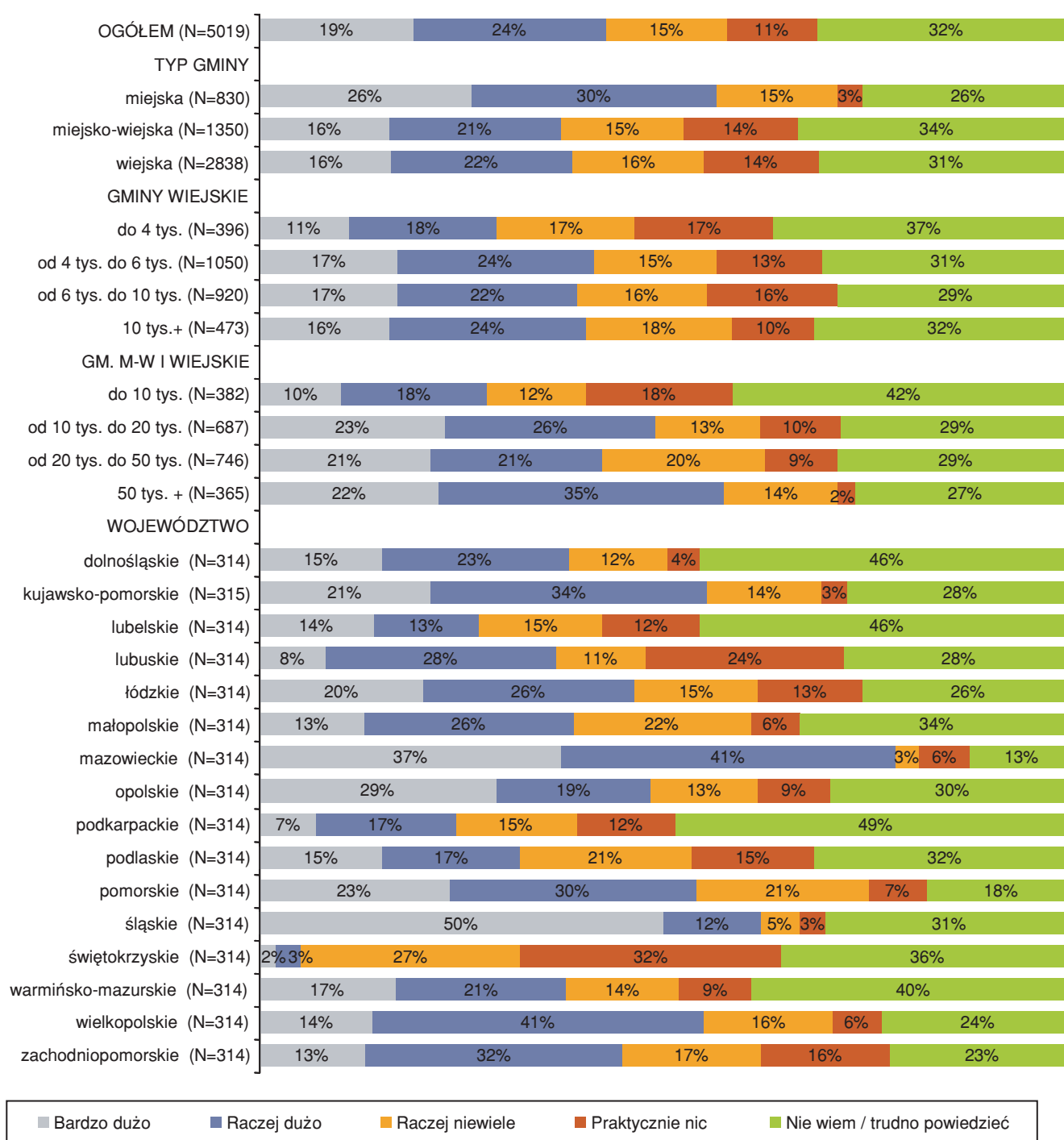
	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Rodziny osób niepełnosprawnych	2,9	3	2,5	2,3	2,7	2,7	3,3	3	2,4	2,5	2,9	3,6	1,6	2,8	2,8	2,5
Organizacje pozarządowe/stowarzyszenia/fundacje/koła/kluby	2,4	2,4	2,3	1,9	1,9	2,6	2,3	2,4	2,1	1,8	2,5	2,6	1,4	1,8	2,6	2,5
Urząd gminy i jego jednostki organizacyjne	2,6	2,2	2,2	2,3	2	2,3	2,4	2,3	2	2,1	2,4	2,2	1,5	2	2,5	2,4
Osoby prywatne	2,3	2,1	1,9	1,4	2,1	1,7	2,5	2,5	1,6	1,5	2,1	1,7	1,5	1,9	2	2,1
Parafie/Księża	2,3	1,9	2	1,6	1,9	2,2	2,3	2,3	1,8	1,6	2,3	2	1,5	1,6	1,7	2,1
Urząd powiatowy i jego jednostki organizacyjne	2,2	1,7	2,1	1,4	1,6	2,3	2	2,1	1,9	2,1	1,7	1,6	1,4	1,6	2	2,1
Szkoły/ dyrektorzy/nauczyciele	2,1	1,9	2	1,7	1,8	1,9	2	2	1,6	1,6	2	2	1,4	1,7	1,8	2,1
Urząd wojewódzki jego jednostki organizacyjne	2	1,6	1,9	1,4	1,5	2	1,9	1,8	1,7	1,7	1,6	1,5	1,4	1,5	1,7	2,1
Firmy prywatne	1,9	1,7	1,6	1,5	1,8	1,7	2	1,8	1,4	1,4	1,9	1,4	1,4	1,6	1,6	2
ŚREDNIO	2,3	2,1	2,1	1,7	1,9	2,2	2,3	2,2	1,8	1,8	2,2	2,1	1,5	1,8	2,1	2,2

SKALA: Instytucja robi: (4) Bardzo dużo, (3) Raczej dużo, (2) Raczej niewiele, (1) Praktycznie nic

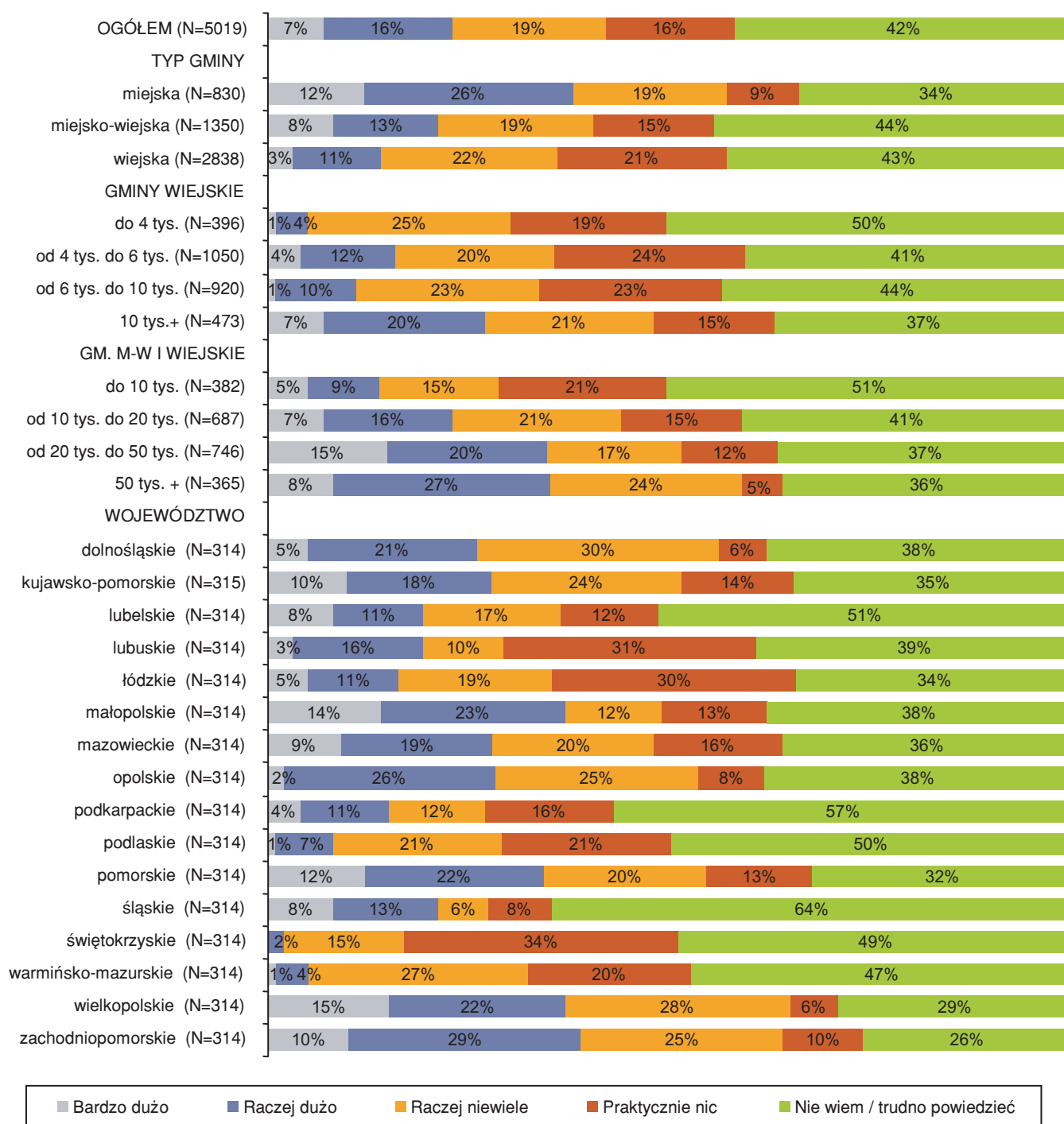
Ocena rodziny w kontekście pomocy osobom niepełnosprawnym na poziomie gminy

Proszę ocenić, jak dużo w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym robią:
RODZINA

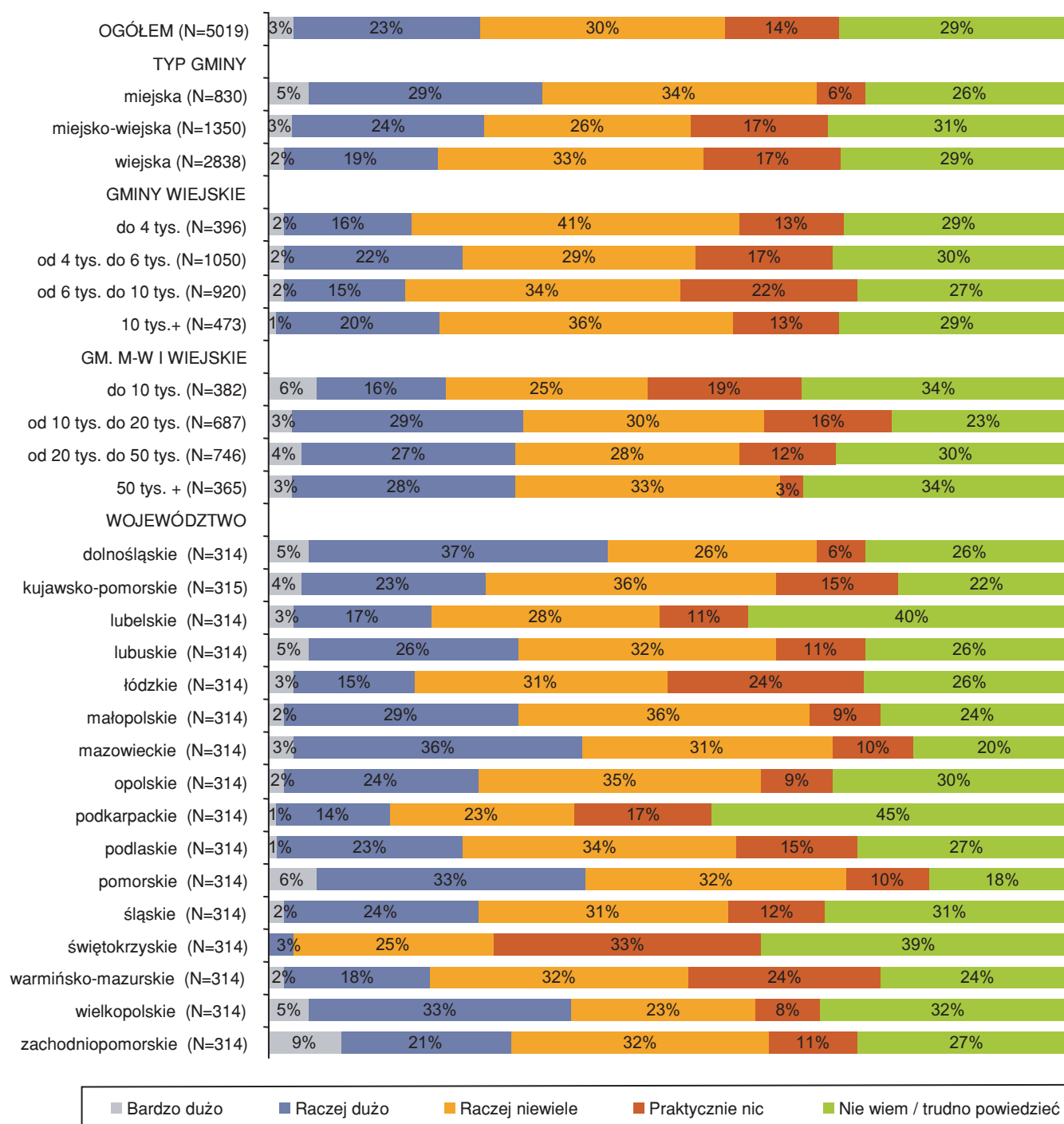
Ocena organizacji pozarządowych w kontekście pomocy osobom niepełnosprawnym na poziomie gminy

Proszę ocenić, jak dużo w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym robią:
ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

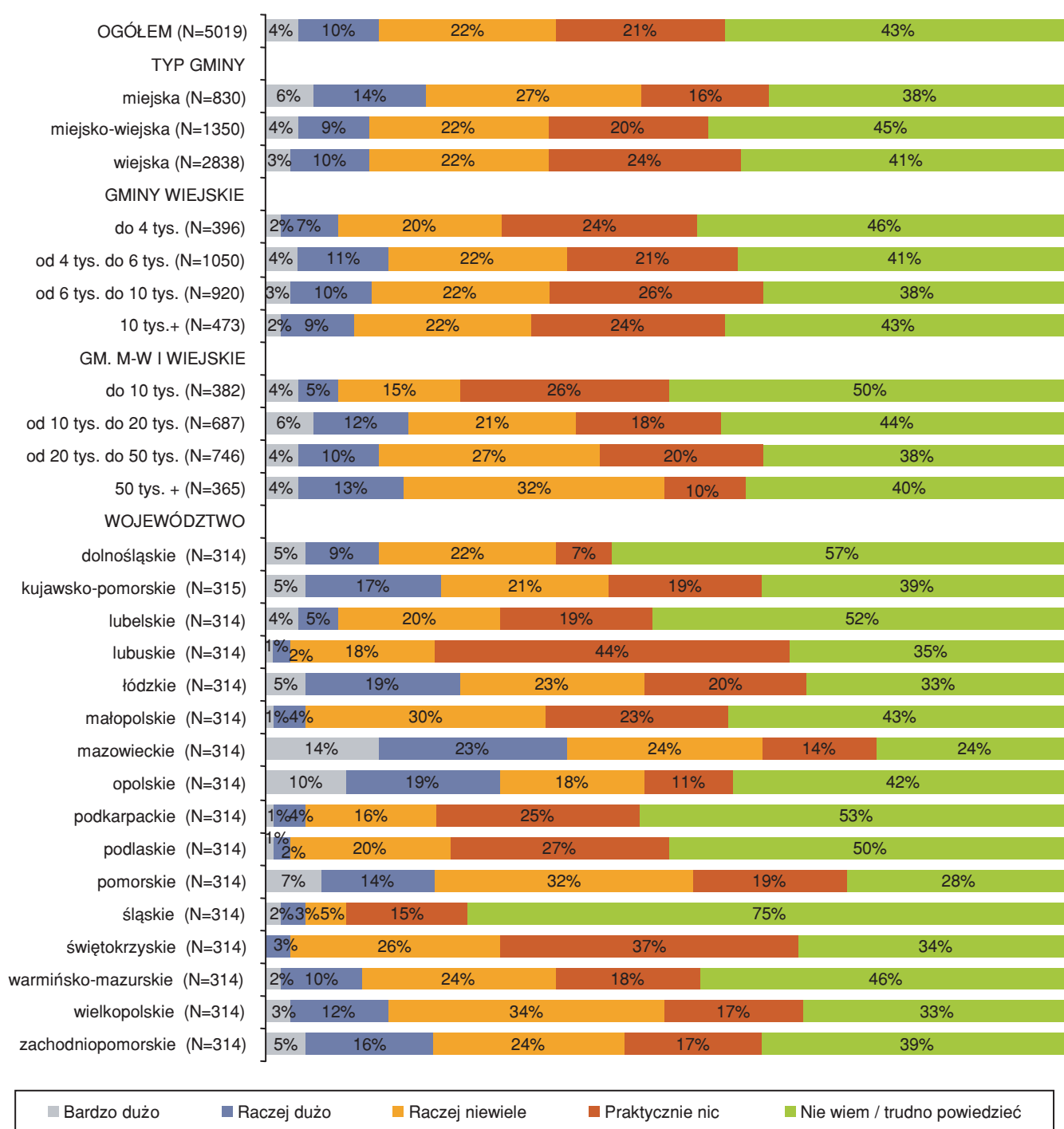
Ocena urzędu gminy i jego jednostek w kontekście pomocy osobom niepełnosprawnym na poziomie gminy

Proszę ocenić, jak dużo w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym robią:
URZĄD GMINY I JEJEGO JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE

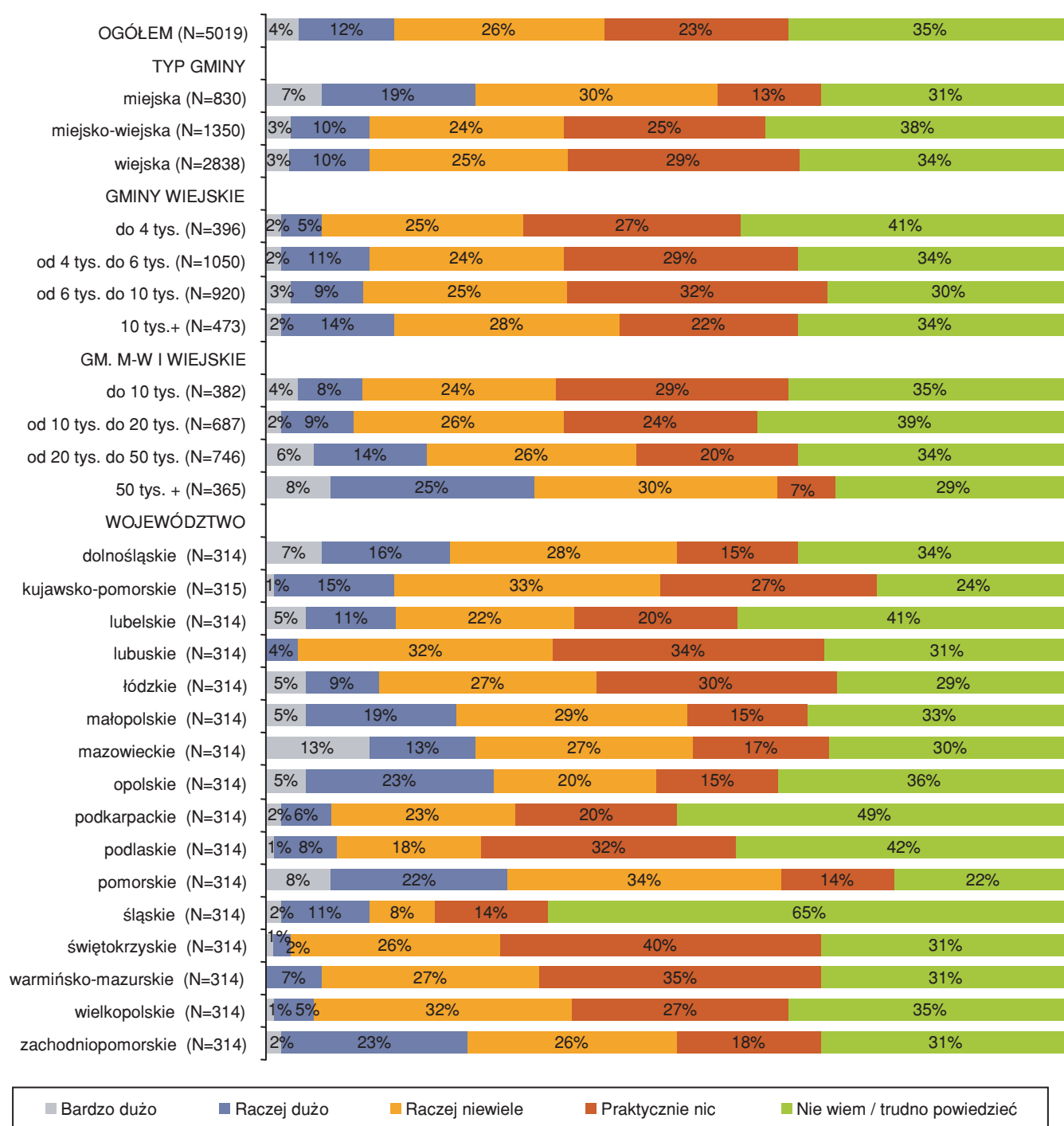
Ocena osób prywatnych w kontekście pomocy osobom niepełnosprawnym na poziomie gminy

Proszę ocenić, jak dużo w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym robią:
OSOBY PRYWATNE

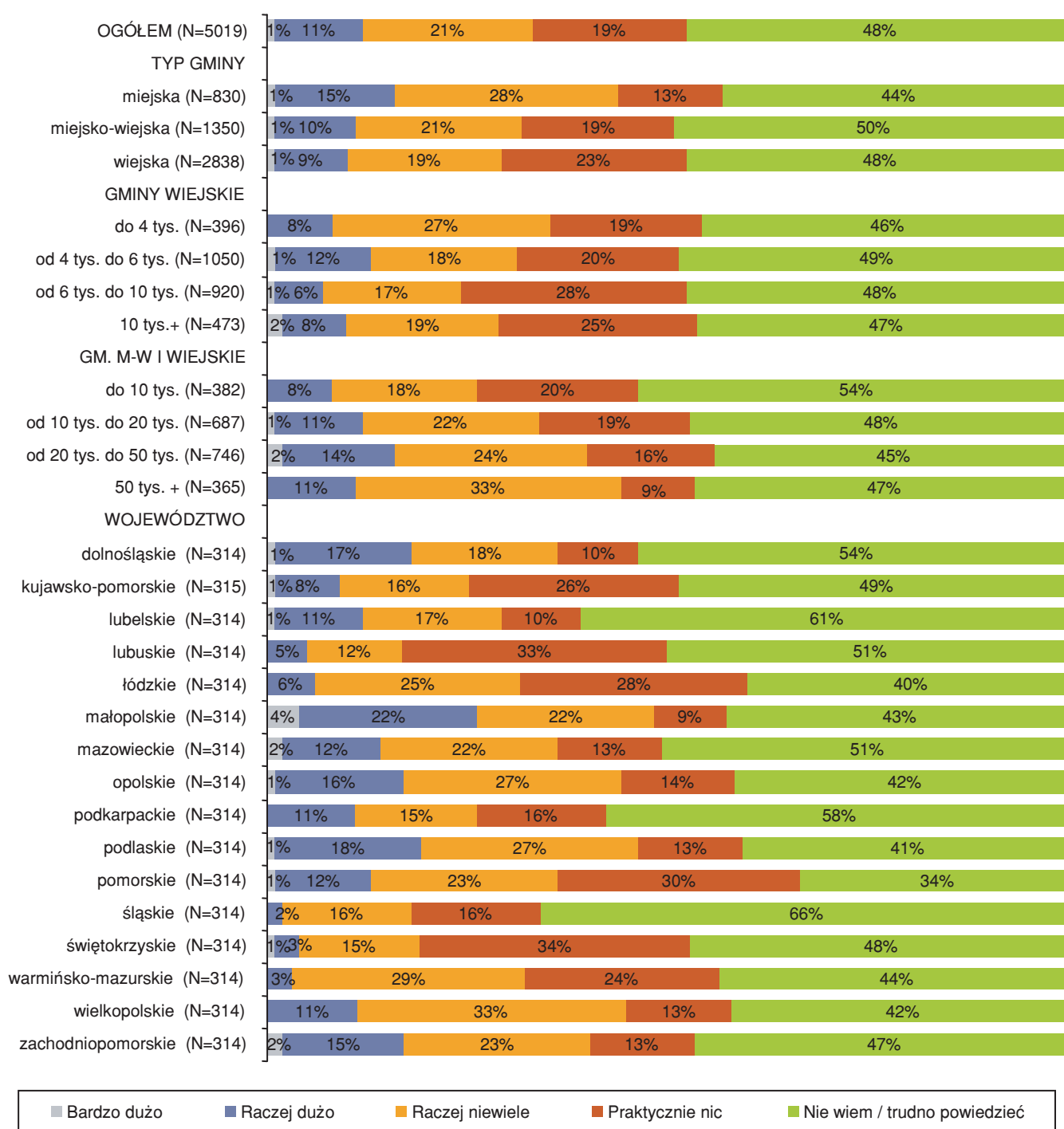
Ocena parafii i księży w kontekście pomocy osobom niepełnosprawnym na poziomie gminy

Proszę ocenić, jak dużo w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym robią:
PARAFIE I KSIĘŻA

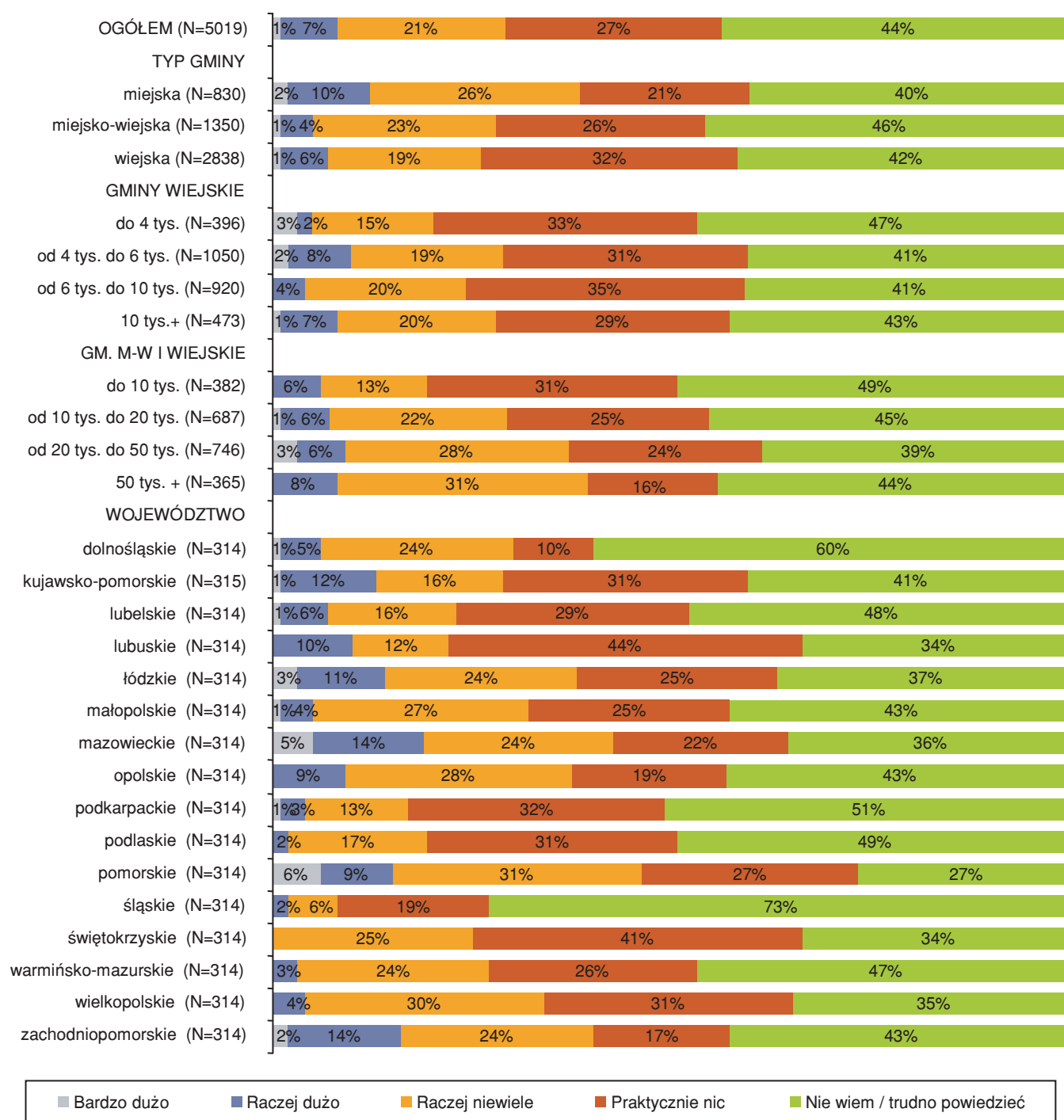
Ocena urzędu powiatowego i jego jednostek w kontekście pomocy osobom niepełnosprawnym na poziomie gminy

Proszę ocenić, jak dużo w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym robią:
URZĄD POWIATOWY I JEGO JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE

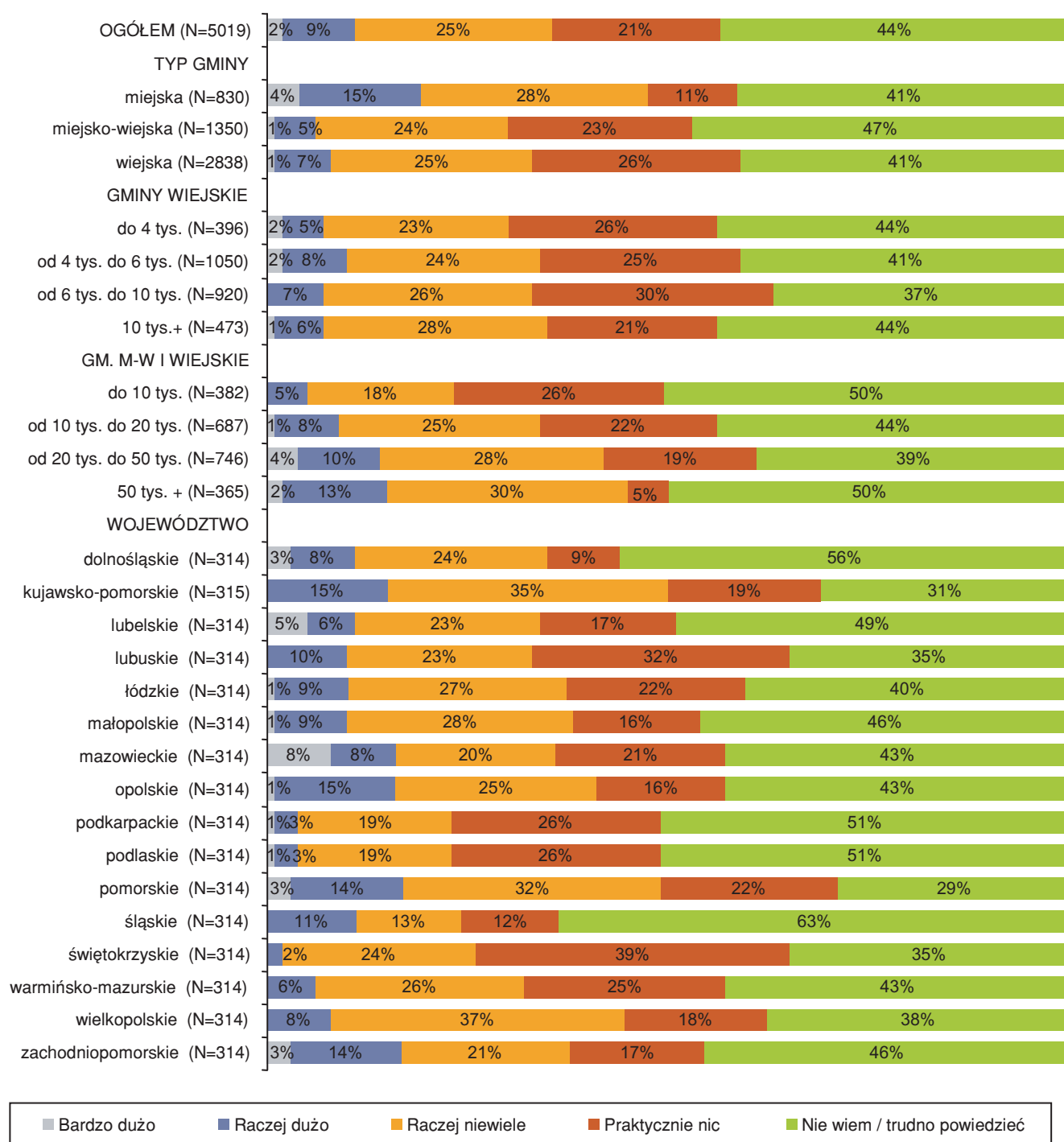
Ocena firm prywatnych w kontekście pomocy osobom niepełnosprawnym na poziomie gminy

Proszę ocenić, jak dużo w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym robią:
FIRMY PRYWATNE

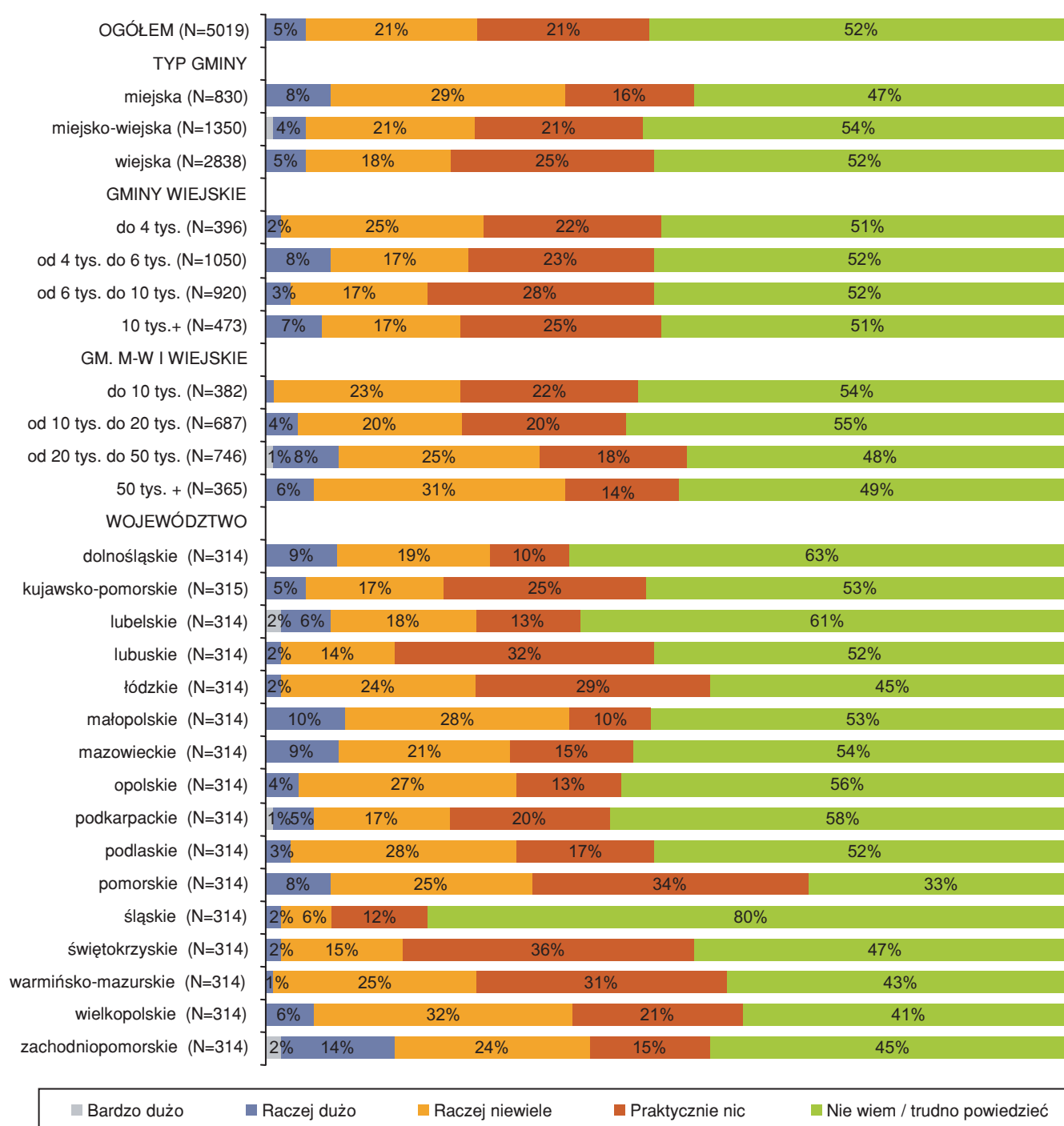
Ocena szkół/nauczycieli w kontekście pomocy osobom niepełnosprawnym na poziomie gminy

Proszę ocenić, jak dużo w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym robią:
SZKOŁY/NAUCZYCIELE

Ocena urzędu wojewódzkiego w kontekście pomocy osobom niepełnosprawnym na poziomie gminy

Proszę ocenić, jak dużo w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym robią:
URZĄD WOJEWÓDZKI

8. Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Samorządy gminne, jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Rozdział ten omawia kwestie związane z zadowoleniem osób niepełnosprawnych z działań samorządów gminnych na ich rzecz.

Zadowolenie z gminy

- ✓ *Jak, ogólnie rzecz biorąc, żyje się Panu(i) na terenie Pana(i) gminy?*
- ✓ *Jak ocenia Pan(i) działania gminy na rzecz osób niepełnosprawnych?*
- ✓ *Jak z perspektywy ostatnich trzech lat ocenia Pan(i) działania gminy na rzecz osób niepełnosprawnych?*
- ✓ *Jak ocenia Pan(i), jak władze gminy orientują się w problemach osób niepełnosprawnych?*
- ✓ *Czy pracownicy gminy byli u Pana(i) w domu, żeby ocenić Pana(i) sytuację i potrzeby?*

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

- ✓ *Z jakimi problemami zgłaszał(a) się Pan(i) do urzędu gminy?*
- ✓ *Jak gmina rozwiązała problemy, z którymi się Pan(i) do niej zgłaszał(a)?*
- ✓ *Czy gmina podejmuje następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych?*
- ✓ *Jak ocenia Pan(i) poziom obsługi w urzędzie i jej jednostkach pod względem następujących aspektów?*

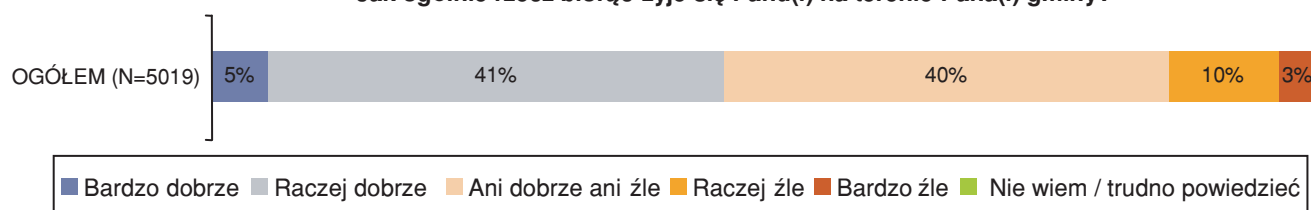
Zadowolenie z gminy

Prawie połowa niepełnosprawnych (46%) wyraża zadowolenie z jakości życia na terenie swojej gminy. Ocena ta (choć w dużym stopniu powiązana) nie jest jednak jednoznaczna z aprobatą działań władz gminnych na rzecz osób niepełnosprawnych. W tym miejscu warto zaznaczyć, iż oceny wystawiane samorządom gminnym przez osoby korzystające z ich pomocy (o czym mowa w rozdziale „Identyfikacja, korzystanie i ocena instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych”) są znacznie bardziej przychylne od ocen wystawianych na poziomie ogólnym. Jedynie co piąty niepełnosprawny w pozytywnym świetle postrzega działania gminne na rzecz niepełnosprawnych. Negatywną ocenę wystawia natomiast ponad połowa badanych przez nas osób. Co gorsza jednak, osoby niepełnosprawne bardzo rzadko dostrzegają pozytywne zmiany w kontekście działań podejmowanych na ich rzecz przez gminę.

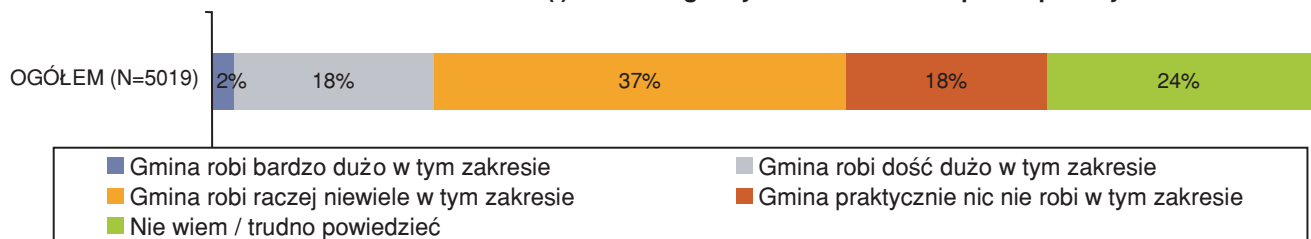
Ocena życia w gminie oraz działań gminy na rzecz niepełnosprawnych, jest ściśle powiązana z typem gminy. Odsetek niepełnosprawnych zadowolonych ze wszystkich trzech badanych aspektów jest istotnie wyższy w gminach miejskich, niż w gminach miejsko-wiejskich i w gminach wiejskich. Całościowy obraz daje jednak dopiero analiza uwzględniająca wielkość gminy. Jak się okazuje, najlepiej żyje się mieszkańcom największych (powyżej 10 tys.) gmin wiejskich oraz największych gmin miejskich (powyżej 50 tys.) – najgorzej zaś mieszkańcom najmniejszych gmin wiejskich.

Najbardziej zadowoleni z działań gminy na rzecz osób niepełnosprawnych oraz ich poprawy w ciągu ostatnich 3 lat są natomiast mieszkańcy największych i średniej wielkości gmin wiejskich oraz średniej wielkości gmin miejskich.

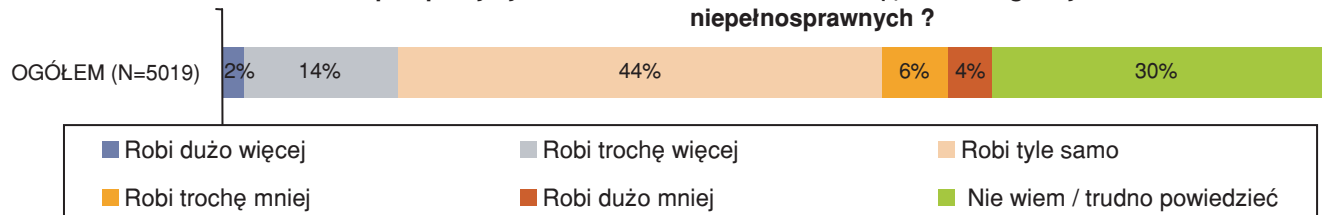
Jak ogólnie rzecz biorąc żyje się Panu(i) na terenie Pana(i) gminy?

Jak ocenia Pan(i) działania gminy na rzecz osób niepełnosprawnych?

Jak z perspektywy trzech ostatnich lat ocenia Pan(i) działania gminy na rzecz osób niepełnosprawnych?

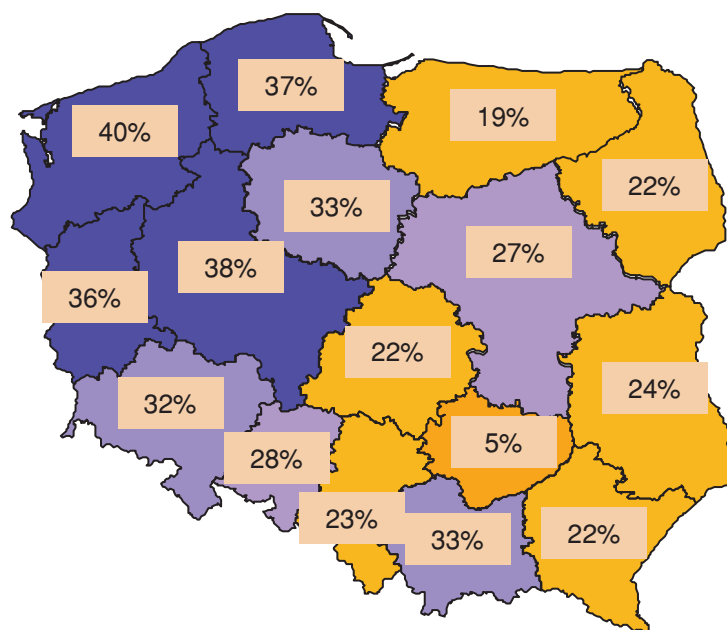
Zadowolenie z gminy

Zadowolenie z jakości życia w gminie i ocena działań samorządów gminnych na rzecz osób niepełnosprawnych wykazuje bardzo dużą zbieżność na poziomie województw (wysoka korelacja). Na tej podstawie stworzony został sumaryczny wskaźnik ZADOWOLENIA Z GMINY, który jest średnią arytmetyczną odsetka odpowiedzi pozytywnych w trzech badanych aspektach (co obrazuje wykres na następnej stronie):

- ❑ Ogólnego zadowolenia z życia w gminie (bardzo dobrze + raczej dobrze)
- ❑ Oceny działań władz samorządowych na rzecz osób niepełnosprawnych (gmina robi bardzo dużo + gmina robi dość dużo)
- ❑ Oceny z perspektywy czasu działań samorządowych na rzecz osób niepełnosprawnych (gmina robi dużo więcej + robi trochę więcej)

Jak pokazuje poniższa mapa, zadowolenie z sytuacji w gminie rozkłada się w sposób systematyczny (poniekąd zgodny z ekonomicznymi podziałami kraju) – dzieli Polskę na dwie części. Relatywnie bardziej zadowolony zachód kraju i bardziej pokrzywdzony wschód.

WSKAŹNIK ZADOWOLENIA Z GMINY W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH

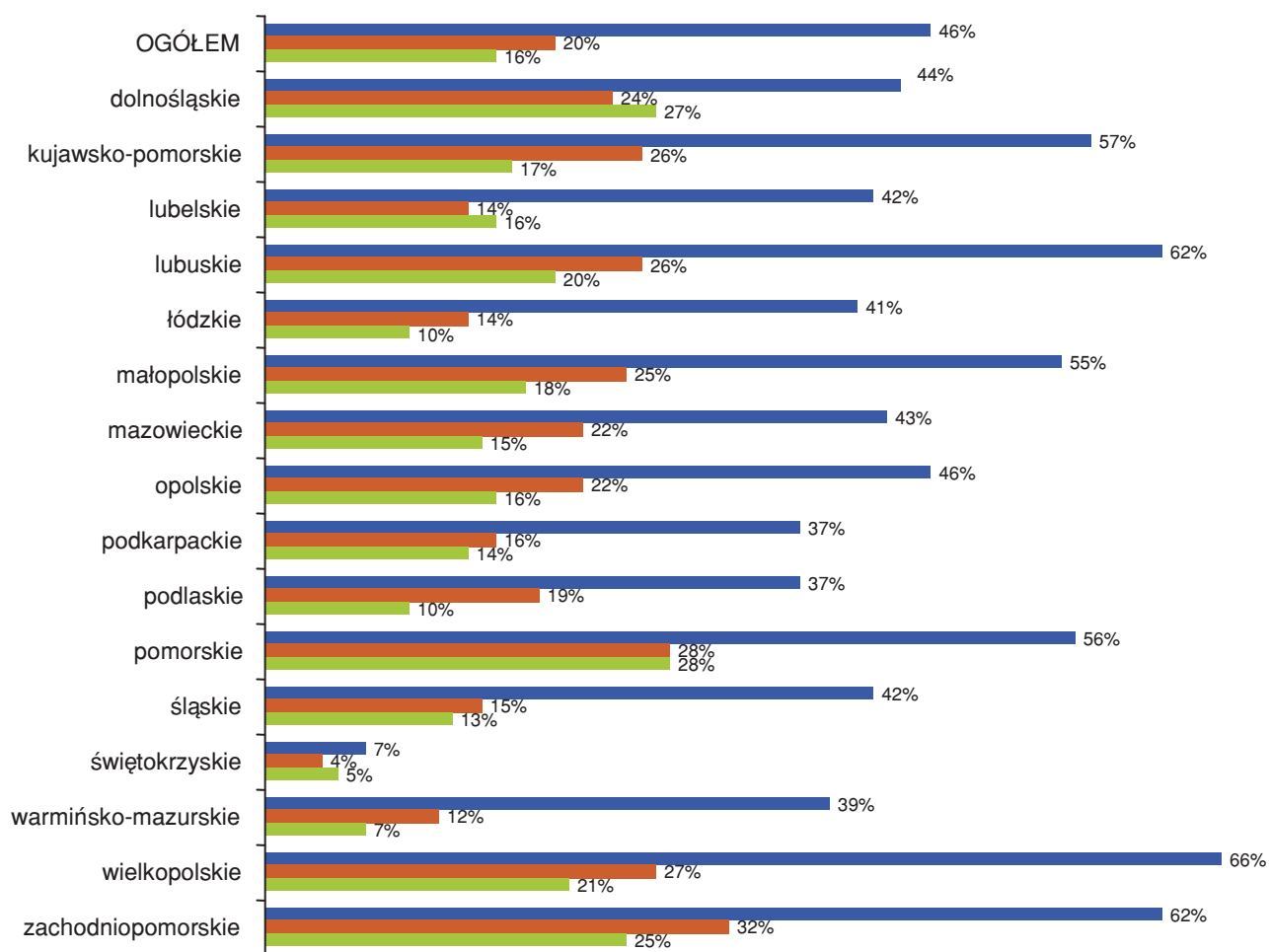
N=5019

Im większa wartość wskaźnika, tym działania gminy na rzecz niepełnosprawnych są lepiej oceniane.

Zadowolenie z gminy

Zadowolenie z jakości życia w gminie i ocena działań samorządów gminnych na rzecz osób niepełnosprawnych wykazuje bardzo dużą zbieżność na poziomie województw.

POZYTYWNA OCENA ŻYCIA W GMINIE ORAZ DZIAŁAŃ NA RZECZ NIEPEŁNOSPRAWNYCH

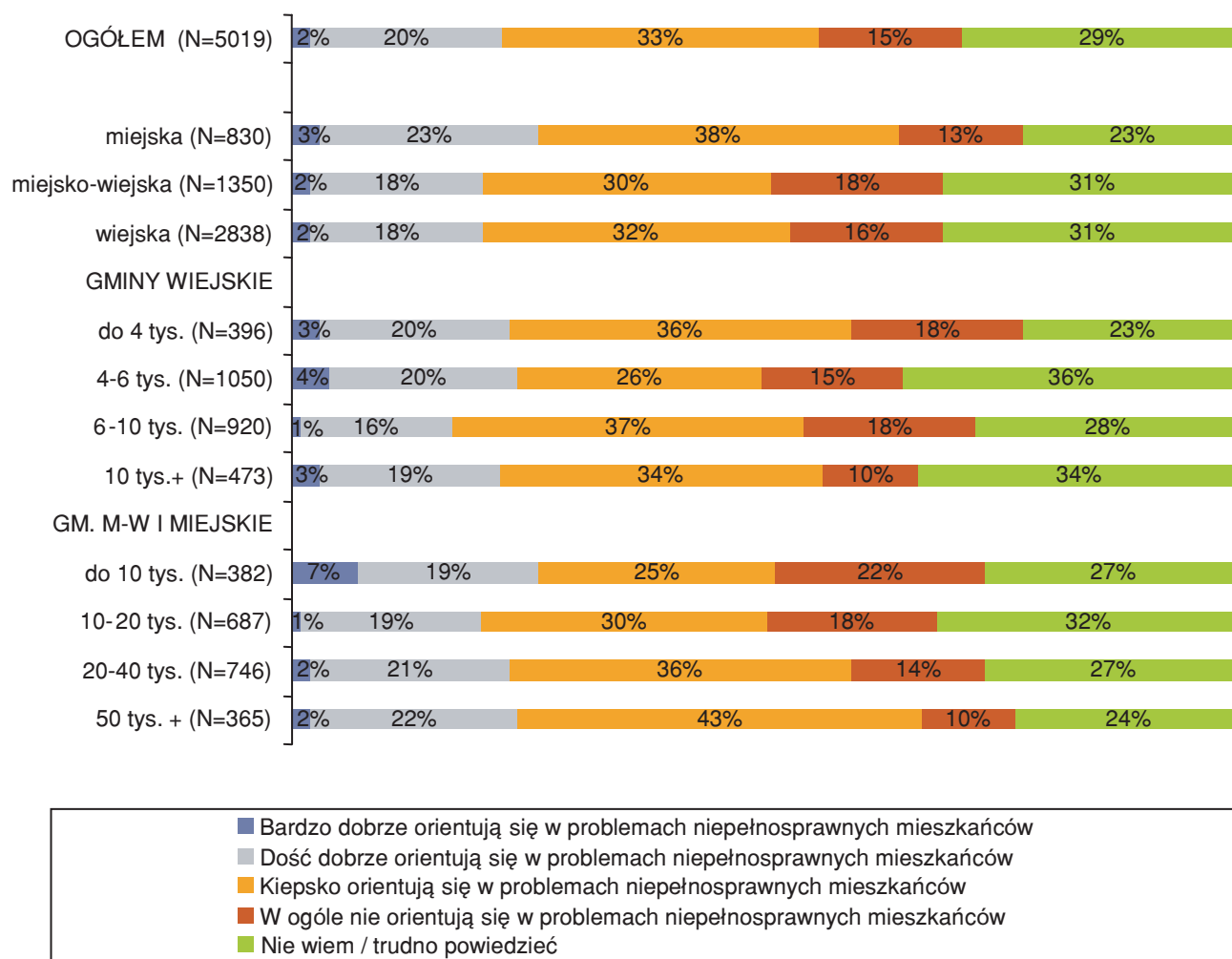
- Odsetek pozytywnie oceniających jakość życia w gminie (bardzo dobrze + raczej dobrze)
- Odsetek pozytywnie oceniających działania gminy na rzecz niepełnosprawnych (gmina robi bardzo dużo + gmina robi dość dużo)
- Odsetek dostrzegających pozytywne zmiany w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych (gmina robi dużo więcej + trochę więcej)

N=314 w każdym województwie

Zadowolenie z gminy

Większość badanych przez nas niepełnosprawnych kwestionuje wiedzę samorządów gminnych w zakresie problemów osób niepełnosprawnych. Tylko niespełna co czwarty badany twierdzi, iż władze gminne dobrze orientują się w tym zakresie. Pogląd ten nieco częściej wyrażają mieszkańcy gmin miejskich, niż miejsko-wiejskich i wiejskich.

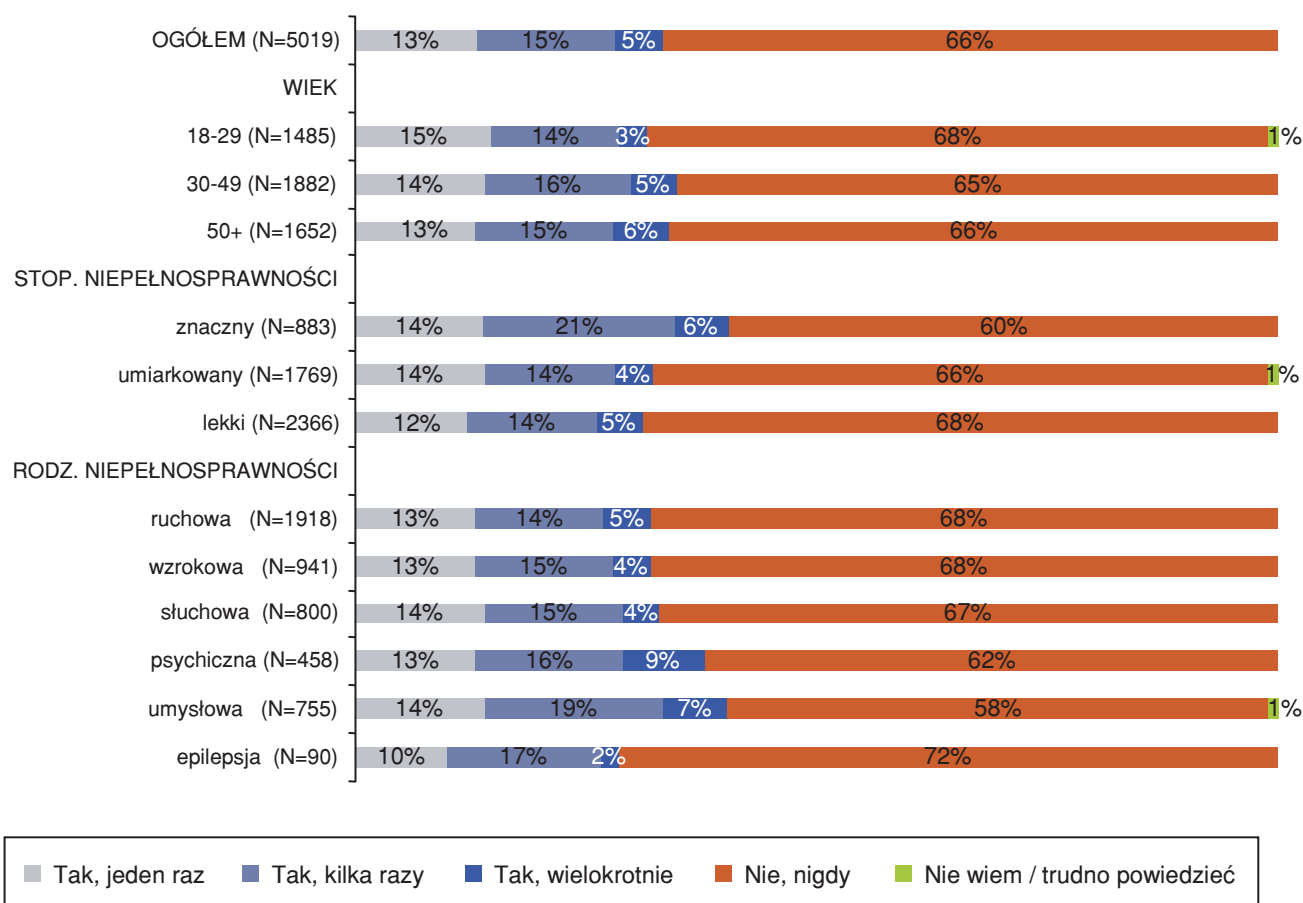
Jak Pan(i) ocenia, jak władze gminy orientują się w problemach osób niepełnosprawnych?

Zadowolenie z gminy

Ocena stopnia zorientowania gminy w potrzebach niepełnosprawnych ma swoje częściowe uzasadnienie w doświadczeniach badanych przez nas osób. Prawie dwie trzecie niepełnosprawnych (66%) i aż 60% niepełnosprawnych o znacznym stopniu niepełnosprawności twierdzi, iż urzędnicy gminy nie interesowali się ich indywidualną sytuacją i potrzebami. Warto podkreślić, że co trzeci niepełnosprawny nie narzeka na brak zainteresowania ze strony gminy.

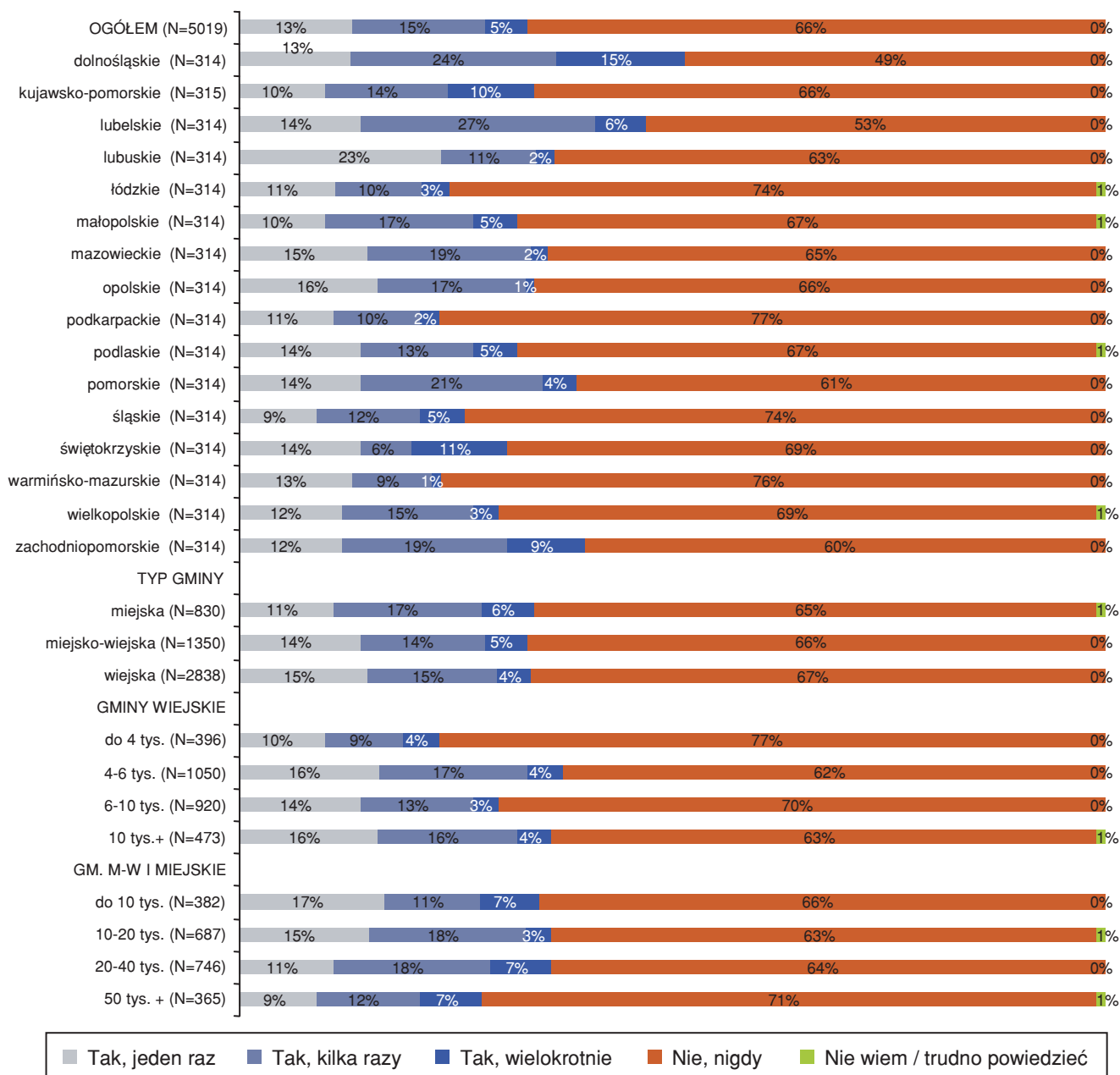
Czy pracownicy gminy byli u Pana(i) w domu, żeby ocenić Pana(i) sytuację i potrzeby?

Zadowolenie z gminy

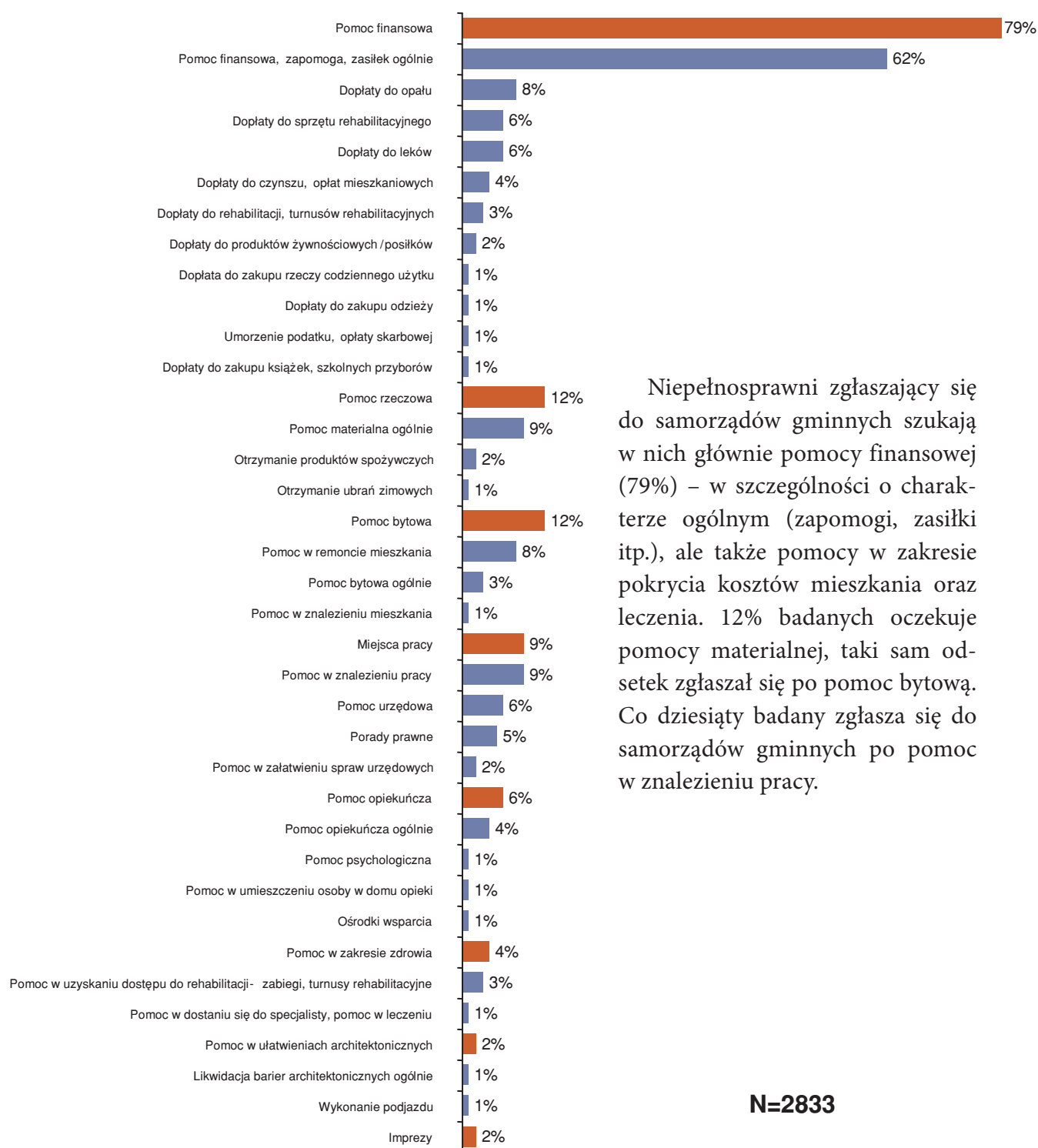
Co ciekawe, nie sam typ gminy, lecz dopiero jej wielkość różnicuje zainteresowanie indywidualną sytuacją niepełnosprawnego. Na brak kontaktów ze strony samorządów gminnych skarżą się przede wszystkim mieszkańcy najmniejszych gmin wiejskich i największych gmin miejskich. Nieco częściej mieszkańcy województwa łódzkiego, śląskiego, podkarpackiego oraz warmińsko-mazurskiego.

Czy pracownicy gminy byli u Pana(i) w domu, żeby ocenić Pana(i) sytuację i potrzeby?

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Proszę wymienić wszystkie problemy z jakimi zgłaszał(a) się Pan(i) do urzędu gminy, czy innych jednostek organizacyjnych – wskazania spontaniczne

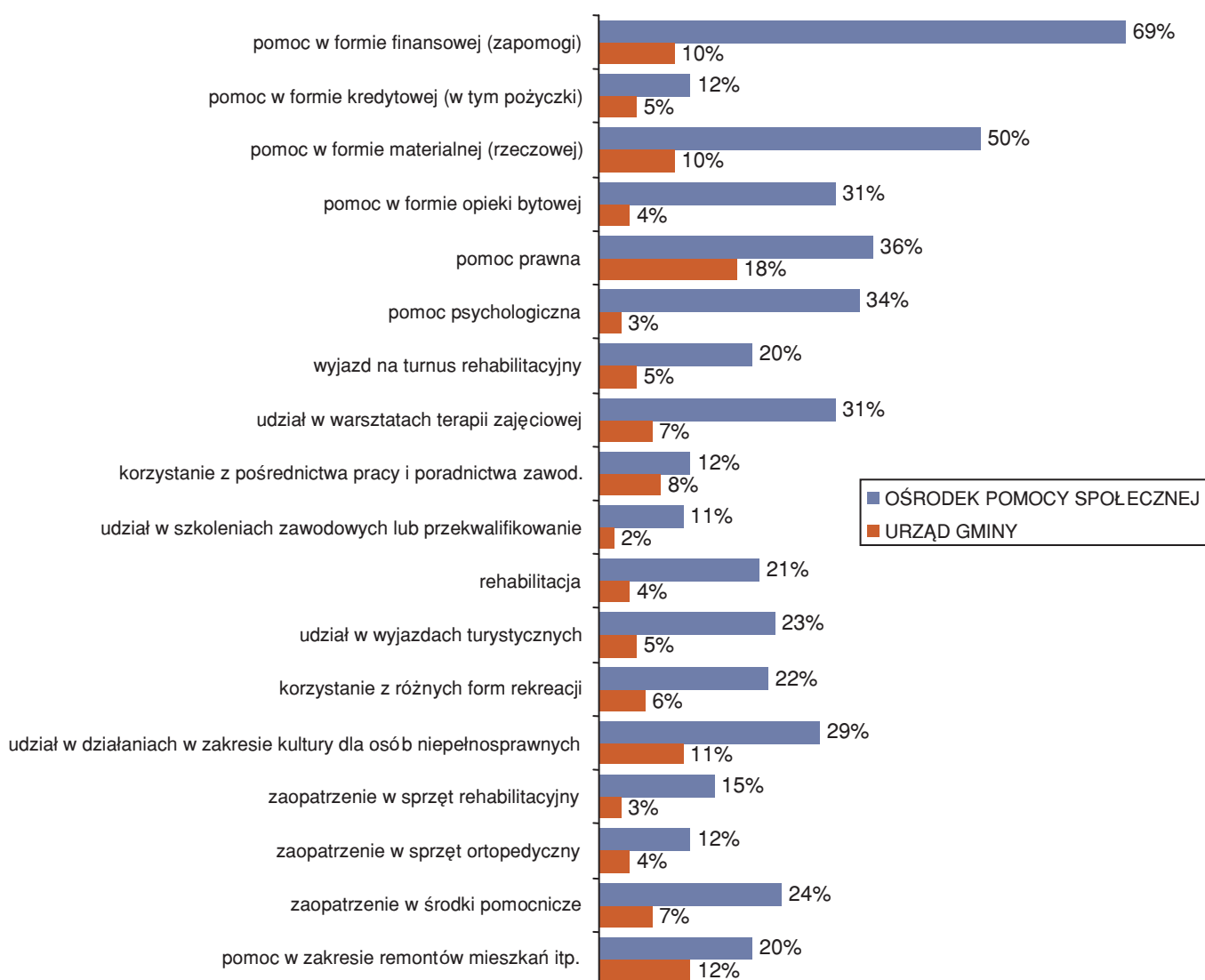
Niepełnosprawni zgłaszający się do samorządów gminnych szukają w nich głównie pomocy finansowej (79%) – w szczególności o charakterze ogólnym (zapomogi, zasiłki itp.), ale także pomocy w zakresie pokrycia kosztów mieszkania oraz leczenia. 12% badanych oczekuje pomocy materialnej, taki sam odsetek zgłaszał się po pomoc bytową. Co dziesiąty badany zgłasza się do samorządów gminnych po pomoc w znalezieniu pracy.

N=2833

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Spektrum pomocy świadczonej przez Ośrodki Pomocy Społecznej i same urzędy gmin jest jednak znacznie szersze. Jak pokazują wyniki badań, osoby niepełnosprawne otrzymują z OPS'ów głównie pomoc finansową i materialną. Znacząca jest również ich pomoc w zakresie opieki bytowej, organizacji warsztatów terapii zajęciowej, doradztwa prawnego i poradnictwa psychologicznego oraz organizacji kultury i rekreacji dla osób niepełnosprawnych. W mniejszym stopniu instytucje te świadczą pomoc w zakresie rehabilitacji zawodowej oraz rehabilitacji medycznej. W urzędach gmin niepełnosprawni otrzymują głównie pomoc w zakresie doradztwa prawnego oraz remontów mieszkań. Niepełnosprawni korzystają również z organizowanych przez te instytucje działań na rzecz kultury.

ODSETEK RESPONDENTÓW WSKAZUJĄCYCH OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ I URZĄD GMINY JAKO ŹRÓDŁO POSZCZEGÓLNYCH FORM POMOCY

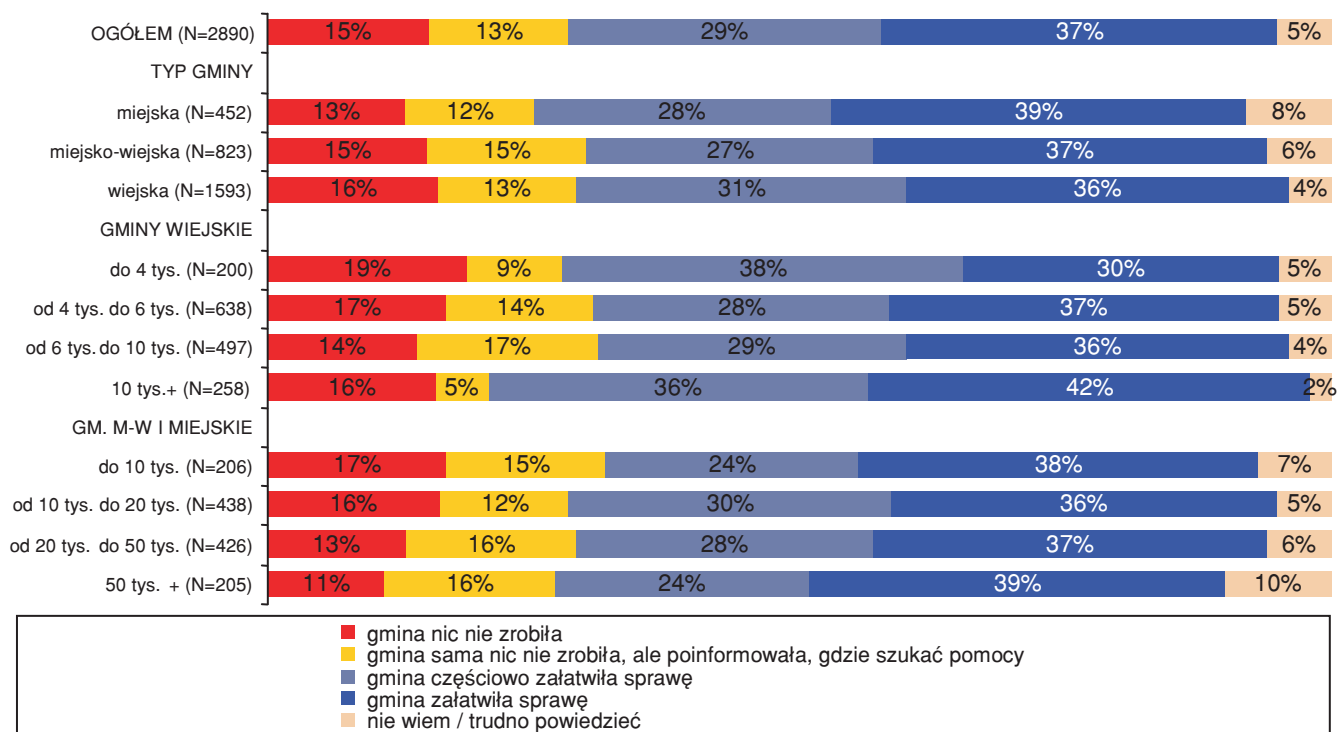

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Indywidualna satysfakcja z pomocy uzyskanej w gminie (niezależnie od problemu), wydaje się nieco wyższa od ogólnej oceny wystawianej samorządom gminnym. Prawie dwie trzecie badanych (66%) deklaruje, iż w ich sprawie gmina coś zrobiła, jeżeli nie w całości załatwiła sprawę, to przynajmniej w części. Co ciekawe, relatywnie największe zadowolenie z pomocy gminnej deklarują mieszkańcy największych gmin wiejskich, najmniejsze zaś mieszkańcy najmniejszych gmin miejskich.

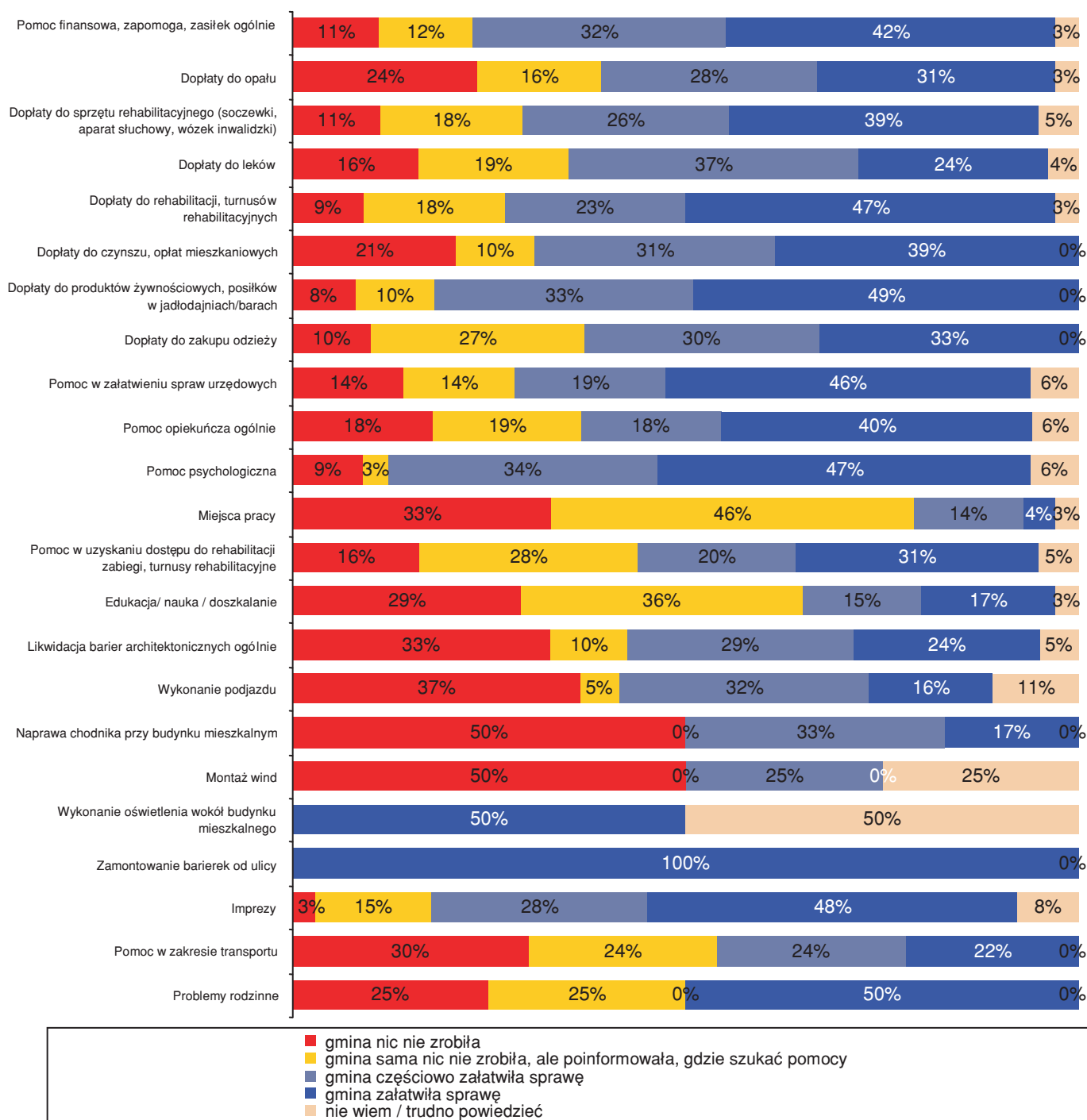
Ocena sposobu załatwiania przez gminy poszczególnych spraw pokazuje bezradność samorządów gminnych, przede wszystkim wobec problemów związanych z rehabilitacją zawodową (poszukiwanie pracy i edukacja) oraz z likwidowaniem barier architektonicznych i transportowych. Nieco lepiej, choć i tu zgłaszano wiele uwag, oceniono pomoc otrzymywaną w zakresie remontów, załatwiania spraw urzędowych i opieki zdrowotnej (medycznej). W opinii niepełnosprawnych, gminy relatywnie najlepiej radzą sobie natomiast z pomocą finansową, materialną oraz pomocą w zakresie dziennej opieki.

**W jaki sposób gmina załatwiła sprawę, z którą się Pan(i) do niej zgłosił(a)?
(niezależnie od problemu)**

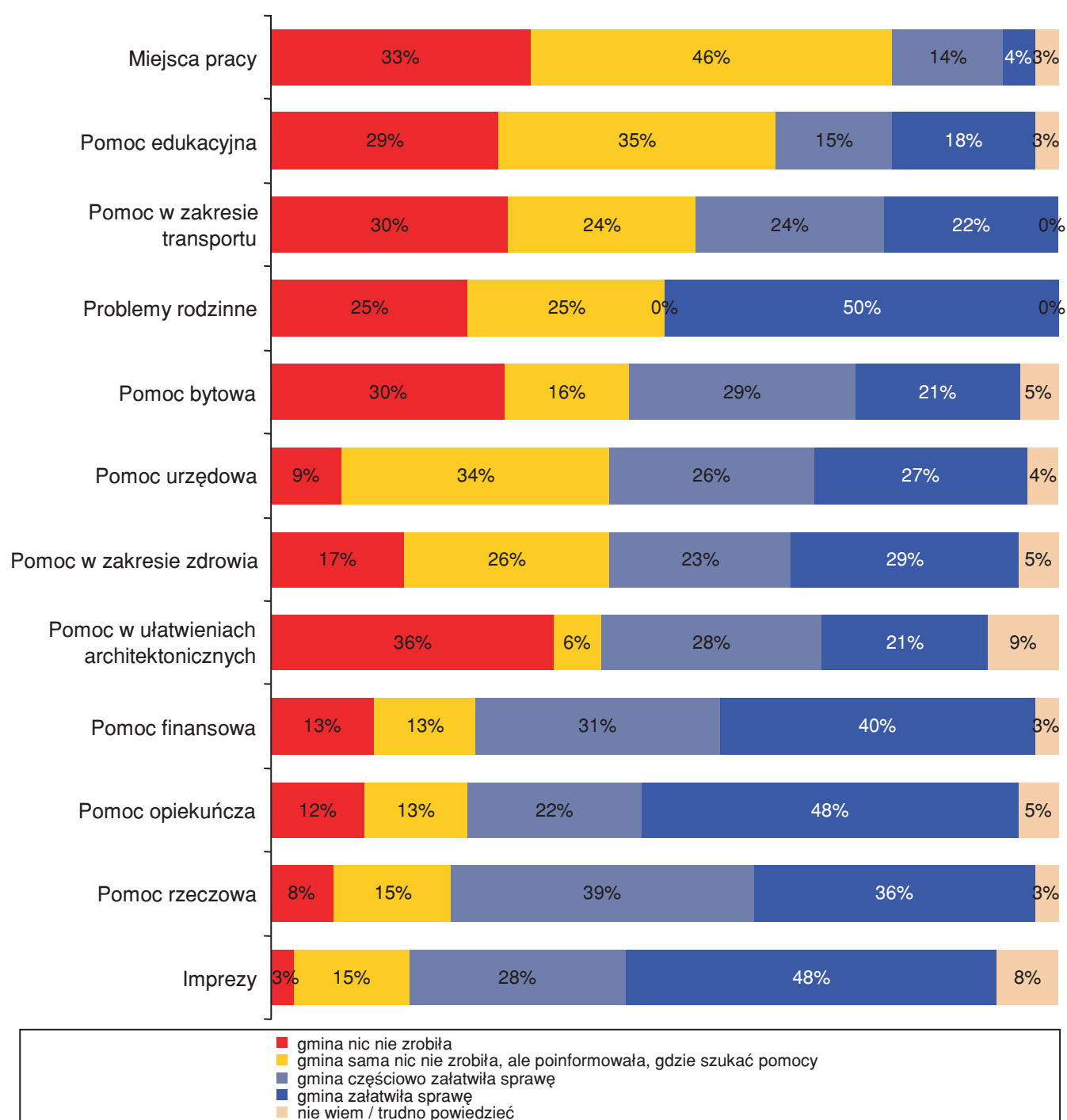
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

**W jaki sposób gmina załatwiała sprawę, z którą się Pan(i) do niej zgłosił(a)?
(odnośnie poszczególnych problemów)**

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

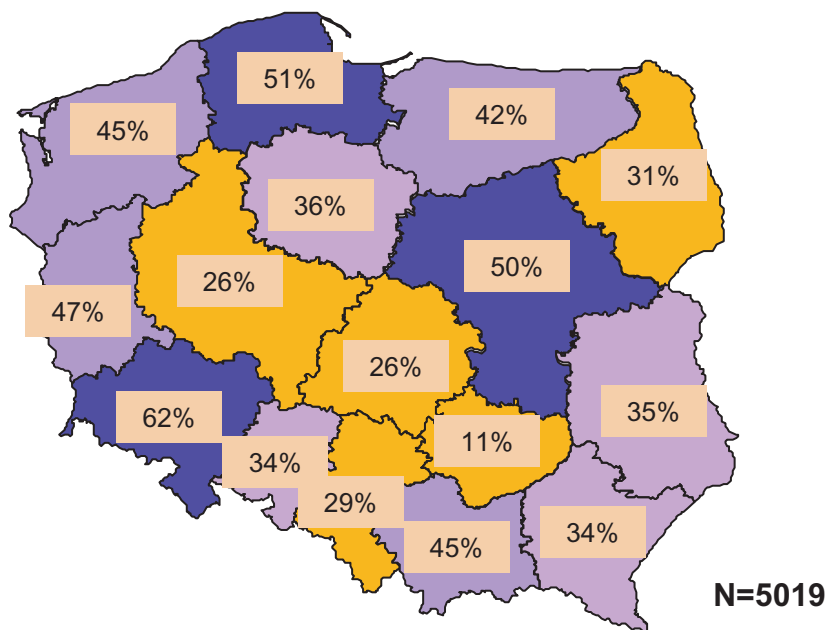
W jaki sposób gmina załatwiała sprawę, z którą się Pan(i) do niej zgłosił(a)?
(odnośnie grup problemów)

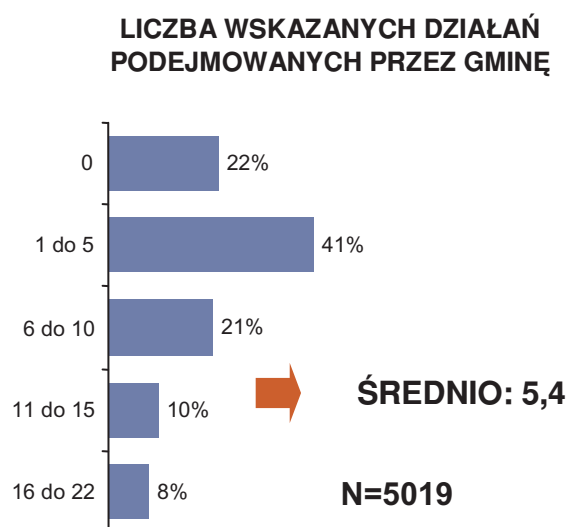
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Największy odsetek niepełnosprawnych deklarujących, iż gmina pozytywnie załatwiła sprawę, z którą się do niej zgłosili, obserwujemy w województwie dolnośląskim, pomorskim, mazowieckim. Najgorzej pod tym względem wypada województwo świętokrzyskie, wielkopolskie, śląskie oraz łódzkie i warmińsko-mazurskie.

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA „ZAŁATWIŁA SPRAWĘ”

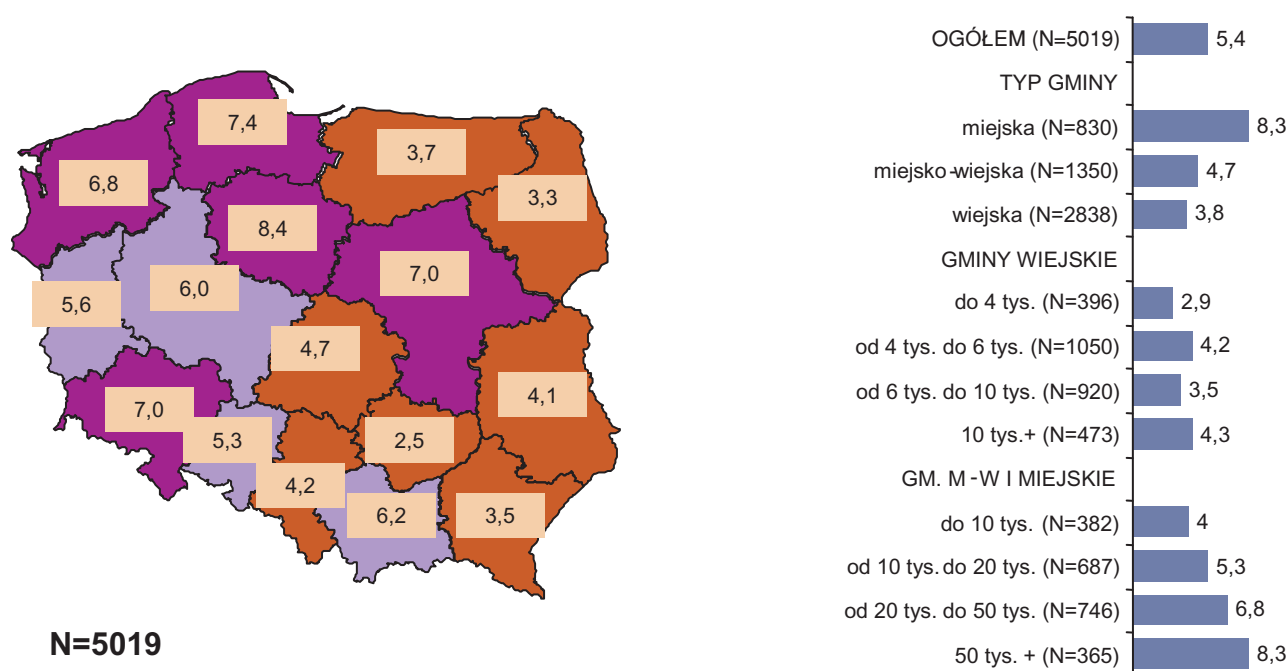

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Badanym przez nas respondentom pokazywaliśmy również listę 22 działań, jakie samorządy gminne mogą podejmować na rzecz osób niepełnosprawnych. 22% badanych nie dostrzega na terenie swojej gminy żadnego z eksplorowanych przez nas działań. Średnio wskazywano na 5,4 działania. Warto zaznaczyć, iż różnorodność aktywności podejmowanej na rzecz niepełnosprawnych jest dużo większa w gminach miejskich, niż w gminach wiejskich czy miejsko-wiejskich. Podczas gdy mieszkańcy największych gmin miejskich wskazywali średnio na 8,3 działania, mieszkańcy najmniejszych gmin wiejskich potrafili zidentyfikować niespełna 3 działania.

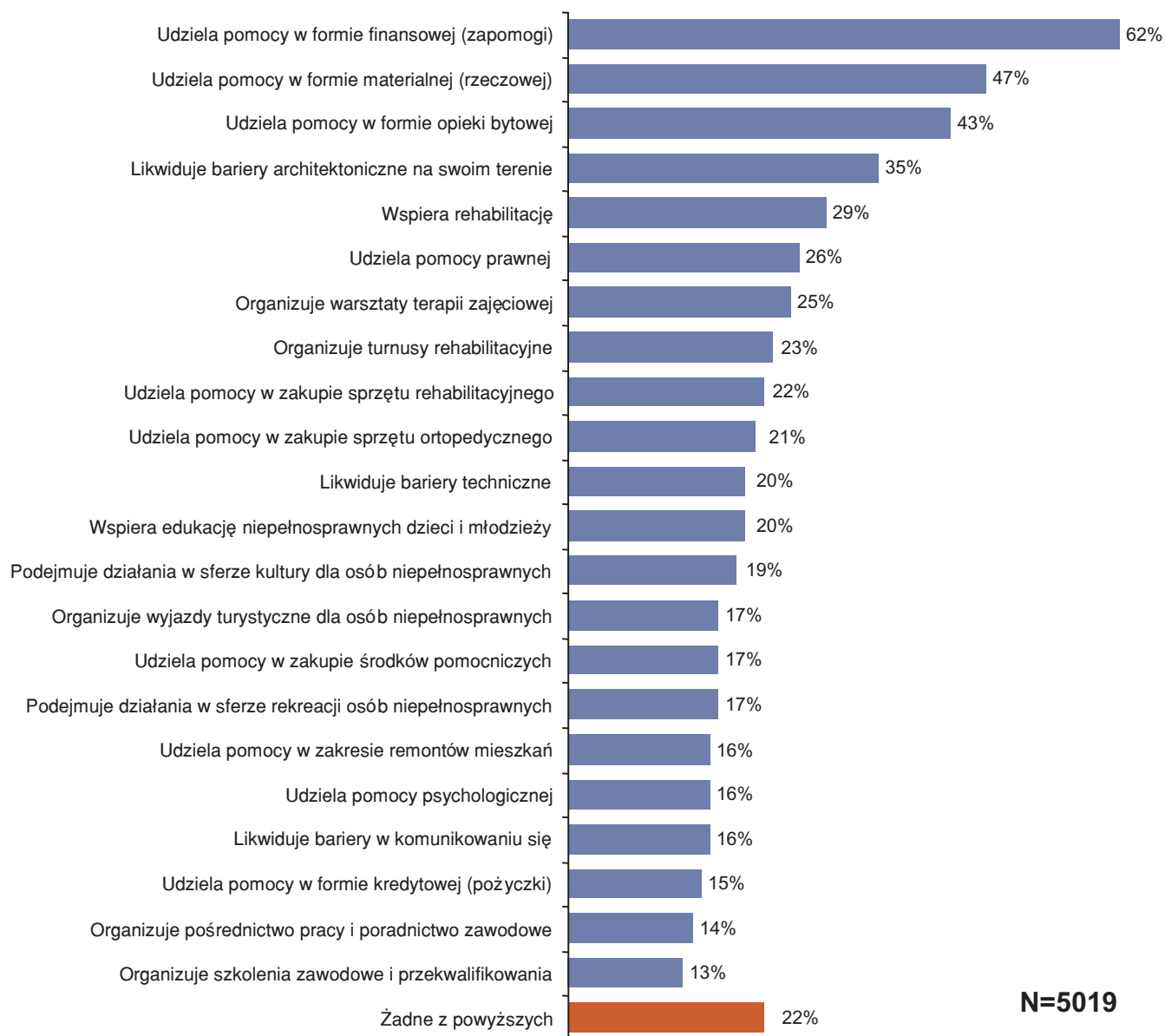
ŚREDNIA LICZBA WSKAZYWANYCH DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH PRZEZ GMINĘ ZE WZGLĘDU NA WOJEWÓDZTWO ORAZ TYP I WIELKOŚĆ GMINY

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Postrzeganie działalności gmin na rzecz osób niepełnosprawnych pozostaje w zgodzie z indywidualnymi doświadczeniami w tym zakresie. Zgodnie z deklaracjami niepełnosprawnych, gminy relatywnie najczęściej podejmują działania w zakresie rehabilitacji społecznej – w szczególności w zakresie pomocy finansowej, materialnej, bytowej, likwidują bariery architektoniczne oraz wspierają rehabilitację. Pomoc w zakresie rehabilitacji zawodowej oraz kultury i rekreacji osób niepełnosprawnych zauważana jest dużo rzadziej.

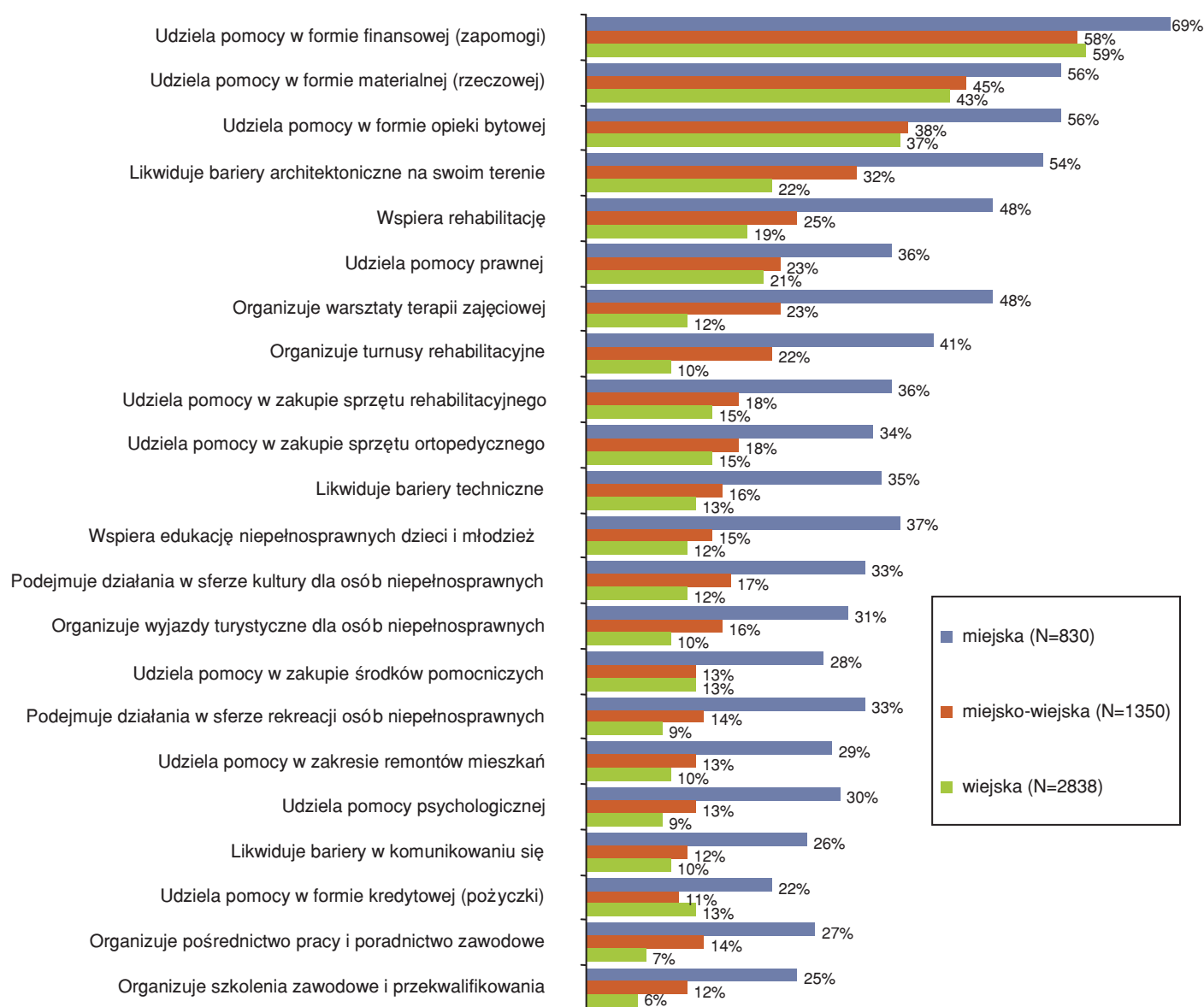
Porozmawiajmy o konkretnych działaniach gminy. Czy gmina podejmuje następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych?

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Gminy wiejskie i miejsko-wiejskie, zgodnie z wiedzą badanych przez nas osób, przejawiają zdecydowanie mniejszą aktywność w zakresie pomocy niepełnosprawnym – dotyczy to przede wszystkim mniej powszechnych form pomocy (które, finansowane są przez urzędy powiatowe i PFRON). Podkreślić jednak należy, iż osoby niepełnosprawne mieszkające w miastach mylić mogą aktywność podejmowaną przez gminę z działalnością samorządów powiatowych.

Porozmawiajmy o konkretnych działaniach gminy. Czy gmina podejmuje następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych? ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

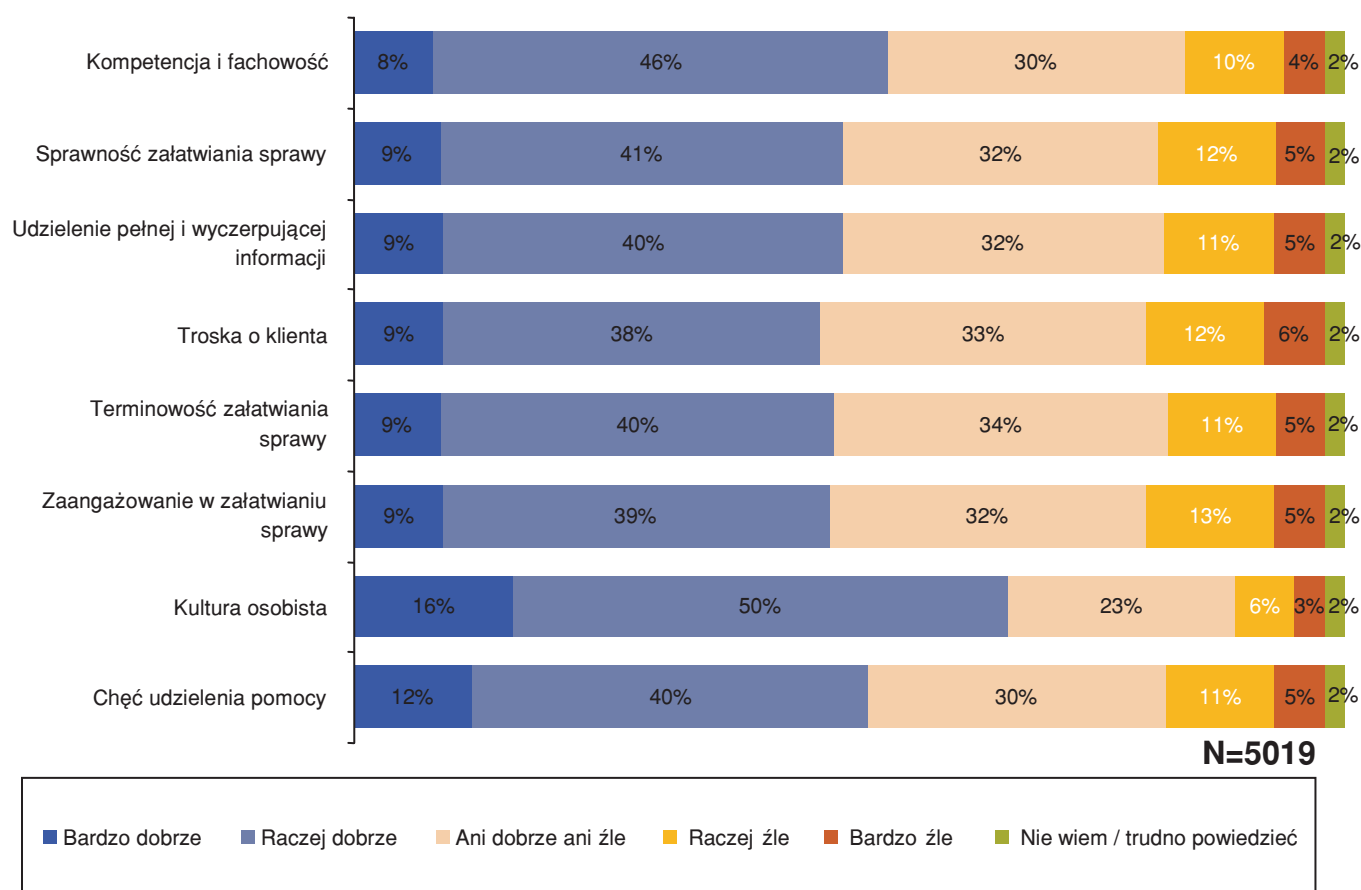
Tabela 1. Działania podejmowane przez samorządy gminne na rzecz poprawy jakości życia niepełnosprawnych – wskazania wspomagane (z listy).

	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Udziela pomocy w formie finansowej (zapomogi)	71%	80%	46%	73%	59%	64%	75%	66%	75%	37%	67%	55%	42%	64%	53%	60%
Udziela pomocy w formie materialnej (rzeczowej)	58%	59%	43%	53%	46%	47%	68%	43%	43%	28%	57%	34%	35%	47%	48%	42%
Udziela pomocy w formie opieki bytowej	57%	67%	42%	53%	40%	52%	58%	38%	39%	27%	50%	45%	18%	33%	34%	38%
Likwiduje bariery architektoniczne na swoim terenie	40%	51%	26%	50%	35%	32%	53%	33%	17%	35%	37%	40%	21%	17%	35%	44%
Wspiera rehabilitację	46%	46%	16%	20%	23%	44%	37%	30%	10%	14%	41%	27%	15%	16%	39%	41%
Udziela pomocy prawnej	35%	34%	26%	13%	26%	25%	19%	29%	20%	22%	35%	37%	19%	16%	24%	29%
Organizuje warsztaty terapii zajęciowej	35%	46%	17%	23%	15%	33%	22%	9%	18%	16%	28%	26%	19%	17%	43%	35%
Organizuje turnusy rehabilitacyjne	42%	37%	14%	17%	14%	33%	18%	19%	14%	8%	33%	28%	17%	12%	31%	39%
Udziela pomocy w zakupie sprzętu rehabilitacyjnego	35%	36%	12%	21%	17%	23%	36%	26%	8%	11%	34%	7%	6%	20%	28%	33%
Udziela pomocy w zakupie sprzętu ortopedycznego	33%	40%	12%	24%	17%	21%	37%	25%	7%	9%	32%	7%	7%	20%	21%	30%
Likwiduje bariery techniczne	28%	39%	12%	33%	21%	13%	30%	23%	7%	23%	24%	11%	3%	7%	23%	27%
Wspiera edukację niepełnosprawnych dzieci i młodzieży	24%	37%	11%	34%	17%	22%	30%	28%	6%	11%	25%	20%	3%	7%	27%	20%
Podjękuje działania w sferze kultury dla osób niepełnosprawnych	15%	31%	16%	25%	11%	33%	25%	19%	7%	19%	30%	13%	4%	5%	28%	28%
Organizuje wyjazdy turystyczne dla osób niepełnosprawnych	22%	35%	8%	14%	10%	31%	19%	16%	7%	7%	28%	14%	6%	8%	26%	30%
Udziela pomocy w zakupie środków pomocniczych	18%	40%	13%	16%	17%	17%	23%	18%	14%	9%	29%	7%	6%	13%	15%	22%
Podjękuje działania w sferze rekreacji osób niepełnosprawnych	19%	30%	14%	17%	9%	30%	23%	16%	4%	13%	32%	9%	5%	6%	26%	23%
Udziela pomocy w zakresie remontów mieszkań	16%	28%	15%	31%	19%	14%	17%	14%	4%	3%	28%	7%	6%	14%	20%	24%
Udziela pomocy psychologicznej	21%	26%	14%	6%	14%	18%	14%	15%	7%	7%	33%	11%	9%	10%	25%	22%
Likwiduje bariery w komunikowaniu się	15%	33%	8%	26%	16%	14%	18%	19%	5%	17%	23%	10%	4%	5%	14%	25%
Udziela pomocy w formie kredytowej (pożyczki)	14%	11%	18%	4%	17%	18%	29%	17%	21%	3%	35%	2%	1%	20%	11%	13%
Organizuje pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe	30%	16%	11%	7%	12%	21%	27%	11%	8%	6%	23%	7%	2%	5%	17%	29%
Organizuje szkolenia zawodowe i przekwalifikowania	25%	16%	13%	7%	14%	16%	24%	15%	6%	4%	21%	6%	2%	4%	14%	23%
ŚREDNIO	32%	38%	19%	26%	21%	28%	32%	24%	16%	15%	34%	19%	11%	17%	27%	31%
Żadne z powyższych	15%	7%	28%	15%	35%	18%	18%	20%	11%	41%	25%	24%	31%	25%	20%	19%

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Warto zaznaczyć, iż osoby niepełnosprawne dość pozytywnie oceniają funkcjonowanie urzędów gminnych. Ponad połowa badanych wyraża zadowolenie z kompetencji i fachowości tych instytucji, docenia kulturę osobistą urzędników oraz chęć niesienia pomocy. Nieco gorzej oceniono troskę o klienta oraz zaangażowanie w załatwianie spraw.

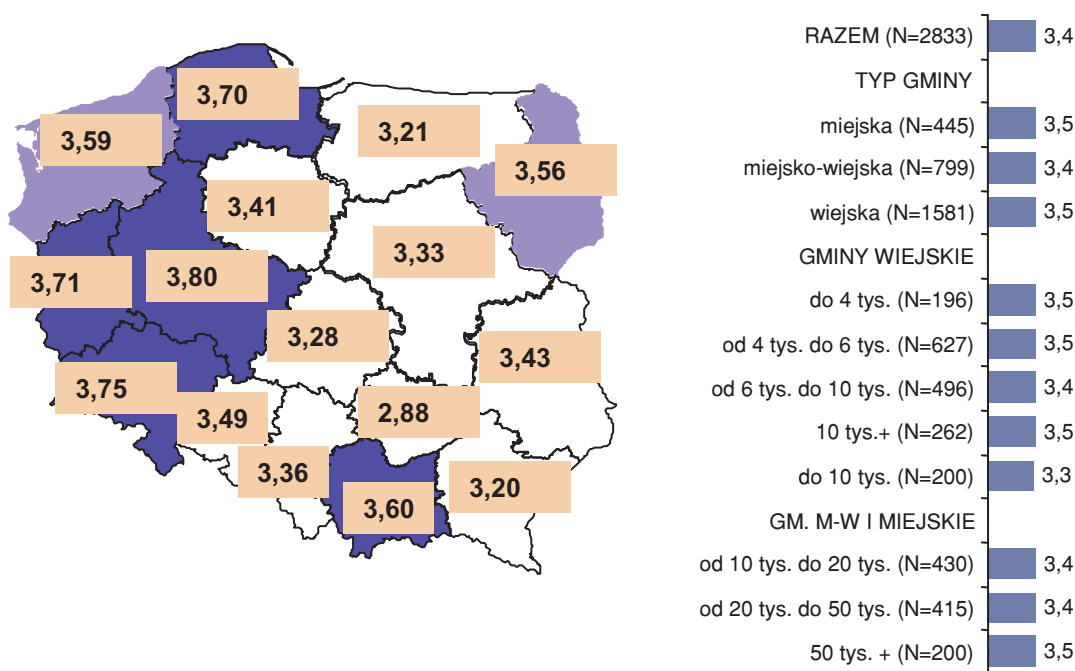
Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) poziom obsługi w urzędzie gminy i jej jednostkach pod względem następujących aspektów:

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Biorąc pod uwagę wszystkie badane aspekty satysfakcji, stworzyliśmy **wskaźnik oceny pracy urzędów gminnych**. Nie obserwujemy istotnych różnic w poziomie zadowolenia ze względu na typ i wielkość gminy. Widoczne są natomiast pewne zróżnicowania regionalne. Relatywnie większą satysfakcję z funkcjonowania urzędów gminnych wyrażają mieszkańcy województw Polski północno-zachodniej. Najmniej zadowoleni są zaś mieszkańcy Polski centralnej i wschodniej.

WSKAŹNIK OCENY PRACY URZĘDÓW GMINNYCH
ŚREDNIA OCENA W BADANYCH 8 ASPEKTACH
ZE WZGLĘDU NA WOJEWÓDZTWO ORAZ TYP I WIELKOŚĆ GMINY

SKALA: [5] Bardzo dobrze, [4] Raczej dobrze, [3] Ani dobrze, ani źle, [2] Raczej źle, [1] Bardzo źle

9. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej

Ocena działań samorządów gminnych na rzecz rehabilitacji zawodowej

Rozdział „Ocena działań samorządów gminnych na rzecz rehabilitacji zawodowej” poświęcony jest temu, jak osoby niepełnosprawne postrzegają aktywność samorządów gminnych w zakresie podnoszenia kwalifikacji oraz przeciwdziałania bezrobociu wśród osób niepełnosprawnych.

Czy gmina podejmuje następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych...?

- ✓ *Wspiera edukację niepełnosprawnych dzieci i młodzieży*
- ✓ *Organizuje pośrednictwo pracy i pośrednictwo zawodowe*
- ✓ *Organizuje szkolenia zawodowe i przekwalifikowanie*

Jak ocenia Pan(i) możliwości, jakie stwarza gmina osobom niepełnosprawnym w tym zakresie?

- ✓ *Edukacji i pomocy w zdobyciu wykształcenia*
- ✓ *Szkolenia i doksztalcania*
- ✓ *Podjęcia pracy*

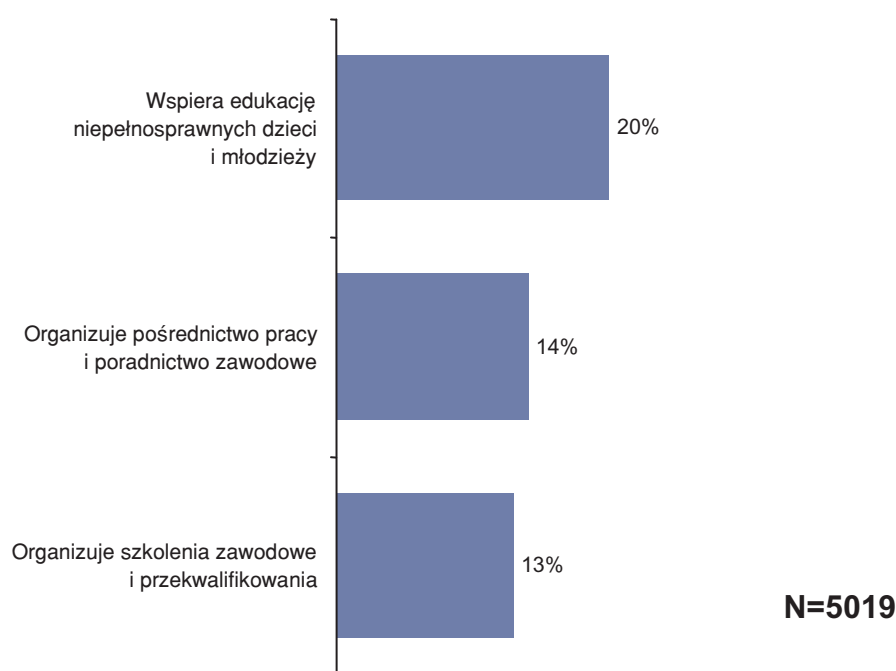
Czy może Pan(i) podać godne polecenia przykłady działalności gmin na rzecz zmniejszenia bezrobocia?

Czy pracownicy gminy zwracali się do Pana(i) oferując pomoc przy znalezieniu pracy/szkolenia/doradztwo zawodowe?

Ocena działań samorządów gminnych na rzecz rehabilitacji zawodowej

Dotychczasowe doświadczenia z uzyskiwaniem pomocy od samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej (przypomnijmy, niewielki odsetek korzystających z tego rodzaju wsparcia) nie skłaniają niepełnosprawnych do pozytywnych ocen w tym zakresie. Niespełna co piąty niepełnosprawny dostrzega, iż gmina podejmuje jakąkolwiek aktywność w tym zakresie (co obrazuje rysunek poniżej). Zdecydowana większość (92%) nie potrafi zaś spontanicznie wskazać, jakie działania były podejmowane (tabela 1).

Porozmawiajmy o konkretnych działaniach gminy. Czy gmina podejmuje następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych?
(WSKAZANIA WSPOMAGANE)

Zgodnie z deklaracjami respondentów działania na rzecz rehabilitacji zawodowej relatywnie częściej podejmują samorzady gminne z województwa dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, mazowieckiego, pomorskiego oraz zachodniopomorskiego. Obserwujemy dużą dysproporcję działań w tym zakresie między gminami miejskimi (szczególnie tymi największymi) a gminami wiejskimi. Przykładowo o organizacji szkoleń i doksztalcania mówi co czwarty mieszkaniec gmin miejskich i jedynie 6% mieszkańców gmin wiejskich.

Na kolejnych stronach szczegółowo przedstawiamy zróżnicowania dotyczące organizacji pomocy w zakresie rehabilitacji zawodowej.

Ocena działań samorządów gminnych na rzecz rehabilitacji zawodowej

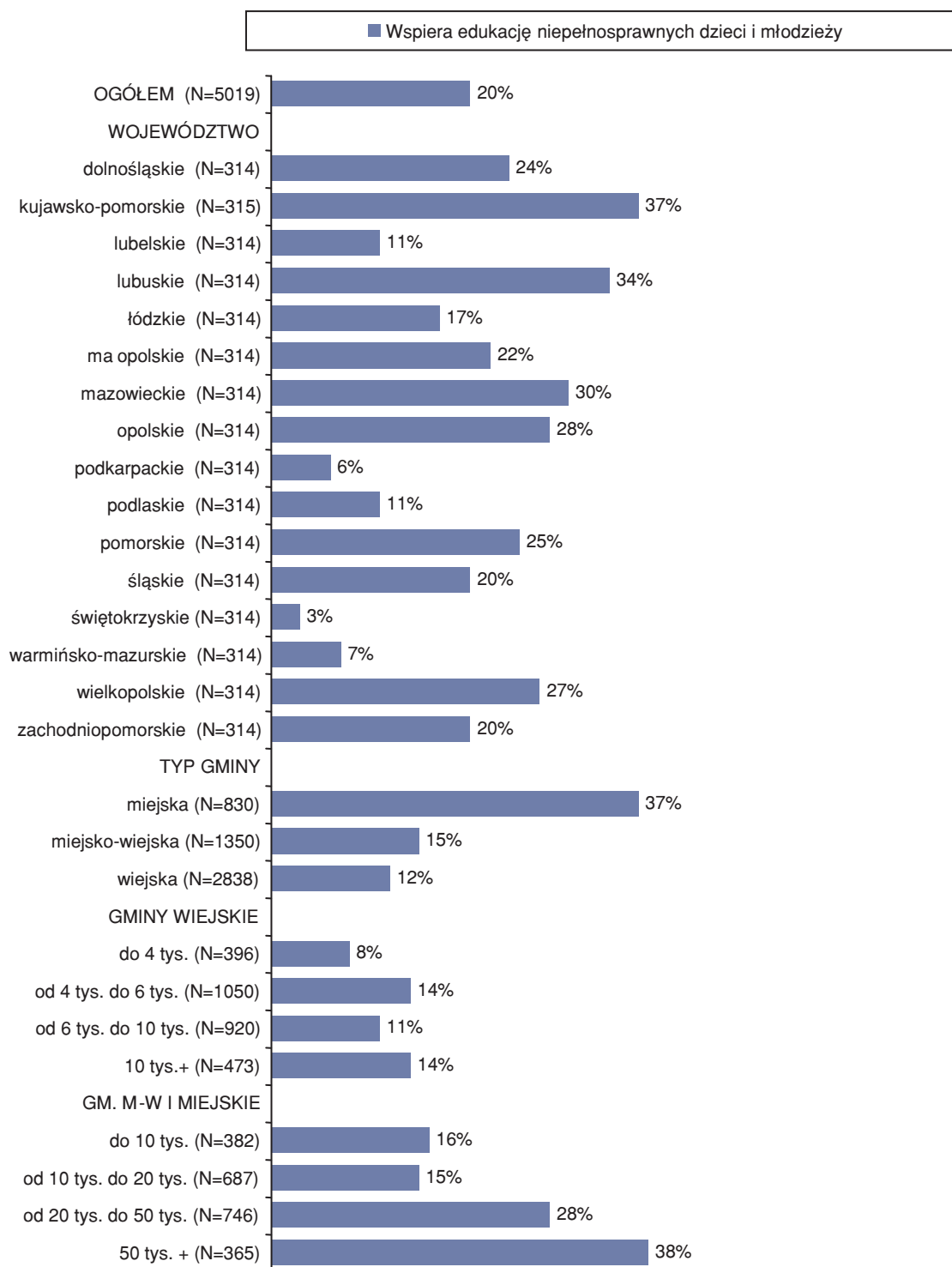
Prawie dwie trzecie niepełnosprawnych (68%) miało problemy ze wskazaniem spontanicznie działań samorządów gminnych podejmowanych na rzecz zmniejszenia bezrobocia w tej grupie. Co czwarty badany wyraża przekonanie, iż w jego gminie takich działań w ogóle nie było. Wśród sporadycznych wskazań relatywnie najczęściej wymieniano organizację kursów, pośrednictwo pracy oraz wsparcie pracodawców.

Tabela1. Działania podejmowane przez samorządy na rzecz zmniejszenia bezrobocia wśród niepełnosprawnych – wskazania spontaniczne

	%	N
Podnoszenie kwalifikacji	4%	225
kursy, szkolenia dla osób niepełnosprawnych podnoszące ich kwalifikacje	4%	223
program Sokrates	0%	2
Pośrednictwo pracy, zatrudniania	3%	132
aktywne pośrednictwo pracy, poszukiwanie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych	1%	71
prowadzenie prac interwencyjnych	1%	35
zatrudnianie osób niepełnosprawnych	0%	25
prowadzenie programu - pierwsza praca	0%	0
Wsparcie pracodawców	1%	57
niższe składki dla pracodawców, obniżenie kosztów pracy osób niepełnosprawnych, tworzenie zakładów pracy chronionej	1%	56
udział w programie Idołamacze	0%	1
wspieranie działalności POPON (Polska Organizacja Pracodawców w Osób Niepełnosprawnych)	0%	0
Pomoc techniczna	0%	7
likwidacja barier technicznych	0%	5
organizacja Centrum Informatyki	0%	2
tworzenie studia telefonicznego świadczącego usługi telemarketingowe	0%	1
Wsparcie organizacji pozarządowych	0%	6
program Partner	0%	3
wsparcie fundacji, organizacji pozarządowych	0%	3
Pomoc finansowa	0%	3
udzielanie pożyczek na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej	0%	3
Inne	0%	5
spotkania integracyjne	0%	5
organizacja świetlic	0%	1
Nie było takich działań	24%	1223
Nie wiem / trudno powiedzieć	68%	3381

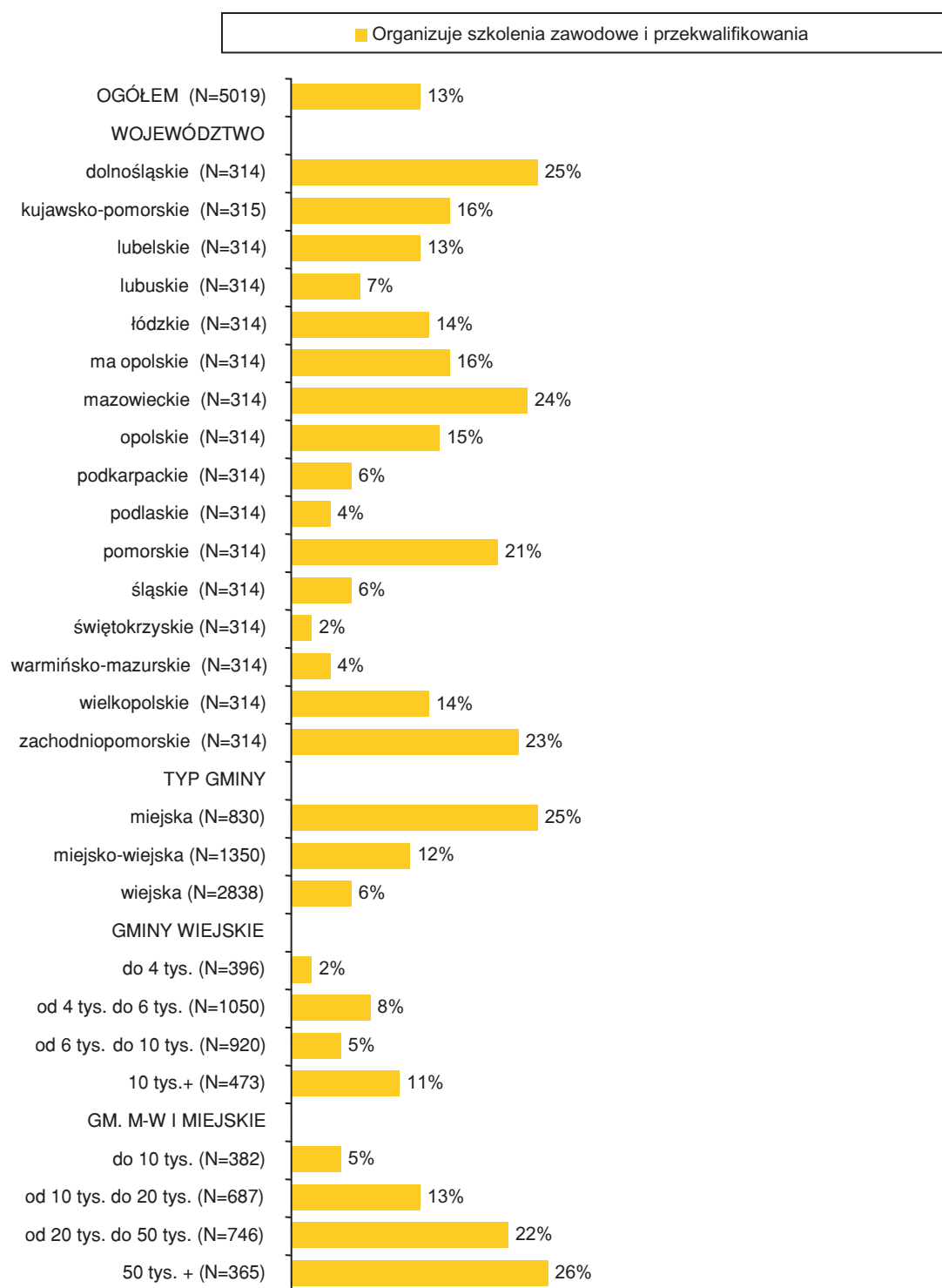
Ocena działań samorządów gminnych na rzecz rehabilitacji zawodowej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

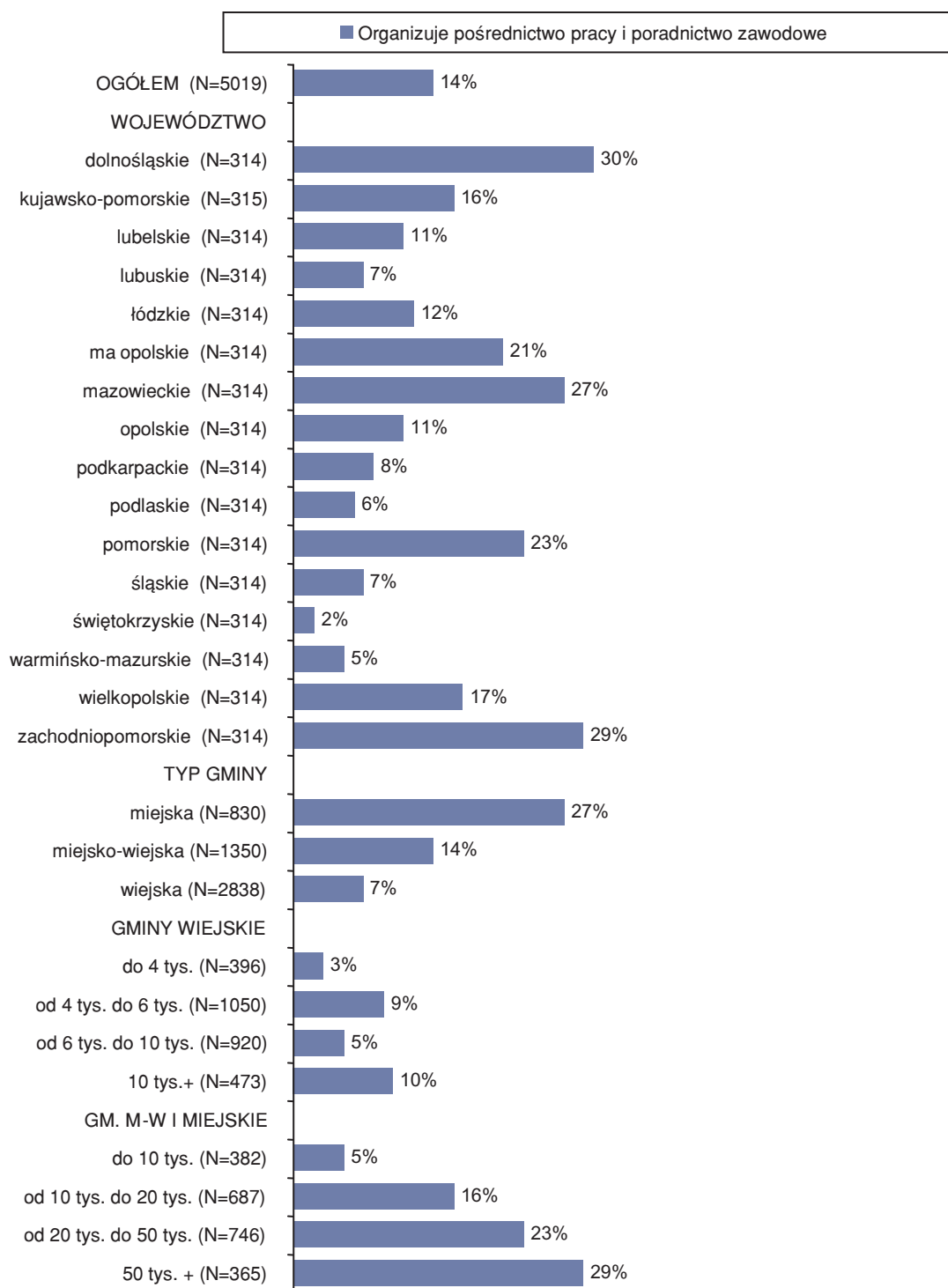
Ocena działań samorządów gminnych na rzecz rehabilitacji zawodowej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

Ocena działań samorządów gminnych na rzecz rehabilitacji zawodowej

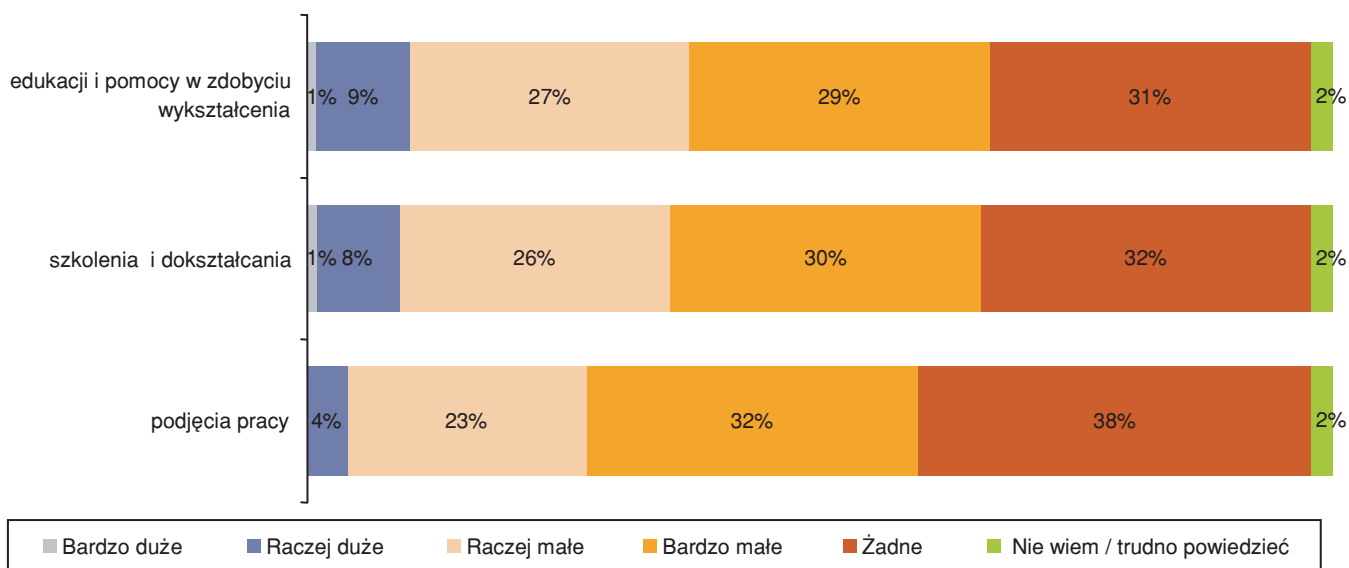
ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

Ocena działań samorządów gminnych na rzecz rehabilitacji zawodowej

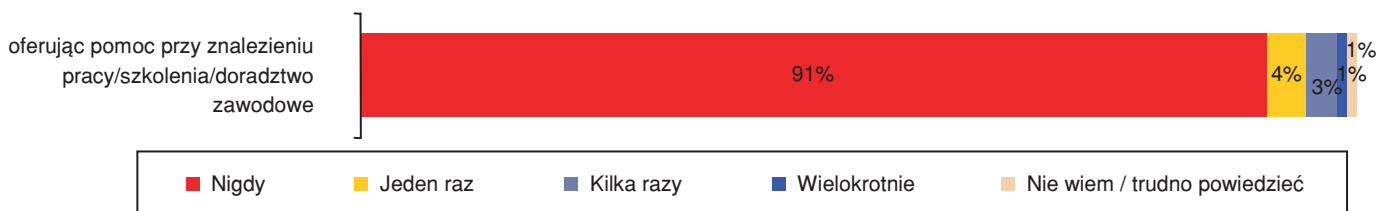
Konsekwentnie (w oparciu o własne doświadczenia), zdecydowana większość niepełnosprawnych negatywnie ocenia działalność samorządów gminnych na rzecz możliwości podjęcia pracy oraz podnoszenia kwalifikacji. Oceny tej nie zmienia również fakt, iż tylko nieliczni mieli możliwość przekonać się o trosce samorządów w tym zakresie. 91% badanych twierdzi, iż samorzady gminne nie zwracają się do nich z pomocą w znalezieniu pracy czy oferując możliwość doksztalcenia.

Jak ocenia Pan(i) możliwości, jakie stwarza gmina osobom niepełnosprawnym w zakresie..?

N=5019

Czy pracownicy gminy z własnej inicjatywy zwracali się do Pana(i)?

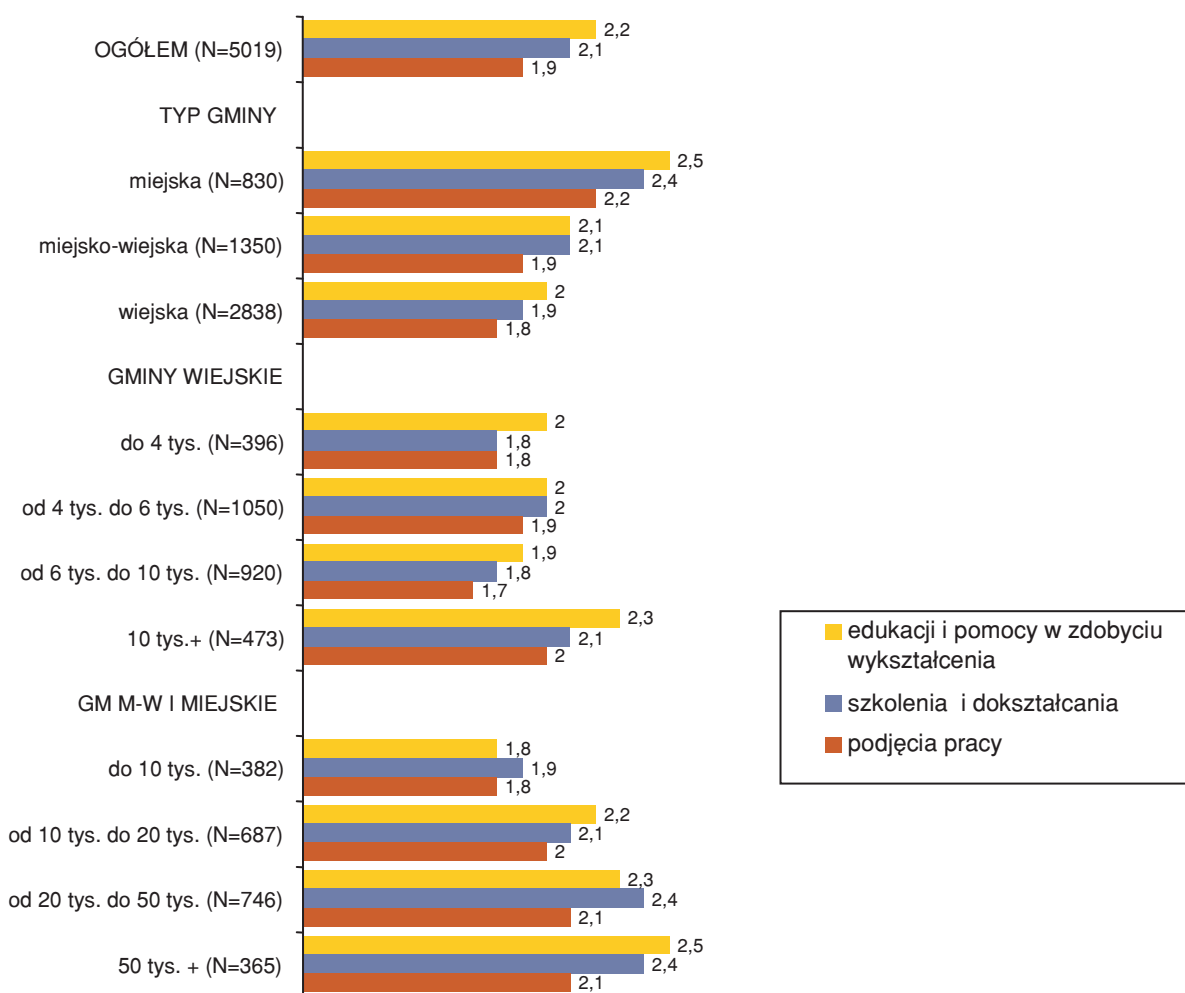

N=5019

Ocena działań samorządów gminnych na rzecz rehabilitacji zawodowej

Jakość działań na rzecz rehabilitacji zawodowej w dużej mierze wydaje się być pochodną typu i wielkości gminy. Relatywnie najlepiej, w ocenie niepełnosprawnych, radzą sobie z tym największe gminy miejskie i duże gminy wiejskie. Z najgorszą sytuacją pod tym względem mamy do czynienia w najmniejszych gminach wiejskich.

Jak ocenia Pan(i) możliwości, jakie stwarza gmina osobom niepełnosprawnym w zakresie..?
ŚREDNIE ZE WZGLĘDU NA TYP I WIELKOŚĆ GMINY

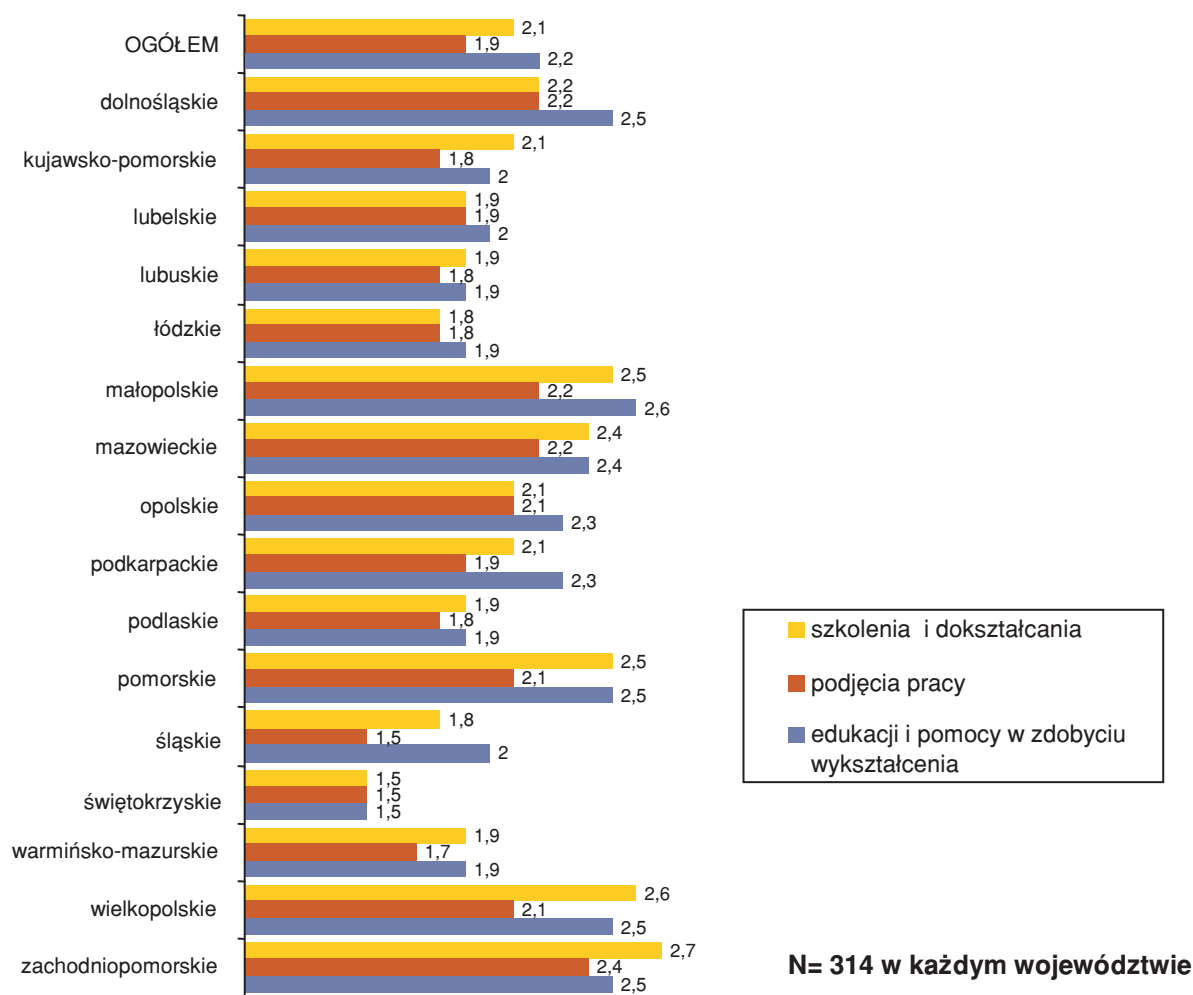
SKALA: (5) Bardzo duże, (4) Raczej duże, (3) Raczej małe, (2) Bardzo małe (1) Żadne

Ocena działań samorządów gminnych na rzecz rehabilitacji zawodowej

Najbardziej zadowoleni z możliwości stwarzanych przez samorzady gminne w zakresie rehabilitacji zawodowej są mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego, wielkopolskiego, pomorskiego, małopolskiego i mazowieckiego. Najgorzej działania w tym zakresie oceniają zaś niepełnosprawni z województwa śląskiego, lubelskiego, łódzkiego, lubuskiego, podlaskiego oraz świętokrzyskiego.

Jak ocenia Pan(i) możliwości, jakie stwarza gmina osobom niepełnosprawnym w zakresie..?

ŚREDNIE ZE WZGLĘDU NA WOJEWÓDZTWO

SKALA: (5) Bardzo duże, (4) Raczej duże, (3) Raczej małe, (2) Bardzo małe (1) Żadne

10. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

Rozdział „Ocena działań samorządów gminnych na rzecz rehabilitacji społecznej” poświęcony jest temu, jak osoby niepełnosprawne postrzegają aktywność samorządów gminnych w zakresie podnoszenia jakości życia i przeciwdziałania wykluczeniu osób niepełnosprawnych.

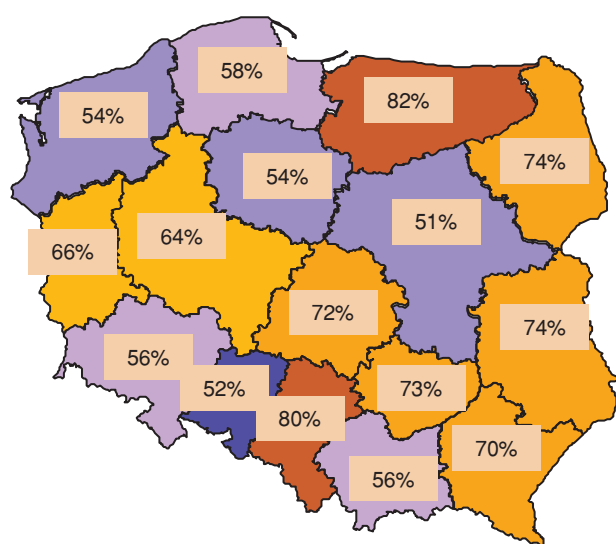
- Czy gmina podejmuje następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych?
- ✓ Udziela pomocy w formie finansowej (zapomogi)
 - ✓ Udziela pomocy w formie materialnej (rzeczowej)
 - ✓ Udziela pomocy w formie opieki bytowej
 - ✓ Likwiduje bariery architektoniczne na swoim terenie
 - ✓ Wspiera rehabilitację
 - ✓ Udziela pomocy prawnej
 - ✓ Organizuje warsztaty terapii zajęciowej
 - ✓ Organizuje turnusy rehabilitacyjne
 - ✓ Udziela pomocy w zakupie sprzętu rehabilitacyjnego
 - ✓ Udziela pomocy w zakupie sprzętu ortopedycznego
 - ✓ Likwiduje bariery techniczne
 - ✓ Podejmuje działania w sferze kultury dla osób niepełnosprawnych
 - ✓ Organizuje wyjazdy turystyczne dla osób niepełnosprawnych
 - ✓ Udziela pomocy w zakupie środków pomocniczych
 - ✓ Podejmuje działania w sferze rekreacji osób niepełnosprawnych
 - ✓ Udziela pomocy w zakresie remontów mieszkań
 - ✓ Udziela pomocy psychologicznej
 - ✓ Likwiduje bariery w komunikowaniu się
 - ✓ Udziela pomocy w formie kredytowej (pożyczki)
 - ✓ Żadne z powyższych
- Proszę podać przykłady działań czy inicjatyw zrealizowanych w Pana(i) gminie na rzecz pomocy i poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych?
- Czy pracownicy gminy z własnej inicjatywy zwracali się do Pana(i)...?
- ✓ Pytając o jakość życia i potrzeby
 - ✓ Oferując pomoc bytową i opiekę
 - ✓ Oferując pomoc materialną
 - ✓ Oferując pomoc finansową
- Jak ocenia Pan(i) możliwości, jakie stwarza gmina osobom niepełnosprawnym z zakresie?
- ✓ Uzyskania pomocy finansowej
 - ✓ Uzyskania pomocy i opieki bytowej
 - ✓ Uzyskania pomocy materialnej
 - ✓ Rehabilitacji i leczenia
 - ✓ Poruszania się po terenie gminy/pokonywania barier architektonicznych
 - ✓ Uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, różnych imprezach
 - ✓ Integracji, spotkań z osobami niepełnosprawnymi
 - ✓ Integracji, spotkań z osobami pełnosprawnymi
 - ✓ Uprawiania sportu
 - ✓ Rozwijania indywidualnych zainteresowań i hobby

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

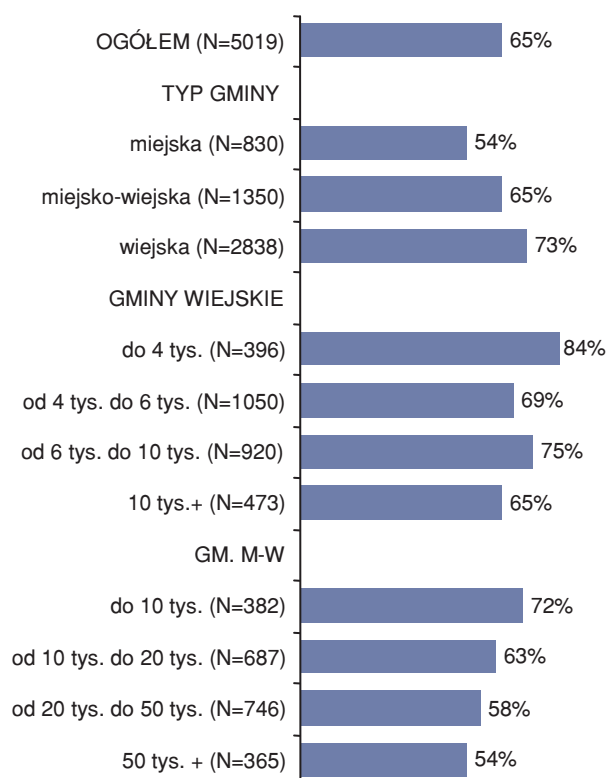
Działalność samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej jest dość słabo identyfikowana przez niepełnosprawnych, zdecydowanie w większym jednak stopniu, niż opisana wcześniej działalność w zakresie rehabilitacji zawodowej. Prawie połowa badanych (48%) miała problemy z wymieniem działań podejmowanych przez samorzady gminne na rzecz poprawy jakości życia niepełnosprawnych – 17% w ogóle nie dostrzega takich działań.

Odsetek respondentów, mających problemy z identyfikacją działań na rzecz poprawy jakości życia niepełnosprawnych, jest istotnie większy w gminach wiejskich niż miejskich oraz miejsko-wiejskich. Dodatkowo jest on tym większy, im mniejsza jest gmina.

ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH NIEPOTRAFIĄCYCH WSKAZAĆ ŻADNYCH DZIAŁAŃ NA RZECZ POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W GMINIE (NIE WIEM + ŻADNE) ZE WZGLĘDU NA WOJEWÓDZTWO ORAZ TYP I WIELKOŚĆ GMINY

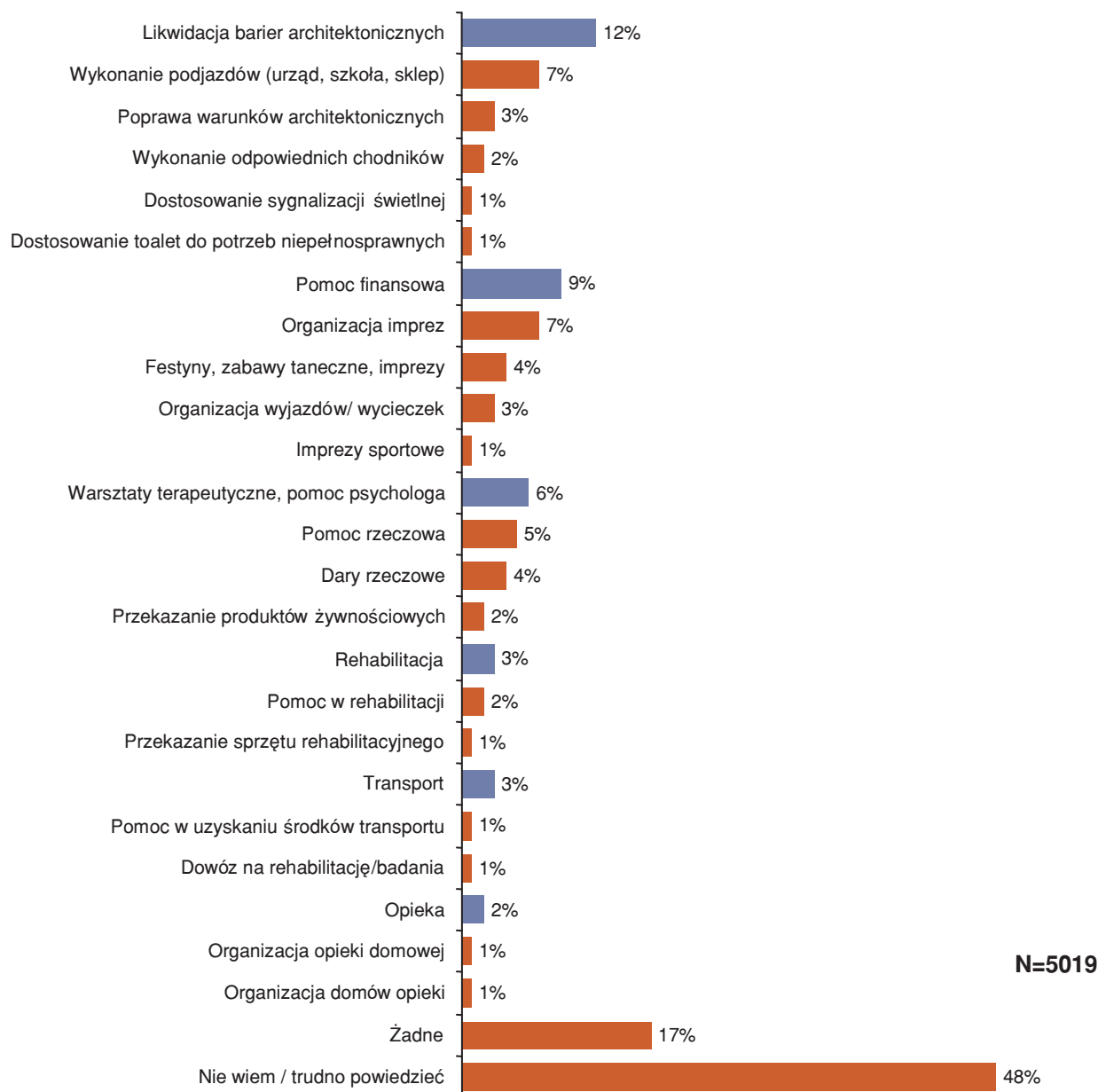
N=5019

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

Najbardziej zauważalne działania na rzecz poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych to likwidacja barier architektonicznych, pomoc finansowa, pomoc psychologiczna oraz rehabilitacja i działania w zakresie transportu.

Proszę podać przykłady działań, czy inicjatyw zrealizowanych w Pana(i) gminie na rzecz pomocy i poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych - wskazania spontaniczne

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

Działania w zakresie likwidacji barier architektonicznych relatywnie częściej spontanicznie podkreślali mieszkańcy kujawsko – pomorskiego, lubuskiego oraz pomorskiego.

Pomoc finansową wskazywali przede wszystkim mieszkańcy województwa dolnośląskiego, mazowieckiego oraz opolskiego.

Na warsztaty terapeutyczne oraz pomoc psychologiczną relatywnie częściej uwagę zwracali mieszkańcy kujawsko – pomorskiego, świętokrzyskiego oraz podkarpackiego.

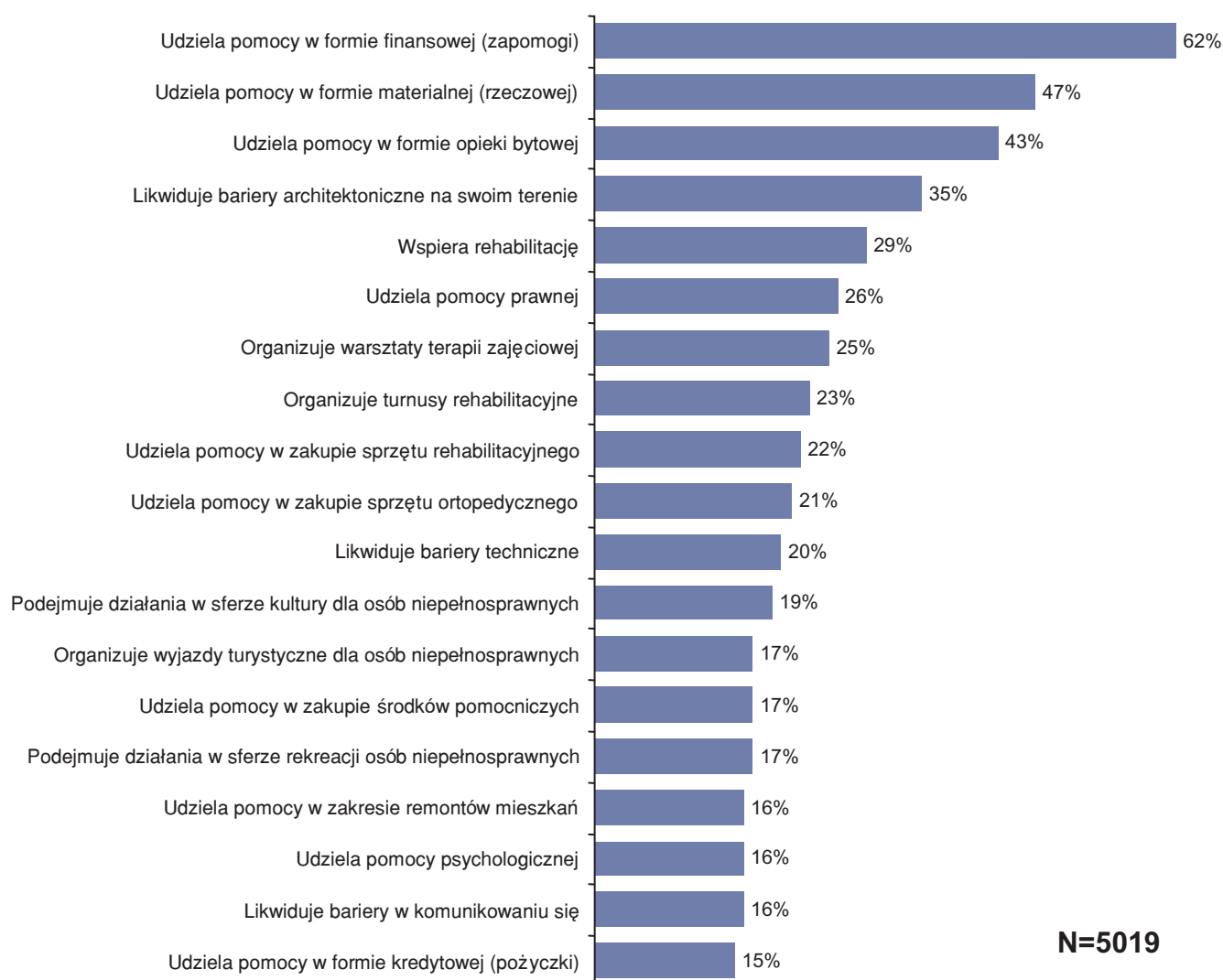
Tabela 1. Działania podejmowane przez samorzady na rzecz poprawy jakości życia niepełnosprawnych – wskazania spontaniczne

	dolnośląskie	kujawsko pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Likwidacja barier architektonicznych	6%	24%	9%	19%	10%	9%	17%	16%	5%	17%	19%	6%	9%	8%	7%	15%
Wykonanie podjazdów (urząd, szkoła, sklep)	2%	20%	4%	14%	4%	6%	10%	8%	3%	5%	9%	4%	8%	6%	6%	9%
Ogólnie poprawa warunków architektonicznych	3%	1%	4%	2%	5%	4%	4%	8%	1%	11%	3%	2%	0%	1%	1%	4%
Wykonanie odpowiednich chodników, niższych krawężników	3%	3%	1%	8%	0%	0%	4%	1%	1%	2%	5%	0%	0%	2%	2%	2%
Pomoc finansowa	27%	2%	7%	3%	6%	11%	24%	22%	5%	1%	11%	6%	5%	5%	5%	4%
Organizacja imprez	5%	5%	4%	2%	1%	17%	8%	14%	7%	2%	8%	7%	4%	3%	5%	17%
Festyny, zabawy taneczne, imprezy integracyjne/okolicznościowe	2%	3%	3%	2%	1%	12%	2%	11%	1%	0%	4%	4%	3%	2%	4%	15%
Organizacja/ dofinansowanie wyjazdów/wycieczek integracyjnych	3%	1%	1%	1%	0%	9%	5%	4%	5%	0%	3%	2%	2%	0%	2%	8%
Imprezy sportowe	1%	1%	1%	1%	0%	5%	3%	0%	1%	1%	1%	0%	0%	0%	1%	1%
Warsztaty terapeutyczne, pomoc psychologa	5%	11%	6%	8%	2%	5%	9%	7%	10%	2%	6%	0%	11%	2%	7%	6%
Pomoc rzeczowa	12%	1%	5%	2%	3%	6%	16%	8%	4%	3%	4%	4%	10%	1%	4%	2%
Dary rzeczowe	9%	1%	4%	1%	2%	5%	12%	6%	3%	1%	2%	2%	5%	0%	4%	2%
Przekazanie produktów żywnościowych	4%	0%	2%	1%	2%	1%	4%	3%	2%	2%	0%	2%	3%	0%	0%	0%
Rehabilitacja	9%	1%	0%	2%	3%	5%	4%	7%	1%	0%	6%	0%	3%	1%	6%	6%
Pomoc w rehabilitacji	8%	0%	0%	1%	1%	3%	0%	6%	0%	0%	2%	0%	1%	1%	5%	6%
Przekazanie sprzętu rehabilitacyjnego	2%	1%	0%	1%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	2%	0%	1%	1%	1%	0%
Transport	1%	9%	1%	2%	1%	2%	1%	0%	7%	3%	4%	4%	6%	0%	3%	1%
Pomoc w uzyskaniu środków transportu	1%	6%	0%	1%	0%	1%	1%	0%	1%	0%	1%	0%	0%	0%	1%	0%
Dowóz na rehabilitację, leczenie, wizytę lekarską, badania	0%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	5%	0%	1%	0%	4%	0%	0%	0%
Opieka	1%	4%	0%	3%	3%	4%	2%	3%	1%	1%	2%	0%	0%	1%	4%	3%
Żadne	8%	12%	20%	17%	15%	17%	10%	10%	10%	24%	22%	16%	35%	37%	10%	7%
Nie wiem / trudno powiedzieć	48%	42%	54%	49%	57%	39%	41%	42%	60%	50%	36%	64%	38%	45%	54%	47%

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

Różnice w ocenie aktywności w zakresie rehabilitacji społecznej oraz rehabilitacji zawodowej są również widoczne, gdy pod uwagę weźmiemy „zauważalność” konkretnych działań. Działalność gmin na rzecz rehabilitacji społecznej jest znacznie częściej zauważana, niż aktywność w zakresie rehabilitacji zawodowej. Dotyczy to jednak przede wszystkim jej najbardziej podstawowych form – pomocy finansowej, materialnej oraz bytowej. Nieco rzadziej niepełnosprawni zwracają natomiast uwagę na działania podejmowane w zakresie likwidacji barier architektonicznych oraz rehabilitacji. Najmniej zauważalna jest aktywność w obszarze kultury i rekreacji osób niepełnosprawnych, pomocy psychologicznej, likwidacji barier w komunikowaniu się oraz barier technicznych.

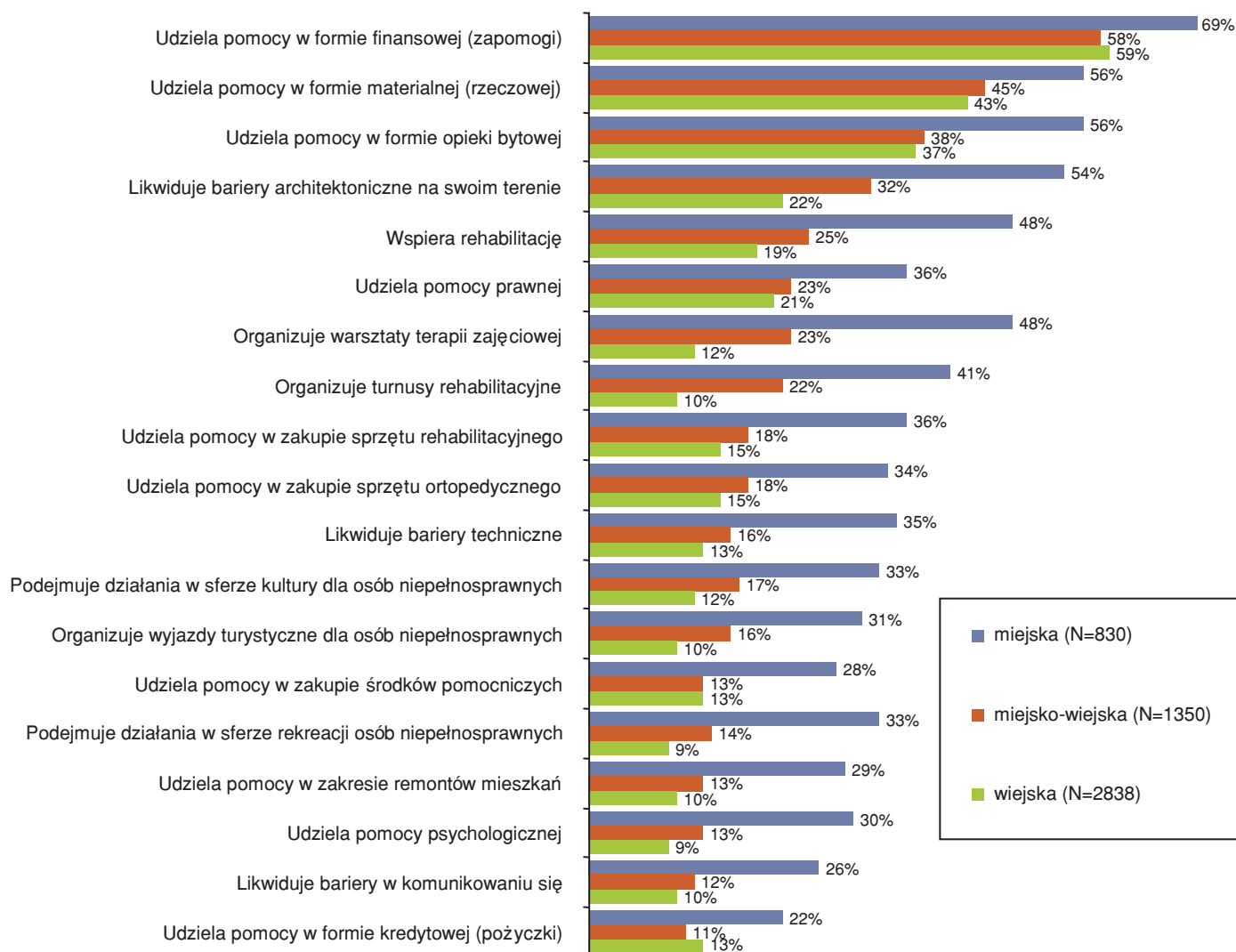
Porozmawiajmy o konkretnych działaniach gminy. Czy gmina podejmuje następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych?

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

Gminy wiejskie i miejsko-wiejskie, w porównaniu z gminami miejskimi, przejawiają zdecydowanie mniejszą aktywność w zakresie rehabilitacji społecznej. Warto jednak zauważyć, iż dotyczy to przede wszystkim bardziej wyspecjalizowanych form pomocy (należących przede wszystkim do zadań jednostek powiatowych, o czym niepełnosprawni często nie wiedzą). Największe dysproporcje obserwujemy w przypadku organizacji turnusów rehabilitacyjnych, warsztatów terapii zajęciowej, prowadzenia pomocy psychologicznej, organizacji szkoleń zawodowych i przekwalifikowania, organizacji pośrednictwa pracy oraz rekreacji osób niepełnosprawnych.

Porozmawiajmy o konkretnych działaniach gminy. Czy gmina podejmuje następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych?
ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

Biorąc pod uwagę całokształt działań podejmowanych w zakresie rehabilitacji społecznej za najlepiej radzące sobie województwa w tym zakresie uznać możemy województwo kujawsko – pomorskie, pomorskie, dolnośląskie, mazowieckie oraz zachodniopomorskie.

Tabela 2. Działania podejmowane przez samorządy na rzecz poprawy jakości życia niepełnosprawnych – wskazania wspomagane, z listy.

	dolnośląskie	kujawsko pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Udziela pomocy w formie finansowej (zapomogi)	71%	80%	46%	73%	59%	64%	75%	66%	75%	37%	67%	55%	42%	64%	53%	60%
Udziela pomocy w formie materialnej (rzeczowej)	58%	59%	43%	53%	46%	47%	68%	43%	43%	28%	57%	34%	35%	47%	48%	42%
Udziela pomocy w formie opieki bytowej	57%	67%	42%	53%	40%	52%	58%	38%	39%	27%	50%	45%	18%	33%	34%	38%
Likwiduje bariery architektoniczne na swoim terenie	40%	51%	26%	50%	35%	32%	53%	33%	17%	35%	37%	40%	21%	17%	35%	44%
Wspiera rehabilitację	46%	46%	16%	20%	23%	44%	37%	30%	10%	14%	41%	27%	15%	16%	39%	41%
Udziela pomocy prawnej	35%	34%	26%	13%	26%	25%	19%	29%	20%	22%	35%	37%	19%	16%	24%	29%
Organizuje warsztaty terapii zajęciowej	35%	46%	17%	23%	15%	33%	22%	9%	18%	16%	28%	26%	19%	17%	43%	35%
Organizuje turnusy rehabilitacyjne	42%	37%	14%	17%	14%	33%	18%	19%	14%	8%	33%	28%	17%	12%	31%	39%
Udziela pomocy w zakupie sprzętu rehabilitacyjnego	35%	36%	12%	21%	17%	23%	36%	26%	8%	11%	34%	7%	6%	20%	28%	33%
Udziela pomocy w zakupie sprzętu ortopedycznego	33%	40%	12%	24%	17%	21%	37%	25%	7%	9%	32%	7%	7%	20%	21%	30%
Likwiduje bariery techniczne	28%	39%	12%	33%	21%	13%	30%	23%	7%	23%	24%	11%	3%	7%	23%	27%
Podejmuje działania w sferze kultury dla osób niepełnosprawnych	15%	31%	16%	25%	11%	33%	25%	19%	7%	19%	30%	13%	4%	5%	28%	28%
Organizuje wyjazdy turystyczne dla osób niepełnosprawnych	22%	35%	8%	14%	10%	31%	19%	16%	7%	7%	28%	14%	6%	8%	26%	30%
Udziela pomocy w zakupie środków pomocniczych	18%	40%	13%	16%	17%	17%	23%	18%	14%	9%	29%	7%	6%	13%	15%	22%
Podejmuje działania w sferze rekreacji osób niepełnosprawnych	19%	30%	14%	17%	9%	30%	23%	16%	4%	13%	32%	9%	5%	6%	26%	23%
Udziela pomocy w zakresie remontów mieszkań	16%	28%	15%	31%	19%	14%	17%	14%	4%	3%	28%	7%	6%	14%	20%	24%
Udziela pomocy psychologicznej	21%	26%	14%	6%	14%	18%	14%	15%	7%	7%	33%	11%	9%	10%	25%	22%
Likwiduje bariery w komunikowaniu się	15%	33%	8%	26%	16%	14%	18%	19%	5%	17%	23%	10%	4%	5%	14%	25%
Udziela pomocy w formie kredytowej (pożyczki)	14%	11%	18%	4%	17%	18%	29%	17%	21%	3%	35%	2%	1%	20%	11%	13%
ŚREDNIO	33%	40%	20%	27%	22%	30%	33%	25%	17%	16%	36%	21%	13%	18%	29%	32%
Żadne z powyższych	15%	7%	28%	15%	35%	18%	18%	20%	11%	41%	25%	24%	31%	25%	20%	19%

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

Najczęściej **pomocy w formie finansowej (zapomogi)** udzielają gminy z województwa kujawsko-pomorskiego, mazowieckiego i podkarpackiego, zaś w **formie kredytowej (pożyczki)** gminy z pomorskiego i mazowieckiego. Najrzadziej takiej pomocy udzielają gminy z podlaskiego, lubelskiego, świętokrzyskiego oraz śląskiego.

Działania w zakresie **pomocy w formie materialnej (rzeczowej)**, a także opieki bytowej (**pomoc w codziennym życiu**) podejmują głównie gminy z regionu dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego oraz mazowieckiego, natomiast w zakresie **pomocy w zakupie środków pomocniczych** oraz **remontów mieszkań** z kujawsko-pomorskiego i pomorskiego, a także lubuskiego (w zakresie remontów mieszkań). Najrzadziej tego typu pomocy udzielają gminy z podlaskiego i świętokrzyskiego, a także śląskiego (w przypadku udzielania pomocy materialnej, pomocy w zakupie środków pomocniczych oraz remontów mieszkań) i podkarpackiego (pomoc w zakresie remontów mieszkań).

Bariery architektoniczne oraz **bariery techniczne** likwidują na swoim terenie przede wszystkim gminy z województwa mazowieckiego, kujawsko-pomorskiego oraz lubuskiego, zaś **bariery w komunikowaniu się** z kujawsko-pomorskiego, lubuskiego i zachodniopomorskiego. Najrzadziej podejmują tego typu działania gminy z regionu podkarpackiego i warmińsko-mazurskiego, a także świętokrzyskiego.

Najczęściej działania w zakresie **wspierania rehabilitacji oraz organizowania turnusów rehabilitacyjnych** podejmują gminy z dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, małopolskiego, pomorskiego, a także zachodniopomorskiego, natomiast w zakresie pomocy w **zakupie sprzętu rehabilitacyjnego oraz ortopedycznego (wózki, kule, protezy, itp.)** gminy z dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego oraz mazowieckiego. Najrzadziej wspierają rehabilitację gminy z regionu podkarpackiego, podlaskiego i świętokrzyskiego, organizują turnusy rehabilitacyjne gminy z podlaskiego i warmińsko-mazurskiego, zaś pomagają w zakupie sprzętu rehabilitacyjnego oraz ortopedycznego ze świętokrzyskiego, śląskiego i podkarpackiego.

Pomocy prawnej udzielają przede wszystkim gminy z województwa śląskiego, dolnośląskiego i pomorskiego, a także kujawsko-pomorskiego. Najrzadziej podejmują działania w tym zakresie gminy z regionu lubuskiego oraz warmińsko-mazurskiego.

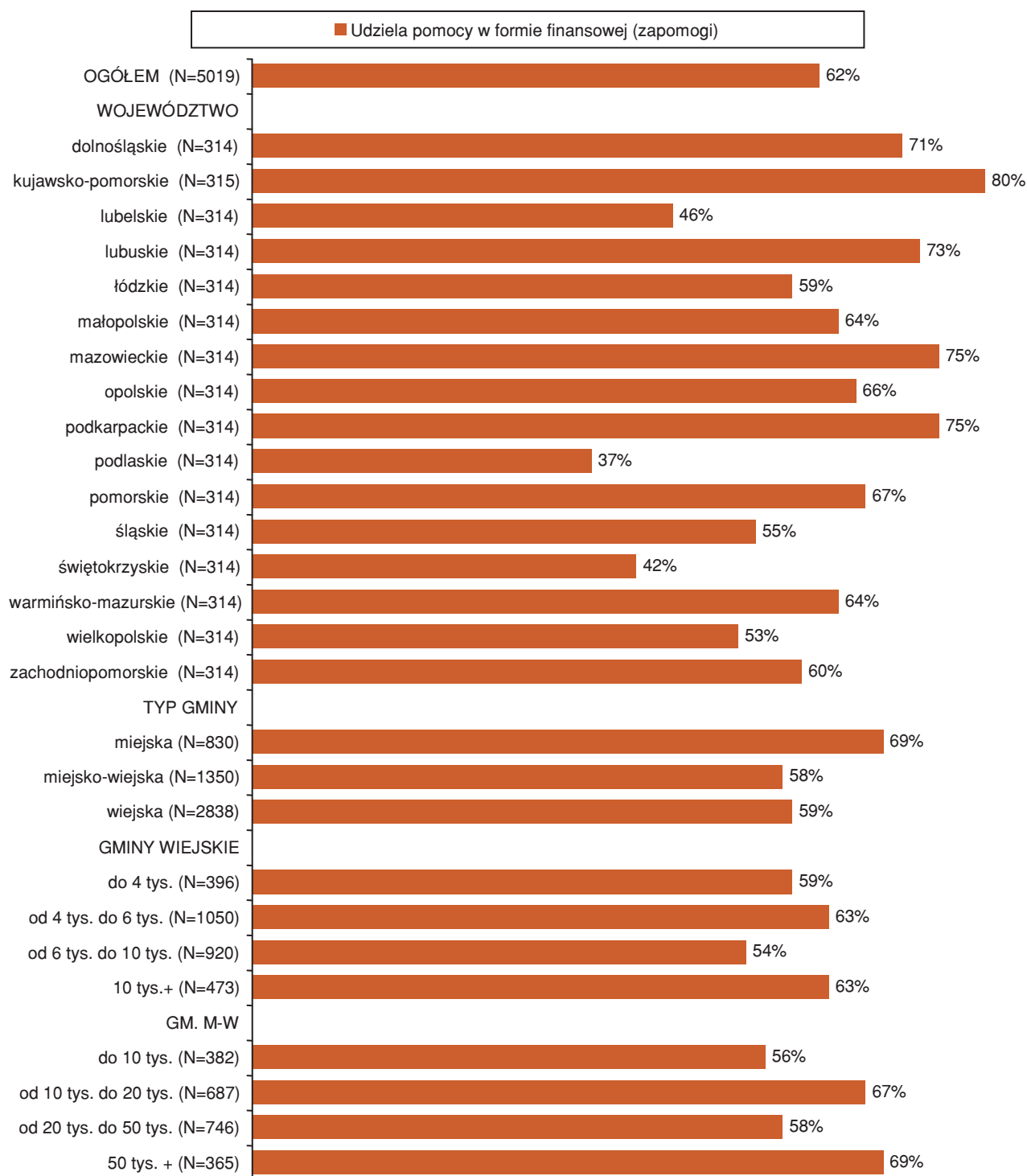
Warsztaty terapii zajęciowej organizują najczęściej gminy z wielkopolskiego i kujawsko-pomorskiego, zaś najrzadziej z opolskiego, łódzkiego i podlaskiego. **Pomocy psychologicznej** udzielają natomiast przede wszystkim gminy z pomorskiego, kujawsko-pomorskiego i wielkopolskiego, zaś najrzadziej z lubuskiego, podkarpackiego i podlaskiego.

Działania w sferze kultury oraz rekreacji osób niepełnosprawnych podejmują przede wszystkim gminy z województwa małopolskiego, kujawsko-pomorskiego oraz pomorskiego, zaś najrzadziej ze świętokrzyskiego, warmińsko-mazurskiego oraz podkarpackiego. Najczęściej organizują **wyjazdy turystyczne dla osób niepełnosprawnych** gminy z regionu kujawsko-pomorskiego, małopolskiego oraz zachodniopomorskiego, w najmniejszym zakresie taką działalność prowadzą gminy ze świętokrzyskiego, podkarpackiego i podlaskiego.

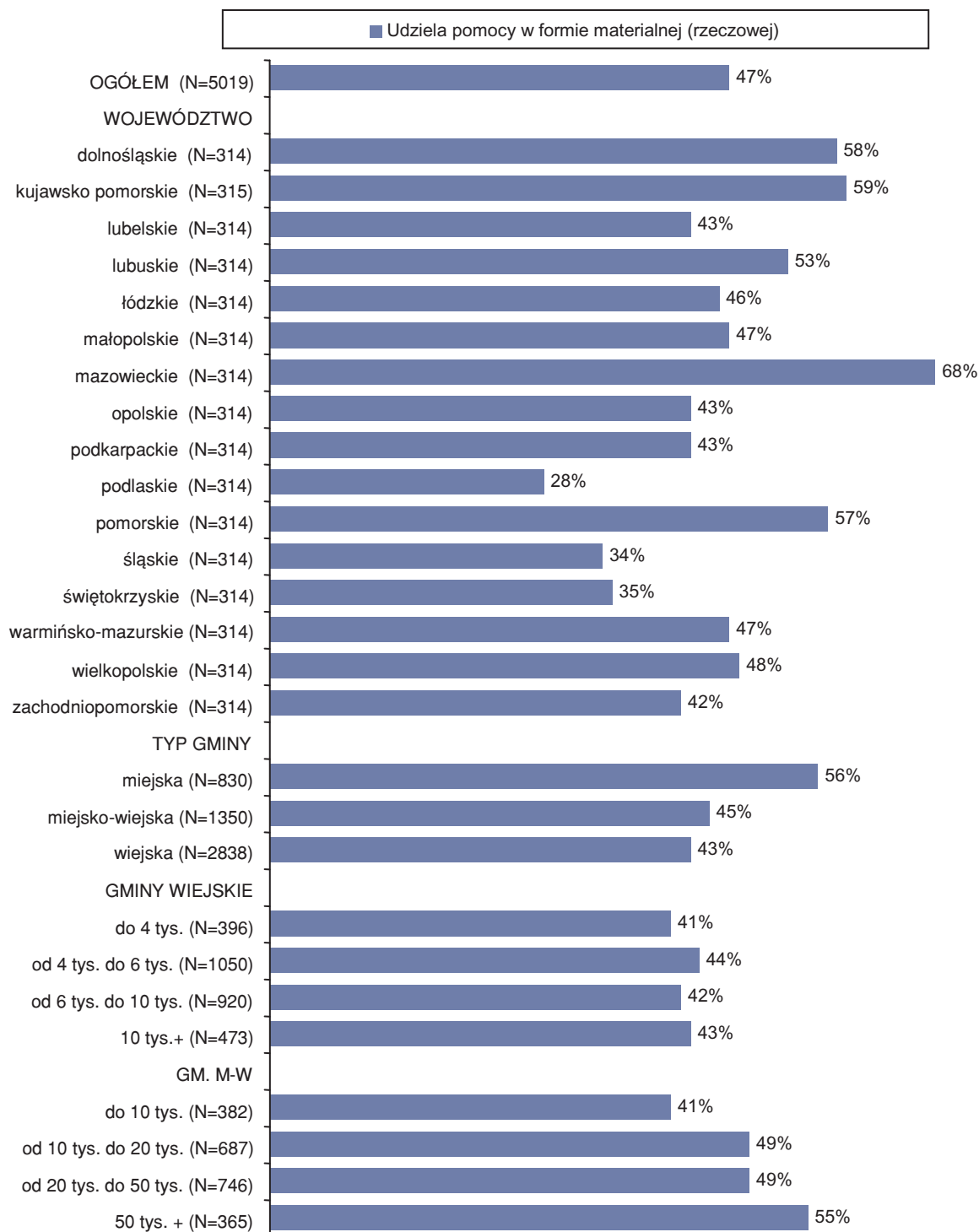
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

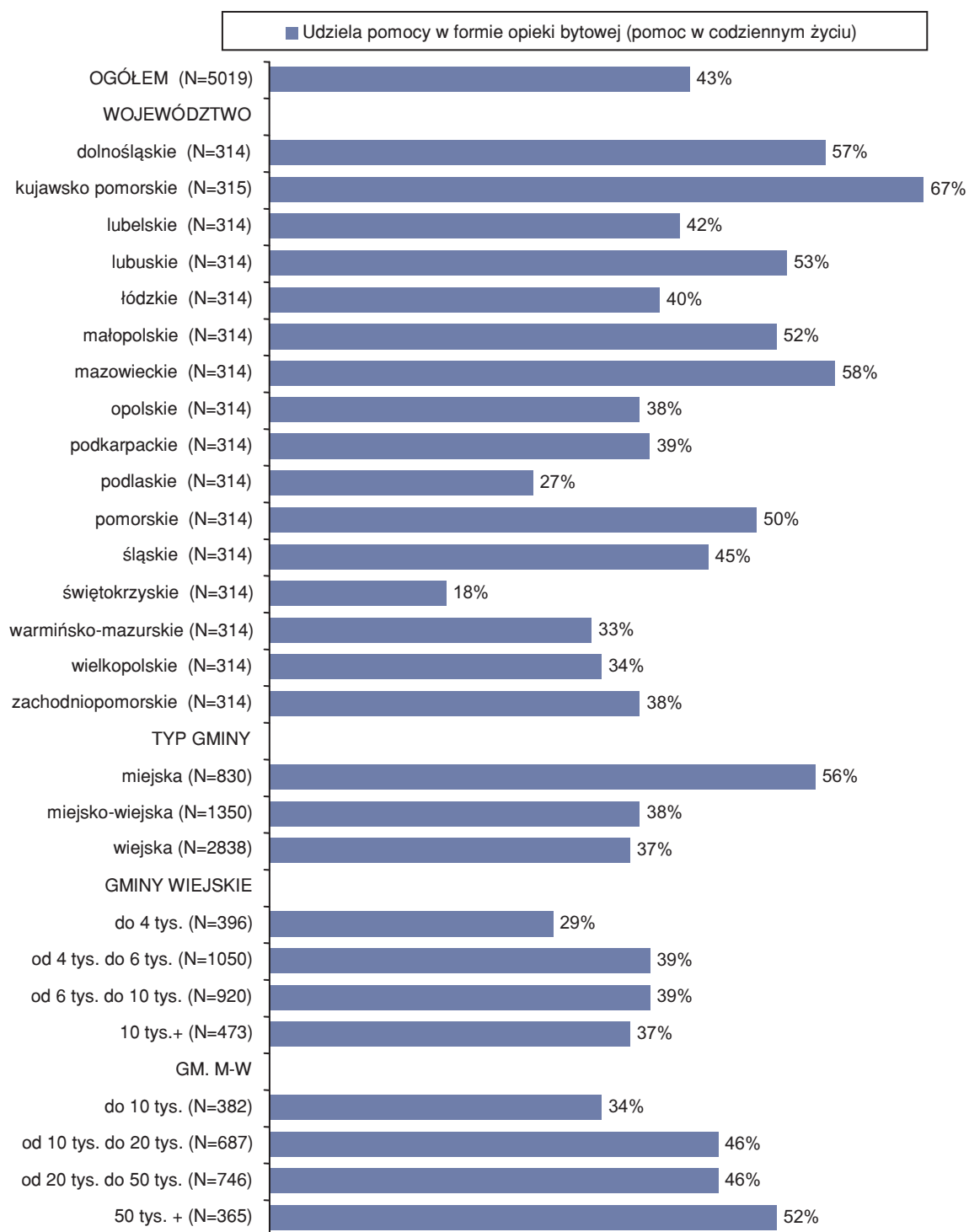
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

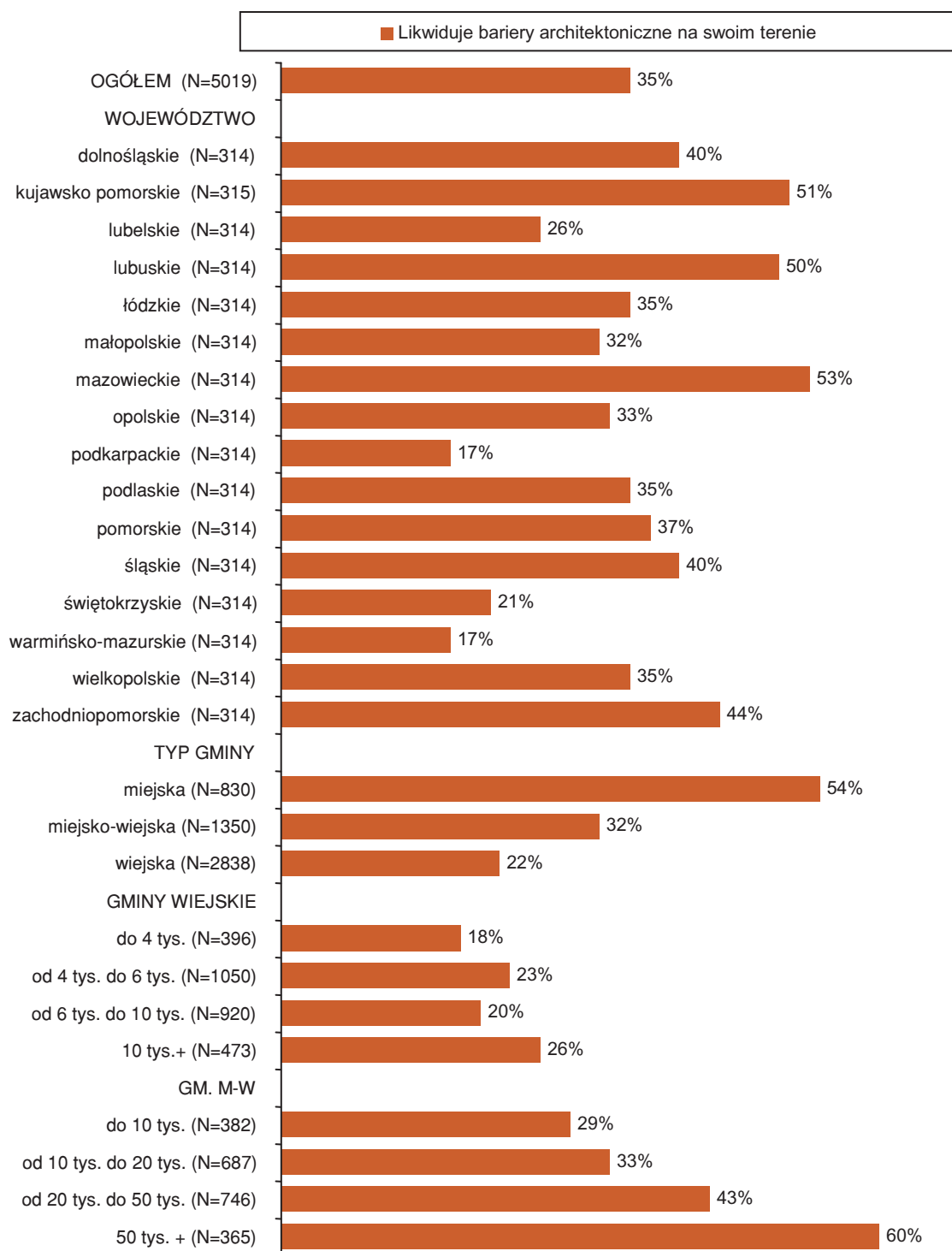
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

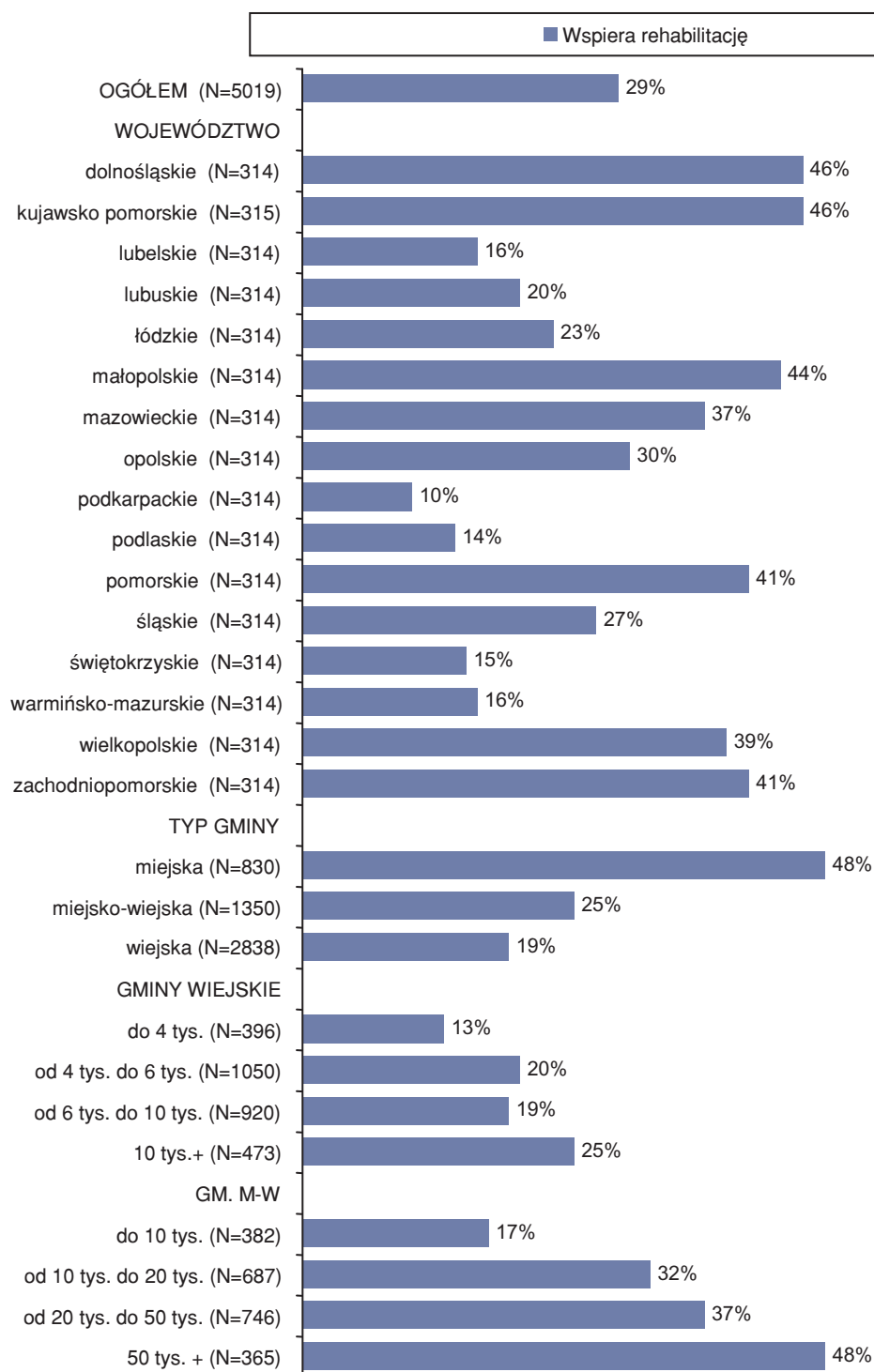
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

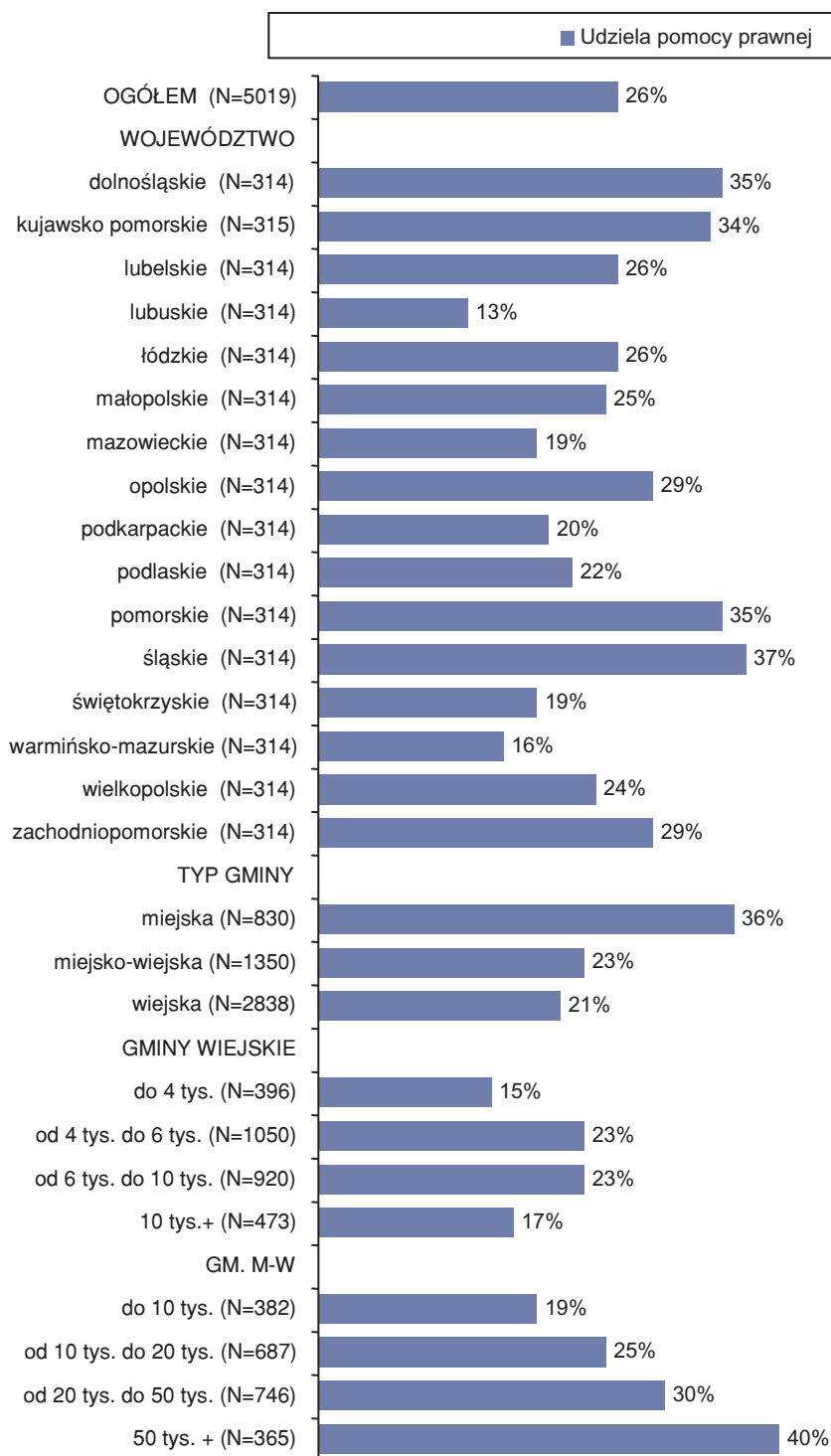
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

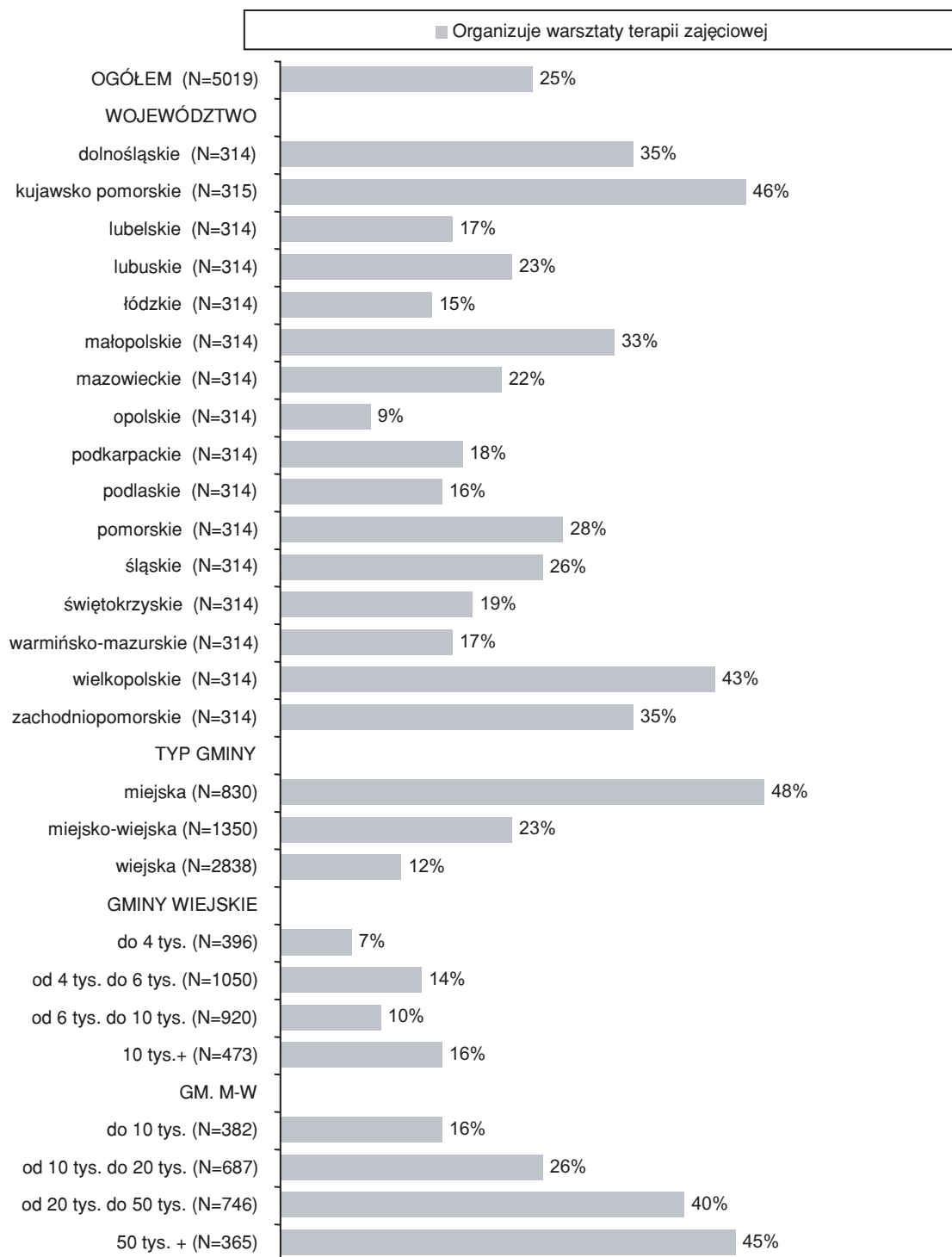
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

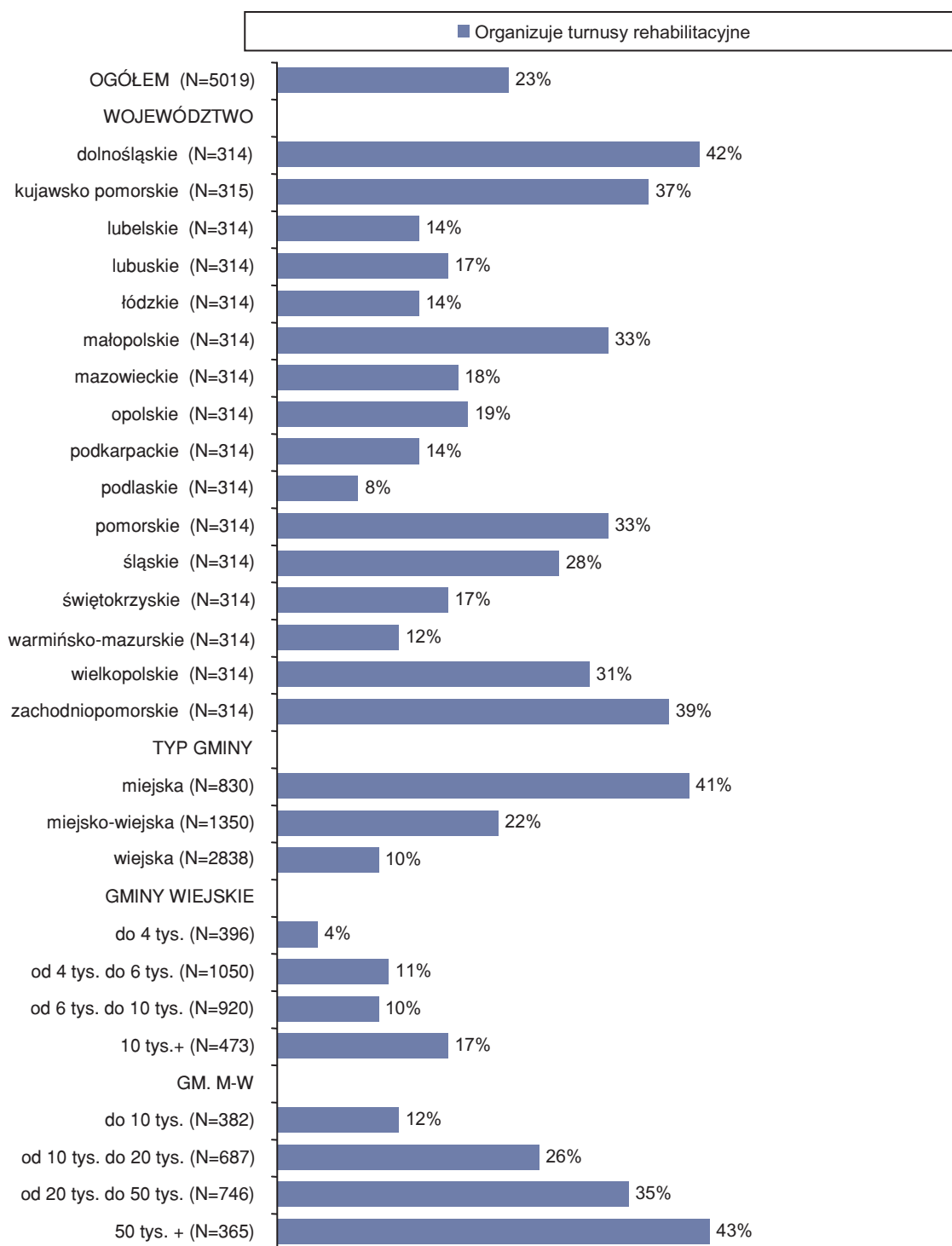
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

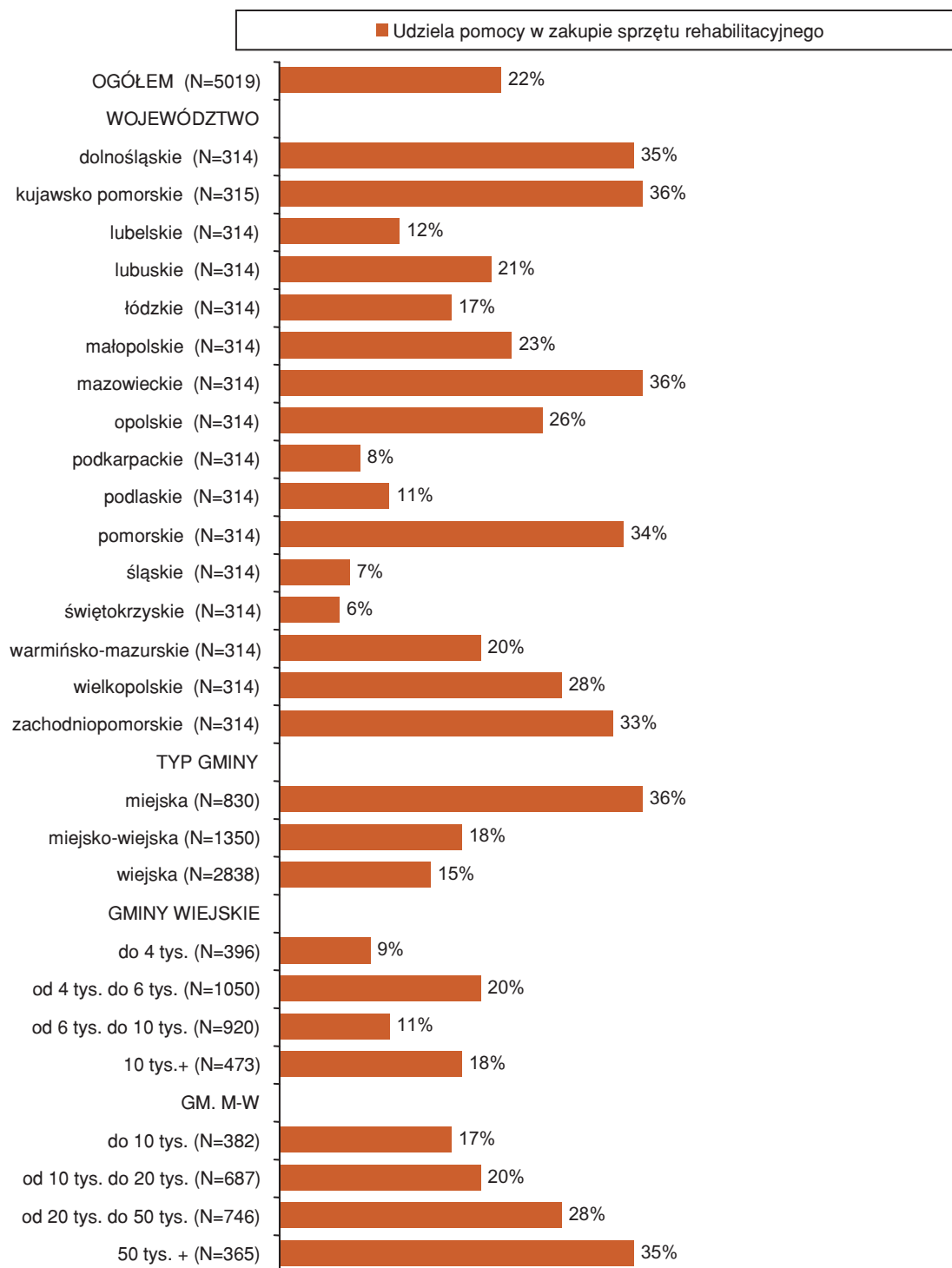
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

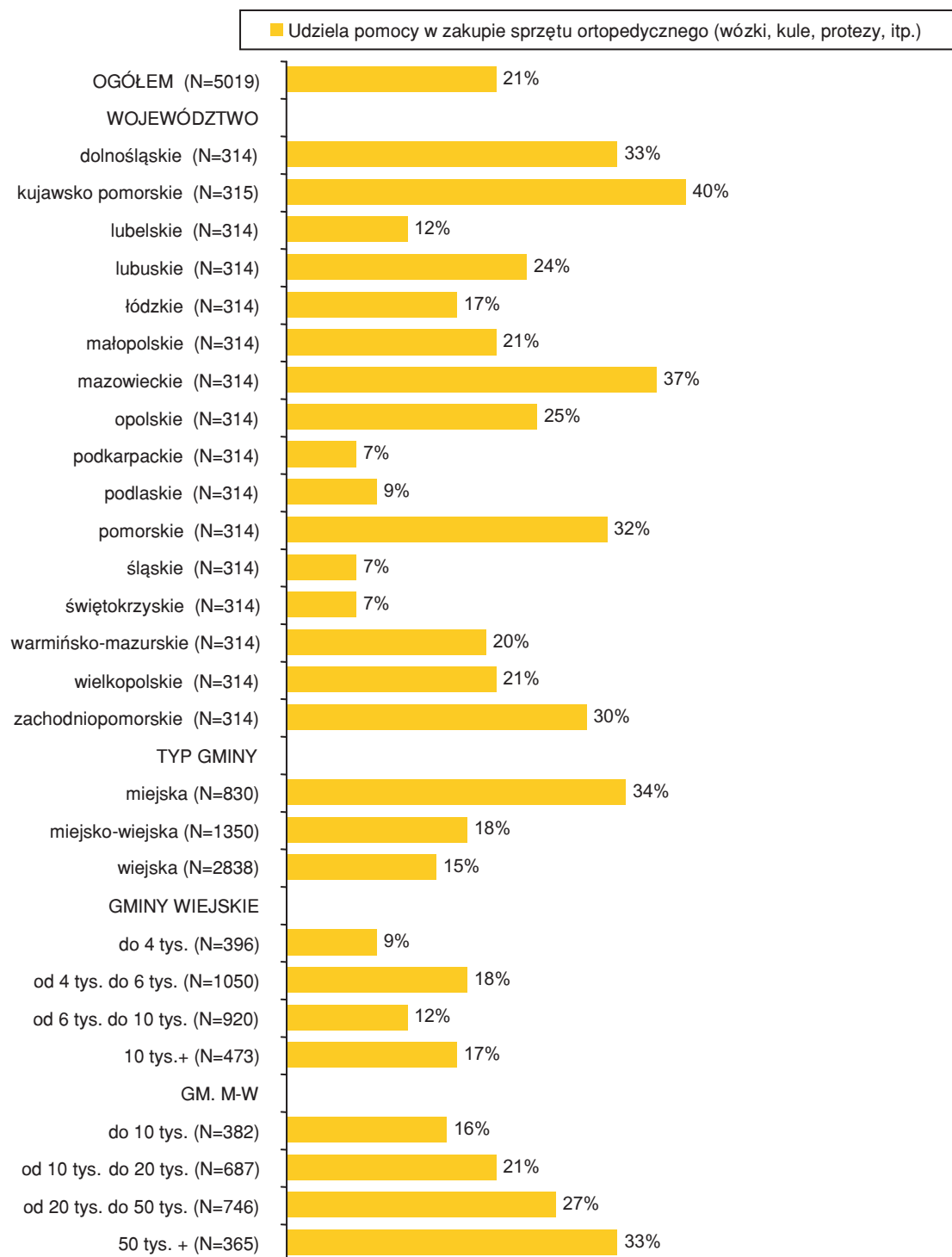
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

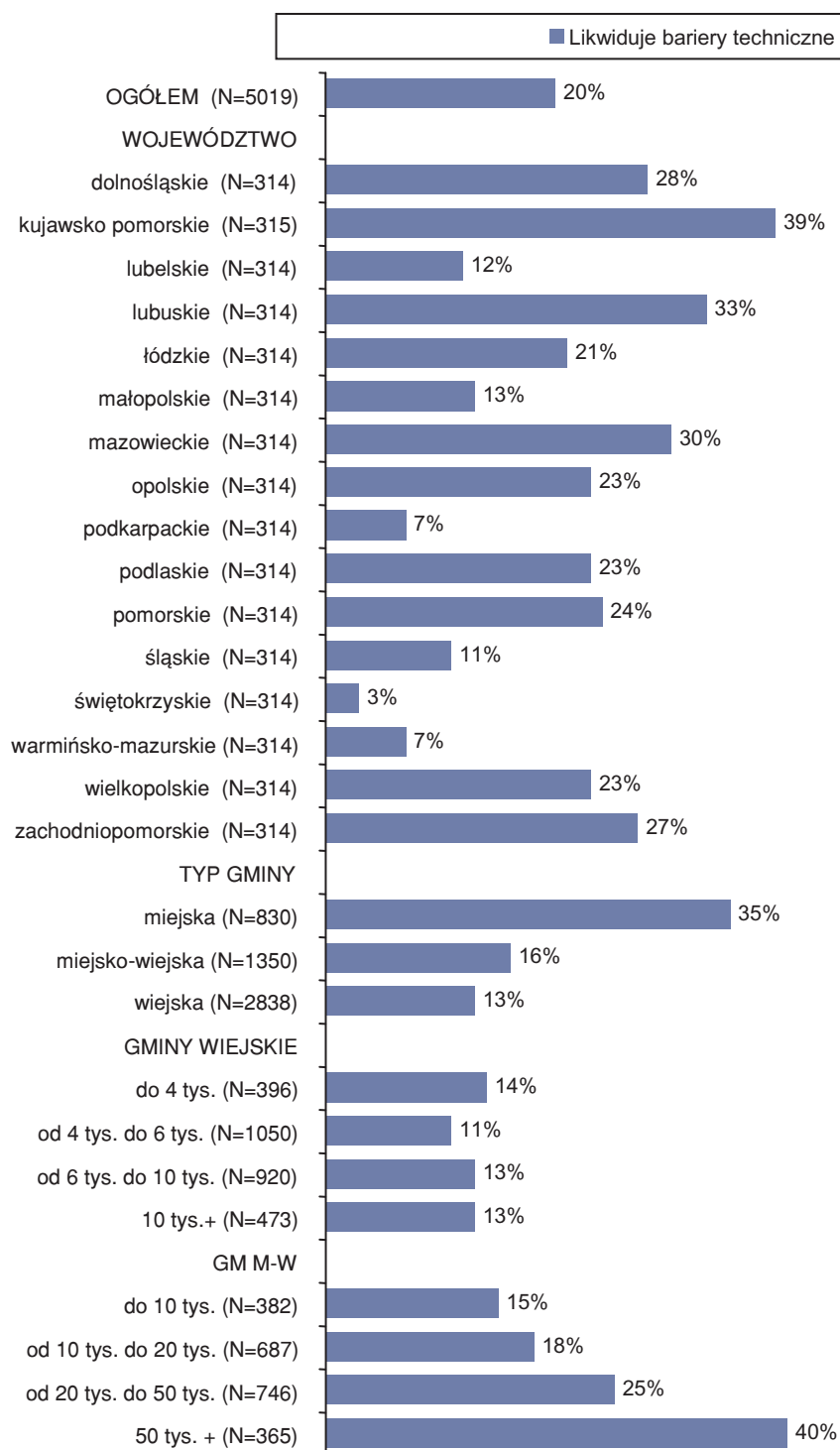
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

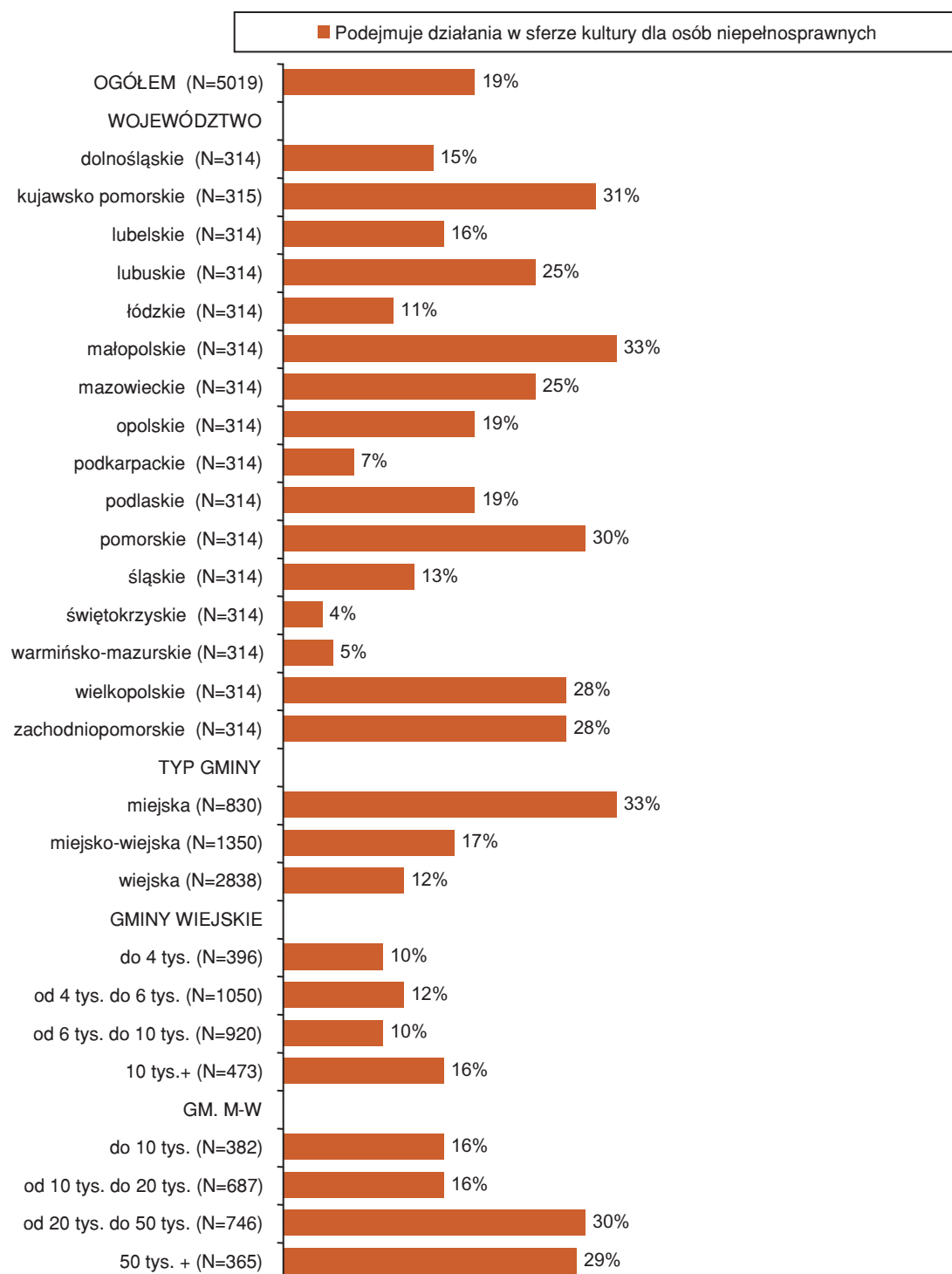
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

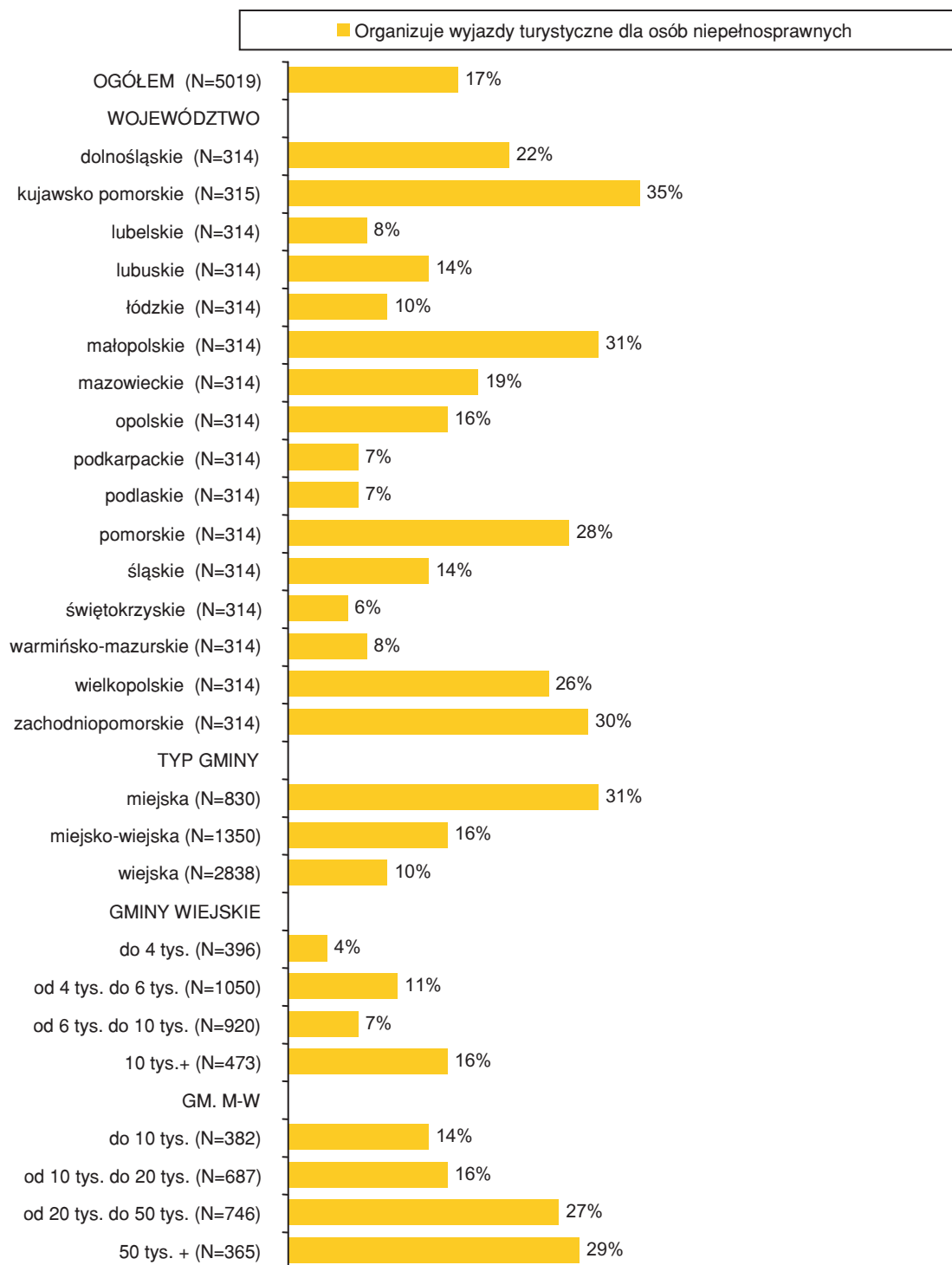
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

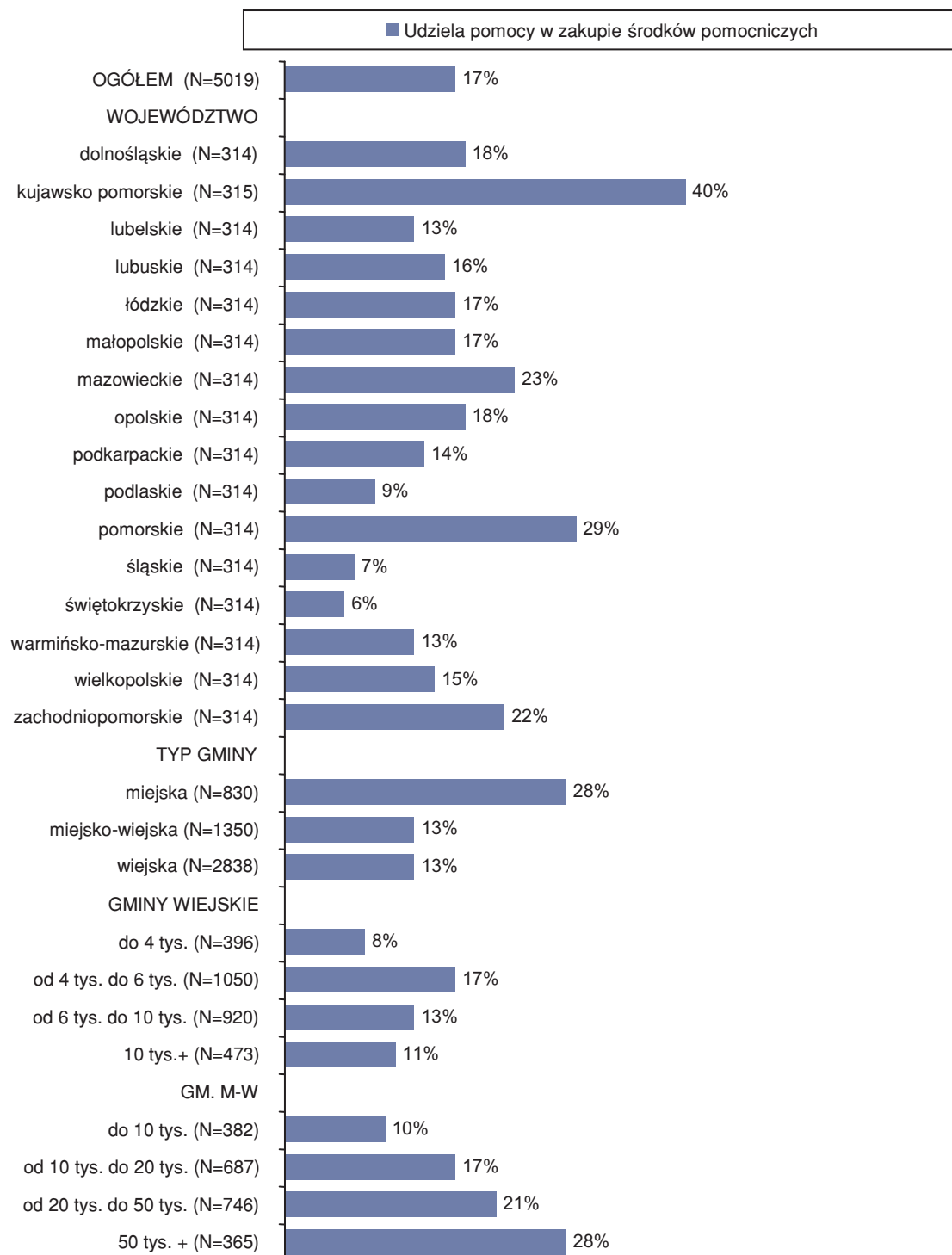
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

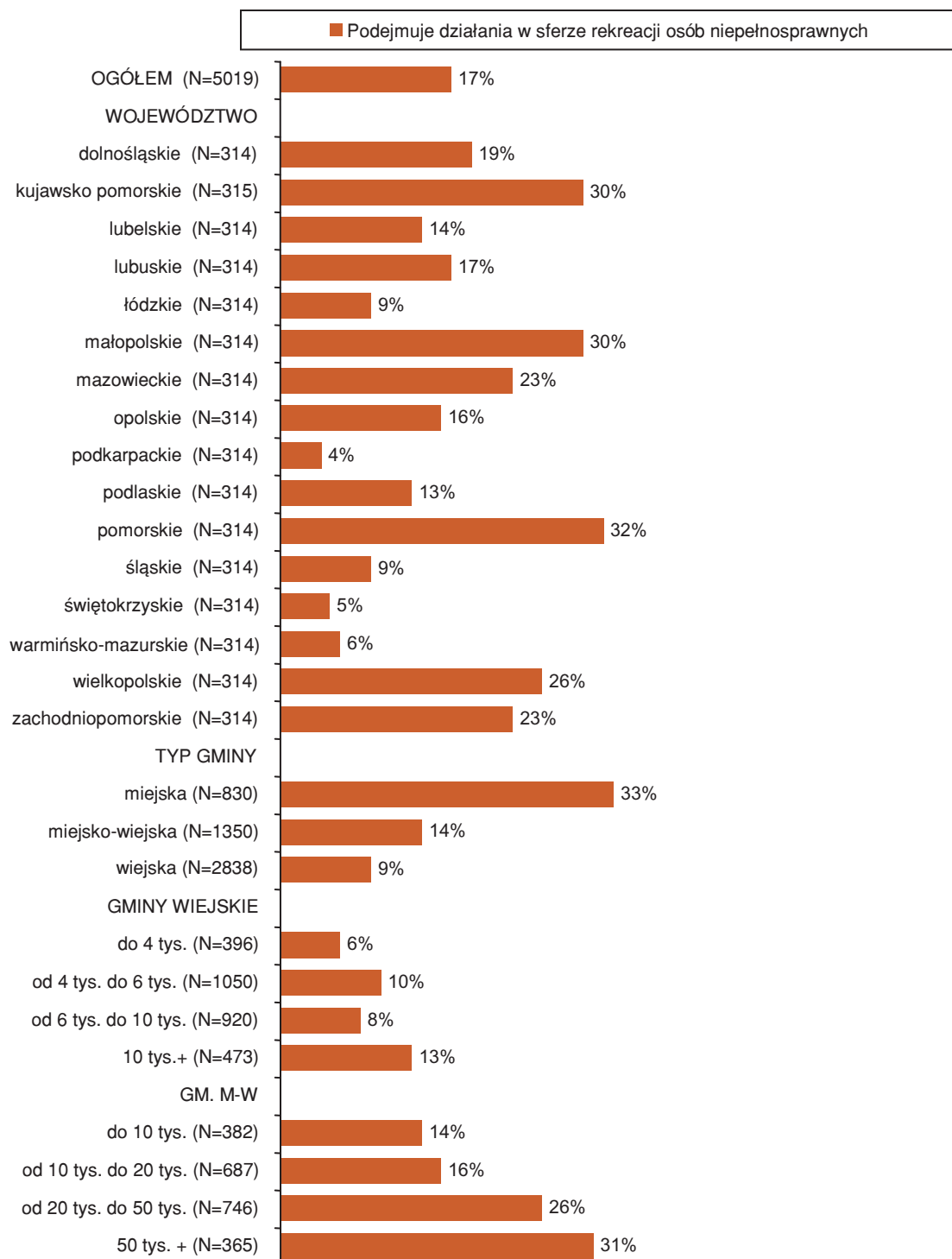
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

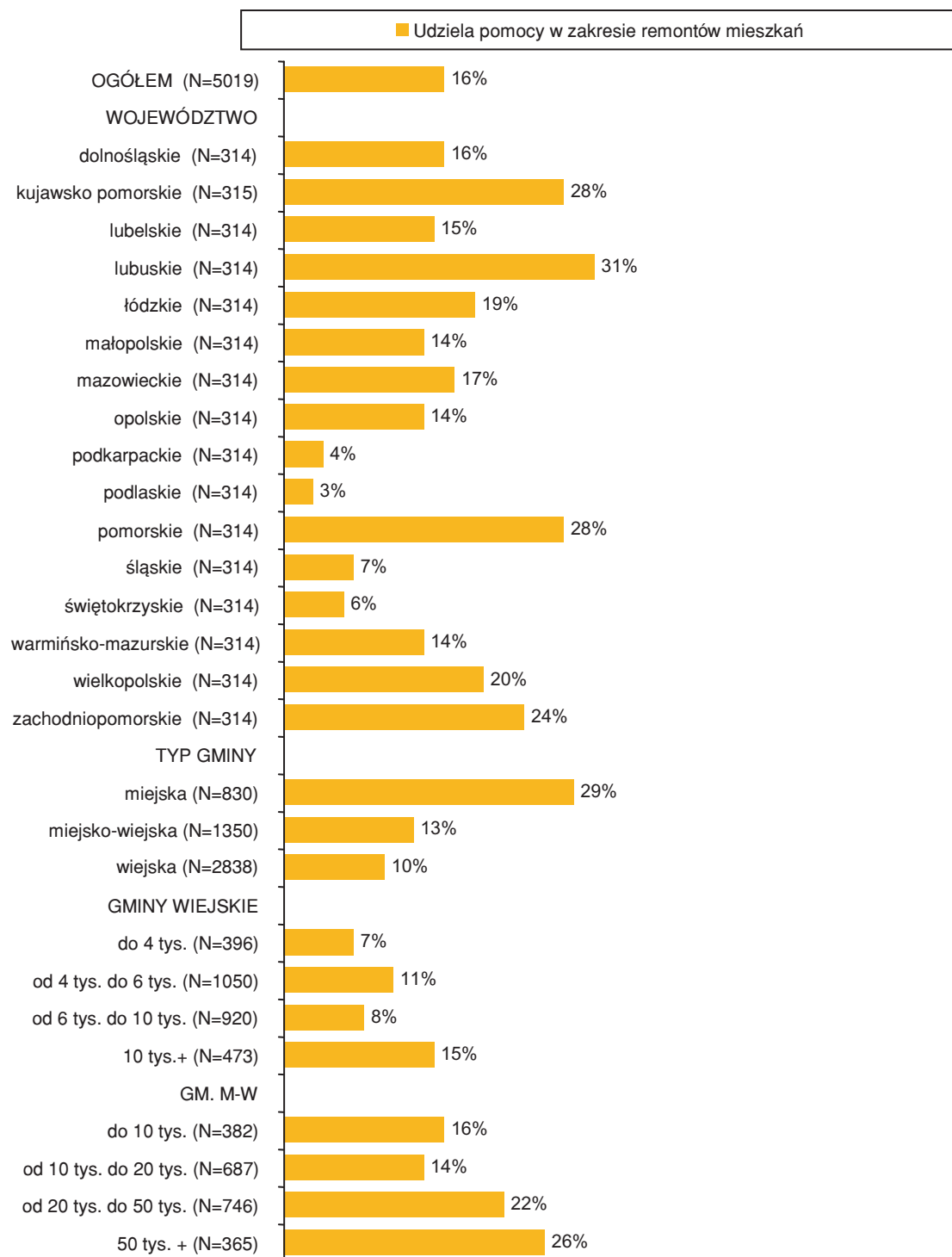
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

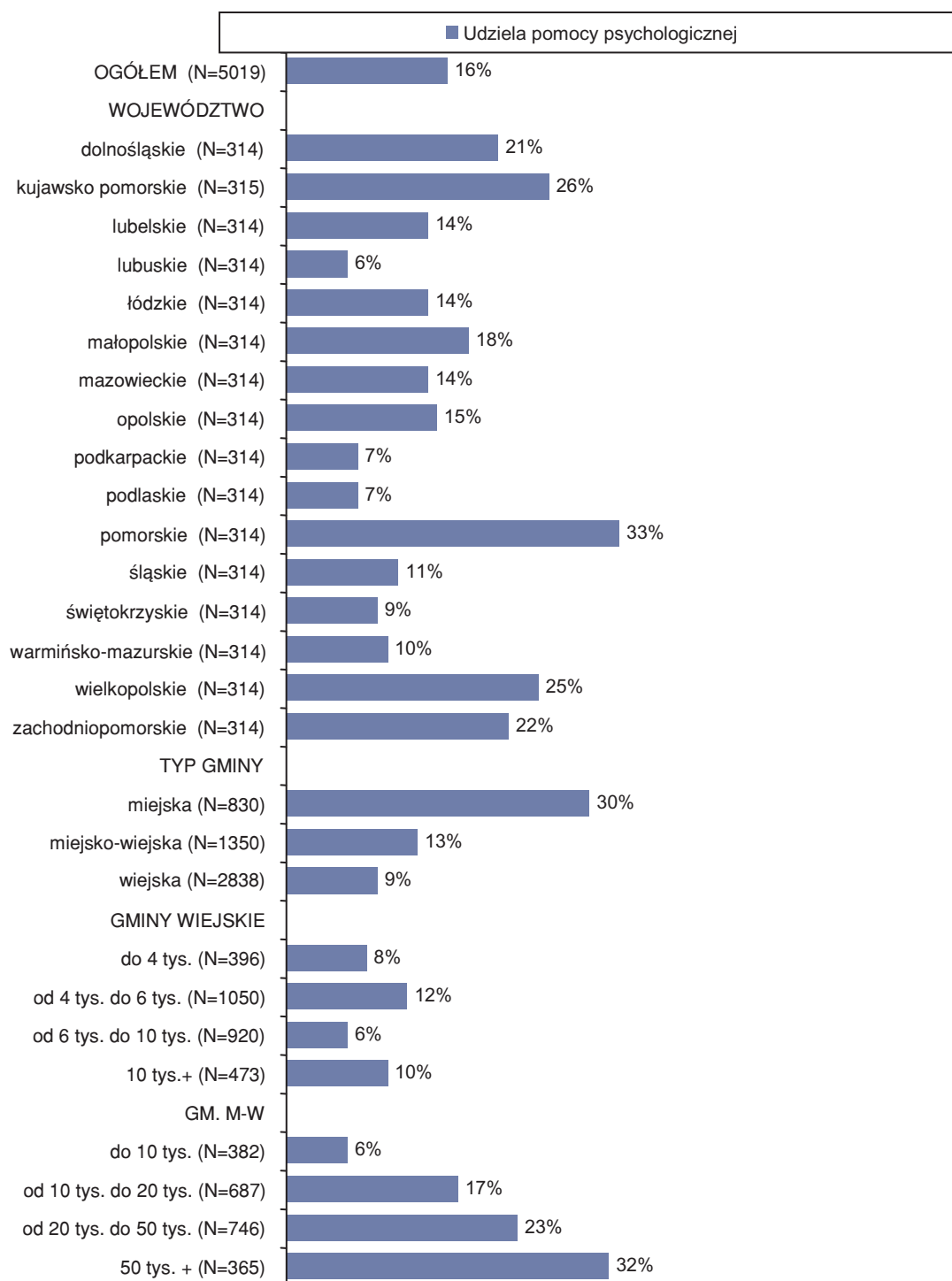
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

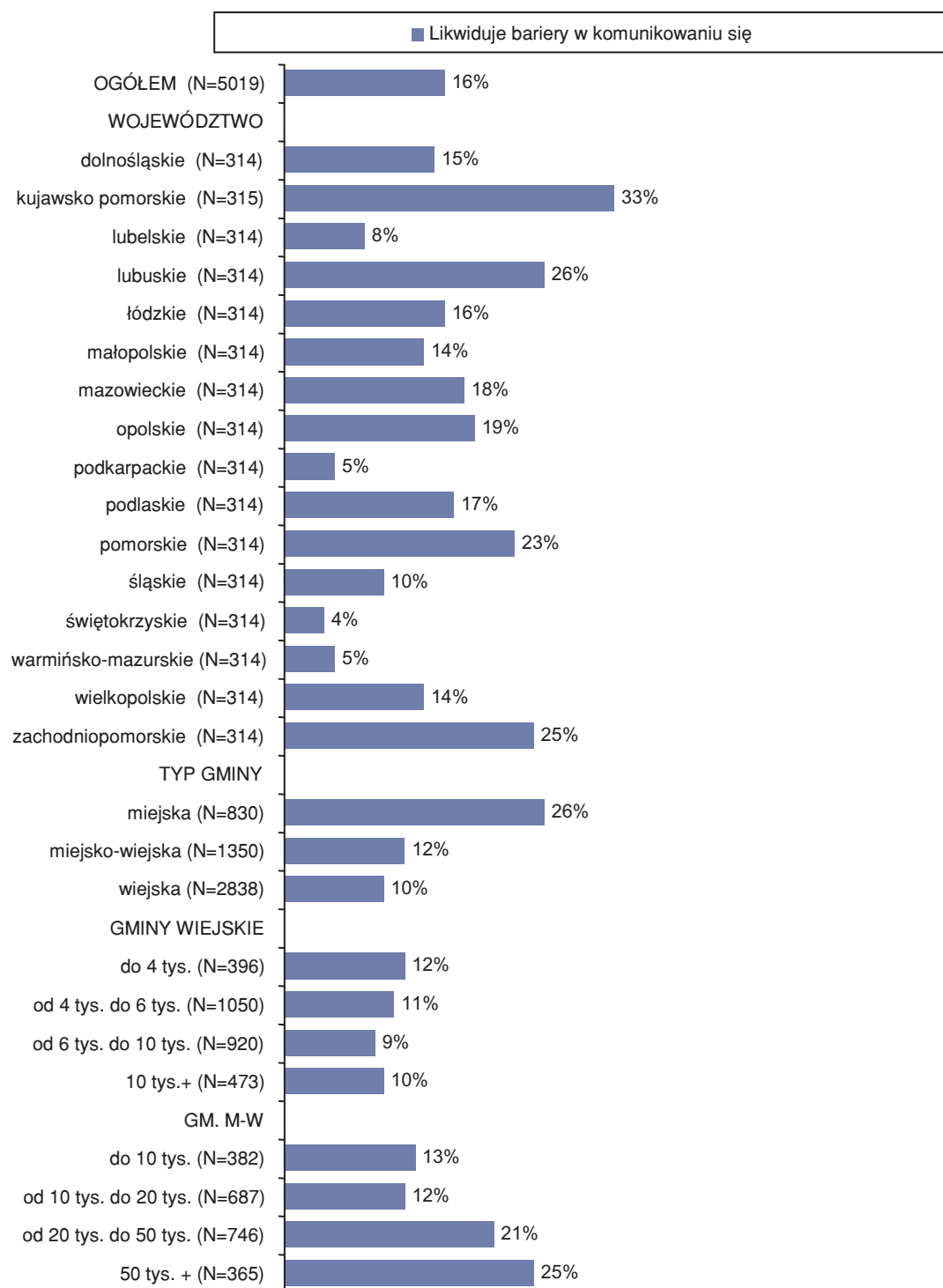
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

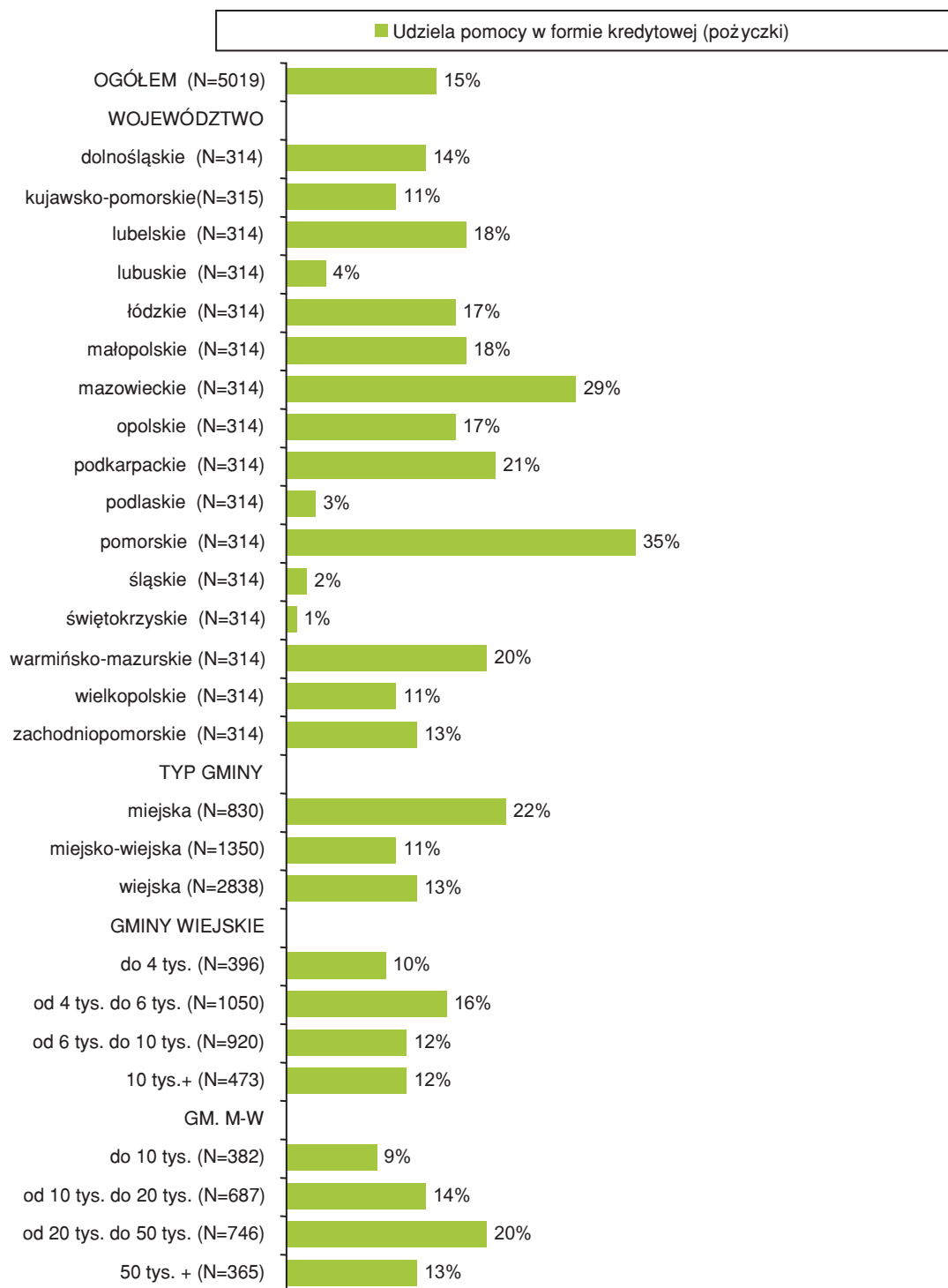
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

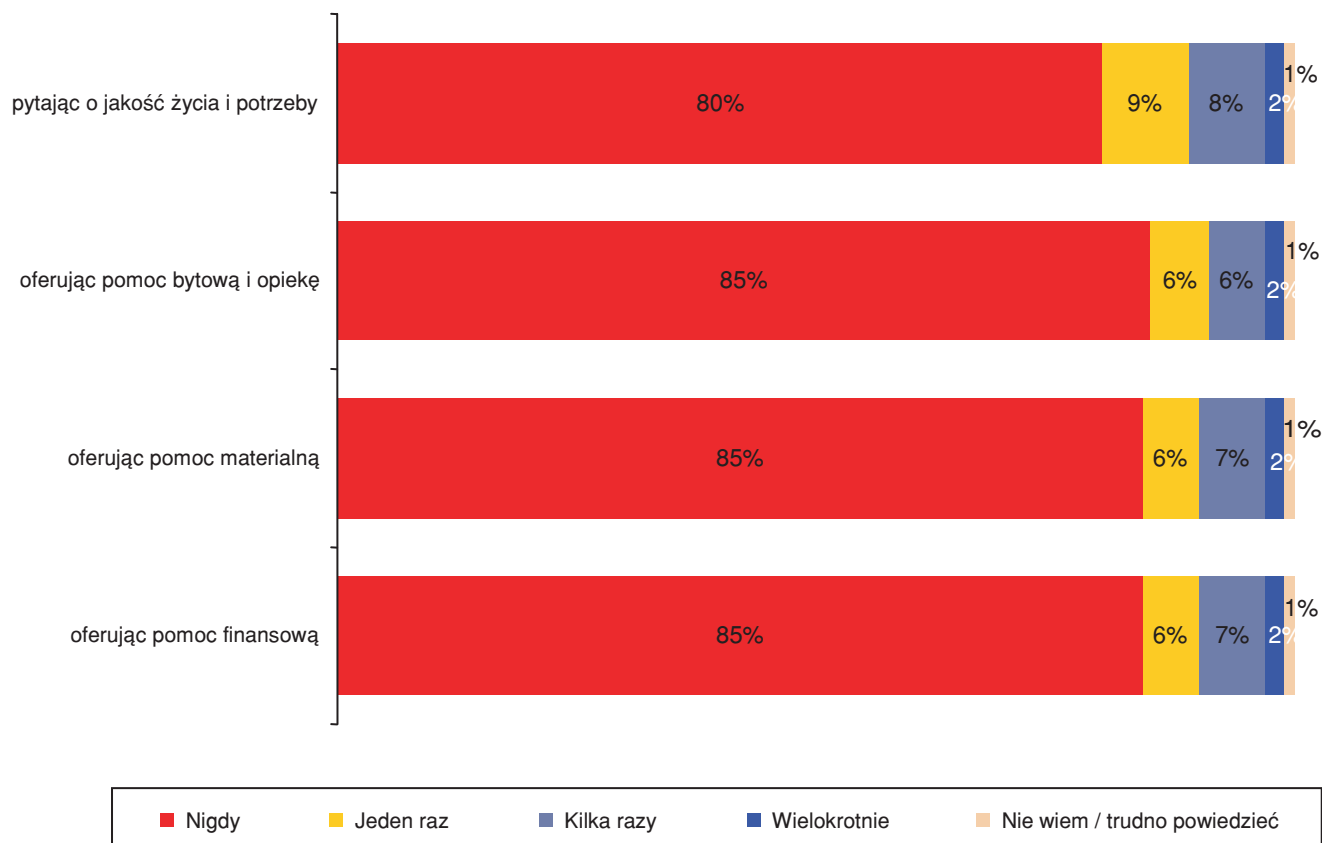
ODSETEK DEKLARUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

Na ocenę działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej bez wątpienia wpływa również postrzeganie indywidualnego zainteresowania losem niepełnosprawnych. W tym kontekście, tylko nieliczni badani mają powody do zadowolenia. Zdecydowana większość niepełnosprawnych nie doświadczyła zainteresowania gminy w zakresie pomocy bytowej, materialnej czy finansowej. Pokazuje to, iż główny wysiłek w uzyskaniu pomocy leży po stronie niepełnosprawnego. Tylko nieliczne gminy samodzielnie podejmują inicjatywę w tym zakresie.

Czy pracownicy gminy z własnej inicjatywy zwracali się do Pana(i)?

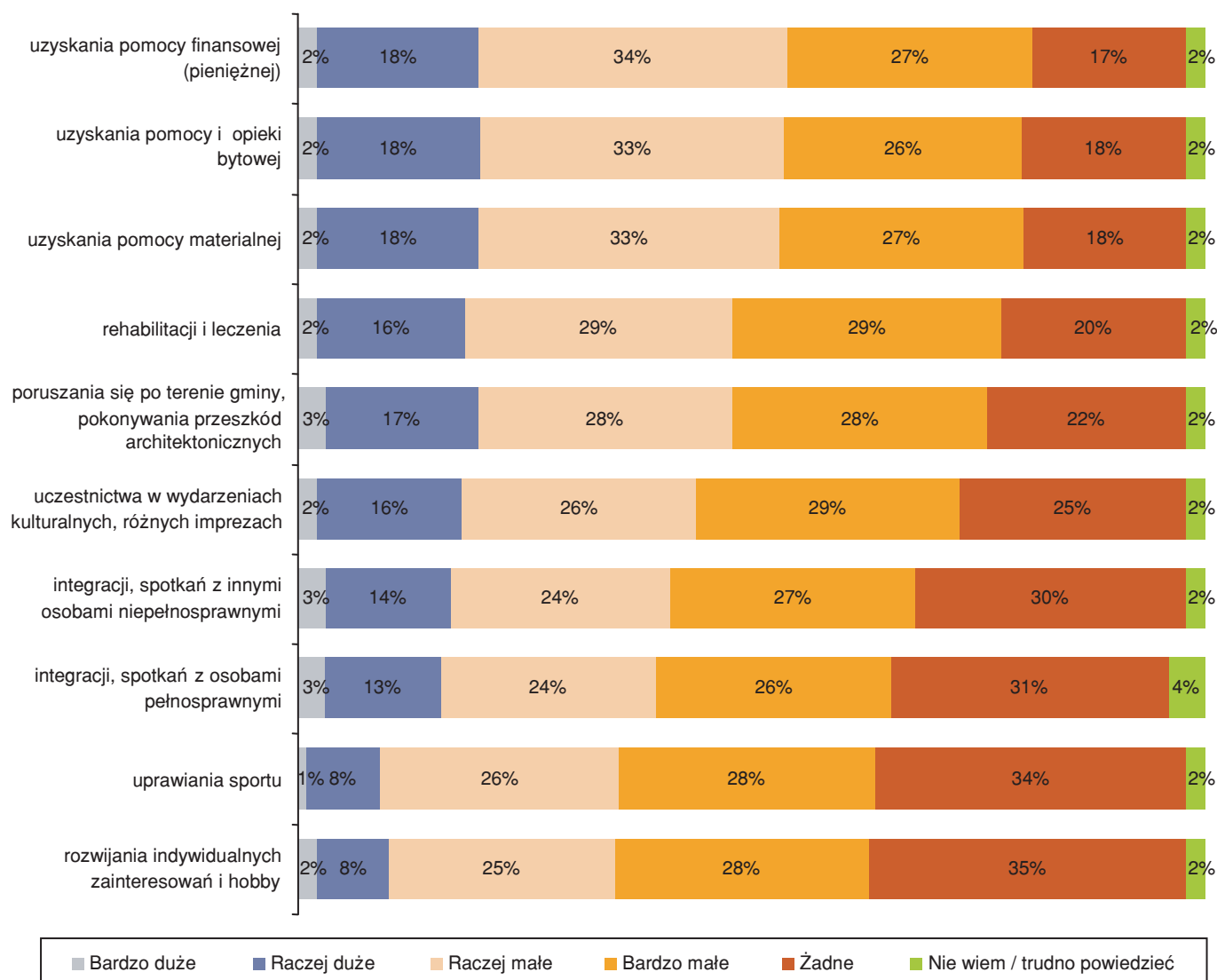

N=5019

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

Mając na uwadze swoje doświadczenia w zakresie rehabilitacji społecznej osoby niepełnosprawne negatywnie (nieco lepiej jednak niż w przypadku rehabilitacji zawodowej) oceniają działalność gmin w tej kwestii. Relatywnie najlepiej oceniono, działalność gmin na rzecz zaspokajania najbardziej podstawowych potrzeb (pomoc finansowa, materialna, bytowa). Największe braki w ofercie gminnej pomocy dotyczą, w opinii badanych, działań w zakresie kultury, rekreacji i sportu niepełnosprawnych.

Jak ocenia Pan(i) możliwości, jakie stwarza gmina osobom niepełnosprawnym w zakresie..?

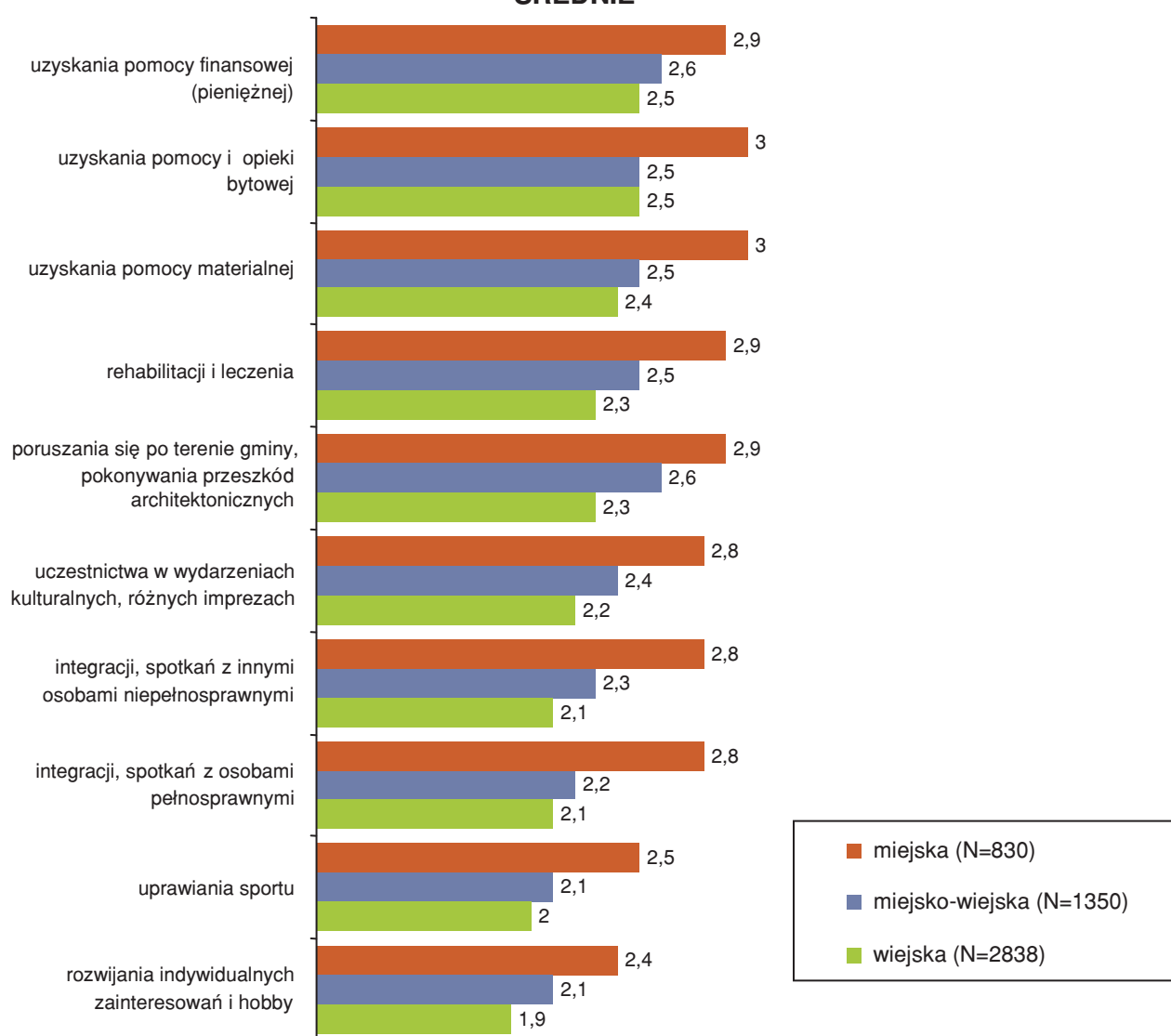

N=5019

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

Ogromne dysproporcje w jakości życia niepełnosprawnych mieszkańców miast i wsi doskonale oddaje ocena warunków życia stwarzanych osobom niepełnosprawnym. W każdym z dziesięciu badanych obszarów mieszkańcy gmin miejskich wystawili lepsze oceny swojej gminie niż mieszkańcy gmin miejsko-wiejskich. Ci ostatni zaś w swoich ocenach byli znacznie bardziej przychylni niż mieszkańcy gmin wiejskich.

Jak ocenia Pan(i) możliwości, jakie stwarza gmina osobom niepełnosprawnym w zakresie..?
ŚREDNIE

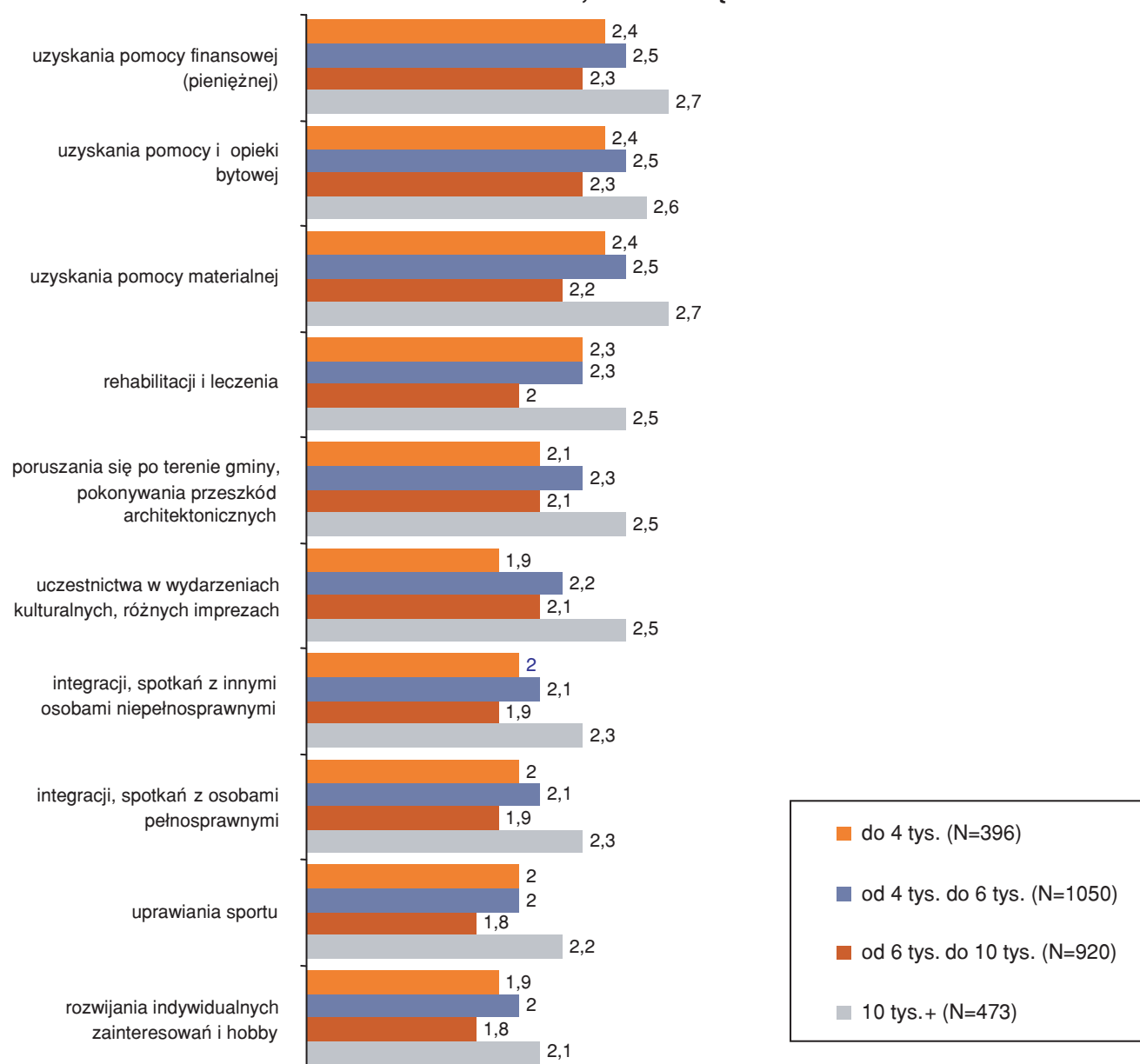

SKALA: [5] Bardzo duże, [4] Raczej duże, [3] Raczej małe, [2] Bardzo małe, [1] Żadne

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

Wśród gmin wiejskich relatywnie najlepiej w zaspokajaniu potrzeb osób niepełnosprawnych radzą sobie największe gminy oraz gminy średniej wielkości od 4 do 6 tys. mieszkańców.

Jak ocenia Pan(i) możliwości, jakie stwarza gmina osobom niepełnosprawnym w zakresie..?
ŚREDNIE - GMINY WIEJSKIE, ZE WZGLĘDU NA WIELKOŚĆ

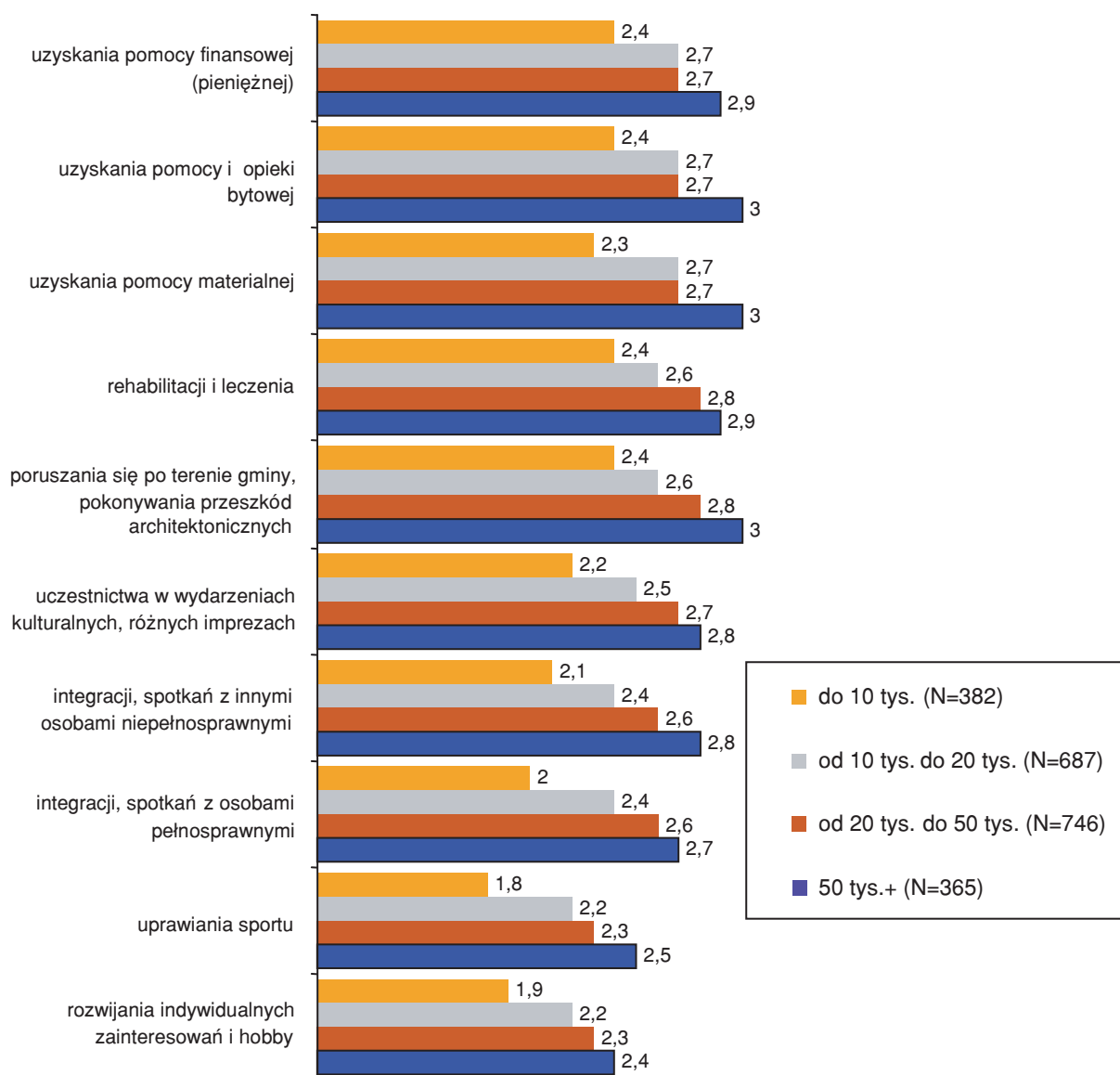

SKALA: [5] Bardzo duże, [4] Raczej duże, [3] Raczej małe, [2] Bardzo małe, [1] Żadne

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

Wśród gmin miejskich i miejsko-wiejskich o zadowoleniu osób niepełnosprawnych w bezpośredni sposób decyduje wielkość gminy – im jest większa gmina, tym lepsze oceny.

Jak ocenia Pan(i) możliwości, jakie stwarza gmina osobom niepełnosprawnym w zakresie..?
ŚREDNIE - GMINY MIEJSKIE I MIEJSKO - WIEJSKIE ZE WZGLĘDU NA WIELKOŚĆ

SKALA: [5] Bardzo duże, [4] Raczej duże, [3] Raczej małe, [2] Bardzo małe, [1] Żadne

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej

Oceny gmin w zakresie badanych dziesięciu obszarów różnią się regionalnie, lecz na poziomie poszczególnych województw pozostają dość spójne. Innymi słowy, niepełnosprawni z danego województwa zachowują bardzo dużą konsekwencję w swoich ocenach (oceniając wszystkie obszary lepiej lub gorzej niż w skali całego kraju). Warto również podkreślić, iż oceny szczegółowe pozostają w dużej zgodzie z ogólną oceną wystawianą gminom przez mieszkańców danego województwa.

Na podstawie ocen szczegółowych możemy wyodrębnić trzy grupy województw:

- ❑ Grupa I: Najlepiej oceniana działalność gmin: zachodniopomorskie, wielkopolskie, pomorskie, mazowieckie, małopolskie, dolnośląskie.
- ❑ Grupa II: Średnio oceniana działalność gmin: opolskie, podkarpackie, kujawsko-pomorskie.
- ❑ Grupa III: Najgorzej oceniana działalność gmin: warmińsko-mazurskie, świętokrzyskie, śląskie, podlaskie, łódzkie, lubelskie, lubuskie.

Tabela: Jak ocenia Pan(i) możliwości, jakie stwarza gmina osobom niepełnosprawnym w zakresie (ŚREDNIE):

	dolnośląskie	kujawsko pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
uzyskania pomocy finansowej (pieniężnej)	3,2	2,7	2,4	2,5	2,3	3	2,9	2,7	2,6	2,4	3	2,4	1,8	2,6	2,8	2,9
uzyskania pomocy i opieki bytowej	3,2	2,8	2,5	2,5	2,5	3	2,9	2,6	2,6	2,5	2,9	2,3	1,8	2,5	2,9	2,8
uzyskania pomocy materialnej	3,2	2,8	2,5	2,4	2,4	2,9	2,9	2,6	2,5	2,4	3	2,2	1,7	2,5	2,9	2,9
rehabilitacji i leczenia	2,7	2,6	2,2	2,6	2,5	2,8	2,9	2,5	2,4	2,5	2,9	2,5	1,9	2,2	2,7	2,8
poruszania się po terenie gminy, pokonywania przeszkód architektonicznych	3	2,6	2,2	2,3	2,3	3	2,8	2,6	2,4	2,1	2,9	2,4	2	2,2	2,9	2,9
uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, różnych imprezach	2,6	2,4	2,3	2,4	2,1	3	2,6	2,4	2,5	2,2	2,9	2,4	1,7	1,9	2,8	2,7
integracji, spotkań z innymi osobami niepełnosprawnymi	2,4	2,5	2	2,2	2,1	2,9	2,5	2,3	2,3	2,2	2,7	2,1	1,5	2	2,9	2,7
integracji, spotkań z osobami pełnosprawnymi	2,5	2,4	2	2,2	1,9	2,9	2,5	2,3	2,3	2,2	2,7	2	1,5	2	2,7	2,6
uprawiania sportu	2,5	1,9	2	1,9	1,9	2,6	2,3	2,2	2,2	1,9	2,5	1,9	1,5	1,9	2,4	2,5
rozwijania indywidualnych zainteresowań i hobby	2,2	2	1,9	2,1	1,9	2,6	2,1	2,2	2,2	1,9	2,6	1,8	1,4	1,9	2,5	2,5
ŚREDNIO	2,8	2,5	2,2	2,3	2,2	2,9	2,6	2,4	2,4	2,2	2,8	2,2	1,7	2,2	2,8	2,7

SKALA: (5) Bardzo duże (4) Raczej duże (3) Raczej małe (2) Bardzo małe (1) Żadne

11. Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych

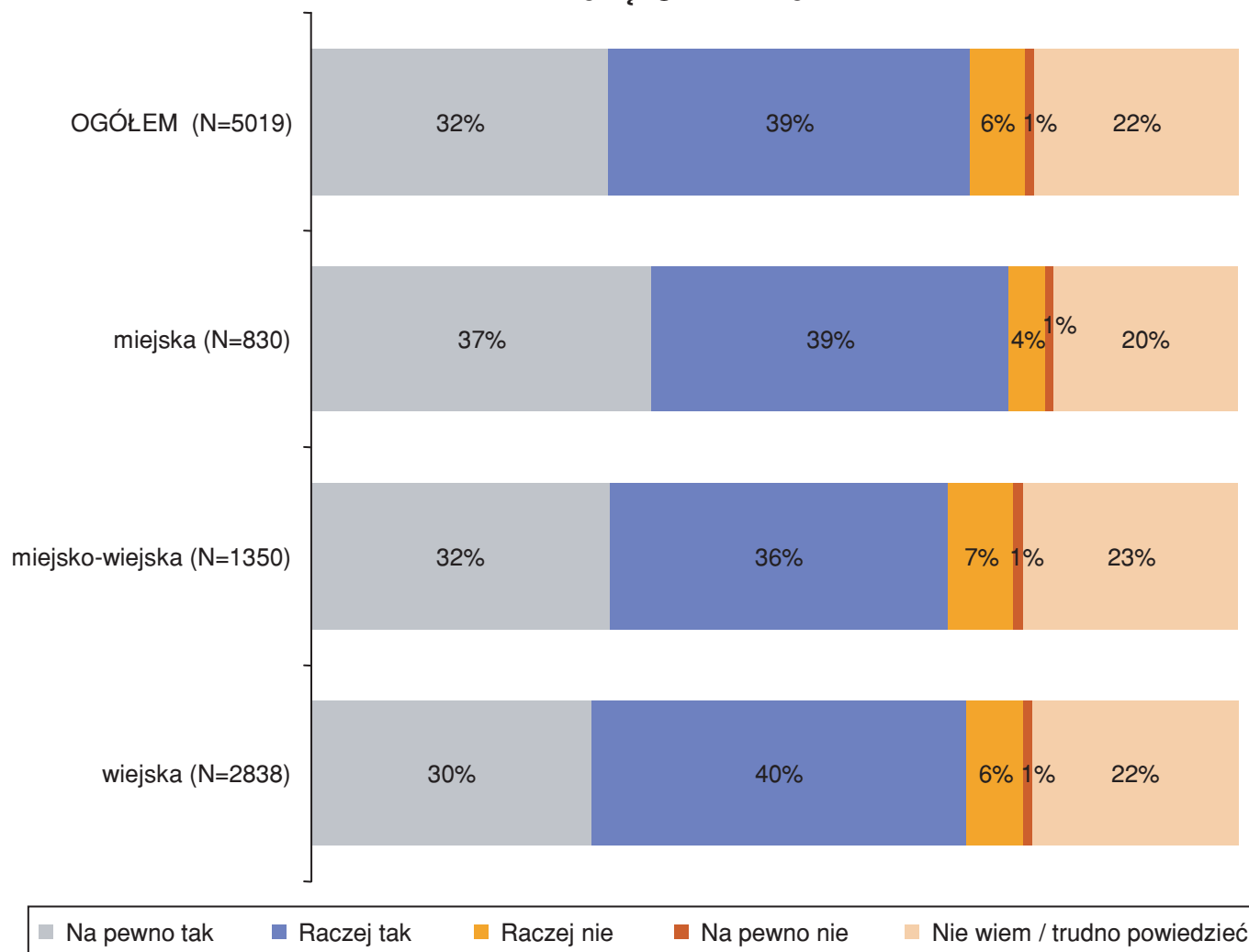

Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

Samorządy gminne nie tylko kojarzone są z pomocą dla niepełnosprawnych, ale panuje powszechne przekonanie (71%), iż jest to ich ustawowy obowiązek. Warto zwrócić jednak uwagę, iż pogląd ten relatywnie częściej wyrażają mieszkańcy gmin miejskich (gdzie granica między kompetencjami władz powiatowych i gminnych często zaciera się).

Należy podkreślić, iż wiara w ustawowy obowiązek pomocy osobom niepełnosprawnym przez samorządy gminne jest praktycznie niezależna od zmiennych społeczno - demograficznych oraz zmiennych związanych ze stopniem i rodzajem niepełnosprawności.

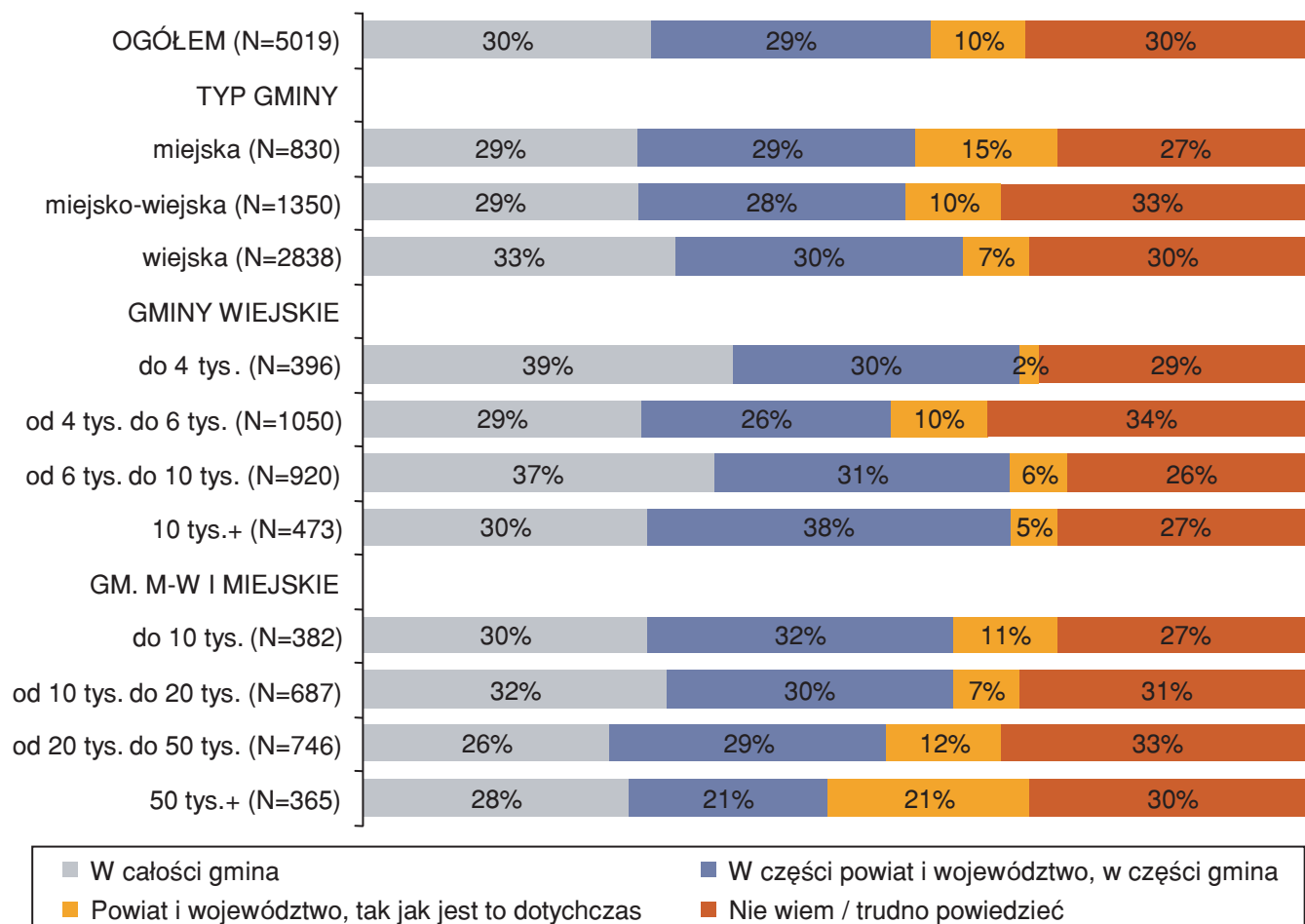
**Czy Pana(i) zdaniem urzędy gminne mają ustawowy obowiązek udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym?
ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY**

Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

Zgodnie ze swoją wiedzą i dotychczasowymi doświadczeniami, osoby niepełnosprawne wyrażają przekonanie, iż gmina powinna w większym stopniu niż jest to dotychczas (jeżeli nie w całości, to przynajmniej w części) odpowiadać za realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych. Utrzymanie obecnego systemu, w którym środki budżetowe na pomoc niepełnosprawnym otrzymują jedynie powiat i województwo, domaga się jedynie co dziesiąty badany – przede wszystkim, mieszkańcy największych miast.

Zgodnie z obowiązującym prawem wszystkie zadania na rzecz osób niepełnosprawnych przydzielone są władzom powiatowym i wojewódzkim. Gmina nie otrzymuje żadnych środków z budżetu państwa na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym. Kto Pana(i) zdaniem powinien odpowiadać za realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych?

12. Zagadnienia dodatkowe

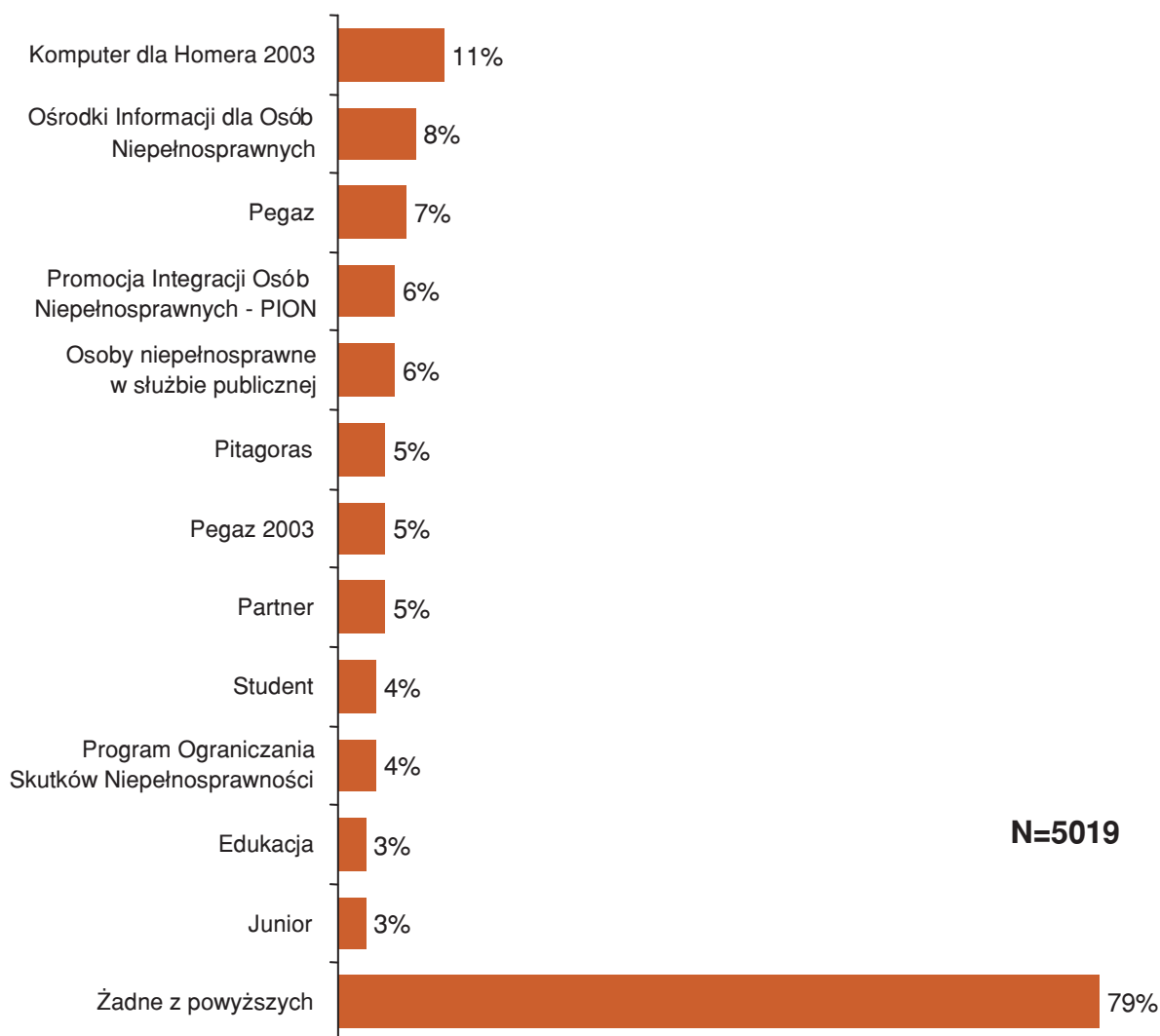
Korzystanie z programów pomocy

Zdecydowana większość niepełnosprawnych (79%), w tym również ze znacznym stopniem niepełnosprawności (72%), nie słyszała nigdy o żadnym z badanych dwunastu programów PFRON dla osób niepełnosprawnych, co wskazywać może na konieczność zwiększenia wysiłków na rzecz ich promocji. Relatywnie najlepiej znanymi programami są Komputer dla Homera, Ośrodki Informacji oraz Pegaz.

Wiedza o programach pomocy w dużym stopniu wiąże się z miejscem zamieszkania. Najlepiej, tak jak i w przypadku innych form pomocy, poinformowani są o nich mieszkańcy gmin miejskich – tym lepiej, im większa jest gmina.

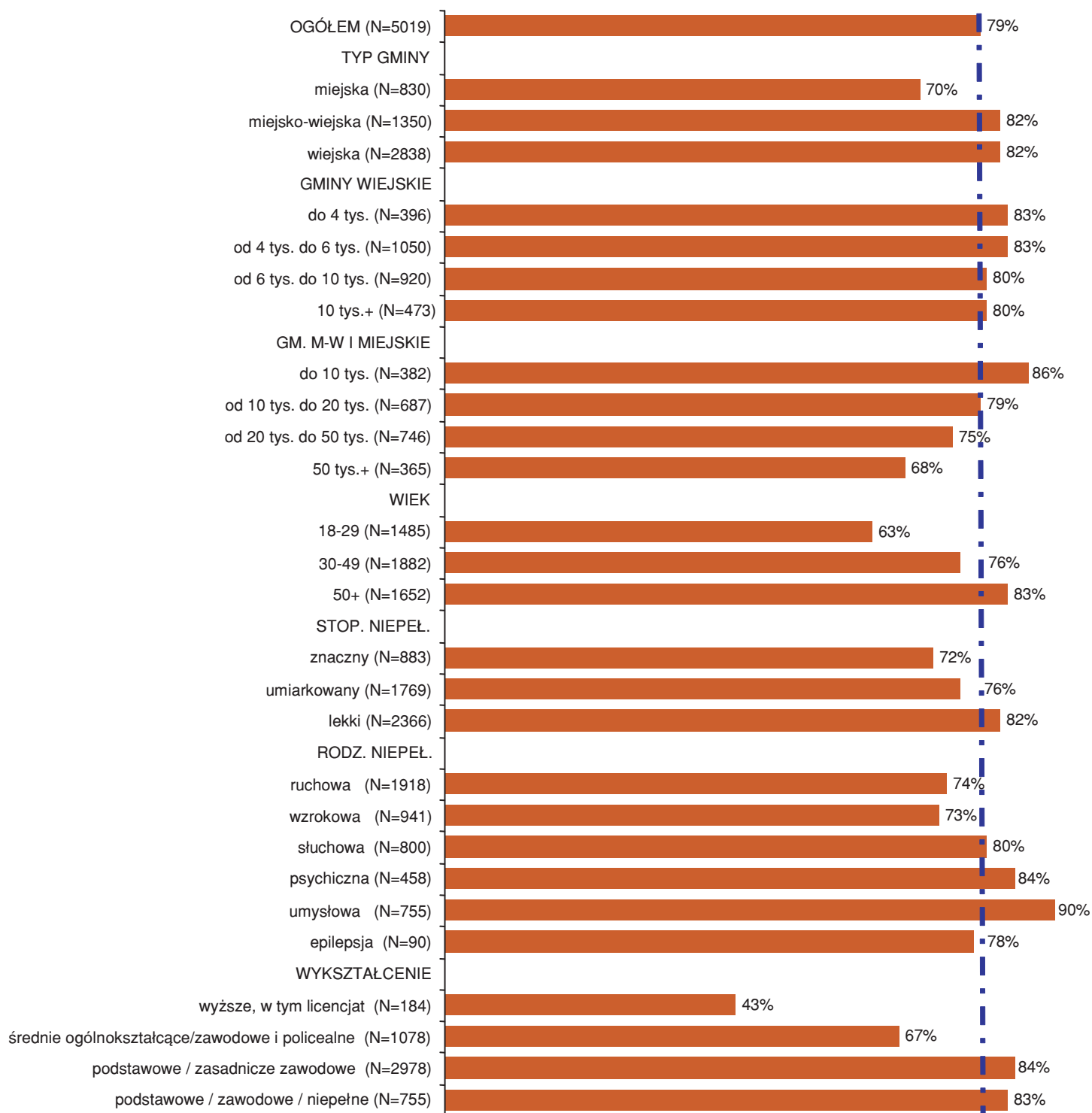
Większą wiedzę o programach pomocy obserwujemy wśród najmłodszych niepełnosprawnych oraz osób z niepełnosprawnością ruchową oraz wzrokową.

ZNAJOMOŚĆ PROGRAMÓW SKIEROWANYCH DO NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Korzystanie z programów pomocy

ODSETEK NIEZNAJĄCYCH ŻADNEGO Z PROGRAMÓW POMOCY DLA NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Korzystanie z programów pomocy

Najlepiej poinformowani o programach pomocowych są mieszkańcy Małopolski, Opolszczyzny oraz województwa pomorskiego i zachodniopomorskiego. Najmniejszą wiedzą na ten temat dysponują natomiast mieszkańcy województwa łódzkiego, mazowieckiego oraz dolnośląskiego.

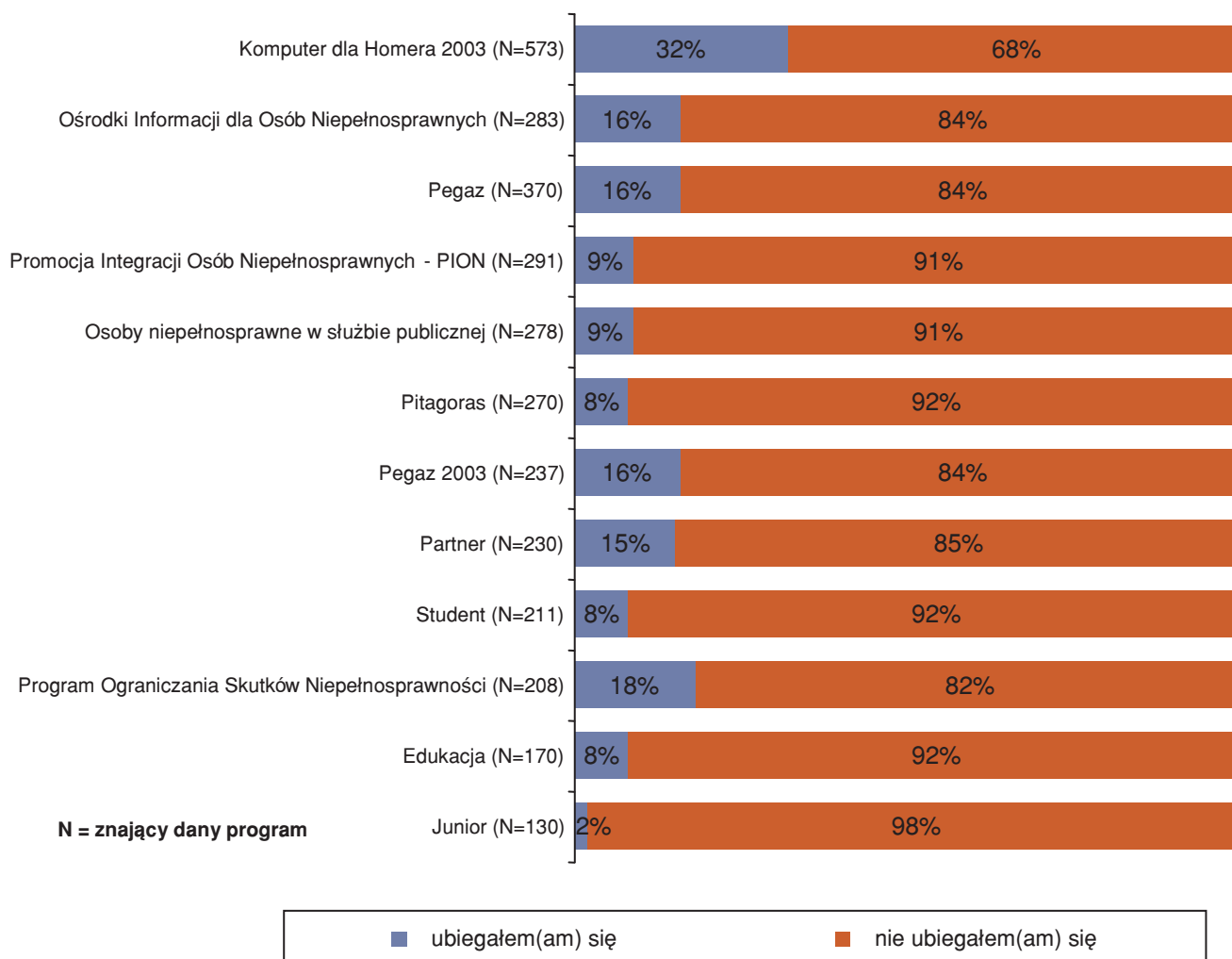
ODSETEK NIEZNAJĄCYCH ŻADNEGO Z PROGRAMÓW POMOCY DLA NIEPELNOSPRAWNYCH W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH

Korzystanie z programów pomocy

Większość niepełnosprawnych nie korzystała ze znanych im programów. Największym zainteresowaniem cieszył się program Komputer dla Homera.

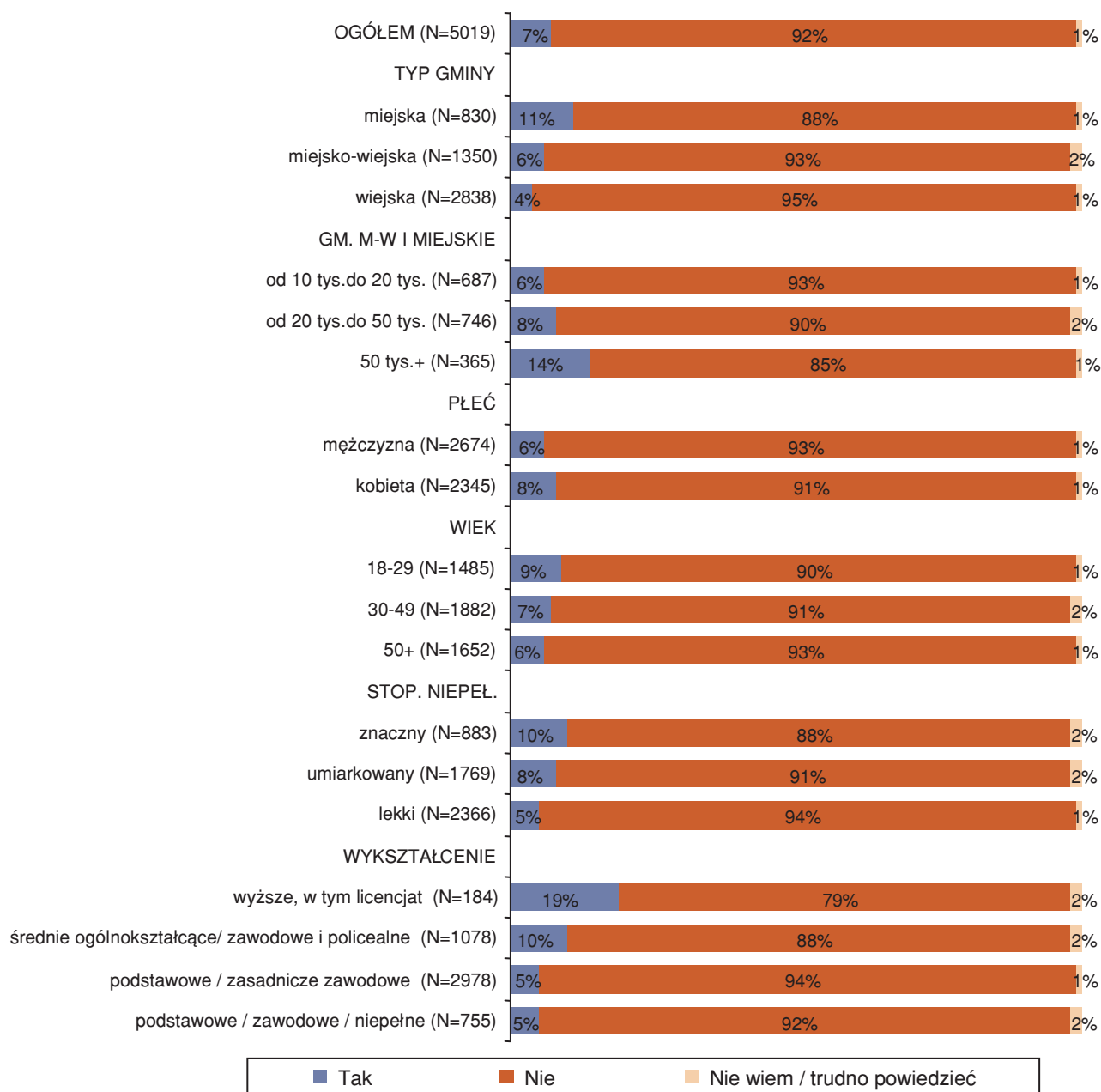
KORZYSTANIE Z PROGRAMÓW POMOCOWYCH DLA NIEPEŁNOSPRAWNYCH WŚRÓD ZNAJĄCYCH DANY PROGRAM

Czytelnictwo wydawnictw dla osób niepełnosprawnych

Czytelnictwo specjalnych wydawnictw dla osób niepełnosprawnych jest bardzo rzadkie. Sięga po nie mniej niż co dziesiąty niepełnosprawny. Relatywnie częściej czynią to mieszkańcy największych gmin miejskich, osoby młodsze, lepiej wykształcone oraz ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Czy, przynajmniej od czasu do czasu, czyta Pan(i) jakieś wydawnictwa, czasopisma, biuletyny, informatory dla osób niepełnosprawnych?

Czytelnictwo wydawnictw dla osób niepełnosprawnych

Po wydawnictwa przeznaczone dla osób niepełnosprawnych relatywnie najczęściej sięgają mieszkańcy województwa mazowieckiego (13%), podlaskiego (12%) oraz zachodniopomorskiego (12%). Najmniejsze czytelnictwo wydawnictw tego typu obserwujemy zaś w województwie śląskim (1%), dolnośląskim (3%), łódzkim (3%), lubelskim (4%) oraz świętokrzyskim (5%).

Rynek wydawnictw dla osób niepełnosprawnych jest bardzo rozproszony. Wśród mnogości tytułów wybijają się jedynie dwa – Bifron oraz Integracja. Relatywnie duże grono odbiorców mają również magazyny Przychodnia oraz Świat Cisy.

Tabela 1. Czytelnictwo wydawnictw dla osób niepełnosprawnych.

	WŚRÓD CZYTAJĄCYCH CZASOPISMA (N=341)	WŚRÓD OGÓŁU NIEPEŁNOSPRAWNYCH (N=5019)
Integracja	17,0%	1,2%
Bifron	10,3%	0,7%
Pochodnia	6,7%	0,5%
Świat Cisy	5,9%	0,4%
Ulotki Stowarzyszenia osób Niepełnosprawnych	3,5%	0,2%
Jesteśmy	3,5%	0,2%
Nasze Sprawy	2,9%	0,2%
Informator Osób Niepełnosprawnych	2,9%	0,2%
Słyszę	2,9%	0,2%
Zdrowie	2,6%	0,2%
Filantrop	2,1%	0,1%
Dźwięk Słowa	1,5%	0,1%
Życie Pod Wiatr	1,2%	0,1%
Diabetyk	1,2%	0,1%
Promień	0,9%	0,1%
Zakład Pracy Chronionej	0,9%	0,1%
Tacy Sami	0,9%	0,1%
Praca i Rehabilitacja	0,9%	0,1%
NIKE	0,6%	0,0%
Zielony Ocean	0,6%	0,0%
Nasz świat	0,6%	0,0%
Żyjmy Dłużej	0,3%	0,0%
ABC	0,3%	0,0%
Dłonie i Słowo	0,3%	0,0%
Kącik Niepełnosprawnych	0,3%	0,0%
Sport Niepełnosprawnych	0,3%	0,0%
Niepełnosprawni INFO	0,3%	0,0%

